

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

**BRIDGET JONES'UN
GÜNLÜĞÜ'NÜN
YAZARINDAN**

HELEN FIELDING

**ÜNLÜLER
KAMPANYASI**

ROMAN

HELEN FIELDING

İNGİLTERE’NİN kuzeyinde bir sanayi kasabasında doğdu, Oxford Üniversitesi’nde eğitimini tamamladı. 1979’da Oxford’dan mezun oldu ve BBC’de çalışmaya başladı. İlk romanı Picador Yayınevi tarafından 1994’te *Cause Celeb* (Ünlüler Kampanyası) adıyla yayımlandı. 10 yıllık televizyonculuğun ardından The Independent gazetesinde günlük yazıları yayımladı, daha sonra bu yazılar *Bridget Jones’s Diary* (Bridget Jones’un Günlüğü) romanını oluşturdu. *Bridget Jones’un Günlüğü* İngiltere’de en çok satanlar listesinde birinci sırayı aldı. Helen Fielding 1999’da *Bridget Jones’un Günlüğü*’nün devamı olan *Bridget Jones: The Edge of Reason*’u (Bridget Jones: Mantığın Sınırı) yayınladı.

Cause Celeb
Ünlüler Kampanyası
Helen Fielding
Yeni Seri: 385
Dünya Edebiyatı: 66

© Helen Fielding 1994
© Akçalı Ajans aracılığı ile GENDAŞ A.Ş., İstanbul 2003

Genel Yayın Yönetmeni: Adnan Özer
Editör: Zerrin Yılmaz
Kapak Tasarımı: Nevruz Kıran

Birinci Baskı: Şubat 2003
ISBN 975-308-495-1

Kapak, iç baskı ve cilt: Kaya Matbacılık o 212 (656 62 20)

Gendaş A.Ş., Çatalçeşme Sk. No: 19 Cağaloğlu-İstanbul
Tel: (0212) 512 33 86 - 512 94 67 (Pbx) Faks: 520 82 12
e posta: gendas@ixir.com

HELEN FIELDING

ÜNLÜLER KAMPANYASI

İngilizeden çeviren:
Dost Körpe

ROMAN

Babam Michael Fielding'e,

TEŞEKKÜRLER

Gillon Aitken'e, Dr. John Collee'ye, Richard Coles'a, Adrienne Connors'a, Comic Relief'ten Will Day'e, Nellie Fielding ve ailesine, Paula, Piers ve Sam Fletcher'a, Dr. Osma Galal'a, Georgia Garrett'a, Kızılhaç ve Kızılay'dan Kathrin Grunig'e, Roger Hutchings'e, Mick İmlah'a, Tina Jenkins'e, BMMYK'dan Paul Lariviere'ye, John Lloyd'a, Oxfam'lı John Magrath'a, Doğal Tarih Müzesi Entomoloji Bölümü'nden Judith Marshall'a, Harry Ritchie'ye, Çocuklara Yardım Derneği'nden Dr. John Seaman'a, Comic Relief'ten Jane Tewson'a, Sarah Wallace'a, Jane Wellesley'e; yardımları, tavsiyeleri, verdikleri bilgiler ve gösterdikleri yakınlık için teşekkürler. Ayrıca Comic Relief'e, Médecin sans Frontières'e, Oxfam'a, Kızılhaç'a, Çocuklara Yardım Derneği'ne ve Sudanlı Mülteciler Komisyonu'na teşekkürler.

Peter Gill'in *A Year In the Death of Africa* (Paladin), John Rowley'nin *Grasshoppers and Locusts: The Plague of the Sahel* (Panos), Ben Jackson'ın *Poverty and the Planet* (Penguin) ve Nigel Twose'nin *Cultivating Hunger* (Oxfam) adlı kitaplarından faydalandım.

Özellikle Richard Curtis'e teşekkür ederim.

BİRİNCİ BÖLÜM

Henry gibi birinin gerçekten var olması, kendisine tamamen yabancı bir ortama gidip, orada kolayca yaşayabilmesi bana tuhaf gelmiştir. Sanki üstü sızıntı önleyici çok güçlü bir maddeyle kaplanmıştı, hani şu okyanuslara açılan yatları kapladıkları türden.

Henry bir dilim mayasız Nambula ekmeğine, kaliteli Fortnum&Mason marmelatından bolca sürerken,

“Sabah kalkınca bir de ne göreyim! Kulübemin önünde sekiz kişilik bir aile bekliyor. Çadırlarını nehir kıyısına taşımak istiyorlarmış. Adama dedim ki, ‘Bak, burası tatil kampı değil, kahrolası bir mülteci kampı. Ama kafanıza göre takılın dostum. Manzara uğruna aç kalmayı göze alıyorsanız dert değil,’” dedi

Şafaktan hemen sonra Safila’da kahvaltı yapıyorduk. Ortalık sessizdi. Bir saat sonra hava felaket ısınacaktı. Horozla Henry’den başka sessizliği bozan hiçbir şey yoktu. Henry’nin çenesi ancak uyurken kapanırdı. O sabah Henry iyice sinirimi bozuyordu, çünkü oldukça duygusal bir hemşire olan Sian’la ilişkiye girdiğinden şüpheleniyordum. Sian yanına oturmuş, ona hayran hayran bakıyordu. Sian aramıza iki ay önce katılmış tatlı bir kızcağızdı. Bir sabah gece nöbetinden evine döndüğünde, on sekiz aylık kocasını bir taksi şoförüyle yatakta yakalamıştı. Bu olayın ardından görmeye başladığı terapi mektupla da olsa

hâla devam ediyordu.

Betty her zamanki gibi yemekten bahsediyordu. “Canım nasıl pasta çekti. Kekli ve kaymaklı. Ah, hele kuş üzümlüyse ve biraz da hindistancevizi varsa içinde, yeme de yanında yat. Şu bisküvi tenekesini fırına dönüştürsek Kemal bize kekli ve kaymaklı pasta yapar mı acaba?”

Saat sabahın beş buçuğuydu. Masadan kalkıp dışarı çıktım ve iç geçirdim. Burada, ufak tefek sorunlar insanın aklını büyük sorunlardan alıyordu. Fincanımı su kazanına daldırıp doldurduktan sonra dişlerimi fırçalamak için tepenin ucuna gittim.

Arkamda yuvarlak kerpiç kulübeler, duşlar, tuvalet ve yemekhane vardı. Karşımda Safila Kampı’nın bulunduğu kumlu havza duruyordu. Çölde derin bir yara gibiydi. Günün o saatinde ortalık daha yeni aydınlanıyordu. Ufukta filizlenmekte olan güneş soluktu. Tepeciklerin arasından kıvrıla kıvrıla dolanıp iki mavi nehrin birleştiği yere inen patikaların arasında mülteci kulübeleri vardı. Beş yıl önce, seksenlerin ortasındaki büyük kıtlık sırasında burada altmış bin mülteci vardı. Günde yüz tanesi ölüyordu. Şimdi ise, sadece yirmi bin mülteci kalmıştı. Gerisi sınırı geçip Kefti’ye, dağlara ve savaşa geri dönmüştü.

Sıcak bir rüzgâr çimenleri hışırdattı. O sabah canımı sıkan tek şey Henry değildi. Kampta, Kefti’ye çekirge sürülerinin saldırıp ekinleri yediğine dair söylentiler dolaşıyordu. Kampta korkutucu söylentilerin dolaşması normaldi. İnsan neye inanacağını şaşıırıyordu. Yeni mültecilerin bize doğru geldiğini duymuştuk... belki binlercesi geliyormuş.

Artık kamptan sesler yükselmeye başlamıştı; keçiler güdülüyor, kahkahalar atılıyor, çocuklar oyun oynuyor, mutlu insanların sesleri geliyordu. Bir zamanlar kamptan aç ve can çekişen insanların çığlıkları yükselirdi. Baş parmağımı ısırdım. Bunları anımsamak istemiyordum. O günleri tekrar yaşamak istemiyor-

dum. Yemekhane tarafından ayak sesleri geldi. Henry kulübesine geri dönüyordu. Üstünde en sevdiği tişört vardı. Tişörtün üzerindeki yardım görevlilerine yönelik dört seçenek dikkati çekiyordu.

- a) Misyoner?
- b) Paragöz?
- c) Antisosyal?
- d) Kalbi kırık?

Henry şaka olsun diye b'yi işaretlemişti. Ailesi çok zengindi. Kuzeydoğu İngiltere'nin yarısına sahipti. Peki ya ben? Ben c ile d karışımıydım. Ayrıca biraz da kaçıktım.

*

1985 yazında Londra'da bir adamdan hoşlanmaya başlamıştım. Bir kadın için korkunç bir şeydir bu. Hayallerimin erkeği Oliver'la Royal Albert Hall'da, Vivaldi'nin *Gloria*'sının gala gecesinde tanıştım. O zamanlar Ginsberg ve Fink yayınevinde halkla ilişkiler görevlisi olarak çalışıyordum. Mini etekler içinde kıvırtarak ortalıkta geziniyor, toplantılara siyah taytla gidip bacak bacak üstüne atıyor, sonra da insanların beynimle ilgilenmediğinden şikayet ediyordum. Ne tuhaf, insan yirmi beşindeyken ciddiye alınmamaktan rahatsız oluyor ama seks objesi olarak benimsenmeyi kanıksıyor. Oysa zaman geçip yaşınız ilerledikçe, ciddiye alınmayı kanıksayıp seks objesi olarak benimsenmemekten rahatsızlık duymaya başlıyorsunuz.

Şirketimizin sahibi Sör William Ginsberg, partiler düzenleyip toplumun her tabakasından sanatçıları ve yetenekli insanları davet etmeyi severdi. Konuklara başka kimlerin davet edildiği

önceden söylenmezdi. Bu yüzden bu partiler benim için kâbus olurdu. İnsanlara kim olduklarını sormaya korkardım. Neme la-zım, *Kolera Yıllarında Aşk*'ın yazarı ya da Beach Boys grubu-nun üyesi filan çıkabilirlerdi.

Sör Williams'ın evindeki üç akşam yemeği partisinde bulun-muştum. Kim olduğumu hatırladığına emin değildim. Yayıne-vinde bir sürü genç kız çalıştırır ve partilerine hep bir iki tane-mizi davet ederdi, parlak zekâmızdan dolayı olsa gerek! Ben ne zaman o partilerden birine gitsem üzerime bir ürkeklik çöker, şaşkınlaşırdım, doğrusu Yine de o yaratıcı, ilginç insanlarla ta-nışmak hoşuma giderdi. Onların arasına katılmak isterdim. Bu kez diğerlerinden farklıydı; ilk defa büyük bir partiye davet edi-liyordum ve çok heyecanlıyım.

Sör William konserden önce küçük bir suare düzenlemişti: Hall'ün restoranında yüz kişiyle içki içecekti. Bunun için on beş kasa içki ısmarlamıştı. Ardından bir düzine seçkin konukla ye-mek yiyecekti. Biz geri kalanlarsa defolup gidebilirdik.

Hall'a bilerek geç gittim. Bayanlar tuvaletinde yüzümü ince-ledikten sonra uzun kırmızı koridordan geçerek Elgar Salonu'na girdim. Üniformalı bir görevli ismimi listede bulduktan sonra si-yah ahşap kapıyı açtı, içeriden göz kamaştırıcı ışıklar yayıldı. Salon pırıl pırıldı. Takım elbiseli konuklar salonun ortasındaki dekoratif merdiveni inip çıkıyor ya da tepedeki yaldızlı tırabzan-lara yaslanıyordu. Ünlülerle dolu bir odada bulunmak tuhaftı; hani, herkesi tanıdığınız ama kimsenin sizi tanımadığı bir yerde olmak vardır ya. İçki servisi yapılan masaya giderken, konuşu-lanlara kulak kabarttım.

“Açıkçası pek iyi durmamış...”

“Melvyn'in sorunu...”

“Jerome, cep telefonun yanında mı?”

Biri dirseğime dokundu.

“Dünyanın en güzel kızı! Tanrım, muhteşem görünüyorsun. Kalbim duracak. Bir öpücük versene tatlım.”

Ünlü yazarlarımızdan biri olan Dinsdale Warburton’dı bu. Ayrıca İngiliz tiyatrosunun en saygın isimlerindendi. Dinsdale geçenlerde bizim için anılarını yazmıştı. Hep kaygılı görünürdü, eşcinseldi ve her zaman cana yakındı.

“Ama hayatım!” Dinsdale’in yüzünde dehşet belirdi. Çatılan kaşları neredeyse birbirine değecekti. “İçki almamışsın. Sana hemen içki getirelim! Hemen getirelim!”

Sonra gözleri benim arkamda bir yere takıldı. “Ah! Dünyanın en yakışıklı erkeği. Muhteşem görünüyorsun evlat. Biliyor musun, geçen gece yaptığın şeye bayıldım. *Öyle* zeki ve hoş görünüyordun ki.”

Oliver Marchant, başarılı sanat programı *Yumuşak Odak*’ın editörü ve sunucusuydu. Kültürlü kadınların erkeği olarak tanınırdı, ama doğrusu elimin ayağımın birbirine dolanmasına sebep olacak biri olacağını tahmin etmemiştim. Dinsdale bana dönüp, “Bu yakışıklıyla tanıştın mı hayatım?” dedi. “Oliver Marchant’ı tanıyor musun?”

Panikledim. Oliver ünlü biriydi. Ne diyebilirdim ki? Evet, seni televizyonda gördüm mü diyecektim? Veya hayır... seni hiç görmedim. “Evet, yani... hayır. Kusura bakma... salakça oldu bu.”

Oliver elimi tuttu. “Kiminle tanışıyorum?”

“Ah, dünyanın en güzel kızıyla evlat. O bir tanrıça.”

“Evet, ama *adı* ne Dinsdale?” dedi Oliver.

Dinsdale bir an şaşkın göründü. Adımı unuttuğuna inanamıyordum. Onunla iki aydır çalışıyordum.

“Ben, Rosie Richardson,” dedim özür dilercesine.

“Memnun oldum... Roise Richardson,” dedi Oliver.

Uzun boylu, zayıf, esmer bir adamdı. Üstünde lacivert bir ta-

kını ve oldukça sıradan, gevşek bir kravat vardı. Siyah saçının yakasına düştüğüne, çenesinin yarısının gölgede kaldığına dikkat ettim.

Dinsdale, “Rosie, hayatım, sana hemen içki getirmeye gidiyorum. Susuzluktan *bayılmak üzere* olmalısın,” diyerek, süngüsü düşük bir tavırla uzaklaştı.

Oliver’a dönünce, gri saçlı bir haber spikeriyle konuşmakta olduğunu gördüm. Spikerin yanında genç kızlığa yeni adım atmış kızı vardı.

“Nasıl gidiyor dostum?” dedi spiker, Oliver’ın omzuna vurarak.

“Her zamanki gibi boktan. Bilirsin işte. Sen nasılsın Sarah?”

Oliver’ın çapkın bir edayla konuştuğu kız, benden de fazla kızarmıştı. Oliver dönüp bana bakarak, “Bekle!” dercesine gülümsedi.

“Hoşça kal Sarah,” dedi Oliver tatlı bir sesle, kızla babası uzaklaşmaya hazırlanırken. “Sınavlarında başarılar.” El salladı. Uzaklaşan kızın ardından bakarken, “Pis *kaltak*,” diye fısıldadı bana. “Akli fikri orda.” Güldüm. “Eee?” dedi. “Hoş vakit geçiriyor musun?”

“Açıkkçası kendimi biraz tuhaf hissediyorum,” dedim. “Hiç bu kadar ünlü simayla bir arada olmamıştım. Sanki hepsi birbirini tanıyor. Bir kulüp gibi. *Gerçekten* birbirlerini tanıyorlar mı?”

“Haklısın. Daha geçenlerde bir aristokrat zümre gibi olduklarını düşünüyordum, ama kesinlikle haklısın, bir Ünlüler Kulübü bu. Üyelğin tek şartı halk tarafından tanınmak,” dedi, salondakilere horgörüyle bakarak.

“Hayır, hayır, *sen* haklısın,” diye atıldım. “Sahiden de *aristokrat* gibiler. Bilirsin işte, sayfiye konakları, av partileri... bu, artık babadan oğula geçen bir şey: Julian Lennon, Kiefer Suther-

land, Charlie Sheen.”

“Ayrıca onları tüm klas partilerde ve ödöl törenlerinde görebilirsin. Ama aslında *sahiden* de kendi kuralları olan bir kulüp gibi.. Kuralları bilmek gerek. İnsan kendisinden daha ünlü olanların yanına gelip konuşmasını beklemeli,” dedi Oliver.

Tam bu sırada Sör William’ın karısı Leydi Hillary Ginsberg sözünü keserek teorisini çürüttü. “Oliver, seni görmek ne güzel. Lorca nasıl gidiyor?”

Oliver bir an afalladı. Onu tanımamıştı.

“Hillary Ginsberg,” dedi kadın hemen. “Geldiğine çok sevindim.” Sırtını biraz bana dönerek, beni dışladı. “Martin’le tanıştın mı?”

Leydi Hillary ünlülerin isimlerini sayıp dökerek onlarla samimiymiş izlenimi yaratmaya bayılırdı. Onunla birlikte defalarca oturup, vereceği akşam yemeği partilerindeki ünlülerin listesine bakmıştım. Bu listeler, Dow Jones ünlüler fihristi gibi olurdu. Partilerinde ressam, aktörler, yazarlar, muhabirler ortalıkta gezinirdi. Bazıları sadece ortalıkta görünme hırsı yüzünden gelirdi. Bu fihrist Leydi Hillary’nin tüm hayatını yansıtıyordu. Onun bir keresinde, oturup ciddi ciddi niye bir ünlüyü davet etmek istediğini açıkladığını duymuştum. Sör William ile verdiği partilere en yakın kadın arkadaşlarını bile, ancak son zamanlarda isimleri revaçtaysa davet ederdi. Yoksa onlarla yalnız yemek yemeyi yeğlerdi.

Oliver, Ünlüler Kulübü teorisinden bahsetmeyi sürdürüyordu. “Bunlardan ikisini ünlü olmayanlarla dolu bir odaya koyarsanız, sonunda birbirleriyle konuşmaya başlarlar. Birbirlerini tanımasalar da fark etmez... ama, sohbeti mutlaka daha ünlü olan başlatmalıdır,” diye devam etti. Artık herkes gülmeye başlamıştı. “Haydi ama Martin. Sen ünlüsün. Haklı olduğumu biliyor-sun.” Oliver sözünü bitirince bana baktı ve bakmayı sürdürdü.

Sör William arkamızda belirip gür sesiyle konuşmaya başlayarak hepimizi irkiltti. “Gelin, gelin! Tanrı aşkına, geç kaldık. Trompetleri kaçıracağız.” Oliver ile romancıyı yaşlı bir kadın gibi kollarından tutup dışarı çıkardı.

Locada Oliver yanıma oturdu. Tüm konseri tahrik olmuş halde geçirdim. Neredeyse dayanılmazdı. Nefesini enseme ve çıplak omuzlarımda hissettiğimi hayal ettim. Bir ara eli güya kazayla tenime sürtündü. Az kalsın kalbim duracaktı.

Konser bitip alkışlar sona erdiğinde, dönüp ona bakacak cesaretim yoktu. Herkes locadan çıkarken, boşalan Albert Hall’u izleyip sakinleşmeye çalıştım. Birinin arkamdaki merdivenden indiğini işittim. Oydu. Eğilip enseme öptü. En azından o olduğunu umuyordum.

“Affedersin,” diye mırıldandı Oliver. “Bunu yapmak zorundaydım.”

Dönüp ona bakarken, bir kaşımı kaldırmaya çalıştım.

“Bir pizzayı katletmek istiyorum,” diye fısıldadı telaşla. “Niye bir pizzaya dönüşmüyorsun?”

“Çünkü katledilmek istemiyorum.”

“Aslında... katletmek demek istememiştim.”

Saplantım işte böyle başladı. Bir dizi olaydan sonra kendimi Afrika’da, bir kerpiç kulübede buldum. Özellikle kıtlık zamanlarında, bazı insanlar yardım kuruluşu çalışanı olduğunuzu öğrendiklerinde size neredeyse tapar. Oysa Afrika’yla ilgilenmeye başlamamın sebebi, birinden hoşlanmamdı. Gerçek bu. Bir aziye filan değilim. Oliver o gece Albert Hall’da bana çıkma teklif etseydi, herhalde Nambula’nın adını bile duymayacaktım. Ama Sör William anın büyüsünü bozdu. “Oliver, Oliver, nereye kayboldun? Gel haydi, gel! Yemeğe gidiyoruz.”

İşverenim her zamanki gibi beni görmezden geldi. Oliver ayrılırken nazikti, ama yine de, boynumu öptükten sonra, telefonu-

mu bile istemeden seçkin kişilerle yemeğe gitmesine bozulmuş-
tum.

Vivaldi Konseri'nden sonraki bir haftayı cinsel açlığımı her
an hissederek geçirdim. Oliver'ın kim olduğumu öğrenip beni
arayacağına emindim.

Ama Oliver aramadı. Aramadı. Onunla temas kurmanın bir
yolunu bulmaya çalıştım. Onunla dört yıl önce çalışmış bir arka-
daşımla defalarca görüştüm. *Yumuşak Odak*'ı haftada üç kez iz-
ledim. *Yumuşak Odak*'ın basın bürosunu arayıp, önümüzdeki üç
ay içinde yazarlarımızdan biriyle herhangi bir ilişkileri olup ol-
mayacağını sordum. Pazarları sergilere gittim. Sanat sayfaların-
da Doğu Avrupalı ressamı hakkında son derece sıkıcı yazı-
ları okumaya başladım. Ama hiç şansım yoktu. Boşunaydı.

İKİNCİ BÖLÜM

Çıplak yatıyordum. Üstümde yalnızca bir yorgan vardı. Vücudum tertemiz, tenim ipek gibiydi. Oliver yatağın yanında diz çökmüş, yorganı üzerimden yavaşça çekerek bana bakıyordu. Göğüslerime dokundu, sanki değerli tarihi eserlere dokunur gibi. Avcunu karnımda gezdirince nefesim kesildi. “Ah Tanrım, Rosie,” dedi. “Seninle sevişmeyi öyle istiyorum ki.”

Sonra kapı açıldı ve ofise Hermione Hallet-McWilliam daldı. “Bildiri hazır mı? Sör William soruyor.”

Hermione arkası sağlam olsa da görgüsüzün tekiydi. Neşeyle, “Bitmek üzere Hermione,” deyip bilgisayara döndüm.

“Ne yapıyorsun anlamadım ki?” dedi. “Sana bir saat önce söylemiştim.” Sonra telefonu açıp bir numara çevirdi. “Candida. Selam. Benim. Baksana, hafta sonu Larkfield’a gidecek misin? *Harika*. Ophelia da geliyor. Hero ve Perpetua’yla birlikte. Eh işte, zeki birine benziyor. Kesinlikle. Haklısın. Hayır, haklısın. Tamam. Lucretia’ya selam söyle. Hoşça kal.”

Bir gün telefonu açınca karşısına Beelzebub diye biri çıkacak.

Birden kendimi uçuk mavi bir sabahlığın içinde buldum. Mutfak masamda oturuyorduk. Tepemize güneş vuruyordu. Birlikte ilk kahvaltımızdı bu.

“İnsanlar birbirinden çok farklı olabiliyor, değil mi Oliver?”

dedim.

“Ne dedin hayatım?”

“Mesela ben, kahvaltıda sıcak kuşüzümlü kek severim. Oysa sen ballı kuruyemişi yeğleyebilirsin. Veya tütülenmiş somonlu omlet. Veya peynirli kraker,” diyerek muhteşem buzdolabımın kapağını açıp, içindeki nefis yiyecekleri gösterdim.

“Rosemary.” Hermione tepemde durmuş, bana öfkeyle bakıyordu. “Sana. Bunu. Son. Kez. Söylüyorum. Sör William’ın bil-dirisini alabilir miyim?”

Hermione’nin dik bakışları altında bilgisayara dönüp, masanın üstündeki el yazısıyla yazılmış bildiriye bilgisayara geçirmeye başladım. Sör William’ın şöhretini arttırma yolundaki çılgınca girişimlerinden biriydi bu.

23 TEMMUZ 1985

HALKLA İLİŞKİLER DEPARTMANININ
TÜM ÇALIŞANLARINA

SÖR WILLIAM GINSBERG’TEN

KONU: ŞİRKET PROFİLİNİ YÜKSELTMEK

Şirketin (ve başkanı olarak benim) sosyal sorumluluklarını halka daha iyi tanıtmanın yollarını bulmak için çok çok çalışıyoruz. Geçtiğimiz günlerde verilen Live Aid konseri ışığında, Ginsberg ve Fink’in paylarına düşeni yaptıklarını göstermek çok çok önemlidir.

Birden aklımda yeni bir fikrin doğum sancıları belirdi. İrki-lerek, *Yumuşak Odak*’ın program listesine uzandım. Liste ma-samdaki bir kâğıt yığınının tepesinde duruyordu. Listeyi elime alıp gözden geçirince, sonunda aradığımı buldum:

25. PROGRAM: *Band Aid ile Live Aid'den sonra, Yumuşak Odak popüler kültüre ilişkin yeni yardım fenomenlerini araştırmakta ve çeşitli sanatçıların Etiyopya'daki açlığa karşı verdikleri mücadeleyi takip etmektedir.*

Sör William'ı programa çıkarmak mümkün olabilirdi. Ama prodüktörle epey görüşmek gerekecekti.

*

“Kitaplar.” Sör Willams geniş maun masasına yumruğunu indirdi. “Çok iyi bi fikir. Kitap gönder. Uçakla. Bi sanat programı için harika olur.”

“Etiyopyalılara yiyecek göndersek daha iyi olmaz mı?” diye sordum.

“Hayır, hayır, hayır. Kitap gönderelim. Nasılsa herkes yiyecek gönderecek. Yiyecekleri beklerken okuyacak bi şeyleri olsun.”

“Evet, yiyeceğe ihtiyaçları var tabii, ama kitap göndermek ilginç olabilir,” dedi Eamonn Salt, sakalını sıvazlayarak. Salt, yardım derneği YAŞAT'ın basın sözcüsüydü. Sör William da sakalını sıvazladı.

“Sahi mi?” dedim.

“Sahi ya. Medyada kıtlıkla ilgili çıkan haberlerde, Afrikalı yerlilerin küçük düşürülmesini engellemeye çalışıyoruz,” diye devam etti Eamonn monoton sesiyle. “Aç Maymun Miti dediğimiz şeyin yerini, zeki ve kültürlü, bilgiye aç Afrikalı imajı alabilir. Fikriniz halkın empatisini arttırabilir. Gerçi çoğu meslekdaşımın buna katılacağını sanmıyorum. Onlar farklı açıdan bakıyor. Ayrıca halk, kaynakların harcanmasına, yardım niyetine

kitap gibi lüks malların gönderilmesine kızacaktır. Bilirsiniz işte.”

“Çok güzel. Tartışmalar. Kitaplar. *Yumuşak Odak*’takiler böyle şeylere bayılır,” dedi Sör William.

“Peki Etiyopyalılar İngilizce kitap okuyabilir mi?” diye sordum.

“Ah, şey, bütün Sahel’in açlık çektiğini unutma. Kitapları Abouti ile Nambula arasındaki sınır kamplarına gönder. Orada Kefti’den gelme kültürlü mülteciler bulunur. Kefti’lilerin İngiliz temelli mükemmel bir eğitim sistemi var,” dedi Eamonn.

“Kefti nerede?” dedim.

“Kuzey Afrika’da, Nambula sınırında. Abouti’nin asi eyaleti. Kefti’liler yirmi beş yıldır Abouti’deki Marksist rejimden kurtulmak için bağımsızlık mücadelesi veriyor. Oldukça teşkilatlı bir toplum. Sahel kıtlığı onları herkesten fazla etkilemiş olmalı. Savaş ve diplomatik sebepler yüzünden sivil toplum örgütleri onlara yiyecek yardımı yapamıyor. Şimdi halk akın akın Kefti’den Nambula’ya kaçıyor. Çok ciddi bir açlık tehlikesiyle karşı karşıyalar.”

“Onlara yiyecek ve yanında birkaç kitap göndersek?” dedim.

“Çok iyi fikir,” dedi William. “Harika bi fikir. Aferim.”

Gaza gelmişim. Şirket çalışanlarını organize edip yiyecek ve uçuş masrafları için sponsor aratmaya ve stok kitapları toplamaya başladım. *Yumuşak Odak*’ı arayıp bir hafta içinde Sör William, Oliver Marchant ve benimle bir görüşme yapmalarını ayarladım. Kafamda Afrika görüntüleri dans ediyordu; kabileleri, davulları, ateşleri ve aslanlarıyla. Yardım kuruluşu çalışanlarının tutkulu, fakir ve fedakâr olduklarını, minnettar Afrikalıları kurtardıklarını düşünüyordum. Ama en çok da Oliver’ı düşünüyordum.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

“Kit-Kat’ım nerede?”

Henry kulübenin önünde durmuş, öfkeyle etrafına bakıyordu. Personel kahvaltıyı bitirmiş, kampa inmeye hazırlanıyordu. Sian, Henry’nin yanına koştu.

“Kahrolası Katerina Kit-Kat’ım. Fenella’nın buzdolabına koymuştum. Ama biri yürütmüş.”

Sian alçak sesle konuşup onu yatıştırmaya çalışıyordu.

“Henry, sen kör ve salaksın,” diye seslendim. “Antibiyotiklerin altında duruyor. Git tekrar bak.”

“Din *don!*” dedi, dönüp kaşlarını imalı imalı kaldırarak. “Böyle sert davranmana bayılıyorum.” Sonra kasıla kasıla kulübeye girdi. Sian hemen peşinden koştu.

Güneş yakmaya başlamıştı. Hava dalgalanıyor, yollarda ve ovada insanlar ağır ağır yürüyordu. İki deri torba dolusu su taşıyan bir eşiği yürüten bir çocuk, başının üstünde bir öbek yakacak odun taşıyan bir kadın, omuzlarına dayadığı bir sırığın üstünden ellerini tembel tembel sarkıtmış beyaz giysili bir adam görüyordum. Birkaç saat sonra güneş iyice parlamaya ve ortalığı kavurmaya başlayacaktı. İnsan boğulacak gibi oluyordu.

Betty taşların üstüne basarak yanıma koştu. “Daha günün başında seni rahatsız etmek istemem hayatım,” dedi. “Ama...” –gözlerini faltaşı gibi açıp bana saatini gösterdi– “saat altı oldu.

Sana söyleyeceklerim var.”

Betty ellilerinde, tombul bir kadın. Ne hakkında konuşmak istediğini biliyordum: Henry ile Sian. Açık konuşmayacaktı. “Asistanının hemşirelere asılmasını istemiyorum,” demeyecekti. Bir zamanlar Zanzibar’da ya da Chad’da bir yardım derneği kampı yönetmiş olan, adını hiç duymadığım birine dair kısa bir öykü anlatacaktı. Tuhaf bir tesadüf eseri, asistanlarının hemşirelerle yatmasına izin veren biri olacaktı bu. Sonra bilin bakalım ne olacaktı? Bu bir AIDS salgınına, depreme ya da sel felaketine yol açacak ve bu yüzden gelecekte herkesin kendi kerpiç kulübesinde yatması gerektiğine karar verilecekti.

“Sonra konuşsak?” dedim, birden elimdeki diş fırçasını anımsayıp havaya kaldırarak. “Dişlerimi fırçaladıktan sonra?”

Dişlerimi fırçaladıktan sonra kulübeme döndüm. Kampın yöneticisiydim. Hepimizi çalıştıran yardım derneği YAŞAT için organizasyon yapıyordum. Safila’ya geleli dört yıldan fazla oluyordu. İlk iki yıl boyunca yönetici asistanlığı yaptıktan sonra, yöneticiliğe terfi etmiştim. Henry de asistanım olmuştu. Yiyeceklerden, ilaç ve tıbbi malzemelerden, araçlardan, içme suyundan ve personelden ben sorumluydum. En büyük sorun personeldi.

Katlanır demir kapıyı açıp kulübeme girdim. Safila’daki evim altı metre çapında, tahta ve kerpiçten yapılma bir kulübeydi. Sert toprak zemini hasırlarla kaplıydı. İçerisi toz kokuyordu. Cibinlikli, metal bir yatağım, kitap ve dosyalar için raflarım, iki metal koltuğum (oturacak yerleri iğrençti – köpüklü, lastik kaplı, çiçek desenli...) ve küçük, alçak bir masam vardı. Her şey kumla kaplıydı. Kum dişlerinizin arasına, kulaklarınıza, ceplerinize ve pantolonunuzun içine kaçıyordu. Yine de kulübemi seviyordum, çünkü orada yalnız kalabiliyordum.

Ama ne yazık ki, iki dakika sonra kapı usulca çalındı ve

Betty başını içeri uzatıp anlayışlı bir şekilde gülümsedi. Davet beklemeden içeri girip bana sarıldıktan sonra kendini yatağa attı. Tavanda bir şeyler kaçıştı. Tavan dediğim, yukarı gerilmiş geniş bir kanaviçeydi. Odanın içine çeşitli yaratıkların düşmesini engelliyordu.

“Selam minik dostlar,” dedi Betty yukarı bakarak.

Yo hayır, hayır, hayır. Sabahın köründe Betty’nin kulübemde olması dayanılmazdı.

“Kaygılısın değil mi Rosie? Bence haklısın da.”

İşte başlıyor, diye düşündüm. Henry ile Sian.

“Judy Elliot’ın yetmiş dörtte Mikabele’yi yönetmesini hatırlıyorum. Çok kötü durumda olan bir sürü insan gelince, ana bürodan destek istedi. Ama aşırı tepki verdi diye azar işitti. İki ay sonra korkunç bir akın başladı. Günde yüz kişinin öldüğü oluyordu. Zavallının elinde ne adam, ne de malzeme vardı tabii.”

Demek Henry ile Sian değildi. Çekirgelerdi.

“Ne duydun? Sence doğruluk payı var mı?”

Safila’da geçirdiğim dört yıl boyunca, pek çok kriz söylentisi duymuştum. Kıtliktan, sınırı geçip kolera salgını başlatmak üzere olan mülteci ordularından, menenjitten, fil hastalığından, bir sürü şeyden defalarca bahsedilmiş, ama hiçbirinde ciddi bir şey olmamıştı. Bazen bunların mültecilerin daha fazla yiyecek almak için yaptığı numaralar olduğundan şüpheleniyorduk.

Betty başını hafifçe salladı. Alınmıştı. “Rosie, sana işini öğretmeye çalışıyorum sanma şekerim. Yaptığın her şeye hayranım, biliyorsun. Ama Afrikalıların, Afrika’nın sesine kulak veremeliyiz.”

Birden Betty’yi ısırmağa istedim. Ya da suratını uzun süre yumruklamak.

“Ben de endişeliyim Betty, ama elimizde somut bir şey olmadan alarm veremeyiz. Benim duymadığım bir şey mi duy-

dun?”

“Bu insanlar bizim barometremiz, biliyorsun. Afrikalıların dediği gibi Rüzgârın Dişleri...” —durup onaylamamı bekledi— “...Rüzgârın Dişleri çok korkunç olabilir. Bütün gün uçarlar, biliyorsun. Kilometrelerce. Binlerce kilometre uçabilirler.”

“Biliyorum, dün dağıtım yerinde anlatıyorlardı. Ama başka bir şey duydun mu?”

“Elli sekizde, Mavis Enderby Etiyopya’dayken, bir çekirge sürüsü bir milyon kişiye bir yıl yetecek kadar buğdayı yemişti. Linda’ya da dediğim gibi, beni en çok kaygılandıran şey mahsüller. Bu sürüler kilometrelerce uzunlukta oluyor. Kurum gibi kapkara. Güneşi örtüyorlar.”

“BİLİYORUM,” dedim, niyetlendiğimden daha yüksek sesle. Bu aptalcaydı, çünkü Betty’yi küstürmenin sırası değildi. “Başka bir şey duydun mu?”

“Bir günde vücut ağırlığınca yemek yiyebiliyorlar, biliyorsun. Tam da hasat vakti. Öyle hızlı hareket ediyorlar ki... dev bulutlar gibi...”

O sabah yapmam gereken öyle çok iş vardı ki, Betty’den bir an önce kurtulup salım kafayla düşünmeliydim. “Sağ ol Betty,” dedim. “Destegin için çok sağ ol. Gerçekten çok kaygı verici bir durum... ama bilirsin, sorunlar paylaşılnca... Şimdi diğer işlemlerimle ilgilenmeliyim, ama verdiğin bilgiler için teşekkürler.”

İşe yaradı. Harika. Gözlerini sahte bir tevazuyla döndürüp yanıma geldi ve bana sarıldı. “Kampa gidip Linda’nın yeni doktorunu karşılamalıyız,” dedi. Tam çıkacakken bana tekrar sarıldı.

Meselelerden biri de buydu. Bugün yeni bir doktor gelecekti. Bir Amerikalı. Betty üç hafta sonra gidiyordu. Amerikalı onun yerini alacaktı. Yeni doktorun şerefine bir ziyafet düzenleyecektik. Oldukça soğuk bir hemşire olan Linda bu adamla iki

yıl önce Chad’da birlikte çalışmış. Ama bize onun hakkında hiçbir şey söylemedi. Sadece onu tanıdığından bahsetti ve ne zaman uyku alışkanlıklarından söz açılrsa utangaç bir tavır takındı. Yeni doktorun sorun çıkarmayacağını umuyordum. Öyle ufak bir ekiptik ki. Aramızda çok hassas ve dengeli bir ilişki vardı. Bu dengeyi bozmak çok kolaydı.

Yatağa oturup Betty’nin söylediklerini düşündüm. Sinir bozucu biri olsa da, çok iyi bir doktordu. Ayrıca Afrika’yı iyi tanıyordu. Burada on dokuzuncu yüzyılın başlarından beri çalışıyormuş gibi bir hali vardı. Çekirge sürüsü söylentilerinde gerçeklik payı olabilirdi. Kefti’de yıllardır ilk kez sağanak yağmur yağmıştı. Afrika’nın en korkunç ironilerinden biri, sağanakların çekirgeler için ideal ortamı hazırlamasıdır. Gerçekten de çok hızlı hareket ettiklerinden, hasat vaktinde ekinlere saldırmaları, savaş hali dışında kitlesel göçe yol açabilecek birkaç koşuldan biridir.

Ayağa kalkıp bir dosyaya bakmaya başladım. Kefti’de bir erken uyarı sistemi kurmaya çalışmıştık, ama pek işe yaramıyordu, çünkü kimsenin oraya gitmesine izin verilmiyordu. Savaş bölgesi olduğundan, YAŞAT derneği çalışanları sıfatıyla gide-miyorduk. Nambula hükümeti de gitmemize izin vermiyordu, çünkü Abouti’lilerle arasını hoş tutmaya çalışıyordu ve Kefti’li-ler Abouti’lilerle savaş halindeydi. Elimizdeki tüm bilgi bu dosyanın içindeydi. Sınır bölgelerindeki buğday fiyatlarını ve insanların sınırdaki hareketlerini gösteren çizelgelerle, çocukların boylarını ve ağırlıklarını gösteren grafiklerle doluydu. Bu dosyaya iki gün önce bakmıştım. İçinde dikkat çekici bir şey yoktu. Yine de emin olmak istiyordum.

Ne yapacağıma çabuk karar vermeliydim. Çünkü, Malcolm on birde yeni doktorla birlikte gelecekti. Malcolm YAŞAT’ın Nambula baş yetkilisiydi. Biraz ukala bir herifti, ama alarm vereceksek bu iyi bir fırsattı. Kampa inip Muhammed Mahmud’la

konuşmaya karar verdim. O olup bitenleri bilirdi. Panik içindeydim. Su içip sakinleşmeye çalıştım.

Dışarı çıkınca, Henry'nin Sian ile onun kulübesinin önünde samimi bir konuşma yaptığını gördüm. Çenesinin altını okşuyordu. Sian baktığımı görünce kıpkırmızı kesilip kulübesine kaçtı. Henry ise kaşlarını kaldırıp sırttı. Küstah herif.

“Henry Montague,” dedim sert bir sesle. “Odana git.”

Sırtmayı sürdürdü. Henry sırtınca ağzı kulaklarına varırdı. Aristokrat bir edası vardı. Kibardı. Alnına züppece sarkan bukenin son modaya uygun olduğunu sanıyordu. Herhalde Güney Kensington'ı en son izlediğinde öyleydi. Saçını arkadan toplamasını sağlamaya çabalıyordum sürekli.

“Seninle sonra konuşacağım,” dedim. “Bu arada kulübedeki iki sandığı Toyota'ya yükleyebilirsin. Ben kampa inip, Malcolm gelmeden önce döneceğim.”

“Vaayy! Din *don*! Bayan Çalışkan!” dedi, kesinlikle saygılı olmayan bir şekilde kolunu omzuma atarak. Onunla Sian meselesini şimdi konuşmak anlamsızdı. Bu konuda ona yaptığım her eleştiri ya da uyarı, sudan yeni çıkmış bir yavru köpeğin üstündeki su damlacıkları gibi silkelenip atılacaktı.

Toyota kamyonete hoş bir suskunluk içinde bindik. Muhammed'le konuşmadan önce Henry'ye çekirgelerden bahsetmemeye karar verdim. Muhammed Mahmud kampta resmi bir lider değildi. Sadece hepimizden zekiydi, o kadar. Zaten araba kullanırken sohbet etmek imkânsızdı. Bu işte yoğunlaşmak gerekirdi, direksiyonun başında olmasanız bile. Bir çamaşır makinesinin içindeymiş gibi sallanırken, vücudunuzu gevşek ama tetikte tutmak zorundaydınız. Yoksa kafanız tavana çarpardı.

“Baksana! Umarım içinde sağlam bir sütyen vardır ihtiyar!” diye gürlledi Henry. Bunu her seferinde söylerdi, sanki o anda aklına gelmiş gibi.

Şimdi dik kumlu yoldan aşağı, kampa iniyorduk. Tepeden kulübeleri, hastanenin beyaz plastik arkını, kliniğin bulunduğu küp şeklinde saz kulübeleri, dağıtım yerini, pazarı, okulu görüyorduk. Son dört yıldır sefaletin yerini giderek normal bir gündelik hayat almıştı; hem mülteciler, hem de bizim için. Geceleleri onların partilerine gidiyorduk. Ateş yakıyor, davul çalıyorlardı. Çocukluk fantezilerimizin heyecan dolu Afrika'sıydı bu. Biz de onlara ilaç, yiyecek ve gerekli tıbbi bilgileri veriyorduk. Nehirde kayıkla geziyor, çocuklarıyla oynuyor, kendimizi maceraperest hissediyorduk. Enerjimiz ve Afrika'da olmaktan duyduğumuz safça heyecan hoşlarına gidiyordu. Muhammed bir seferinde, "Umutsuzluk tüneline çıkınca, sadece yaşamakla kalmayıp dans edebileceğimizi de gördük," demişti. Böyle tuhaf şairane laflar etmeyi severdi. Birlikte bir krizi atlatmıştık ve şimdi mutluyduk. Ama buradaki mülteciler Batı'dan gelen yiyeceğe tamamen bağımlıydı. Bu onları zayıf kılıyordu.

"Kahretsin!" diye haykırdı Henry, oyun oynayan iki çocuk Toyota'nın önüne fırlayınca. Bunu yapmamaları gerekiyordu. Tepeden inip kampa girdiğimizde, peşimizden bir sürü çocuk koşuyordu. El sallıyor, "Hawadga!" (beyaz adam) diye bağıyorlardı.

Kapıyı açıp dışarı çıkınca, sıcak hava vücuduma çarptı. Sanki yanan bir fırının kapağını açmışım. Çocuklar etrafımızı çevirdi. Tanrım, öyle tatlıydılar ki. Aralarındaki kabadayılar ortalıkta koşturuyor, bağıyor ve gülüyordu. Utangaç olanlar ise, dünyanın her yerindeki çocuklar gibi bir ayaklarını diğerinin arkasına koymuş, gözlerini ovuşturduktan sonra parmaklarını ağızlarına sokuyordu. Oysa hastane çalışanları son beş yıldır onlara bundan vazgeçirmeye çalışıyordu. Çocuklardan ikisinin sazdan yapılma gözlükleri vardı. Güneş gözlüklerimiz model alınarak yapılmışlardı. Gözlüklerden birini alıp taktım. Sanki

dünyanın en komik şeyini yapmışım gibi kahkahalar attılar.

Genellikle on ikide öğle yemeği yerdik, ama o gün herkesin on bir buçukta yemekhanede toplanmasını istemiştım. Malcolm ile yeni doktoru karşıladıktan sonra yemek yiyecektik. Onu çeyrek geçe işlerimi bitirmiş, Muhammed ile konuşmaya hazırdım. Ama Sian'ın göz kliniğinde bir sorun çıktı. Hastalardan bazıları gözkapaklarının ters çevrilip muayene edilmesi için beş sou* istemeye başlamıştı. Wad Denazen'deki (yetmiş kilometre kadar uzaktaki, daha büyük bir başka kamptı) insanların gözlerinin bu şekilde muayene edilmesi için beş sou aldıklarını söylüyorlardı.

“Burada da aynı şeyin yapılmasını istiyorlar,” dedi Sian bezgin bir tavırla.

“Tipik Wad Denazen'liler,” dedim. Oradaki bazı İtalyan yardım derneği çalışanları aşırı duygusal ve tembeldi. Fransızlar da kötüydü. Ama İtalyanlar daha berbattı.

“Ne yapsam? Onlara yardım etmeye çalışıyoruz. Bizden para istiyorlar. Korkunç bir şey.”

“Gözlerini muayene ettirmezlerse kör olup öleceklerini söyle,” dedim. “Korkunç bir şekilde.”

“Onlara bunu söyleyemem,” dedi Sian gözlerini faltaşı gibi açarak.

“Taviz verme yeter,” dedim. “Aslında para almayı umdukları yok. Şanslarını deniyorlar.”

“Ama bu korkunç—”

“Hepimiz insanız. O kadar fakir olsan sen de aynı şeyi yapardın.”

Kaygılı yüzüne baktım. Belki de yapmazdı. Ah Tanrım! İlk gelişini hatırladım. Epey şok yaşamıştı. Kalıp onunla konuşmak istiyordum, ama işlerim vardı.

* Eskiden Fransa'da kullanılan, düşük değerli bozuk para.

Hastaneden koşarak gelen biri, acilen bir şişe seruma ihtiyaçları olduğunu söyledi. Serum nedense diğer Land Cruiser’da kilitliydi ve anahtar Debbie’deydi. Debbie, Birmingham’lı iri yarı bir kızdı. Sert biriydi. Safila’ya geldiğimden beri onu burada görüyordum. Mültecilere nasıl davranılacağını çok iyi bilirdi. Onun bulunduğu yere doğru hızla yürürken saatime baktım. Tam o sırada biri arkamdan, “Rhozee,” diye seslendi. Liben Aleye küçük bir ağacın dibinde kucağında Hazawi’yle oturmuş, bana sevgi ve umutla bakıyordu. Biraz sinirlendim. Sonra sinirlendiğim için suçluluk duydum. Liben Aleye’yi severdim, ama acil meselelerden anlamazdı. Onu ilk gördüğümde, bir grup yaşlı adamın arasında oturuyordu. Kötü zamanlardı. Kucağındaki bebeği tutuş şekli, yanağını okşaması, saçını düzeltmesi dikkatimi çekmişti. Sonra tüm çocuklarının (altı tane) ve Hazawi dışındaki tüm torunlarının öldüğünü öğrendim. Bu yüzden onu hiç yanından ayırmıyordu. Yanına çömelip elini sıktım ve ısrarı üzerine Hazawi’nin yanağına dokundum. Yanağı gerçekten de söylediği gibi yumuşacıktı. Çok güzel uzun kirpikleri vardı. Kirpiklerinin gerçekten de çok uzun olduğuna katıldım. Bileğimi çevirip saatime baktım ve Malcolm’un gelişini kaçıracağımı fark ettim. Tüh!

Debbie’yi bulmam çok uzun sürdü. Bulduğumda da meşguldü. Birinin bacağından bir Guinea solucanı çıkarıyordu. “Ara veremem,” dedi. “Yoksa kahrolası yaratık kibritin ucundan kaçır.”

O sarı, sicim gibi yaratığı , çok çok yavaşça kibritin ucuna sarıp deriden dışarı çekmesini izledim.

Kadına, “Bu seferki amma uzun,” dedi. Kadın gururla sırıttı. Tombul parmaklarıyla solucanın ucu da dışarı çıkana dek, solucanı dikkatle sarmayı sürdürdü. Solucan şimdi kibrite sarılı halde kıvranıyordu.

“İşte,” diyerek solucanı kadına uzattı. “Yağda kavurup mercimeğe katar, afiyetle yersin.” Yermiş gibi yaptı. Kadın güldü.

“Linda’yla bu doktor hakkında ne düşünüyorsun?” dedi Debbie, birlikte arabaların bulunduğu yere giderken. “Yatarlar mı sence?”

“Bilmem ki,” dedim.

“Linda’nın ağzı kilise korosunda şarkı söyleyen bir oğlanın kıcı kadar sıkı,” dedi Debbie.

“Evet,” dedim. “Şey, kilise korosundaki oğlanlar hakkında pek bir şey bilmem gerçi.”

Muhammed’in kulübesine doğru yürürken, çocuklar yine etrafımı sardı. Çoğunun kafası kazınmış, sadece tepelerinin solunda bir tutam bırakılmıştı. Hepsinin tutamları farklı şekillerdeydi, bu yüzden onlardan uzun boylu olanlar için komik bir görüntü teşkil ediyorlardı. Bir köşeyi dönünce Muhammed’i gördüm. Kulübesinin önünde duruyordu.

Çocuklar dağıldı. Muhammed çekici bir adamdı. Dağınık, dik, siyah saçı Kenneth Kaunda’nın saçına benziyordu. Üstündeki cüppe öyle beyazdı ki, tuhaf duruyordu.

“Rosie,” dedi. “Bugün çok çalışkansı. Verimliliğini arttırmaya mı karar verdin?”

Kulübesine girince rahatladım. İçerisi serin ve sessizdi. Mültecilerin çoğu kerpiç kulübelerde yaşırdı, ama Muhammed gerekli malzemeleri ve alanı temin ederek kendine son derece havadar ve güzel bir kulübe inşa etmeyi başarmıştı. Yemekhanemize benziyordu. Duvarları hasır örtülerle kaplı, dikdörtgen bir yapıydı. Kulübe, içinde esinti olacak şekilde yapılmıştı. Duvarlardaki deliklerden içeri güneş ışığı giriyordu. Alçak yatağın üstüne oturup, konuşmadan önce çay yapmasını bekledim. Bir duvara yaşlı bir kitaplığı vardı. Ginsberg ve Fink’in gönderdiği kitaplardan bazıları oradaydı.

Saat on biri yirmi geçiyordu, ama Muhammed'e fazla vaktim olmadığını anlatamazdım. Çayı getirirken acele etmezdi. Adetleri ağır ağır uygulamaktan vazgeçmezdi. Özellikle de acelem varken.

Muhammed ağır ağır hareket ederek, küçük fincanlar çıkardı. Ocağa iki odun parçası attı. Şeker kavanozunu aldı. Çaya su kattı. Biraz daha çay ekledi. Bir odun parçası daha attı. Bir kaşık çıkardı. Kahrolası. Bunu bilerek yapıyordu.

Sonunda gözlerinde muzipçe bir parıltıyla bana küçük bir fincan dolusu çay uzattı. Çay hemen içemeyeceğim kadar sıcaktı. Karşıma oturdu.

“Eee?”

“Ne eesi?”

“Bu sabah pek heyecanlısın.” Muhammed'in ince bir sesi ve tok bir kahkahası vardı.

“Yoo, değilim.”

“Öylesin,” dedi Muhammed.

Kendimi zorlayarak susmayı başardım.

“Eee?” dedi Muhammed sonunda. İşte! Ben kazanmıştım.

“Bu telaşın niye? Yeni doktor yüzünden mi?”

Öyle sinir bozucuydu ki. “Hayır, yeni doktorla ilgisi yok tabii, Tanrı aşkına.”

Kahkahalar attıktan sonra ciddileşti. “Belki de Rüzgârın Dışları yüzündendir,” dedi dramatik bir sesle.

“Ah Tanrım, şunlara çekirge desene Muhammed,” dedim.

“Ruhunda şairlik yok. Ne acı,” dedi.

“Haydi Sylvia Plath, ne duydun anlatsana.”

“Yedi kilometrelik sürüler güneşi kapıyor, yeryüzünü karartıyormuş.”

“Gerçekten de duydun mu peki?”

“Durum kötü.” Şimdi ciddileşmişti. “Dağlarda yiyecek yok.

Yıllardır pek az yağmur yağıyor. Halk kıt kanaat geçinip, hasadı bekliyor.”

“Ama bu sene hasat iyi olacak, değil mi?”

“Evet. Yıllardır ilk kez. Çekirgeler gelmezse tabii. Yoksa korkunç bir kıtlık başlar ve herkes buraya gelir.”

“Çekirgeler saldırıya geçmiş mi peki?”

“Uçmuyorlarmış, ama üç bölgede yumurtadan çıktıklarını duydum. Başta küçük olurlar. Sonra hep birlikte yürümeye başlarlar, dev, canlı bir halı gibi. Bilir misin?”

Ona ters ters baktım. “Evet Muhammed, bilirim.”

“İnsanlarda böcek ilacı olsa püskürtüp onları yok edebilirler, ama hiçbir şeyleri yok. Gerçi ellerinde ilaç olsa bile havadan püskürtmek imkânsız, Abouti savaş jetleri yüzünden. Yakında rüzgârlar doğu ve batıdan esmeye başlayıp, sürüleri Kefti’den geçirip Nambula’ya getirecek.”

“Bütün bunlara inanıyor musun?”

Omuz silkti. Ellerini kaldırdı. Sonra başını eğip, “Olabilir,” dedi.

Olabilir. Tekrar panik hissettim. Genellikle böyle söylentileri ciddiye almazdı. “Nasıl öğrenebiliriz?” dedim.

“Şimdilik beklemeli, düşünmeli ve konuşmalıyız.”

Kalıp bu meseleyi konuşmayı sürdürmek istiyordum, ama saat on ikiye yirmi vardı. Gitmeliydim. “Malcolm her an yeni doktorla birlikte gelebilir,” dedim, ayağa kalkarak.

“Sana bir şey göstereceğim,” diye karşılık verdi Muhammed.

Tabii. Gecikmişim ya, bana mutlaka bir şey göstermek zorundaydı. Beni dışarı çıkarıp kulübenin arkasına götürdü. Orada, çamurlu toprakta üç cılız domates fidesi serpilmişti. Üstlerinde birkaç küçük domates vardı. Bu cins domates İngiltere’deki süpermarketlerde ateş pahasıdır. Bunu yapmaması gerektiğini biliyordu. Mültecilerin bitki yetiştirmesi yasaktı. Bunu yaparlarsa,

yardım kampı kalıcı bir yerleşim merkezine dönüşürdü.

Muhammed altı domatesten birini alıp bana verdi.

“Sağ ol,” dedim. Duygulanmıştım. “Bununla dolma yaptıracağım.”

Elini omzuma koyup gözlerime baktı. Bakışlarında ne vardı? Dostluk mu, bağlılık mı, acıma mı? Heyecanlandım. “Gitsem iyi olacak,” dedim.

Land Cruiser’a döndüğümde kapısı kilitliydi. Anahtar Henry’deydi. Saat on iki olmuş, herkes sözümü dinleyip kampa gitmişti. Parmaklarımı arabanın ön kaportasına vurarak beklemeye başladım. Henry’nin anahtarın kendisinde olduğunu unutarak diğerleriyle birlikte gitmediğini umuyordum. Muhammed’e kampta şimdiden kıtlık çektiğimizi söylememiştim. İki hafta önce yiyecek gelmesi gerekiyordu, ama BM telsizle mesaj göndererek yiyeceğin birkaç hafta gecikeceğini, çünkü geminin Nambula Limanı’na henüz ulaşmadığını haber vermişti. Bütün Kefti canlı halılarla kaplanmasa ve dev çekirge sürüleri güneşi örtmese bile, herkesin yiyecek payını kısmamız gerekiyordu.

Land Cruiser’ın etrafında koşutan, kıkırdayan, kasasına tırmanmaya çalışan çocuklara bakınca, son kıtlıktaki yiyecek dağıtım merkezlerini hatırladım. Çocukları üç ayrı gruba ayırmıştık: Kendilerini besleyebilenler, kendilerini besleyemeyecek kadar dermansız olsa da yaşayabilecek olanlar ve kesinlikle ölecekler diye. Birden hüngür hüngür ağlamak istedim. Sandığım kadar katılaşmamıştım.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Onunla Safeways'te karşılaşmanın hayalini kuruyordum: Sokaklarda yan yana yürümenin, diğer müşteriler hakkında şakalar yapmanın, birbirimizi güldürmek için ortalıkta koşturup tuhaf yiyecekler almanın; etli börek, puding, paketlenmiş tavuk harcı gibi. Hayatımın bir döneminde oturup saatlerce bunları düşünmüş olmam, böyle bir fanteziyi en küçük ayrıntılarına dek kurmuş olmam şimdi inanılmaz geliyor.

Oliver'la gerçek bir buluşma ayarlanınca heyecandan kendimi kaybettim. Kafam bir guguk kuşu yuvasına döndü. Eskiden onu unutmak için kitap okurdum. Bazen aynı cümleyi peş peşe dört kez okuduğum olurdu. Haberleri izler, ama tek kelimesini anlamazdım, çünkü onu düşünürdüm. Üstünde odaklanabildiğim tek şey, yeni Afrika projemdi. Çünkü bu bana Oliver'la ilgili cinsel umutlar veriyordu. Cumartesi sabahı toplantıdan önce kendimi sahiden Safeways'e gitmem gerektiğine ikna ettim. Oturduğum yerdekine değil, kilometrelerce uzaktaki King's Road'da (Oliver'ın oturduğu yerde) olanına gitmeliydim, çünkü onların el yapımı pasta çeşitleri daha fazlaydı.

Halim gerçekten trajikti. Defalarca giyinip soyundum. Fazla süslü görünmek istemiyordum. Zarif ama doğal olmalıydım, sanki cumartesi sabahları hep öyle görünürmüşüm gibi. Ayrıca zayıf görünmem şarttı. İyice makyaj yaptım. Sonra fondötenin

gün ışığında belli olabileceğinden kaygılanarak onu sildim ve göz boyası, kirpik boyası, ruj ve allıkla yetindim. Ardından göz boyasıyla ruju da sildim. Yeni beyaz iç çamaşırımı giydikten sonra çıkarıp siyah iç çamaşırımı giydim. Kendime, kot pantolonun altına çorap ve jartiyer giymenin tuhaf olup olmadığını sordum. Karar veremedim.

Safeways'te bir saatten fazla kaldıktan sonra çıktım. Ardından geri dönüp aslında hiç ihtiyacım olmadığı halde bir paket donmuş karides aldım. Ama Oliver hâlâ ortalıkta yoktu. Kaderime küfrettim. "Çılgınca davranıyorsun. Hastasın sen," dedi arkadaşım Shirley, bütün bunları itiraf edince. "Bu akşam bir daha Oliver'dan bahsedersen kafanı koparırım."

Oliver hastalanmıştı. Beyaz yastıklarla dolu geniş ve havadar dairesinde yüksek ateşle yatıyordu. Ona bakıyordum. Çarşaflarını yıkadım, Oliver için çoban yahnisi yapıp ve bir tepsiyle yatağına götürdüm. Tepside ayrıca küp şeklinde minik bir vazanın içinde çiçekler vardı. Sonra çoban yahnisini, ızgarada pişirilmiş su tereli alabalık ve haşlanmış kabuklu patatesle değiştirdim, çünkü hastalara çoban yahnisi ağır gelir. Annesi ziyarete geldi. Zengin ve etkileyiciydi. Şampanya getirmişti. Oğluyla nasıl ilgileceğini bilmiyordu. Hiçbir fikri yoktu. Oliver gerçek sevgi ve şefkati asla tatmamıştı. Ama annesi bana bayıldı. "Onu hiç böyle mutlu görmemiştin şekerim," diye fısıldadı bana, Sobranie sigarası tiryakilerine özgü boğuk sesiyle. Sonra muzipçe göz kırptı.

Görüşme çarşamba günü altıda yapılacaktı. Salı akşamı beş buçukta Hermione telefon etti. Sesi her zamankinden huysuzdu. "Sör Willams yukarı çıkmanı istiyor. Yanında Oliver Marchant var. Buralarda işi varmış, gelmişken şimdi görüşmek istemiş."

Bir felaketti bu. Tam bir felaketti. Akşamı tamamen görüşmeye hazırlanmaya ayırmıştım. Aerobik sınıfına giderek fazla-

lıklarımı verecek, buhar banyosu yapacak ve güzel kokular sü-
rünecek, giysilerimi hazırlayacaktım. Aslında görüşme bir gün
önceye alınmasa asla gidemeyebilirdim, çünkü makyaj ve kıya-
fet seçimi yüzünden evden hiç çıkamayabilirdim. Ama yine de
Oliver'ın erken gelişini hayatımda başıma gelen en büyük talih-
sizliklerden biri olarak görüyordum. Makyaj yapacak vakti anca
bulabildim.

Odaya girip Oliver'ın içeride oturduğunu görünce beynim ta-
mamen boşaldı ve ağzım kurudu.

“Ah,” dedi Sör William, “Oliver. Bu halkla ilişkiler depart-
manındaki temsilcimiz. Çok çok iyidir. Rosemary... şey...”

“Richardson,” diye tamamladı Oliver, babacan bir edayla gü-
lümseyerek. Ayağa kalkıp elimi sıktı. Eline dokununca vücud-
umdaki kimyevi maddeler alarına geçip “DİKKAT DİKKAT,
cinsellik alarmı, tüm sistemler devreye girsin!” diye bağırmaya
başladı.

“Nasılsın?” diye sordu Oliver.

“İyiyim, teşekkürler.” Sesim beklediğimden tiz çıkmıştı. Hâlâ
birbirimizin gözlerine bakıyorduk.

“Ööaahh.” Sör William boğazını temizlemişti. “Öhhöm,
şey...”

“Eee, hâlâ pizzaya dönüşmemişsin?” dedi Oliver. Patronu-
mun bakaya devam ettiği ve “öhhöm” dediği göz önüne alındı-
ğında oldukça esprili bir laftı bu.

“Ne dedin?” dedi Sör William. “Pizza mı istiyorsun?”

“Belki daha sonra,” dedi Oliver, dönüp Sör William'a baka-
rak. Ama aslında bana söylemişti.

Görüşme sırasında en çok Oliver konuştu. Söylediklerinin
çoğu bana hitabendi, ama pek bir şey anlamadım elbette.

“Müthiş bir şey,” diyordu. “Ünlüler, Birinci Dünya Sava-
şı'ndan beri bir şeyleri savunup duruyor, ama bu en önemlisi.

Beş yıl sonra, yıldızların desteği vazgeçilmez hale gelecek.”

Tuhaf bir ses çıkardım. Sör William bana öfkeyle baktı.

“Çok çok ilginç,” dedi. “Tabii, ünlüler hayatın her tabakasından geliyor. Bu sadece eğlence dünyasını ilgilendiren bir mesele değil. Herkesi, belli başlı tüm kişileri, hayırseverleri ilgilendiriyor.”

“Çok haklısın,” dedi Oliver. “Sizinki gibi bir yayınevini bile ilgilendiriyor.”

Sör William tatmin olmuş bir edayla sakalını sıvazladı. Ben hâlâ az önce çıkardığım tuhaf ses yüzünden utanıyordum. Oysa Oliver’a katıldığımı belirtmeye çalışmıştım.

“Bu program,” dedi Oliver, “Üçüncü Dünya’ya yapılan yardımların popüler kültür tarafından benimsenmesiyle ilgili. Geldof’tan önce durum iç karartıcıydı. Kapıların önüne siyah-beyaz zarflar atmaktan başka bir şey yapılmıyordu. Şimdi ise yardım etmek eğlenceli bir moda haline geldi.”

“Çok haklısın. Biz de aynı şeyi söyleyip duruyoruz. Oraya bizzat gidicem, kitaplarla birlikte. Maksat yardım olsun,” dedi Sör William. Sonra bana baktı. “Öhhöm,” dedi başını sallayarak. “Öhhöm.”

“Ah. Programınızda Sör William’ın Nambula’ya yapacağı seyahate yer verebilir misiniz?” dedim hemen.

Oliver bana gülümseyip göz kırptı. “Bizim için ilginç olur tabii,” dedi. “Sör William, Nambula ve kitaplar. Kefti kamplarından bahsediyoruz, değil mi?”

“Evet,” dedim. Dünya meseleleri hakkındaki engin bilgisine hayran kalmıştım.

“Bence bu konuyu daha ayrıntılı konuşmalıyız,” dedi Oliver. “Her şey biraz daha belirginleşince.”

Daha sonra Oliver ile ben Ginsberg binasının merdivenlerinde durduk. Batan güneşin altın sarısı ışığı ağaçların arasından

üstümüze vuruyordu. “İçki içmek ister misin?” diye sordu, tıpkı fantezilerimdeki gibi. İnanamıyordum. Öyle mutluydum ki. Sonra bacak kıllarımı almadığımı hatırlayınca panik oldum. Banyo tuvaletinde bacaklarımı traş edemeyeceğimi merak ettim.

Arabada bile her şey rüya gibiydi. Elleri direksiyondaydı. Yumuşak, koyu mavi pantolonunun içindeki kalçası dizimin yanındaydı. Ne yazık ki altımda kapkara, dar bir pantolon vardı. Arabanın kapıları krem rengi deri kaplamaydı. Kontrol paneli cevizdi. Panelde ışıklar yanıp sönüyordu, sanki uçaktaymışız gibi. Bara değil, bir restorana gittik. Öyle bir yerdi ki, garsondan jilet istesem tek kelime etmeden getirirdi, hem de beyaz ve sevizgen bir porselen tabağın üstünde.

“Ah, Lu-ee-gi.”

Oliver’la ben masamıza götürülürken, aktris Kate Fortune restorana şamatalı bir giriş yaptı. Uzun, siyah, ipeksi saçını savurup duruyordu.

“Luigi! Seni tekrar görmek *ne güzel!* Muah, muah.”

“Aslında adım Roberto madam.”

Kate Fortune’u geçen gece televizyonda görmüştüm; dudak parlatıcılara tuhaf bir şekilde bayılan bir kadın kâşifle ilgili bir mini dizide. Dergilerde sık sık resimleri çıkardı. Peri kızı kıyafetinde ya da çemberli etekle görünürdü. Resimlerin altında “Kırkındaki Hazine” türünden başlıklı yazılar olurdu. En kötüsü, ünlü film yıldızlarıyla ilgili bir belgeseldeki haliydi. Belgeselde, 1920’lerden itibaren her on yıldan bir yıldız seçilmişti. Ancak, kendi reklamını yapmaya çalışırken talihsiz bir şekilde faka basmıştı, çünkü kendisiyle Marlene Dietrich ya da Jane Fonda arasındaki uçurum bariz bir şekilde ortaya çıkmıştı. Bu gece daha çok Dallas modunda giyinmişti. Bize doğru gelip “Oliver! Tanrım, seni görmek ne hoş,” diye cıvıldarken saçını

solundaki Roberto'nun gözlerine savurdu.

Oliver, Kate Fortune tarafından öpülmek için bir şövalye edasıyla ayağa kalktı. Öpücüklerden sonra yanaklarında şeftali rengi yuvarlak birer ruj izi kaldı. Ben de ayağa kalktım, ama Kate Fortune bana görünmez kadınmışım gibi davranınca tekrar yerime oturdum.

"Harikasin," diyordu Oliver'a, parmaklarını yakasında gezdirirken. "Shaw'a gelip beni izleyeceksin değil mi? Sana gelecek hafta için bilet verebilir miyim? Bizi o harika programına çıkaracaksın değil mi?"

"Ah tatlım, *bayıcı* bir tiyatro oyununu seyretmek istemiyorum," dedi Oliver. "Onun yerine beni öğle yemeğine çıkarsan?"

Kate Fortune gözlerini devirdi, saçını geriye savurdu ve "Korkunç adam," dedi. "Yvonne'a söylerim, yarın Gwen'i arar." Sonra masadan uzaklaştı. Giderken dönüp arkasına neşeli, hoppaca bir bakış atmayı ihmal etmedi. Eteğini kaldırıp Oliver'a donunu göstermemesine şaşırdım doğrusu.

Oliver şampanya söyledi. Tam ilk cinsel tecrübelerimiz üstüne sıradan bir sohbeta başlamıştık ki, restorana Senyör Zilli daldı. Senyör Zilli, o sıralar meşhur bir kült figürdü. Seks düşkünü salak bir İtalyan'dı. Senyör Zilli rolünü, Julian Alman adlı iyi bir komedyen oynuyordu. Onu karşımda kostümsüz ve gündelik halinde görmek çok tuhaftı.

"Hey Oliver! N'aber?" dedi Julian Alman. Bize doğru yürüdü. "Baksana, biraz dışarı gelebilir misin? Çekiciyle arabamı götürüyorlar. Kahretsin!"

"Ne yapabilirim ki?" diye sordu Oliver, adama hayretle bakarak. "Dişlerimle zincirleri mi koparayım?"

"Hayır. Adamlarla bir konuşsan."

Julian Alman restorandaki herkesin ona baktığının hiç farkında değil gibiydi.

“Ama çift sarı şerit üstüne park etmişsen arabayı çekerler tabii. Yeni Porsche’unu mu götürüyorlar?”

“Evet. Yalnız, arabayı çekerlerden ben de içindeydim.”

“İçinde miydin?”

“Evet. Çıkmaya çalışıyordum.”

“Julian,” dedi Oliver. “Saçmalıyorsun. Dışarı çıkmanı ne engelliyordu ki?”

“Şey, bana biraz küçük geliyor da.”

“Madem öyle niye aldın?”

“Şey, bu modeli çok istiyordum. Bak, bu model yeni piyasaya sürüldü. Sadece üç kişide var. Bu yüzden...”

“Tanrım. Julian, daha önemli işlerim olduğunu görmüyor musun?” dedi, beni göstererek.

“Yo, sorun değil. Ona yardım et. Seni beklerim,” dedim.

“Ah, harika. Kusura bakma. Gerçekten çok iyisin,” dedi Julian. Dönüp pencereden dışarı baktı. “Kahretsin.”

Böylece Oliver dışarı çıktı. On dakika sonra döndüğünde son derece kendini beğenmiş bir hali vardı. Adamları ikna etmeyi başardığını söyledi.

Sonra hemen ilk cinsel tecrübelerimizden bahsetmeye devam ettik. “Ertesi dönem Blake dersi almaya başladım. Öğretmenim... daha önce seviştiğim o kadındı.”

Porsiyonlar küçüktü, ama bu iyiydi, çünkü iştahım yoktu. Oliver Cambridge’deki cinsel tecrübelerini anlatmayı bitirince, ben de ona, Joel ile birlikte kum tepelerinde çırlıçıplak sevişirken bir polise yakalandığımızı ve polisin bize katılmak için izin istediğini anlattım.

“Joel kimdi peki?”

“Üniversitedeki erkek arkadaşımdı.”

“Nerede okudun?”

“Devon’da.”

“Tanrı’ya şükür Cambridge’de okumamışsın,” diyerek gülümsedi. “Azgın şivenin sebebi anlaşıldı. Devon’da ne okudun peki?”

“Ziraat,” diyerek kıkırdadım.

“Ziraat. Ziraat.” Başını geriye atıp güldü. “Thomas Hardy romanlarından çıkıp gelmiş gibisin. Ata binip kombinezon giyer miydin? Samanlıklarda sevişir miydin?” Eğilip, eteğimin altına umutla bakar gibi yaptı.

“Hayır, ekin rotasyonu hakkında kitaplar okurdum.”

“Joel de çiftçi miydi? Hayır, sakın söyleme. Dev gibi, parlak bir kılıcı olan bir teğmendi. Bilemedim mi? Öğretmen miydi? Maden işçisi miydi?”

“Şairdi.”

“Vay canına! Bu giderek ilginçleşiyor. Ne yazardı? ‘O basit bir çiftçi kızıydı...’ gibi şeyler mi?”

“Onu tanıdığımda pek şiir yazmıyordu. Çok içerdi. Esrar da kullanırdı. Ataerkil kapitalist toplumlar hakkında konuşmaya bayılırdı. Ağabeylerim onu hiç sevmezdi.”

“Kaç ağabeyin var?”

“Dört. Bir de kız kardeşim.”

“Tanrım, adımlarıma dikkat etsem iyi olacak. Joel de Devon’lu muydu?”

“Hayır. Londra’dan gelmişti. Londra’da bir yayıncısı vardı. Ginsberg ve Fink. Harika biri olduğunu düşünüyordum.”

“Harika mı? Joel’den nefret ediyorum,” dedi Oliver. “Çiftçilik meselesi ne oldu peki? Niye kuzuların doğum sonrası sorunlarıyla ilgilenmiyor ve çit çalılarıyla ödeneklerden şikâyet etmiyorsun?”

“Finallerden sonra birkaç ay bir çiftlikte çalıştım. Ama orada fazla kalmadım, Joel’i özleyince Londra’ya gidip Hackney’de bir komünde onunla birlikte yaşadım. Bir barda çalıştık-

tan sonra, deodorantlar üstüne pazar araştırması yapmaya başladım.”

“Peki ya Joel ne yapıyordu? Mercimekli yahni yapıp çubuk mu tütürüyordu?”

“Evet. Genellikle sarhoştı.”

“Parayı kazanan sen miydin?”

“Pek değil. Her neyse, orada on sekiz ay kaldıktan sonra Joel’le birlikte Ginsberg ve Fink’in bir partisine gittim ve partide Sör William Ginsberg beni beğendi.”

“Beğenmiştir tabii, pis yaşlı iblis.”

“Hayır, düşündüğün gibi değil,” dedim öfkeyle. “O yaz şirketlerinde iyi bir işte çalışmak isteyip istemeyeceğimi sordu. Ben de evet dedim.”

“Bu ne zamandı?”

“Geçen yaz.”

“Demek Joel hâlâ sevgilin?”

“Şey, hayır. Ninem bana biraz para bırakınca bir daire satın aldım. Joel bundan hoşlanmadı. Kapitalist, ataerkil kökenlerime geri döndüğümü ve değersiz, yapay bir sürtük olduğumu söyledi.”

“Değersiz, yapay bir sürtük ha?” dedi Oliver. “Anlıyorum.”

“Daireyi ocakta satın aldım.”

“Ah, teşekkürler Roberto.”

Şampanya bitince Oliver bir şişe kırmızı şarap söylemişti. Şimdiden çakırkeyif olmuştum, bu yüzden daha fazla içmek istemiyordum. Ama Oliver tamamen ayık görünüyordu. Restorandaki insanlar ona bakıp duruyordu. Yaşlı bir adam gelip bizi rahatsız ettiği için uzun uzun özür diledikten ve bunun başına sık sık geldiğini tahmin ettiğini söyledikten sonra, Slade’de okuyan kızını Oliver’dan imza istedi. Oliver sevimli ve kibar davrandı, ama adamın kalemi olmadığı anlaşılınca soğuklaştı. Hele

adam kızının televizyonda çalışmak istediğinden bahsetmeye başlayınca iyice soğudu. Adam şaşırdı ve üzüldü. Kúpelerimden birini çıkardım. Canımı acıtmaya başlamıştı.

Oliver bize konyak söyledi. Sonra salonun diğeri tarafında oturan bir başka ünlüyü, Bill Bonham'ı görünce, onunla konuşmak için yanına gitti. Bill Bonham, genellikle TV dizilerinde zeki serseri rollerini oynayan bir aktördü. Aynı zamanda yönetmendi de. Sık sık sohbet programlarına çıkardı. Aptallardan hoşlanmadığını belli eder ve küfredip dururdu. Neredeyse tamamen keldi. Saçının geri kalanını keline uysun diye kısacık kestirmişti. Hep deri ceket ve düşük belli kot pantolon giyerdi, iri göbeğini sıkmasın diye. Neredeyse kıçının çatalı görünürdü. Oliver'in onunla koyu bir sohbe dalmasını hayran hayran izledim. Sonra birlikte tuvalete gittiler.

*

“Bill'in senden ünlü olduğunu sanmıyorum.”

“Bill olmasa da Julian öyle,” diye mırıldandı Oliver. Birkaç kez burnunu çekti.

“Hayır, o da değıl. Soğuk mu aldın?” diye sordum şefkatle.

“Ama öyle. Bu hiç adil değıl, ama öyle,” dedi Oliver asık suratla. Burun deliklerinden birini tıkayıp tekrar burnunu çekti.

“Onun şöhreti farklı. Sen bir sanat yorumcususun. Julian Alman ise film yıldızı.”

Oliver üçüncü konyasını yudumluyordu. Kravatını gevşetmiş, gömleğinin üstten üç düğmesini açmıştı. Göğsündeki siyah kılları görebiliyordum.

“Ama senin yaptığın şey çok daha değırli,” dedim teşvik edici bir tavırla. “İnsanlar seni zeki bir otorite olarak görüyor.”

Hoşnutlukla burnunu kıvırdı ve masanın altından dizimi tut-

kendimi tuhaf bir şekilde depresif hissettim. İçkiye alışık değildim. Oysa Oliver hiç etkilenmemiş gibi görünüyordu. Peşimden mutfaga geldi. Ben su ısıtıcısının fişini takarken, arkamdan sarılıp kollarını belime doladı. Bir anda kafam durdu. Dönüp ona baktım. Öpüştük. Ona dokunabilmek öyle güzeldi ki. Çok uzun zamandır bunun hayalini kuruyordum. Eli belimden aşağıya, kalçalarımaya kaydı. Eteğimi kaldırmaya başladı. Beni soymasını istemiyordum, çünkü altımda beli lastikli bir tayt ve çamaşır makinesinde mavi çoraplarla birlikte yıkadığım için renk değiştirmiş beyaz bir don vardı. Bu yüzden elini çekip göğsüme koydum. Aklıma elini koyacak daha iyi bir yer gelmemişti. Biraz daha öpüştük, ama hafiften başım dönüyordu. Sendeler gibi oldum. Oliver dudaklarını yanağıma sürüp, “Bu gece kalabilir miyim?” diye fısıldadı.

“Bilmem ki.” Birden huzursuz olmuşum.

Beni tekrar öpmeye başladı. “Haydi ama. Salaklaşma.”

O zaman toy görünmekten korktum. Bu yüzden “Mmm, gidiş hazırlanayım,” dedim. Bunun son derece olgunca bir laf olduğunu düşündüm. Ayrıca bacak kıllarımı alıp mavi dondan da kurtulabilecektim. Banyoya dalıp ortalıktaki giysileri kaptığım gibi dolaba tıktım. Tertipli görünmek istiyordum. Kıl dökücü krem kullanamazdım, çünkü hem zamanım yoktu, hem de pis kokardım. Bir yerlerde bir jiletim olacaktı. Lavabonun altındaki dolabı panik içinde boşalttım, ama jileti bulamadım. Oliver’ın salondan geçtiğini duyunca bacaklarımı traş etmeye vaktim olmadığını anladım. Elimi dizimden aşağı gezdirdim. Fena değildi, elimi yukarı çıkarmadığım sürece. Yıkandım. Önemli bölgelere parfüm sürdüm. Dişlerimi fırçaladım. Uçuk mavi sabahlığım çamaşır makinesinde olduğundan, bir havluya sarınıp başımı –yalnızca başımı– kapıdan dışarı uzattım. Oliver oturma odamda sandalyeme oturmuş sigara içiyordu. Öyle çekiciydi ki.

“Hazırım,” dedim heyecanla gülümseyerek. Dönüp baktı. Yatak odasına koşup komodinin üstündeki lambayı yere koydum. Sonra yatağa dalıp yorganı çeneme kadar çektim. Çok utanıyordum.

Oliver hafifçe yalpalayarak içeri girdi. Elindeki küllüğü makyaj masamın üstüne koydu. Sigarasını söndürdü. Sırtı bana dönük halde yatağa oturup eğilerek ayakkabılarını çözmeye başladı, bir koca gibi. Bana böyle sırtını dönmesi pek romantik değildi, ama olsun... Ayağa kalkıp gömleğini çıkardı. Düğmelerini çözmeden, kollarını kaldırarak çıkarmıştı. Kolundan beline dek uzanan kasları inceledim. Onu parça parça inceliyordum, bütününe bakmadan. Sırtı bana dönük halde pantolonunu çıkardı. Pantolonunu katlayıp sandalyenin üstüne koydu. Sonra külo-
du. u da çıkarıp katlayarak pantolonun üstüne bıraktı —o an biraz panik oldum—. Sonra yorganın altına girdi.

Ona döndüm ve öpüştük. Çıplak vücutlarımızın teması hari-kaydı. Aşağı kayıp göğüslerimi öptü. Hazla inledim. Sonra başını göğsüme dayadı. Saçlarını okşadım. Üstümde öylece hareketsiz kaldı.

Birkaç saniye sonra şaşırmaya, neler olduğunu merak etmeye başladım. Hafifçe kıpırdandım. Başını kaldırıp beni tekrar öpmeye başladı. Soluk soluğaydı. Diziyle bacaklarımı ayırdı. Elini aşağı uzattı. Sonra birden içime daldı. Onu öyle istiyordum ki, sırtımı kaldırarak haykırmaya, hazla kıvranmaya başladım. Ama sonra, Oliver’ın hiç kımıldamadığını fark ettim. Yüzünü boynuma dayamış, ağırlığını üstüme vererek kıpırtısız duruyordu. Giderek ben de kımıldamayışımı kestim. Sonra Oliver horlamaya başladı.

Şoku atlatınca gülmeye başladım. Aşağıdaki insanların bizi dinlediğini düşündüm. “Oh, oh, oh, oh, HÖÖÖÖÖÖ, oh, oh, HÖÖÖÖÖÖ. Oh.” Bir süre sonra üstümden çekilmesi için onu

uyandırmak zorunda kaldım. Boğulacak gibi olmuşum. Suratı asıktı. Kaşlarını çatmıştı. Kalkıp banyoya gitti. Ardından salona girdiğini işittim. Bir süre sonra yatak odasına dönüp giyinmeye başladı.

“Ne yapıyorsun?” dedim.

“Eve gidiyorum. Yarın erken kalkmalıyım.”

Boğazımdan aşağı mutfak bıçakları kaydı sanki.

“*Aklından* bile geçirme,” dedim. “Yatağa geri dön.”

“Ama—”

“Aması yok. Birincisi, *böyle* kabalık yapılmaz. İkincisi, zil zurna sarhoşsun. Bu halde arabanın yanına bile yaklaşırsan polisi ararım. Üçüncüsü, ateşli bir ilk gece yaşamamız gerekirken daha başta üstümde sızıp kaldın. Ve horladın. Şimdi yatağa geri dön.”

O zamanlar Oliver henüz ruhumu ezmemiş ve cinsel özgüvenimi yok etmemişti. Ağzı gerildi. Bana tuhaf tuhaf bakıyordu. Sonra başını salladı, sanki kendi düşüncelerinden birini onaylarcasına. Yorganı indirip bana baktı. Sonra tekrar soyununca, şaşırtıcı bir şekilde, ereksiyon halinde olduğunu gördüm. Yatağa girdi. Sevişme bittiğinde sevinçli ve gururluydum, çünkü ben, Rosie Richardson, Oliver Marchant’ı boşaltmışım.

Biraz sonra, o uyuyunca, yattığım yerden ona bakmaya başladım. Uzun siyah kirpikleri yanaklarının üstünde iki tüylü kelebek gibi duruyordu. Şimdi mutluydum. Artık ona kızgın değildim. Oliver Marchant’ın yatağında olduğuna inanamıyordum. Uykularının bölünmesine çok kızan adamlardan olduğunu hissediyordum, ama yine de her şeyi göze alarak yanağına küçük bir öpücük kondurdum ve ona şefkatle sarıldım.

“Öff, Tanrı aşkına beş yaşında bir çocuk gibi davranmayı kes,” diyerek sırtını döndü.

O piç kurusu beni nasıl da etkilemişti. Neredeyse ağzının içine düşecektim. “Değişken kadınlar, monoton kadınlardan daha dayanıklıdır,” diye okumuştum bir yerlerde. “Bazen öldürülse-ler de, terk edildikleri nadirdir.” O piç kurusunun çekiciliği de buradan geliyordu. Beni asla zorlamayacağını, elinde tutmaya çalışmayacağını biliyordum. Peşinde koşmak heyecan vericiydi. Onun sert yapısını yumuşatmaya çalışıyordum. Nasıl birisi olduğunu anladığımda bile Oliver’ı değiştirebileceğimi sandım. Biraz sevgiyle şefkatin işe yarayacağını sandım. Karakterini sevgiyle değiştirebileceğimi sandım.

Yaşça benden büyük Amerikalı arkadaşım Rhoda tehlikeli bir saplantıya kapıldığını, Oliver’dan uzak durmam, ona bir değnekle bile dokunmamam gerektiğini söyledi.

“Tamam, o bana değneğiyle dokunduğu sürece mesele yok,” diye kıkırdadım.

Bir şey daha söyledi: Afrika’nın mazoşist piç kompleksimin bir başka versiyonu olduğunu, İngiltere’de kalıp kendimi sevmeyi öğrenmem ve sıkıcı erkeklerle çıkmam gerektiğini. Ben de ona Amerikan kendine yardım kitaplarını fazla okuduğunu, birkaç kadeh içip neşelenmesi gerektiğini söyledim.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Herkes bir ilişkiye başlamakta zorlanabilir. Su kayağı öğrenmek gibidir bu. Ayaktayken sorun yoktur, ama düşüp sıırıslıklam olmanız ihtimali ayakta kalabilmeniz ihtimalinden çok daha fazladır. Bir düşünün, Oliver o geceden sonra tam üç gün beni aramadı. Kahretsin. Ama genç ve ona hayran olduğumdan, mantıklı düşünüp, “Ne kaba adam,” diyemedim. Akşamları evde oturup gözümü telefona dikerek psikopatça bekleyecek *kadar* aptal değildim. Ama telesekreterimi kapatmak da aynı ölçüde hastalıklı olacaktı. Bu yüzden her akşam eve gelince telesekreterde mesaj bulamamanın sıkıntısına katlanmak zorunda kaldım. Bir keresinde üç mesaj vardı; ikisi Rhoda’dan, biri Hermione’dan. Hermione, niye o ikinci vakti Cassandra’nın Perpetua’nın akşam yemeğine gelmeyeceğini söylediğini haber verip vermediğimi soruyordu.

Sonunda dördüncü gün, işyerimdeyken aradı. Yani aradı sayılır.

Telefonda sinir bozucu bir kadın sesi vardı.

“*Alo*, Rosie Richardson’la mı görüşüyorum?”

“Evet.”

“*Selam* Rosie. Ben Oliver Marchant’ın asistanı Gwen.”

Asistanı mı? Bir şey mi olmuştu? Birden Oliver’ın hastanede olduğu fantezisine kapıldım.

“Oliver bu gece boş olup olmadığını öğrenmek istiyor.”

“Boşum.” İçimi nefis bir heyecan kapladı.

“Güzel. Seni bu gece Grosvenor Otelı’ndeki Radyo Spikerleri Ödül Töreni’ne davet ediyor.”

“Tamam. Bu çok—”

“Harika. Tören yedide başlıyor. Oliver seni altı buçukta alacak. Adresini verir misin Rosie?”

Cinsel ilişki sonrası böyle romantik teklifler çok etkileyicidir. Oysa çok da tehlikelidirler.

Geniş bir otel salonundaki yuvarlak bir masaya oturtulduk. Tavandaki dört dev avize çıplak omuzları, mücevherleri, kemer kuşaklarını aydınlatıyordu. Dev ekranlarda görüntüler oynuyor, prodüksiyon ekibi, ellerinde sarı senaryolarla ortalıkta kasıntıyla, histerik bir şekilde koşturuyordu. Tören henüz başlamamıştı. Her şey gecikmişti. Sahnede parlak kıyafetli dansçılar prova yapıyordu. Seyircilere doğru koşarak sıçırıyor, sonra dönüp ters yöne tekme atarken hâlâ bize bakarak hostes gibi gülümsüyorlardı.

Sağımda Vernon Briggs oturuyordu. Yorkshire şivesiyle konuşan iri bir adamdı. Ödül Töreni’ni naklen yayınlayan TV kanalı Channel Four’un yöneticisiydi. Solumda *Yumuşak Odak*’ı Oliver’la birlikte sunan Corinna Borghese vardı. Corinna ince ve koyu kırmızı dudaklarını sımsıkı kapatmıştı. Çok gergin olduğu belliydi. Güneş gözlüklerinin ve dik kınalı saçlarının altındaki soluk yüzü, bir asma köprünün çelik halatları gibi titriyordu. *Yumuşak Odak* bir ödüle aday gösterilmişti ve Corinna ödüllü Oliver’la birlikte almakta ısrar etmekle Vernon’u kendinden tiksindirmişti.

“Onun kadar benim de katkım var. Sonuçta prodüktör olarak da katkıda bulunuyorum. Ama, Oliver Marchant oraya tek başı-

na çıkarsa, *Yumuşak Odak*'ın tüm başarısını o sahiplenecek, değil mi? Bence bu doğru değil.”

“Dinle tatlım. Senin işin minik kıçının üstünde oturup suflör cihazındaki yazıları okumak.” Vernon, dev kırmızı yüzünü ve pörtlek gözlerini ona çevirmiş, parmağını sallıyordu. “Senin işin bu: Okumak. Okuldaki gibi. Oliver programın yönetmeni.”

“Yani Oliver’ın penisi var demek istiyorsun. Ayrıca, bana tatlım deme,” demeyi başardı Corinna, dudaklarını birbirine bastırmasına karşın.

Giysimi masanın altına gizlemek için epey çabalıyordum. Nedime kostümünden dönme, kabarık etekli, ipek bir giysiydi. Eskiden uzun ve açık kırmızıydı. Tam Kate Fortune’un giyeceği türdendi. Ama boyatıp şeklini değiştirmiştım. Bu yüzden şimdi kısa ve siyahtı. Giyinirken panik atak yaşamıştım. Zil çaldığında boy aynasının karşısında durmuş kendime bakıyordum. Altımda tanga, onun üstünde de siyah likralı bir mini etek vardı. Tam o anda, ama yalnızca o anda, nedime kostümü iyi bir fikir gibi gelmişti. Daha sonra ise, beni köylü kızlarına az da olsa benzeten bir kıyafetle asla hiçbir yere gitmemem gerektiğini anladım; tam da kömür madeninden yeni çıkmış bir köylü kızı gibi görünsem de. Eteğim sürekli yukarı çıkıyordu. Başa çıkamıyordum. Artık iki tarafıma tamamen yayılmıştı. Sadece Corinna Borghese’in değil, şimdi ikimize de sırtını dönmüş olan Vernon Briggs’in de dizlerinin üstündeydi.

“Affedersin,” diye fısıldadım Corinna’ya. “Bu salak giysiyi giymeseydim keşke. Çıkmadan önce sekiz kıyafet denedim. Sonra birden panikledim. Senin de başına gelir mi bu?”

“Aslında hayır,” dedi Corinna. “Sade giyinmeye özen gösteririm.”

Karşımda oturan Dinsdale bana anlayışla bakıp sigara ikram etti. Genelde sigara içmesem de uzattığı sigarayı aldım.

“Lütfen yanımda sigara içme,” dedi Corinna.

Akşam iyi başlamamıştı. Oliver beni almaya gelmemiş, yeri-ne şapkalı bir şoför göndermişti. Şoför, Oliver’ın stüdyoda işi olduğunu, benimle Grosvenor Oteli’nde buluşacağını söylemiş-ti. Ünlülerle dolu fuayede yirmi korkunç dakika geçirmişt看. Herkes bana bakıyordu, ama korkunç kıyafetim yüzünden acı-dıklarından. Beni kurtaran yine Dinsdale olmuştu. Kolumu tut-tuğunda, kadınlar tuvaletine iki kez gidip geldikten ve konuk lis-tesine sekiz dakika boyunca bakıp “Oliver Marchant ile konu-ğu” yazısını anca bulmuş gibi davrandıktan sonra kendimi çok kötü hissediyordum. Oliver’ın bu tören için bir partnere ihtiyacı olduğunu o zaman fark etmiştim. Son dakikada aklına gelmiş olabilir miydim? Yoksa başka bir kız onu ekmiş miydi? Belki de güzel, başarılı bir eleştirmendi bu kız. Mittel-Avrupa romanında temelciliğin ölümü üstüne bir otoriteydi.

Başıma, yaşlı stand-up’çı komedyen Jimmy Horsham musal-lat olmuştu. Benimle konuşmakta ısrar ediyordu. Grosvenor Oteli’nde o gece için bir oda kiraladığını defalarca söyledi. So-nunda Dinsdale gelince gitmek zorunda kaldı.

“Tatlım, tatlım. O pis sıkıcı ihtiyarla ne işin var senin? Kim bilir aklından neler geçiyordu? İğrenç herif. Haydi gel. Kanape-lere yumulalım. Barry’ye görünmemeye çalışıyorum,” diye fı-sıldadı. Barry Rhys da bir tiyatro efsanesiydi ve Dinsdale’in en iyi dostuydu. “Fok balığına benzeyen karısıyla gelmiş. Sen ki-minle geldin? O ihtiyar şeytan Ginsberg’le mi yoksa?”

“Hayır. Oliver Marchant’la,” dedim neşeyle.

“Peki Oliver nerede tatlım? Niye seni burada, bu kurtların arasında yalnız bıraktı?” Dinsdale bana öfkeyle, kaşlarını çatarak baktı.

“Stüdyoda. İş varmış.”

“Hayır tatlım, hayır. Hayır hayır hayır. İşte şurada. Bak,” de-

di Dinsdale kaygıyla.

İncindiğimi hissettim. Oliver gerçekten de oradaydı. Üstünde siyah bir takım vardı. Kravatsızdı. Corinna Borghese'le gülüşüyordu. Üstüne eğilmiş, bir şeyler anlatırken eliyle hareketler yapıyordu. Corinna önüne bakarak hafifçe gülümsüyordu. Dinsdale elimi tutup beni onlara doğru sürüklemeye başladı.

“İşte orada tatlım. Haydi gel. Yanına gidelim.” Kendimi okul çıkışında babasını bekleyen, ama babası gelmemiş bir çocuk gibi hissediyordum.

Oliver beni görünce bir an şaşırdı. “Rosie. Selam. Nasılsın? Seni arıyordum.” Gülümsedi. Uzanıp beni öptü. Kokusu bana hemen seviştiğimiz geceyi anımsattı, ama Oliver'ın da aynı şeyi hatırladığına dair bir belirti yoktu. “Corinna Borghese'le tanıyor musun?” dedi.

“Memnun oldum,” dedim. Ünlüler Kulübü'ndekilerle tanışmaya alışmaya başlamıştım artık.

“Teşekkürler,” dedi Corinna.

Sıkıntılı bir sessizlik oldu.

“Eee, nasılsın?” dedi Oliver.

“İyiyim. Ya sen?”

“İyiyim.”

Konuşmanın devamı da bunun gibiydi.

Bir saat sonra herkes yemek için yerine oturduğunda, Oliver'ın bana bakıp da kimseyle konuşamadığımı görmemesi için dua ediyordum. Bana baktı ve kimseyle konuşamadığımı gördü. Gülümsemeye çalıştım, ama tuhaf bir gülümseme oldu. Dışlerinde ekmek kııntıları olan sarı gözlü bir çocuğun iblisçe sırtımasına benziyordu.

“İyi misin?” dedi. Neşeyle başımı salladıktan sonra, Corinna'yla tekrar konuşmayı denemeye karar verdim.

“Harika,” dedim neşeyle, mönüye bakarak. Mönüde füme

somon, beyaz şaraplı tavuk, krema soslu etli dolma, pommes parmentièreli taze ton balığı ve şeker kaplamalı beyaz çikolata-
lı krema vardı.

“Pommes parmentière – patates püresi herhalde,” dedim.

“Bu tam bir rezalet,” dedi Corinna.

Yanımda oturmayı kastettiğini sandım.

“Ben vejeteryanım. Bunları yiyemem ki. Garson nerede?”

“Balık da mı yemezsin?” dedim. “Ton balığı var.”

“Ton balığı mı?” dedi öfkeyle. “Ton balıkları yakalanırken ne oluyor *biliyor* musun? Yunuslara ne olduğundan haberin var mı?”

Sohbetimizin geri kalanı da daha iyi geçmedi. Sonunda çikolatalı kremler da götürülüp büyük TV ekranlarının ışıkları yanınca rahatladım. Salondaki ünlüler bir güvercin sürüsü gibi hareketlenip yerlerine oturdular. Çok heyecanlanmıştım. Böyle törenleri televizyondan defalarca izlemiştim. Şimdiyse buradaydım. Trompetler çalındı, yüksek sesle bir anons yapıldı, sonra tekrar trompetler çalındı. Kısa boylu, kulaklıkları ve kışına bir sürü elektrikli alet bağlanmış bir başteknisyen ellerini havaya kaldırıp çırpırmaya ve başını eğip bir mikrofona konuşmaya başladı. Herkes uysalca alkışladı. Noel Edmonds platforma çıkıp bir rahlenin arkasına geçti ve alkışlamayı kesmemizi işaret etti.

Bu arada gözlüklü, zayıf, esmer bir delikanlı Corinna’nın yanına gelmişti.

“Selam. Nasılsın?” dedi alçak, samimi bir sesle. Sağına soluna bakarak onu öptü.

“...Atlantik’in her iki yakasındaki dinleyicileri yıllarca mest etmiş biridir...” diye devam ediyordu Noel Edmonds.

“*Korkunç*, değil mi? Michael’la konuştun mu? Howard şurada. Ödülü Jonathan alacak. Kesinlikle. Şimdi geliyorum. Jean-Paul’la açılış konuşması hakkında konuşacağım.”

Corinna “Seninle geliyorum. O alacaksa burada olmak istemem. Açıkça cinsiyet ayrımcılığı yapıyor,” diyerek kalkıp gitti.

*

En İyi Dram dalında ödül alan yönetmenin konuşmasından sonraki alkışlar yeni kesilmeye başlamıştı.

“Vay be. Şu işe bak,” diye mırıldandı Bill Bonham. “Yazarlara teşekkür etti, ışık kameramanına teşekkür etti, kahrolası karyasına teşekkür etti... ondan sonra aklına ancak geldim. Vay be. Ama tabii canım, ben sadece baş rolü oynuyordum, ne olacak? Vay be. Teşekkürler.”

Tanrı verirken bile alır. Masamız öfkeli ünlülerle doluydu. Zengin ve şöhretli olmalarına karşın, kendilerinden daha başarılı olanları kıskanıyorlardı.

Sahnedeki genç bir RSC aktrisi olan Vicky Spankie, En İyi Aktris ödülünü alıyordu. Tığ gibi ince ve çok güzeldi. Siyah saçını, kısa ve küt kestirmişti. Üstünde kot pantolon ve deri ceket vardı. Geçenlerde yağmur ormanından bir yerliyle evlenince magazin gazetelerine sıkça çıkar olmuştu.

“Verirsiniz, verirsiniz, verirsiniz, verirsiniz... Bu arada korkunç bir korku içinizi kemirir. Haykırmak istersiniz, ‘Bakın, ben de insanım. Korkuyorum,’ diye,” diyordu.

“Yeter artık,” dedi Corinna. Geri dönmeye karar vermiş, Oliver’in yanına oturmayı başarmıştı.

Vicky Spankie hâlâ devam ediyordu.

“Merak ediyorum, burada gerçekten ruhani bir şeyler olabilir mi acaba? Her gün binlerce dönüm ormanı kestiren Brezilya hükümetine buradan sevgi ve sağduyu dalgaları gönderebilir miyiz?”

Tepesindeki, canlı TV yayını gösteren dev ekranda kocası Rani belirdi. Masasında oturan Rani şaşkın görünüyordu. Şimdi üstünde kabile cüppesi yerine siyah bir takım vardı, ama alt dudakındaki halkayı çıkarmamıştı. Okuduğum röportajda, muhabir Vicky'ye, Rani'nin halkayı geceleri çıkartıp çıkartmadığını sorunca, onu sinirlendirmişti.

"Gel Rani, bu aynı zamanda senin," diyordu Vicky. Şaşırان Rani sahneye doğru itiliyor, parlak giysili genç bir fıstık tarafından platforma çıkarılıyordu. Sonra herkes ayağa kalkıp Rani'yi çılgınca alkışlıyordu.

Vernon Briggs, şişko başteknisyenin mikrofonunu kapmış, hiddetle fısıldıyordu: "Susturun şunu. Marcus, şu yerliyi sahneden *indir* ve Vicky'ye *çenesini kapamasını söyle*. Söyle şu orospuya çenesini kapasın. Programın bir saat kırk dakika gerisindeyiz Marcus. Yerliyi *hemen* sahneden indir."

Tam o sırada kameraman masamıza gelip Oliver'ı çekmeye başladı. Demek ki sırada, En İyi Sanat Programı ödülü vardı. Corinna çekime girmek için öne eğildi. Bir an Oliver'ın sinirlendiğini gördüm. Sonra Corinna'ya bir şeyler fısıldamaya başladı. Corinna ise alt dudaklarının kenarını ısıırıp kameraya bakmayı sürdürüyordu.

Dev ekranda En İyi Sanat Programı ödülünün logosu belirdi. Vicky Spankie'nin mikrofonunun sesi kısılmıştı. Elinde pek çok sayfa tutan bir kız onu ve Rani'yi özür dileyerek sahneden indiriyordu. Vicky burnunu havaya dikip çıkışa doğru yürümeye başladı. Peşinden giden Rani ödülü sımsıkı tutuyor ve dudakındaki halkanın elverdiği ölçüde gülümsüyordu. Vicky masamızın yanından geçerken Rani onu kolundan tuttu. Vicky'nin "S.ktır git bok kafalı," diye mırıldandığını duydum.

Oliver ile Corinna gergindi. Aday programlardan dördüncüsünün klibi oynuyordu. Dazlak kafalı bir folk şarkıcısı olan Ke-

vin Garslide, madencilerin protesto şarkılarını tef çalarak söylüyordu. Bir kulübede oturmuş, kendi besteleri olan bu şarkıları söylerken, karşısında oturan bir grup Guatemala'lı köylü, nazik ve sıkılğan görünüyordu.

Oliver'ın karşısındaki kameranın kırmızı ışığı yandı. Sahnede, Ian McKellen zarfı açıyordu. Ekrandaki görüntü dörde bölünmüştü. Birinde Oliver sakince gülümsüyor, Corinna ise hâlâ dudağını ısırıyordu.

“En İyi Sanat Programı ödülünün sahibi, Yum—”

Ekran da Corinna'nın gülümsediğini ve ayağa kalkmaya davrandığını gördüm.

“—Yumato Kuwayo, *Mülksüzler*, *Bir Ağıt* adlı programı için.”

Oliver karşısındaki kameranın ışığı sönene dek gülümsemeyi sürdürdü.

Sahnede Yumato Kuwayo ödülünü almış, konuşmasını tamamlamıyordu: “...Audilerinizin, Mercedeslerinizin, BMWlerinizin içindeyken, evsizleri düşünün. Bazıları çocuklarınızdan bile ufak. Bu programı yaratan *onların* sözleri, *onların* deneyimleri, *onların* hayatlarının şiiiridir. Bu ödül onlar içindir.”

“Kendini rezil ettin, değil mi Corinna?” dedi Oliver.

Yarım saat sonra Piazza'daki Pizza'ya doğru gidiyorduk. Küçük grubumuzda, yapmacık bir şekilde alçakgönüllü davranan Bill Bonham, Corinna, EX Gap grubunun başçısı Rats diye biri, hâlâ ağlamaklı olan Vicky Spankie (yanında Rani yoktu), Hughie Harrington-Ellis diye bir komedyen ve son olarak da, kolunu omzuma atmış olan Oliver vardı.

Bir grup delikanlı “Hey Hughie,” diye seslendi yandaki bir arabadan. “Maaanyak bi şi.” Hugh'un sık sık kullandığı bir sözdü bu. “Maaanyak bi şi” diye devam etti gençler. Hughie onlara sırtarak el salladı.

“Bu hep başınıza geliyordur herhalde,” dedim.

“Yo hayır,” dedi kuru bir sesle. “İlk kez oluyor.”

Restorana girince herkes dönüp bize baktı. Bütün masalar doluydu, ama müdür her nasılsa bir grup genci masalarından kaldırıp üç masaya dağıtmayı başardı. Birkaç dakika sonra onların masasında oturuyorduk. Garsonlar etrafımızda pervane olmuştu.

“Tanrım, çok utanıyorum. Bu hep başına geliyordur herhalde. Sinirini bozmuyorum değil mi dostum?” dedi bir delikanlı, Hughie’nin burnunun dibine bir kâğıt parçası uzatarak.

“Yok canım,” dedi Hughie. Sonra “Seni Allah’ın belası,” diye fısıldadığını işittim.

Vicky her nasılsa çantasında bulunan bir fotoğrafı imzalayıp garsona veriyordu.

Bill Bonham’ın yanına bir kız geldi. “Affedersiniz, rahatsız etmiyorum ya? Bu hep başınıza geliyordur herhalde.”

Birinin gelip Oliver’dan imza istemesine dua ediyordum, çünkü tekrar sinirlenmeye başladığını hissediyordum. Tanrı’ya şükür iki genç kız gelip Oliver’dan mönülerini imzalamasını istedi.

Kapıda bir hareketlenme oldu. Terence Twinkle içeri daldı. “Selam millet,” diye seslendi bize. “Tanrım, dışarısı kâbus gibi. Niye beni rahat bırakmıyorlar ki?” Üstünde etekleri yeri süpüren beyaz bir vizon kürk vardı.

ALTINCI BÖLÜM

Cip avluya girdiğinde saat yarımdaydı. Malcolm'un çıkartmalarla kaplı Land Cruiser'ı oradaydı. Küçük bir grup insan tuvalete doğru yürüyordu. Grubun başında Betty vardı. Pembe giymişti. Sanki bir sarayı gezdirircesine el kol hareketleri yaparak seven kahkalar atıyordu. Ekibimiz en güzel kıyafetlerine bürünmüştü. Komik denecek kadar süslü ve parlak giysileri pandomim kostümlerine benziyordu: Etekler, gömlekler, kamptaki terziler tarafından dikilmiş mavi puanlı ve çizgili şalvarlar. Malcolm sarı bir tişört giymişti, başında da üstünde salakça bir yazı varmış gibi duran bir şapka vardı. Onun yanında yeni doktorumuz yürüyor ve Betty'ye değil, kampa bakıyordu. Orta boyluydu. Donuk renkleri tercih etmişti.

Aracımızın sesi duyulunca hepsi yavaşça dönüp suçlarcasına bize baktı. Arabadan inerken yemekhaneden Sian çıktı. "Onlara herhalde hastanede acil bir durum çıkmıştır dedim," dedi. "Sorun yok... şey, Betsy hariç."

Sonra çok sıkıntı verici bir an yaşadık. Henry, Sian ve ben gruba doğru yürüdük. Kimse ne yapacağını bilemediğinden, herkes sırtıyordu. Neyse ki Henry bizi kurtardı. "Malcolm, sevgili dostum!" diye böğürmeye başladı biz yaklaşırken. "Seni görmek ne güzel! Selam! Sen yeni doktor olmalısın! Seni görmek ne güzel! Ne güzel! Aramıza ortalığı çekip çevirecek yeni

bir ihtiyarın katılması ne güzel.”

Gruba ulaştığımızda, Henry geride kalmış, hâlâ konuşup duruyordu. “Karşılama komitesine katılamadığım için üzgünüm. Kahrolası Kalküta’da sorun çıktı da.”

Yeni doktor biraz irkilmiş görünüyordu. Hoş, ama sıkıcı birine benziyordu. Ne yazık!

“Selam,” dedi usulca. “Robert O’Rourke.” Sesi çok kalındı. Sanki çok, çok uzaklardan geliyordu.

“Henry Montague, çok memnun oldum,” diye haykırdı Henry, doktorun elini hararetle sıkarak. “Aramıza katılman ne güzel. Bu da büyük beyaz sahibemiz Rosie. Seks bombası gibi görüldüğüne bakma. Çok serttir.”

“Sert ama adildir umarım,” dedi O’Rourke.

“Henry’ye aldırma,” dedi Sian. “Aile terbiyesi almamış.”

Artık buzlar erimişti. Henry tuhaf davranışlarına karşın cana-yakın biriydi.

“Burada olman ne güzel,” dedim. “Malcolm, seni görmek de çok güzel.”

Malcolm salakça sırtıp ellerini kaldırarak salladı.

“Dr. O’Rourke ile birlikte bir şeyler içtiniz mi?” diye sordum.

“Şey, hayır. Önce doktora etrafı gezdirmek istedik,” diye atıldı Betty. “Yeni dostumuz burada epey kalacak.” Sesini alçalttı. “Malcolm, vaktin olunca seninle biraz sohbet edelim.”

Doktor, Betty’ye gözlerini dikmiş bakıyordu.

Sonra bana bakıp kampı gösterdi. “Güzel bir yer.” Şivesini çıkaramamıştım.

“Çok güzeldir,” dedim. Sonra aşağı bakınca, beyaz çoraplarını gördüm. Öğg.

O’Rourke yürürken hafifçe topallıyordu. Linda onu kulübesine götürürken, çaktırmadan bacağına baktım. Takma olabilir-

di. Yanında çantasının dışında kumaş bir bavuldan başka bir şey yoktu. Arkadaş az eşyayla seyahat etme ilkesini abartmıştı anlaşılan. Oysa iki yıldır buradaydı. Herkesten ödünç şampuan almaya başlamayacağını umdum.

Ekibin geri kalanı öyle temiz ve hoş görünüyordu ki, kendime çeki düzen vermeye karar verdim. Kulübeme girip, masamın üstünde asılı duran küçük aynaya baktım. Bu sık yaptığım bir şey değildi. O anı çok iyi hatırlıyorum, çünkü yüzümdeki ilk kırışıklığı gördüğüm andı. Burnumun kenarından ağzımın kenarına dek iniyordu. Hava çok aydınlık olduğundan bunu fark edebilmiştim. Burnum kırmızı, saçım dağınıktı. *Afallamıştım*. Yaşlanmanın tersine işlemesi gereken bir süreç olduğunu düşünmüşümdür hep. Hayata yaşlı bir cadı olarak başlayıp, yıllar geçtikçe gençleşmek, dinçleşmek ve güzelleşmek, hayatınızın sonuna geldiğinizde birilerinin sizinle seve seve oynayacağını, altınızı değiştireceğini ve sizi bir yumurtaya dönüşene dek sizi çocuk arabasında gezdireceğini bilmek daha güzel olurdu. Varoluşçu karamsar düşünceleri kafamdan atmaya çalışarak dışarı, sıcak güneşin altına çıkıp yemekhaneye doğru yürüdüm.

Öğle yemeği bitmişti. Herkes yoğun bir dikkatle zarfları yırtıp mektupları sessizce okuyordu. Safila'da mektupların ne kadar önemli olduğunu anlatamam. Bir mektubun gelmesi ya da gelmemesi, insanın ruh halini tamamen değiştirebilir. Etrafıma bakındım. Ne Betty'yi, ne de Malcolm'u görebildim. Betty Malcolm'a, Rüzgârın Dişleri hakkında bir nutuk çekiyordu herhalde. Onu telaşlandırmasını engellemeliydim. Küçük bir mektup yığınının (ki aralarında bana gelmiş bir paket de vardı) göz ardı etmeyi başararak dışarı çıktım.

Betty'nin yanına gidince, bana utanarak baktı. "Biliyorum, Rosie salak ineğin teki olduğumu söyleyecek," dedi. "Ama Malcolm, gerçekten bir şeyler yapmamız gerektiğini düşünüyo-

rum.”

Betty heyecanlanınca konuşması tuhaflaşırdı. *Bii şiiiler* ve *düşünüyoğum* demişti.

Malcolm Betty'den kaçmaya can atar gibi görünüyordu. Onunla uğraşmak emek isterdi. Her şey düzenli ve yolunda olduğu sürece iyi çalışırdı. Ama burada işler asla düzenli ve yolunda olmazdı. Ayrıca sorunların etrafından dolanmaya, onlara ancak uzaktan bakmaya özen gösterirdi.

“Betty söylentileri anlattı mı?” diye sordum ona.

“Evet, evet. Şey, Sidra'da da benzer şeyler duydum. İlginç bir gelişme. Bence bekleyip, şey, neler olacağını görmeliyiz.” Sidra en yakın kasabaydı. Orada bir BM ofisi ve arada sırada çalışan telefonlar vardı.

“Sorun şu ki, çekirgeler saldırırsa her şey öyle çabuk gelişir ki başa çıkamayız. Zaten depolarımız boş. BM, teslimatı alamayacağımızı söyledi, biliyor musun? Gemi ne zaman gelecek?”

“Ben, şey, aslında bu ve bunun gibi meseleleri konuşmak için hemen Sidra'ya gitmek istiyorum. Bu yüzden, senin için sakıncası yoksa ve konuşacağımız başka bir şey de yoksa hemen yola çıkmalıyım, çünkü Sidra'da yapılacak çok iş var.”

Ona bildiklerimi anlatmaya karar verdim. Gerçi pek bir şey bilmiyordum ya. Elimdeki en güçlü kanıt, Muhammed'in sorun çıkacağına inanmasıydı. Ama bunu Malcolm'a anlatmaya çalıştığımda, tuhaf bir durum oluştu. Sanki ben Muhammed Mahmud'a âşıkmişim ve ondan ikiz bebek bekliyormuş gibi göründüm.

Malcolm'dan yiyeceklerin ne zaman geleceğini telsizle bildirme ve Londra'daki merkez büroyu uyarma sözü aldım. Bu meseleyi, yiyecek gönderen BM Mülteciler Yüksek Komisyonu ile görüşeceğini söyledi. Ama bu fikir pek hoşuna gitmemiş gibiydi. Bu konuda elinden geleni yapacağından emin değildim.

“Şey,” dedi Malcolm sözümü kesip omzumun üstünden arkama bakarak. “Gitmeden önce çoraplarımı alabilir miyim dersin?”

Dönüp bakınca O’Rourke’nin şaşkın yüzünü gördüm. O’Rourke “Tabii,” diyerek eğilip ayakkabılarını ve çoraplarını çıkarmaya başladı. Sonra doğrulup bana baktı ve çorapları Malcolm’a uzattı. “Bir şeyleri getirmeyi unuttuğumu biliyordum,” dedi. “Neyse, bana... şey birkaç çift çorap öreriz herhalde.” Gülümsemesi bir an belirip kaybolan türdendi.

Malcolm’u kapıya kadar geçirdim. İçimde bir huzursuzluk vardı. Hata yaptığımı hissediyordum. Malcolm’un ülkenin tüm sınırlarındaki mülteci kamplarıyla ilgilenmesi gerekiyordu. Onu bizim için bir şeyler yapmaya pek ikna edememiştim. Yolda biraz yürüyerek, arabasının ovada toz kaldırarak ilerlemesini seyrettim. Güneş artık tam tepedeydi. Arabası tamamen uzaklaşıp sonunda ufukta bir noktacığa dönüşüp kaybolana dek öylece durup izledim. Şimdi yalnızca ağustosböceklerinin sesini duyuyordum. Kendimi yapayalnız hissettim. Bazen küçük topluluğumuzun yalıtılmışlığı kırılırdı, o zaman kırın ortasında kamp yaptığımızı anımsardım. Uçakla İngiltere’ye giderken çölün ortasında görülen küçük köylerden biri gibiydik. Herhangi bir şeyi yapmak ya da almak için çok uzun mesafeler aşılması ve çok zaman geçmesi gerekiyordu. Sidra’ya gitmek bile üç saat sürüyordu.

Yemekhaneye dönünce mektuplarıma gömüldüm. Pakette annemin gönderdiği yeni bir çift ayakkabı vardı. Küçük, siyah çizmelere benziyorlardı. İki aydır bunların gelmesini bekliyordum. Ayrıca beş çift siyah yün çorap da vardı. Bana beş mektup gelmişti. Üçü annemden, ikisi Londra’daki arkadaşlarımdandı. El yazılarından tanımışım.

Neşelenmek için birini açtım. Annemin mektuplarına hay-

randım. Bu mektup da öncekiler gibi “*Çay içerken aklıma geldin. Rosie ne yapıyor acaba diye merak ettim...*” diye başlıyordu. Mektubu okurken dışarıdan, ana kapının oradan sesler gelmeye başladı.

Yemekhanenin öteki ucunda olduğumdan, kapıya vardığımda herkes toplanmıştı. Bu yüzden neye baktıklarını göremedim. Sonra grup dağılınca, O’Rourke’nin kibarca herkese dağılmalarını işaret ettiğini gördüm. Sanki, bir partideki bir grup konuğu içkilerden uzaklaştırıp yemek masasına götürüyordu. Betty’nin kulübesinin duvarının dibinde Kefti’li bir aile duruyordu. Sıksa, kirli ve bitkindiler. Yerde bir kadın yatıyordu. Kolları bacakları değnek gibi incekti. Saçı topak topak olmuştu. Gözleri aç kalmışların donuk ifadesine sahipti. Yanında duran aile reisinin kucağında bir çocuk vardı. Yaklaşınca çocuğun ölü olduğunu fark ettim.

Donup kaldım. Eskiden, böyle şeylere sık sık tanık olurken, etkilenmemek için kendimizi bütün gün çalışmaya verirdik. Ama bu seferki beni hazırlıksız, savunmasız yakalamıştı. Kendime ne hissetmem gerektiğini hatırlatmaya çalıştım: Sonuçlarını düşünme, ne hissettiğini ve ne olacağını düşünme, yalnızca ne yapman gerektiğini bul ve yap, adım adım. Yemekhaneye girip rehidrasyon tuzlarını, enerji verici bisküvileri buldum. Annenin seruma ihtiyacı vardı. O’Rourke ile Betty bu işi hallederken, Henry ile ben gidip arabaları getirdik. Konvoy halinde hastaneye doğru yola çıktık. Henry ile ben, baba ve ölü çocuğuyla birlikte üçüncü araçtaydık. Baba ağlıyordu. Verdiği o sade tepki öyle yürek paralayıcıydı ki. Ailesi açtı, çocuğu ölmüştü ve elinden gelen tek şey ağlamaktı.

Aileyi tanıyan insanları bulmak uzun sürmedi, çünkü kamp Kefti haritası şeklinde tasarlanmıştı, aynı köylerden gelen insanlar bir arada kalabilsin diye. Babayla konuşup niye buraya gel-

diklerini öğrenmek istiyordum. Çekirgeler yüzünden miydi? Daha başka kaç kişi gelecekti? Ama bunları ancak cenazeden sonra konuşabileceğimin farkındaydım. Geri dönüp telsizle Malcolm'a ulaşmaya çalışarak, Sidra'ya varıp varmadığını öğrenmeye karar verdim.

Bağlantı kuramadım. "Safila'dan Sidra YAŞAT'a, Safila'dan Sidra YAŞAT'a," diye bağırıp durdum, ama cızırtıdan başka ses duymadım. Yanıt yoktu. Hiçbir temas kuramıyordum. Bir süre daha denedikten sonra, yüzümü kollarıma dayayıp ağlamamak için kenmi zor tuttum. Bir aracın yaklaştığını duyunca kendimi toparlamaya çalıştım. Kendimi böyle bırakırsam kimseye faydam olmazdı. Katılmalıydım. Kapı açıldı. Gelen Debbie'ydi.

"Aşı dolabının anahtarı sende mi?" dedi. Sonra yüzümün halini görünce yanıma koştu. "İyi misin?"

"Evet, iyiyim. Şey... bana şeyi hatırlattı o kadar—"

"Biliyorum," dedi.

"*Sen* iyi misin?"

"Evet... ama... Şey. *Bilirsin* işte."

Malcolm'a, Sidra'dan ayrılmadan önce bir mesaj iletip olanları anlatmalıydım. Sadece bir aile gelmişti, ama uzun süredir olmayan bir şeydi bu. Ayrıca halleri öyle perişandı ki. Bütün o söylentilerle birleşince... Malcolm'un başkente gitmeden önce bunları bilmesi gerekiyordu. Safila köyüne gitmek için cipe bindim. Oradaki ofiste (Nambula Mülteciler Komisyonu'nun yerel şubesinde) telsiz vardı. MK, sık sık kullandığımız kısaltmalardan biriydi: MK, BMMYK, RESOK, ÖK. Yeni gelen herkesi MK'ya bildirmemiz gerekiyordu. Telsizleri muhtemelen çalışıyordu, böylece Malcolm'a mesaj gönderebilirdim. Cipe binip köye giden yolda ilerlemeye başladım. Hava artık serinlemiş, güneş alçalmaya başlamıştı.

MK ofisinin etrafı yüksek bir çitle ve pis bir bahçeyle çevrilirdi. Köşede bir domuz bir çöp birikintisini kokluyordu. Tek gözü beyaz bir kız alçak bir yatakta oturmuş ayağını kaşıyordu. Hasan'ın kız arkadaşıydı. Kulaklarında bana ait küpeler vardı. Geldiğimi görünce sevinçle ayağa fırlayıp taktığım küpelere baktıktan sonra beni ofise soktu.

“Hasan maquis,” dedi. Yani; Hasan dışarıda.

Hasan MK görevlisiydi. Hasan'ın telsizinin başına geçip Sidra'yla bağlantı kurmayı denedim. Yine cızırtıdan başka bir şey duyamadım. Kız elini uzatıp küpelerimden birine dokundu. Başımı sallayıp ona son gelişimde verdiğim küpeleri gösterdim. Sırtıttı. Başkent El Daman'a ulaşmaya çalıştım. Bunu da başaramadım. Denemeyi sürdürdüm, ama boşunaydı.

Ofisten çıktığımda saat altıydı. Ortalık kararmıştı. Burada gece birden çökerdi, güneş batır batmaz. Cipun farları, kum tepelerinden çıkan tuhaf şekilli bitkileri aydınlatıyordu. Tepenin eteğinde, kamptan dönenlerin yanında geçip önlerinde durarak motoru çalışır halde bıraktım. Direksiyonda Henry vardı. Sian, Debbie, Linda ve Betty ise sıkış tıkış oturuyordu.

“Neler oluyor?” diye sordum Henry'ye.

“Her şey yolunda yaşlı kız.”

“Yeni gelenler çekirgeler hakkında bir şey söyledi mi?”

“Bildiğim kadarıyla hayır. Sidra'yla bağlantı kurabildin mi?”

“Hayır.”

“Kahretsin. Ne şanssızlık. Neyse, yukarıda görüşürüz ihtiyar.”

“Yemeğe başlamak için seni bekleyeceğiz,” dedi Betty. “Kemal tavuk pişirecek.”

*

Kamp geceleri farklı görünürdü, yabancı ve girilmez bir yer gibi. Kulübelerin kapısı kapanırdı. Karanlıkta hareket eden tek tük mum ışıkları görüyordum, ama hemen herkes uyuyordu. Güneş batınca yapacak şey yoktu. Hastanenin önünde durdum. Hastane ark şeklinde, metal çerçeveli beyaz çadırbezindendi. Fermuarlı girişten içeri girdim. Alçak ahşap yataklar sırasının ortalarındaki bir tanesinin tepesine serum kurulmuştu. O'Rourke uzun bir borunun ucundaki torbayı yerleştiriyordu.

Anne uykudaydı. Solukları hırıltılı ve düzensizdi. O'Rourke başparmaklarını havaya kaldırarak ona her şeyin yolunda olduğunu ima ettikten sonra, bana dışarı çıkmamı işaret etti. Birlikte konuşmadan yürüyüp dışarı çıktık. Traş olmaya ihtiyacı vardı.

"İyi misin?" diye sordu, elini omzuma koyarak. Kendimi sandığımı kadar toplayamamıştım demek ki.

"Evet, iyiyim," diye fısıldadım. "Onlar nasıl? Ne dediler?"

Ailenin yetersiz beslenme oranının yüzde yetmiş beş olduğunu söyledi. Bu oldukça kötüydü. Çocuk ishalleri bir hastalıktan ölmüştü, ama kolera değildi.

"Peki ya babası? O nerede? Onun bir şeyi yoktu, değil mi?"

"İyi olacak."

"Onunla konuştun mu?"

"Fırsat bulamadım."

"Gidip onu bulayım."

"İki dakika bekle. Ben de geliyorum."

Onu bekledim. Sonra Muhammed'in kulübesine doğru yola çıktık. Hastanenin ışıklarından uzaklaşınca göz gözü görmüyordu. Sessizce yürüdük. O'Rourke rahat görünüyordu. Uyum sorununu yaşamayacaktı. Muhammed bizi kapıda karşılayıp, ailenin kaldığı yere götürdü. O kulübeye girerken, biz biraz geride durup bekledik. Dışarıda bir mum yanıyordu. Baba cüppesini düzelterek dışarı çıktı. Sabahkinden daha kötü görünüyordu. Mu-

hammed'le fısıldaştılar. Muhammed bizi çağırırdı. Baba O'Rourke'nin elini tutup sıkmaya ve duygusal sözler söylemeye başladı. Sonra benim de elimi sıktı. Ailenin diğer üyeleri de gelip bize katıldı. Bu, Batı'da şöhret olmak gibiydi.

Sonra hepimiz içeri girdik. Kulübede bir süt tozu kutusundan yapılma tek bir lamba vardı. Bir kadın korların üstünde kahve yapıyordu. O'Rourke'yle ben yatağa oturduk. Muhammed karşımıza yerleşip babaya sorular sormaya başladı. Üç uykulu çocuk yerde yan yana oturuyordu. Kırk dakika boyunca kolları bile kıpırdamadan ve hiç ses çıkarmadan öylece oturdular. İngiltere'de çocukların bunu yaptığını hayal bile edemezdim. Bir kere sinde Muhammed'e buradaki çocukların neden bu kadar uslu olduğunu sormuştum. Ses çıkarırlarsa eve dönüşte dayak yediklerini söyledi.

Adam hızlı hızlı, kısa cümlelerle konuşuyordu. Bakışları dalgındı. Bazen susup boğazından hafif mırıltılar çıkarıyordu.

“Çocuk hasta olduğu için köyden ayrıldıklarını söylüyor. Diğer köylülerin yiyeceği yokmuş, onlar hasadı bekliyorlarmış. Ama adamcağız çekirgelerin nehir yatağında yumurtalardan çıktığını görmüş. Bu yüzden çekirgelerin hasattan önce gelmesinden korkuyor.”

“Peki ya diğer köylüler?”

“Onlar da korkuyormuş. Ama mahsülü sopalarla ve ateşle koruyacaklarmış.”

“Ellerinde hiç böcek ilacı yok muymuş?” diye sordum.

“Hayır. Hiç yokmuş.”

Geri dönerken O'Rourke, “Bence buraya alarm vermeye geldiler, ama yolda tahmin ettiklerinden fazla hastalandılar,” dedi.

“Çocuğun buraya gelmeye ihtiyacı olduğunu sanmıyorum.”

“En azından o sırada yoktu herhalde,” dedim.

“Haklı olabilirsin,” dedi Muhammed.

Toyota'ya geri döndüğümüzde, küçük bir kalabalık toplanmıştı. Yeni gelenlerin haberi yayılmıştı besbelli. Kefti hayır kurumu RESOK'tan iki görevli vardı. Benimle konuşmak istiyorlardı. Önce Muhammed'le konuştular.

“Bunun kendileri için ne anlama geldiğini bilmek istiyorlar,” dedi.

“İsterler tabii.”

“Kardeşlerinin geri çevrilmesini istemiyorlar, ama yeterli yiyecekleri yok. Geminin ne zaman geleceğini soruyorlar.”

Bunu ben de bilmek istiyordum. Yiyecek sıkıntısı çekmek için kötü bir zamandı.

“Onlar gibi düşündüğümü ve elimden geleni yapacağımı söyler misin? Korkmaya gerek yok.”

Bunun üzerine O'Rourke “cık cık” diyerek beni payladı. Buna şaşırdım.

RESOK'luların söyleyecekleri bitmemişti. Huzursuz ve rahatsız görünüyorlardı.

“Açık oturum yapmanın sırası değil,” diye fısıldadım Muhammed'e. Muhammed başıyla evetledi. Gruba bir şeyler söyleyince, bizi rahat bıraktılar. Tepeye çıkarken, yol kenarında duran Liben Alye'yi gördüm. Kucağında hâlâ Hazawi vardı. Çocuk uyuyordu. Liben Alye bana el salladı.

*

“On sekiz aydır ciğer ezmesi yemiyorum,” dedi Betty. “Son yediğimde de toprak bir kâsenin içindeydi. Toprak kâseleri sevmem. Ayrıca çok yağlıydı.”

Ciğer ezmesi O'Rourke'nin armağanıydı. Meğer bavulunun yanı sıra bir de koca bir sandık dolusu yiyecek getirmiş. Buzdolabı şimdi egzotik peynirlerle ve Amerikan çikolatalarıyla tıka

basa doluydu. Rafta, kokulu çay, kaliteli zeytinyağı ve birkaç şi-
ře şarap vardı. Bunları gümrükten geçirmeyi nasıl başarmıştı
hayret. O'Rourke'nin başarılı biri olduğu belliydi. Sanki bir k-
mese yeni bir horoz gelmiş ve bütün tavukları heyecanlandır-
mıştı. Henry keyifsiz görünüyordu. Masadaki tek erkek olmaya
alışmıştı.

Yarım saatlik yemek muhabbetinden sonra O'Rourke sıkıl-
maya başladı.

"Erzak durumumuz nasıl?" diye fısıldadı bana, ama herkes
susup bize baktı.

"Kötü," dedim. "Haziran yağmurlarından önceki partiyi ka-
ırdık, çünkü Fransa'dan gelen gemi geç kaldı. Gemi geldiğin-
de yollar kapanmıştı. Kamyonlar bize ulaşamazdı."

"amur yüzünden mi?"

"Ve nehirler," dedi Debbie. "Sağnak yağmurlarda kabarıp ta-
şarlar. Geçmek imkânsız olur."

"Peki ne yaptınız?"

"Ağustos'ta yiyecek dağıtımını yarıya indirdik," dedim.
"Kamyonlar eylül başında geldi, ama BM payımızın bir kısmını
güneye göndermişti, bu yüzden beş aylık değil, yalnızca iki ay-
lık erzak alabildik."

"şimdi durumunuz ne?"

"Ekim başında yeni bir parti gelecekti, ama gemi yine gecik-
ti. Yiyecek dağıtımını iyice kısıtım. Erzağımız birkaç hafta yeter,
belki dört beş hafta. Ama yeni insanlar gelirse yetmez."

"Yiyecekler BMMYK'dan mı geliyor?"

"Evet."

"YAşAT'tan acil durum yardımı alamaz mısınız?" dedi
O'Rourke.

Acı acı gülümsedim. O'Rourke'nin kriz zamanlarında hemen
para harcayabilen büyük ABD derneklerine alışkın olduğu bel-

liydi.

“YAŞAT buraya yalnızca personel gönderir, yiyecek değil. İyiler. Elllerinden geleni yaparlar. Ama sonuçta parasız küçük bir demek işte, o kadar.”

Sessizlik oldu.

“Her şey yoluna girer herhalde,” dedim. “Gemi yakında gelir.”

“Gelir mi dersin?” dedi O’Rourke. Sonra “Peynir yiyelim mi?” dedi. Bu sözün ne kadar ironik olduğunu fark edince gülmüsedti. “Neyse, açlık sorununu böylece çözdük. Brie peynirini uzatır mısın?”

“Tabii, tabii,” dedi Henry. “Brie yesinler.”

Biraz sonra O’Rourke kalkıp yatmaya gitti. Hemen ardından Linda da kalktı. Masada imalı bakışmalar oldu. Ama aslında kimse neyin ima edildiğini bilmiyordu.

“Peynir almak isteyen var mı? Kaldırıyorum,” dedi Henry. Sian’ın omzuna dayanarak tabağı masada gezdirdi.

“Rosie, Monica Hutchinson’ı hatırlar mısın? Yetmiş üçte Dessie’yi yönetiyordu?” dedi Betty.

Tabii ki hatırlamıyordum. O zamanlar ergenliğe yeni girmiştim.

“Ne tuhaf. Bugün onu düşündüm.”

“Sahi mi?”

“Evet. Harika bir kadındı.”

Sessizlik. Herkes peynir yemeyi sürdürdü.

“Harikaydı, ama biraz fazla hafifmeşrepti. Dessie’de korkunç sorunlar çıktı. Personel birbiriyle ilişkiye giriyordu. Bence bu küçük bir toplulukta asla yapılmaması gereken bir şeydir. Eminin benimle hemfikirsiniz. Her neyse, Monica bunlara göz yumuyordu. Ama sonunda kavgalar patlak verdi. Korkunç sahneler yaşandı. İki hemşire geri gönderildi. Ama en kötüsü, olan-

ları gören İstihbarat Bakanlığı şikayette bulunmuş.”

“Ne olmuş ki?” dedim.

“Anla işte,” dedi Betty.

Herkes susup yemek yemeyi sürdürdü. Kimseye bakmaya cesaret edemiyordum.

“İstihbarat bakanlarının röntgenci olduğunu bilmiyordum,” dedi Henry.

Debbie kıkırdadı. Ama öksürükle hapşırık karışımı bir sesle bunu gizlemeyi başardı.

“Monica harika bir kızdı.” Betty Henry’nin söylediğini duymamış gibi yaparak, bizi masal anlatmadığına ikna etmeye çalışıyordu. “Yetmiş yedide Warkowli’de Colin Seagrove’la evlendi.”

Sohbeti sürdürmek istiyordum. Geyik muhabbeti yapmak içimi rahatlatıyordu. Ama herkes ayaklanıp yatmaya gidince, tepenin kenarına yalnız oturup uzun uzun düşündüm. Debbie duş aldıktan sonra yanıma geldi. Yeni gelenler hakkında biraz konuştuk ve ardından Linda’nın kulübesine bakarak kafa sallamaya ve göz kırpmaya başladık. Kulübeme girince, cibinliği takmayı unutmuş olduğumu fark ettim. Çarşafın üstünde kahverengi bir örümcek vardı. Bacakları kalın ve boğum boğumdu. Bir *Newsweek* dergisiyle pestilini çıkarıp dışarı attım. Yatağı el feneriyle kontrol ettim, ama yine de yatmaya ürküyordum. Uyku tutmadı. Betty’nin kulübesinin yanına serilmiş ailenin görüntüsü gözümün önünden gitmiyordu. Köpekler havlıyordu. O kahrolası köpekler bazen sabaha kadar havlardı. Linda’nın gerçekten O’Rourke ile aynı yatakta olup olmadığını merak ettim. Kendimi yalnız hissetmeye başladım. Ama sonra yalnızlıktan daha kötü şeyler de olduğunu anımsadım.

YEDİNCİ BÖLÜM

Yatakta, Oliver'ın yanında ağlıyordum. Ama o ağladığının farkında değildi sanırım. Yanağımdan süzülen iri bir gözyaşı damlası kulağıma doğru akıyordu. Cumartesi gecesi idi. Oliver'la ilk sevişmemizden bu yana iki ay geçmişti. Yataktan çıkıp kapıya doğru usulca yürüdüm. Ahşap döşemenin gıcırdayan kısmına basmamaya dikkat ettim. El yordamıyla giysimi bulmaya çalışırken, sehpanın üstündeki bir bardağı devirdim.

“Ne yapıyorsun kahrolası?”

Donup kaldım. Sustum.

“Saat kaç?”

“Bilmem. Hava karanlık,” diye fısıldadım.

Oliver komodinin üstündeki saatini alıp yere fırlattı. “Tanrım, daha sabahın beşi. Sadece yarım saat uyumuşum. Sağ ol yani.”

O sakinleşene dek olduğum yerde kaldım. Sonra kapıya doğru yürüdüm. Kapı kapalıydı. Kapının kolunu itinayla, çok usulca çevirdim. Sanki inadına yüksek sesle, uzun uzun gıcırdadı.

Kafama doğru bir kitap uçtu. Hemen dışarı çıkıp kapıyı kapadım.

Mutfakta kendime bir bardak çay yapıp salona geçtim. Artık kasetlerimle kitaplarım alfabetik sıradaydı.

Bütün haftayı cumartesi gecesinin hayaliyle geçirmiştım.

Oliver’la dışarı çıkacağım geceydi bu. O meşgul bir adamdı. Benimle yatmaktan hoşlanıyordu. Benimle ilgileniyordu; ama beni haftada bir defadan fazla görmeye vakti yoktu. Bunu anlayışla karşılıyordum elbette. Oliver Marchant’la birlikte olduğum için şanslıyım. Hermione hasetinden çatlıyordu. Oliver hakkında şüphelerim olduğu ve beklemek zorunda kaldığım için, sevişmelerimiz epey ateşli ve heyecanlı oluyordu. Günlerce kurduğum fanteziler sonunda gerçekleşiyordu. Onu içimde hissederken bile, rüya gördüğümü düşünüyordum.

İlişkimiz inişli çıkışlıydı. Hep iyi gitse ne yapardın? diye düşündüm. Can sıkıntısından ölürdüm. Biraz dezavantajlı olmak çok daha iyiydi. İlişkiyi inişler çıkışlarla yaşamak, biraz daha güzelleştirmeye çabalamak çok daha eğlenceliydi. Tutkulu, eziyetli heyecanlar yaşamak; sıkıcı, bitmek bilmez akşam yemeklerinde TV izlemekten, kanapede kot pantolonla oturup birbirimize sarılmaktan, beni ben olduğum için sevdiğine inandığımdan dış görünüşüme boşvermekten çok daha iyiydi. Salonun döşemesindeki çoraplara ve iç çamaşırlarına baktım. Tekrar ağlamaya başladım. Oliver gibi bir manyakla inişli çıkışlı bir ilişki yaşamak akıl kârı değildi. Bu onunla tahterevalliye binmek gibiydi. İnsanı en tepeye çıkardıktan sonra birden asfalta düşürüyor, kemiklerini ve iç organlarını zedeliyordu. Kendimi toplamam, ona burun kıvrarak çekip gitmem gerektiğini biliyordum. Ama yapamıyordum.

*

Cuma günü ofisimi arayıp, cumartesi gecesi bir partiye gitmesi gerektiğini hatırladığını söyledi.

“Harika. Kimin partisi?”

“Rosie, bu partiye yalnız davetliler katılabilir. Yani, aslında

gitmek istemiyorum ama...”

Yani gidemiyordum. Cumartesi gecesini Oliver’la geçiremeyecektim. Bunu her yaptığında, ilişkimizin bittiğini söylemek istediğini düşünüyordum. Hermione kulak kabartmıştı.

“Tamam. Önemli değil,” dedim, üzülüğümü belli etmemeye çalışarak.

“Bak, seni bu gece ararım, tamam mı?”

“Bu gece meşgulsün sanıyordum?”

Niye bu gece çıkamıyorduk?

“Bak, bu gece serbest kalmaya ihtiyacım var. Yorucu bir hafta geçirdim.” Öyleyse niye benimle kanapede oturup televizyon seyretmiyordu? Bir şey demedim.

“Bu gece ararım.” Kızmıştı. Gizemli, yazılmamış bir kuralı çiğnemiştin.

“Bu gece dışarı çıkabilirim.”

“Kiminle çıkacaksın?” diye sordu öfkeyle.

Bir şey demedim. Ses tonu beni irkiltmişti.

“Tamam, oyun oynamak istiyorsan öyle olsun. Sabah ararım. Hoşça kal.” Çat.

“Tamam, harika. Görüşürüz. Evet, harika. Yarın konuşuruz,” diyerek gülümsedim, Hermione’ye bakarak. “Görüşürüz hayatım.”

O gece Shirley ile dışarı çıktım. Bir şişe şarap içtik ve erkekler hakkında konuşup kıkırdadık, –“Erkekler mi? Onlarla yaşanmaz, ama onlarsız da yaşanmaz.”– mağazalara girip bir sürü giysi denedik ve ardından taksiyle eve gittik. Keyfimiz yerindeydi.

Eve girdiğimde telesekreterde bir mesaj vardı.

“Selam Devon’lu minik balkabağım. Sesini duymak için aramıştım. Bugün kaba konuştuğum için özür dilerim. Berbat bir hafta geçirdim. Görüşünce anlatırım. Mmmmm. Keşke burada

olsaydın. Gelince beni ara istersen.”

Çakırkeyiftim. Onu aradım. Çok tatlıydı. Açık saçık konuştuk. Pazar günü birlikte akşam yemeği yemeye karar verdik. Sonra tekrar açık saçık konuştuk. Duygulanmıştım. Zavallı sevgilim, öyle çok çalışıyordu ki. Ayrıca üstünde bir sürü baskı, sosyal talepler vardı. “Bak ne diyeceğim,” dedi. “Yarın partiden sonra gelsem? Geç kalmam. Sırf mecbur olduğum için gidiyorum.” Neden olmasın? diye düşündüm.

*

Cumartesi günü Rhoda’yla konuştum. Oliver’la aynı partiye gidecekti. Parti, Notting Hill’deki eski bir kilisede yapılacaktı. Beş yüz kişinin gelmesi bekleniyordu. Belki Oliver bunu bilmiyordu. Belki ona söylememişlerdi.

“Ayrıl ondan kızım,” dedi Rhoda.

Evde kaldım. Geceyarısından önce gelir diye düşünüyordum. On birde, minik bir siyah külot ve naylon çorap giydim. Naylon çoraplara bayılırım. Oliver da bayılır. Saat birde çoraplarla yatağa girdim. Uyumuşum. Saat üçte kapı zili çalınca uyandım. Zil zurna sarhoştı. Bu kez salonda sevişirken bile rahatsız olmuştum.

Daha sonra birlikte yatakta yatarken, ona partinin nasıl geçtiğini sordum. “Kalabalık mıydı?”

“Evet. Şey... aslında hayır. Pek değildi.”

“Kimler vardı?”

Sanki masal anlatıyormuş gibi konuşmaya başladı.

“...ve tam o sırada Vicky Spankie cazibeme kapıldı.”

“Ne demek istiyorsun? Ondan hoşlanmadığını sanıyordum?”

“Hey, hey, haydi ama. Sadece dans edip çene çaldık o kadar. Tatlı bir kız. O fırsatçı yerli salakla evli olması çok saçma. Ben-

ce üç ay içinde boşanırlar. Herif kızı soyup soğana çevirecek.”

“Ben tam tersi oldu sanıyordum.”

“Yoksa kıskandın mı balkabağım? Kıskanmana hiç gerek yok. Hiç gerek yok. Gerçi göğüsleri füze gibi.”

Göğüslerimi avuçlamaya başladı. Hâlâ sarhoştı. Kendimi buz gibi hissediyordum.

*

Saat altıda salondan usulca yatak odasına döndüğümde uyanmadı. On birde kalktığımda da uyanmadı. Evin içinde birkaç saat oyalandım. Gazete okumaya çalıştım, ama odaklanamıyordum. Beni neşelendiren tek şey, “Yağmur Ormanı Yerlileri Hakkında Bilmediğiniz Yirmi Gerçek” adlı bir makale oldu. Sayfanın başında Vicky Spankie ile Rani’nin yan yana durduğu bir fotoğraf vardı. Vicky, Rani’nin apış arasına hayal kırıklığına uğramış bir ifadeyle bakıyordu.

Saat bir olduğunda Oliver hâlâ uyanmamıştı. Dışarıda sıcak, harika bir gün vardı. Londra’daki diğer herkesin, mutlu çiftlerin, kendileriyle dışarı çıkmaktan hoşlanan sevgilileri olan kızların, güneşin altında parklara serilip gazete okuduğunu, el ele tutuştuğunu, arabalara atlayıp köy barlarına gittiklerini hayal ediyordum. Oysa ben, uçuk mavi sabahlığımın içinde evde sessizce dolanıyordum, üstelik Oliver’ı uyandırıp kızdırmaktan korkarak. Yalnızdım sözde, ama Oliver yatak odasında uyuduğundan saçımı yıkayıp giyinmeye bile cesaret edemiyordum.

Canı cehenneme, diye düşündüm. Duş almaya başladım. Yatak odamdan sesler geldiğini işittim. Saç kurutucumu ve giysilerimi almak için oraya gittim.

Oliver yorganın altında, inindeki bir hayvan gibi yatıyordu. Gözlerinin akı kıpkırmızı, çenesinde pis sakallarıyla benden

nefret edermiş gibi bakıyordu.

“*Uyumaya* çalışıyorum,” dedi.

Tek kelime etmeden giysilerimi ve saç kurutucuyu aldım.

Banyoda otururken kendimi berbat hissettim. Artık yeterdi, yeterdi, yeterdi. İşimden nefret ediyordum, Hermione’den nefret ediyordum, ama her şeyden önemlisi öfkeliydim. Gücüm yoktu. Oliver ne isterse peki demek zorundaydım, yoksa beni terk ederdi. Tek kozum onu terk etmektir, ama bunu da yapamazdım, çünkü ona âşıktım. Banyodan çıkıp makyaj yaptım, giyindim ve saçımı kuruttum.

Kendimi onu terk etmeye zorlamam gerektiğine karar verdim. Çıkıp biraz dolaşacak, sonra geri dönüp onu uyandıracak ve kapı dışarı edecektim. Tam bir not yazarken kapıda belirdi. Pantolonlu ama gömleksizdi. Yanakları kırmızı, siyah saçı dikti. Ruh halimi anladığını gördüm. Yanıma gelip yere diz çökerek burnunu göğüslerime sürttü. Sonra yüzümü ellerinin arasına alıp parmaklarıyla okşadı.

“Rosie,” dedi usulca, içten bir sesle, “mükemmelsin.” Direncim kırılıyordu. Onu terk etmenin acısına katlanmak istemiyordum. Sıcaklık, ilgi ve sevgi istiyordum.

“Dışarı çıkıyorum,” dedim kararsızca.

“Dışarı mı? Niye?”

“Çünkü dışarıda güzel bir gün var.”

“Tatlım, tatlım, affedersin. Korkunç bir zorbayım ben. Hayvanın tekiyim. Harika görünüyorsun. Haydi terasta kahve içelim.”

Mutfağa gidip kahve yapmaya başladım. Ne hissetmem gerektiğini biliyordum. Duygularım değişip duruyordu. Salona girdiğimde yerdeki her şeyi toplamıştı. Bana kollarını açtı. Çok çok güzel bir adamdı. Yine de karşılık vermedim. Ayağa kalkıp çuvarlarındaki kahve fincanlarını aldı, bıraktı, bana sarıldı ve Fran-

sız aksanıyla, tatlı tatlı konuşmaya başladı. “Unutmaa gi, öpü-jüük öpüjüüktüğ, gülümseme gülümsemediğ, o kadağ.” Gülmek istemiyordum, ama kendimi tutamadım. Sonra beni kucağına alıp yatağa götürdü. Biri sizinle, size âşıkmiş gibi sevişiyorsa, âşık olmadığına inanmak güçtür.

Bu kez sevişme bitince sigara yakmadı. Ben de ona sokulmadım. Sevişme sırasında tüm vücudum muhteşem bir kimyevi değişim geçirmişti sanki. Ona hem hâlâ kızgındım, hem de sarılıp onu ne kadar sevdiğimi söylemek istiyordum. Ama aynı zamanda incinmiş ve ürkektim.

Her zaman yaptığım gibi başımı göğsüne yaslamamı istediğini biliyordum. Bana sarılmaya çalıştı, ama geri çekildim.

“Ne oldu?” diye sordu.

“Hiç.” İyi davranmayı keseceğinden öyle korkuyordum ki, açıklayamıyordum.

Saçımı okşayıp bir şeyler mırıldandı.

“Ne?” dedim.

“Seni seviyorum,” dedi. Büyülü formüldü bu, tuzaktı, pazarlık masasıydı: Anlam yüklü ve anlamsız, son derece değerli bir cümleydi. İşe yaradı, umduğu gibi.

“Ben de seni seviyorum,” dedim. Çünkü doğruydı.

Günün geri kalanını Oliver’ın sorunlarından, iş hayatındaki baskılardan, ilişki yaşamakta neden zorlandığından konuşarak geçirdik. Ona güzel bir akşam yemeği hazırladım. Söylediklerini anlayışla dinledim. İlişkımız güzelleşecek gibiydi. Sadece biraz sevgiye ve anlayışa ihtiyacı olduğuna karar vermiştim. İlk kez arka arkaya iki geceyi birlikte geçiriyorduk.

*

“Ah. Girsene. Nasılsın? Marchant’tan haber var mı?”

“Ben...” Sör William, Oliver’la dün gece yaptıklarımızı biliyor gibiydi. Oliver’ın yorganın altından yaklaşması, bana sahip olmaya gelmesi gözümde canlandı.

“Ne oldu kızım, dilini mi yuttun?” Sorun şuydu ki, Sör William’ın yapacağı kitap yardımı meselesi Oliver’la aramda bir tabuya dönüşmüştü. Hiç bahsetmiyorduk.

“Afrika’da çekim yapacaklarını sanmıyorum,” dedim, “ama programa sizi davet etmek isteyebilirler. Reklama ihtiyacımız var zaten.”

“Hımm. Ne zaman peki?”

“Altı hafta içinde.”

“TV’ye çıkmayacaksam, Afrika’ya gitmemin anlamı yok. Seni tek başına gönderebilirim.”

“Ne?”

“Tek başına gidip fotoğraflarla ilgilenmen gerekebilir kızım.”

Gideceğimden ilk kez bahsediyordu. Gitmek istediğime emin değildim. Avrupa’nın dışına hiç çıkmamıştım. Ama haftalar geçtikçe, bu fikir giderek daha cazip gelmeye başladı.

*

“Ah, bu gece için aramıştım.” Arayan her zamanki gibi Oliver’in asistanıydı.

“Selam, nasılsın?”

Hermione bana bakıp burnunu çekti.

“İyiyim, teşekkürler. Şimdi gelelim bu geceye. Richard’ın evinde akşam yemeği. Sonra da Dalay Lama’yı görmek için Analene’in evine gideceksiniz.”

“Richard kim?”

“Richard Jenner. Filmini gördün mü?”

“Tamamını değil. Yani, aslında hayır.”

“Ya? Şey... her neyse. Kaygılanma. Sana bir kopyasını göndermeye çalışırım. Ne dersin? Oliver seni sekizde alacak. Sade giyinmeni istiyor.”

Oliver yarım saat sonra aradı. Sadece sohbet etmek için aramış gibi yapsa da, ne giyeceğimi öğrenmek için aradığından şüphelenmiştim. O pazar gününün tamamını birlikte geçireli iki hafta olmuştu. Sosyal ortamlarda ilk kez sevgili olarak boy gösterecektik. Sekizi çeyrek geçe geleceğini söyledi. Kapı zilim çaldığında saat sekizdi. Hâlâ saçımı kuruluyardım ve ev ödevimin, yani Jenner’ın berbat filminin (sevgilisi Annalene de Polonyalı bir garson kız rolündeydi) henüz yarısındaydım. Çok kaygılıydım. Ön kapıya çıkınca gördüğüm kişi Oliver değil, şapkalı bir şofördü.

Uzun bir yolculuktan sonra Docklands’e varıp, depoların arasındaki dar bir sokağa park ettik. Binanın giriş kapısının üstü, kavis şeklinde kesilmiş ve camla kaplanmıştı. İçeride, üstünde “Gösteri Evi” yazan bir bayrak vardı. Tropik bitkilerle dolu bir saksıya saplanmıştı.

“Jenner” yazan zile basınca, zilin içinde bir kamera olduğunu fark ettim. Az sonra bir kadın sesi “Evet?” dedi.

“Ben Rosie Richardson. Oliver Marchant’la gelecektim, ama kendisinin stüdyoda işi çıktı.”

“Yukarı gel. Üçüncü kat.”

Otomat çalıştı, ama kapıyı açmadan tekrar kapandı. Bu yüzden tekrar zile basmak zorunda kaldım ve tekrar otomat çalıştı, ama yine geç kaldım. Zile üçüncü basışımda kadının sesi epey sinirli çıktı. Bu kez içeri girmeyi başardım. Apartmanın girişi otel gibi kokuyordu. Yer gri halıyla kaplıydı. Üçüncü katta asansörden inince, koridorun sağ tarafındaki açık bir kapıdan gelen

parti seslerini işittim.

Kapıdan girince kendimi spiral bir merdivenin tepesindeki küçük bir platformda buldum. Aşağısı çok genişti. Duvarlardan biri tamamen camdı. Ardında Thames Nehri görölüyordu. Daire çift zeminliydi. Ortada ince, uzun bir yüzme havuzu bulunuyordu. Diğer her şey beyazdı.

Platformda otuz kişi kadar vardı. Bunların bir kısmı nehre, bir kısmı ise aşağıdaki yüzme havuzuna bakıyordu. Geri kalanıysa, üstü kumaş kaplı demir heykellere benzeyen çok ama çok tuhaf koltuklarda, çember halinde oturuyordu. Tepeden bakınca daire sürrealist bir tablo gibi görünüyordu. Konuklar koltukların tuhaf şeklini almıştı. Richard Jenner'ı gördüm. Ufak tefek, çılığın görünümlü bir adamdı. Tuhaf bir şezlongta yatıyordu. Ayakları baş hizasının üstündeydi.

Demir merdivenden inerken topuklu ayakkabılarım oldukça yüksek ses çıkardı. Aşağı inince ne yapacağımı bilemedim. Ortalıkta pek çok ünlü vardı, ama hiçbirini şahsen tanıımıyordum. Gruplar birbirinden epey ayrı duruyordu. Herkes ayakkabısızdı. Orada ne yapacağımı bilemez bir halde, paniklemiş dururken, Jenner beni görünce hemen ayağa kalkıp yanıma koştu ve elimi tutup alçak, boğuk bir sesle konuşmaya başladı.

“Selam tatlım, içki aldın mı? Hazel – içki, içki, içki,” dedi, rengârenk içkilerle dolu bir masanın yanında duran Fransız hizmetçisi kılıklı bir kıza. “Gel, gel, otur, insanlarla tanış. Adın neydi?”

“Rosie Richardson. Beni Oliver Marchant davet etti.”

“Tabii ya, tanışmıştık değil mi tatlım?” Tanışmamıştık. “Seni tekrar görmek ne güzel. İşte sana spesiyallerimden biri.” Bana şeftali rengi bir kokteyl uzattı. “Oliver demin aradı. Birazdan geliyormuş. Bu arada, ayakkabılarını çıkarır mısın tatlım? Döşeme çizilmesin.”

Aslında ayakkabılarımı çıkarmak istemiyordum, çünkü çoraplarımdan birinin burnunda delik vardı. Ama yine de ayakkabılarımı uysalca çıkarıp hizmetçi kıza verdim. Kendimi birden çok küçük ve değersiz hissetmeye başlamıştım.

“Teşekkürler tatlım. Korkarım Dalay’ın işi başından aşkın. Herhalde gelemeyecek. Ama Mick’le Jearry gelecek. Ayrıca Blake, Dave Rufford ve Ken geldi bile,” dedi bir sırrı paylaşır-casına, elini pencereye doğru sallayarak. Oradaki küçük grupta gerçekten de o genç ve hırçın liberal milletvekili, yetmişlerin bir rock grubunun bateristi ve Londra’nın kanalizasyonlarında çektiği bir filmle yeni ünlenmiş bir reklam filmi yönetmeni vardı.

Oturtulduğum koltuk dövme demirdendi. Dev bir mutfak sandalyesine benziyordu. Üstüne tırmanmak zorunda kaldım. Kokteyli mi yudumlarken, kendimi oturaklı sandalyede oturan bir bebek gibi hissediyordum. Kadınların hepsi siyah giymişti. Yanımda oturan kadın bana dönerek gülümsedi. Ama gözleri buz gibiydi. Ne iş yaptığımı sordu. “Bir yayınevinde çalışıyorum.”

“Sahi mi? Ne olarak?”

Sadece halkla ilişkilerde çalıştığımı öğrenince ilgisi söndü. Yapmacıklı birkaç cümleden sonra, dalgın bir gülümsemeyle başını çevirdi. Onu saymazsak Oliver gelene dek konuştuğum tek kişi kokteyl servisi yapan kız oldu. Oturduğum yerden başkalarıyla konuşmam olanaksızdı, ama aşağı inmeye uğraşmak da istemiyordum. Bu yüzden sessizce oturup konuşulanları dinlemekle yetindim.

Hughie Harrington-Ellis dövme demirden bir taburenin kenarında rahatsızca oturmuş, adı galiba Gary olan bir başka yetmişli yıllar müzisyeniyle konuşuyordu. Gary orta yaşlı olmalarına karşın hâlâ müzik yapan bir grubun elemanıydı. Bir banka

müdürü gibi görünüyordu. Dave Rufford karısıyla birlikte gelip gruba katıldı. İri yarı, ince ve uzun suratlı bir adamdı. Güneş gözlüklüydü. Koyu yeşil, bol bir takım giymişti. Kırk yaşlarında, son derece zeki bir kadın olan karısının kucağında bir bebek vardı.

“Selam dostum,” dedi Gary. “Nasıl gidiyor?”

“Fena değil, fena değil,” dedi Dave. “Şey, bu Max. Ne çirkin bir bebek, değil mi?”

Hughie ayağa kalkıp çifti abartılı bir samimiyetle karşıladı. Bebeğe hayran kalmış gibi bakıyordu.

“Çocukların harika yanı, ünlüleri tanımamalarıdır,” dedi. “Etrafında kimler olduğundan hiç haberin yok, değil mi Maximilian?”

“Doğru,” dedi Gary.

“Çirkin şey,” dedi Dave.

“O atı aldın mı?” dedi Gary.

“Evet. Melez.”

“Dave avlanmaya başladı,” dedi Gary, Hughie’ye.

“*Tanrım,*” dedi Hughie.

“Kendini çiftlik ağası sanıyor,” dedi karısı. Sesi çok hoştu.

“Atı nerede tutuyorsunuz?” dedi Dave.

“Ahırlara Ferrarileri koyduğumdan, yeni bir ahır bloğu yaptırıyoruz. Eskisinin tıpkısı olacak. Şaraplarımı da orada saklayacağım. Papazın mahzeninden memnun kalmadım. Biri bana o mahzenin fazla nemli olduğunu söyledi. Bu yüzden yeni ahırların altına bir mahzen yaptıracağız. Sıcaklığı şarap muhafaza etmeye uygun olacak.”

“Umarım atlar Château Margaux’nun içine sıçmaz evlat.”

“Umarım,” dedi Gary. “He he.”

“Sıçsalar da anlamaz ki,” diye mırıldandı karısı.

“Ferrarileri sen mi kullanıyorsun?” diye sordu Hughie.

“Hayır. Şey, yani bazen. Aslında yatırım olsun diye aldım. Ben genellikle Aston’u ya da Roller’ı kullanırım. Ya sen? Güzel bir araban var mı?”

“Hayır,” dedi Hughie. “Eski bir Ford Fiestam var o kadar. Çarpıp duruyorum. ‘Fark edilmemek’ için öyle zahmetlere katlanıyorum ki. Gösterişli bir arabam olsa hiçbir yere gidemem.”

Dave Rufford bir an tamamen yıkılmış gibi göründü. “Evet, şey, ben de camlarını boyattım,” dedi.

Hizmetçi kızlardan biri gelip Richard’ın kulağına eğildi. Richard onunla konuşmaya başladı. Huzursuz görünüyordu. Sonra, bir çocuğun ölümünü haber vermeye hazırlanan bir adamın edasıyla ayağa kalktı.

“Bir dakika susalım lütfen. Çok üzgünüm. Mick’le Jerry gelemiyormuş. Bir sorun çıkmış. Sevgili dostlarım, öyle üzgünüm ki. Hepinize selamları var.”

Oliver geldiğinde, epeydir sinirli sinirli içkimi yudumluyordum. Merdivenden inerken muhteşem görünüyordu. Üstünde büyüleyici bir mavi ceket ve bembeyaz bir gömlek vardı. Salona bakındı. Jenner’ın yanına koştuğunu görünce kahkahayı bastı.

“Richard, seni kahrolası deli, konuklarına ne yapıyorsun? Bir Hieronymus Bosch tablosuna benziyor.” Richard’ın elini sıktı, ceketinin alınmasına izin verdi ve kendisine sunulan kokteylleri reddetti. “Senin o tuhaf karışımlarını içmeye niyetim yok Richard. Papaz her zaman pilav yemez. Viskin varsa alırım.” Sonra yanıma gelip dudaklarımdan öptü. “Sevgilim, çok üzgünüm, anca gelebildim. Çok sıkılmış olmalısın. Jenner seninle ilgilen-di mi? Richard, onu bu tuhaf koltuğa oturtmaya nasıl cüret edersin?”

Elimden tutup ayağa kaldırdı. Ayağa kalkınca sarhoş olduğumu fark ettim. Neyse ki Richard Oliver’ı hemen alıp götürmüş-

tü. Bu yüzden Oliver sarhoşluğumu fark etmemiş olabilirdi. Olduğum yerde kalakaldım. Dehşet içindeydim.

Biri akşam yemeğinin başlayacağını haber verdi. Konuklar koltuklarından atlayıp aynı yönde yürümeye başladı. Hepimiz bir başka döner merdivenden alt kata inecektik.

Artık başım fırıldak gibi dönmeye başlamıştı. Paniğe kapılmamaya çalışarak, tüm dikkatimi basamaklarda odakladım. Birer birer inmeye başladım. Düşmediğim ya da konuşmadığım sürece, kimse sarhoş olduğumu anlamazdı. Aşağıda bir sürü beyaz örtülü yuvarlak masa vardı. Sandalyeme oturmayı her nasılsa başardım. Önümdeki beyaz sekizgen tabakta küçük bir kuş vardı. Yanında da yumurtası duruyordu. Oliver masanın karşı tarafındaydı. Jenner'ın kız arkadaşının yanında oturuyordu. Kız on ikisinde gibi görünüyordu. Siyahlar giyinmiş güzel bir kızdı. Ken Garside'la (kanalizasyonlarda geçen filmi çekmiş olan yönetmenle) konuşuyordu.

Onlara bakakalmıştım. Görüşüm bulanıktı. Konuştuklarını kısmen duyuyordum. Kızın sesi bir yarışma güzelinin sesi gibiydi. Cümleleri hep aynı notayla son buluyordu.

“Ne? Hayır mı? Sahi *mi*?” Anladığım kadarıyla aşağıda iğrenç bir şeyler oluyor, yüzme havuzuna bir şeyler atılıyordu. “*Felaket*. Havuzu tamamen boşaltsak mı?”

Ken Garside'ın boru tertibatları hakkında her şeyi bildiğini sanıyordu sanki, o kanalizasyon filmini çektiği için. Ken Garside çok şaşırmışa benziyordu. Ayılırim umuduyla biraz su içtim, ama midemi bulandırdı. Midemde bir kıpırdanma hissettim.

Oliver Ken Garside'ı kanalizasyon muhabbetinden kurtarmıştı. Şimdi Analene ile Jenner'ın filmi hakkında konuşuyordu. “Gerçekten Annalene... çok, çok etkilendim... şu ihtiyar piçten kurtul... kanatlarını aç.” Niye böyle şevkle konuştuğunu anlamıyordum. Kız soğuk ve beyinsizdi. Film de berbattı. Ama Oli-

ver'in heyecanlı sesini işitiyordum: "Kesinlikle... mükemmel... şaheser."

Yanımda oturan adam koluma dokununca sıçradım.

"Yağı uzatır mısınız? Selam, ben Liam." Biliyordum. O da ünlülerdendi.

"İyi misiniz?"

"Evet, teşekkürler, iyiyim." İyi değildim. O İrlandalı aktöre kısık gözlerle baktım. Geçen sene IRA ile ilgili bir filmde oynamıştı. Gazetelerde çıkan röportajlarında, 'Seksi olduğuma inanmıyorum,' diyor ve evliliğin güzelliğinden bahsediyordu. Eski-den iki bebeğiyle ve okul yıllarından beri birlikte olduğu karısıyla resim çektirirdi. Geçenlerdeyse bir modelle ilişkisi olduğuna dair haberler çıkmıştı. İki parmağını kaldırıp muhabirlere defolup gitmelerini söylerken resmini çekmişlerdi.

"Burada çok insan tanıyor musun?"

"Hayır, hayır."

Şimdi kimsenin benimle konuşmasını istemiyordum. Bu akıllıca olmazdı. Gözlerimi bir ekmek dilimine dikip oradan ayırmadığım sürece sorun çıkmazdı.

"Ben de," dedi. "Bu kahrolasılardan hiçbirini tanımıyorum. Richard Jenner'ı tanımıyorum. Beni aradı. Bu delice bir şey."

"Niye geldin öyleyse?" dedim, dönen başımı durdurmaya çalışarak.

Tam o sırada Hughie Harrington-Ellis gelip diğer yanıma oturdu.

"Yemek yiyelim mi?" dedi. İçimden hiçbir şey yemek gelmiyordu. Çatalımı kuşun minik yumurtasına batırırken kendimi çocuk katili gibi hissettim. Bir lokma alınca ağzıma pis bir tad yayıldı. Bu tat bıldırcının derisindeki tatlı bir şeyle karıştı. Midem kalktı, sonra yatıştı.

Hughie beni bırakıp İrlandalı aktörle konuşmaya başladı. O

kibirli İrlanda aksanını duyabiliyordum: “Magazin gazeteleri... pis, iğrenç... sürüngenler... onları hiç ilgilendirmez... kahrolasılar.”

“Karın ve bebeğinle resimlerini bastıkları zaman böyle demi-yordun ama, değil mi?” dedim. Dilim dolanıyordu.

“Oscar’ın dediği gibi, ‘Eskiden işkence aletleri vardı, şim-diye basın var,’” dedi Hughie, bana aldırmadan. “En aşağılık canlı türü. Shaw şöyle demişti: ‘Bir bisiklet kazasıyla uygarlığın çöküşü arasındaki farkı bile bilmezler.’”

“...saldırgan... boktan.”

“...banyonun yanına şömine yaptırıyorum. Tarihi bir Yunan sütununun parçalarından yapılacak.”

Karşıdan Oliver’ın sesi geliyordu. “Melvyn’in sorunu şu...”

“Kahrolası pislik torbaları.”

“İki Ferrari sattım.”

“...iki yüz bin papel...”

“...programını izledin mi? Berbat.”

“...bir şömine için çok fazla, ama...”

“...Rönesanslıların yanlıgıları...”

“...eskiler banyoya ibnelerle girermiş...”

Birden kusacağımı anladım. Tuvalet neredeydi? Etrafıma bakındım. Beyazlık, siyah giysiler ve bembeyaz gömleklerin üstündeki kravatlar dans ediyor ve birbirine karışıyordu. Döşeme duvarlarla temas etmiyordu. Platformlardan biriymi. O ahşap döşemede en az elli metre yürüyüp, sonra bir spiral merdiveni daha inmek zorundaydım. Oliver bana baktı. Kusmuğun yükseldiğini hissedince ayağa kalktım. Sonra yine otup ellerimi kibarca ağzıma götürerek, avuçlarıma kustum.

*

O gece sonunda başımı yastığıma koyduğumda, ölmek istiyordum. Oliver ilk başta iyi davranmıştı. Hemen yanıma koşup peçeteler uzatarak, “Tamam, tamam, seni buradan çıkaracağım, gel,” diye fısıldamıştı. Diğer suratlarla arama girip, beni ayağa kaldırarak merdivene götürmüş, sonra basamakları birer birer çıkarmıştı. “Haydi, haydi, bir daha, bir daha.” Aşağı bakınca, o suratların hâlâ orada olduğunu görmüştüm. Domuz suratı gibi pembeydiler.

Bir süre sonra kendimi bir banyoda bulmuştum. Hastane tuvaleti gibi bembeyazdı. Ağzımı yüzümü yıkadıktan sonra serin döşemeye yatmış ve orada kalmak, mümkünse orada yaşamak, hatta serin döşemeyle evlenmek istemiştım. Dışarıdan Oliver’la Richard Jenner’in sesleri geliyordu. Oliver kızgın gibiydi.

Dışarı çıktığımızda iyi davranmayı kesti. Apartmanın yanındaki çiçek tarhlarına kismaya başlamıştım. “Sanki kahrolası bir encikle çıkıyorum,” dedi. Bir sigara yakıp duvara yaslandı.

“Affedersin, affedersin,” diye fısıldadım.

“Richard’ın evindeki kokteylleri asla içmemelisin. Bunu her seferinde yapar. Eşek şakası.”

“Niye beni uyarmadın?”

Sustu. “Ya. Demek benim hatam, öyle mi?” dedi yapmacık bir nezaketle. “Benim hatam. Tabii ya. Peki sen bu kadar içmesen olmaz mıydı?” Gözleri öfkeyle parladı. “Olmaz mıydı? Bu kadar içmesen olmaz mıydı? Kaç tane içtin?”

Böyle davrandığında ne yapmam gerektiğini biliyordum – hiçbir şey. Hiçbir şey söylemezsem ve yapmazsam, tepki gösterecek bir şey bulamazdı.

Arabaya doğru yürürken tekrar sordu: “Kaç tane içtin?” Cevap vermedim. Birden dönüp bana baktı. “Kaç-tane-içtin?”

Başını eğmiş bana bakarken gözleri ateş saçıyor, ağzı çarpılıyordu. Yanımızda bir posta kutusu vardı. Yumruğunu var gü-

ciyle kutuya indirdi. Canı acımış olmalıydı, ama belli etmedi. Sonra dönüp arabanın kapısını açtı. “Gir içeri.”

Arabayı sürerken konuşmadık.

“Rosie,” dedi sonra usulca. “Sana kaç tane içtiğini sordum. Kaç tane içtin Rosie?”

Tekrar kusmak üzereydim. Yutkundum.

“*Sakin tekrar* kusayım deme. Arabayı durdurayım mı?”

Başımı salladım.

“Kaç tane içtin?”

Susuyordum.

“Kaç tane içtin?”

King’s Cross’a dek böyle devam etti. Westway’de biraz sakinleşti.

Arabayı evimin önünde durdurdu. Dönüp ona baktım. Öyle güzeldi ki. Bir deliydi; kaşlarını çatmış, ağzını büzmüştü.

“Seninle gelmiyorum,” dedi.

Tamam. Başımı eğdim. Üzgündüm. Ceketim kusmukla kaplıydı.

“Sonunda başardım,” dedim.

“Neyi?”

“Bir pizzaya dönüşmeyi.”

*

Oliver’ın bu olanlardan sonra bir daha beni aramasını beklemiyordum. Rezil olmuştum. Hem kendim, hem de çevremdekiler için tehlikeliydim. Kendime gelmem üç gün sürmüştü. Dördüncü günde Rhoda’yla birlikte Shirley’e gittim. Cumartesi gecesi idi. Çikolata yiyip TV izledim. Oliver’la tanıştığımdan beri ilk kez onsuz da yaşayabileceğimi düşünmeye başlamıştım. Hatta yalnız olmak onunla olmaktan bile güzel olabilirdi. Son za-

manlarda bende ne olduğunu anlayamadığım gizli ve korkunç bir şey olduğundan korkmaya başlamıştım. Oliver'ın bana, bazen sevecen ve şefkatli davranmasının, bazense beni görmek bile istememesinin sebebi bu olabilirdi.

“Korkunç olan *sen* değilsin, *o*,” dedi Shirley. “Biz seni her zaman seviyoruz.”

“Sıkma canını,” dedi Rhoda.

“Ama her şey onun suçu olamaz,” dedim.

“Kapa çeneni. Mantıklı düşünemiyorsun,” dedi Rhoda.

“Tamam, arabasına kustun,” dedi Shirley.

“Arabasına kusmadım.”

“Tamam, arkadaşının üstüne kustun.”

“Hughie Harrington-Ellis'in üstüne kusmadım. Avuçlarıma kustum ve birazı Hughie Harrington-Ellis'in üstüne sıçradı.”

“Bence bu çok sembolik bir hareket.”

“Varoluşçu bir eylem.”

“Bunun *ne* anlama geldiğini bilmiyorsunuz. Fazla dramatik bakıyorsunuz,” dedim.

*

Eve döndüğümde moralim düzelmişti. Bir hata yapmış, yanlış adama tutulmuştum. Ne olmuş yani? Bu herkesin başına gelebilirdi. Ama artık bitmişti. Yarın yeni bir gündü. Artık özgürdüm. Bir kuş gibi, balık gibi özgürdüm. Sonra telefon çaldı.

“Selam balkabağım. Benim, pelüşün.”

Boşuna uğraşıyordum. Onu seviyordum. Sesine bayılıyordum. Sesli harfleri züppece telaffuz etmesini seviyordum. Küçük şakalarını seviyordum.

“Pelüşüm,” diye fısıldadım. Yakınlık, sıcaklık, dostluk, rahatlık: Zoraki nefretin sona erişti.

“İyi misin balkabağım? Seni özledim. ‘Pizzaya dönüşmeyi başardım’ demiştin ya, bunu herkese söyledim. Çok *tatlısın*. Bil bakalım neredeyim?”

“Neredesin?” dedim fazla yakınlık göstermemeye çalışarak.

“Notting Hill Gate’te.”

Sadece beş dakikalık mesafedeydi. Bir şey demedim.

“Dinle tatlım. Geçen gece sana kızdığım için üzgünüm. Sarhoştum. Belki birkaç günlüğüne tatile çıkabiliriz diye düşündüm. Seni seviyorum, biliyorsun.”

“Öyle mi?” dedim. Yumuşamıştım. “Ben de üzgünüm. İğrençtim.”

“Beş dakika sonra oradayım,” dedi.

Ertesi hafta, yola çıkmamıza bir gün kala tatili iptal etti. İlişkimizin fazla ciddileştiğini, kendini kapana kısılmış hissettiğini söyledi. Bundan iki gün sonraysa harika bir gece geçirdik. Yanına taşınmamı istedi. Sağı solu belli olmuyordu. Tam ayrılmanın acısıyla başa çıkmaya başlarken, bana geri dönüyordu. Onu terk etmeliydim, ama bunu yapamıyordum bir türlü.

Beynimizi yıkayabilsek ne güzel olurdu. O zamandan beri kaç kez kafamın tepesini açıp beynimi çıkarmayı ve muslukta kirli bir sünger parçasıymış gibi yıkayıp sıkmayı, tertemiz yapmayı istedim. Bir hortumla boş kafamın içini güzelce yıkadıktan sonra, tertemiz beynimi geri koyabilir ve kafatasımı kapayabilirdim. Böylece artık üzülmez, incinmez, hayal kırıklığı yaşamazdım. Tekrar temiz, saf ve neşeli olabilirdim.

Beynimi yıkamam mümkün olmadığından, Afrika yolculuğunun kaçmak için iyi bir fırsat olabileceğini düşünmeye başladım. O engin, boş arazileri, çölleri, savanları düşündüm. Afrika’da yaşam daha basit olabilirdi: Saf, kirlenmemiş, tavizsiz, anlamlı.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Ailenin kampa gelmesinden iki hafta sonra, BMMYK'nın Sidra şubesinde oturuyordum. Genç görevlilerden biri olan Kurt yüksek sesle telefonla konuşuyordu. Bazen sinir bozucu, boğuk kahkahalar atarak başparmağını bir kalemin ucuna heyecanla vuruyordu.

“Hayır! İnanmıyorum! Ama onun yerlilerle de iyi anlaşamadığını düşündüğümü biliyorsun. Hayır, ciddiylim. Onu Kemal'in yanındaiken gördüm. Irkçı olduğunu söylüyorlar. Bilmiyorum, ama ciddiylim.”

Sandalyede huzursuzca kımıldandım. Kurt bana, “Şimdi bitiyor,” diye fısıldadıktan sonra konuşmayı sürdürdü. Üstünde mavi BM ceket ve ütülü bir beyaz gömlek vardı. Gömlek kısa kolluydu şüphesiz.

“Hayır!” Tekrar boğuk bir kahkaha. “Dinle, yanımda biri var. Ama baksana, hafta sonu ne yapıyorsun? Nambula Limanı'na gelecek misin? İstersen yüzmeye gidelim.”

Kaleminin ucuna vurup duruyordu. Kalemi kapıp parmaklarına vurmak istedim.

“Baksana. Francine kaçak mallar satan dükkânda Gouda peyniri olduğunu söyledi... Evet. Halis Gouda peyniri. Bilirsin, kırmızı naylonlu.” Kıkırdadı. “On beş dolar galiba. Biraz getirebilir misin? Dört tane getir. Bira da alabilir misin?”

Ayağa kalkıp tekrar oturdum. Bir önceki sabah kampa gidince, geceleyin dört ailenin daha geldiğini ve bunların halinin daha da perişan olduğunu öğrenmiştim. Gün boyunca da yeni mülteciler gelmeyi sürdürmüştü. Şimdiden yüz on kişi olmuşlardı. Beşi ölmüştü. Telsiz hâlâ çalışmıyordu. Bu yüzden cipe atlayıp Sidra'ya gitmiştim.

Kurt eliyle ağızlığı kapadı. “Bir saniye. Şimdi bitiyor.”

“Yapacak bir sürü işim var Kurt. Çok meşgulüm. Seninle konuşmam gerek.”

Hâlâ telefonla konuşuyordu. “Hayır, *inanmıyorum!* Ne zaman oldu? Cuma mı? Yo, olamaz. Ama hareketlerine dikkat etmezse kapı dışarı edilir. Peki, ne diyorsun, yüzmeye gelecek misin? Gelmek ister misin?”

Kurt'a daha sonra uğrayacağımı söyleyip binadan çıkarak aracıma doğru yürüdüm. Asıl konuşmam gereken kişi, BMMYK'nın Sidra'daki baş yetkilisi olan André idi. Ama André yoktu. Yalnızca o salak, işe yaramaz Kurt vardı. Saat on iki olmuştu ve hâlâ hiçbir şey becerememişim. Zor bir sabah olmuştu. Gerçi şehre görüşme yapmaya geldiğimde hep böyle olurdu, ama bu sefer durum çok ciddiydi.

Sidra'daki YK şubesine gitmek üzere yola çıktım. Telaşlıydım. Bu meseleyi halletmem gerekiyordu. Sorunu rapor etmeli, acil yiyecek yardımı istemeli, gemiye ne olduğunu öğrenmeli ve kampa geri dönmeliydim. Yolda az kalsın bir keçiye çarpıyordum. Çarpmamak için direksiyonu çevirince, arkadan bir araba bana çarptı. Kasasında on beş kişi taşıyan bir kamyon taksiydi. Kimseye bir şey olmadı. Arabanın ön farlarından biri kırılmış, kaportası da biraz yamulmuştu, ama hepsi buydu ve sürücünün suçuydu. Yine de adamlarla uzun uzun tartışmak zorunda kaldım. Etrafımızda bir kalabalık toplandı.

Et pazarına yakındık. Yanımıza park etmiş bir kamyon dan

pis bir koku yayılıyordu; kamyon koyun iç organları yüklüydü. Etrafımda insanlar, keçiler, çocuklar ve bisikletler vardı. Her nasılsa, Sidra'da tanıdığım herkes oradaydı sanki. Hepsiyle teker teker selamlaşmak zorunda kaldım.

“Klef?” (İyi misin?)

“Klef.” (İyiyim.)

“Domban?” (İyi misin?)

“Domban.” (İyiyim.)

“Dibilloo.” (İyiyim.)

“Del dibilloo.” (Çok iyiyim.)

“Jadan domban?” (Her şey yolunda mı?)

“Domban.” (Yolunda.)

“Dalek.” (Güzel.)

Bir keresinde tam üç saat on yedi dakika boyunca insanlara “İyi misin?” demek zorunda kalmıştım.

Kazanın tüm ayrıntıları tartışıldı. Kalabalık gittikçe büyüyordu. Herkes benim suçum olmadığında hemfikirdi, ama sonra her nasılsa tekrar başa dönülüyordu. Hava iyice ısınmıştı. Ağzıma ve kulaklarıma kum kaçmıştı. Ter içindeydim ve şapkam yoktu.

Sonra işler çirkinleşti. Nambula'da hep dikkat etmek gereken bir andı bu: İşlerin çığrından çıkmaya başladığı an. Buradaki trafik kuralları, neredeyse araba kullanmak kadar tehlikeliydi. Kazayla birini öldürürseniz, ölen kişinin ailesinin sizi oracıkta öldürme hakkı vardı. Kazayı yetkililere bildirmenin vakti geldiğine karar verdim. İtirazlara kulak asmadan arabaya binip BM'ye geri döndüm. Bu kez André oradaydı, Tanrı'ya şükür.

“*Trafik kazası mı geçirdin? Ne korkunç. İçkiye ihtiyacın var.*”

“Duble viski. Hayır, triple olsun.”

André bana fanta getirdi. Benim yaşlarımda bir Kanadalıydı. Orta boylu, açık kahverengi saçlı, kanca burunlu, geniş yüzlü ve

bembeyaz dişliydi. Sürekli gülümserdi. Biraz kaçıktı, ama çok iyi bir insandı.

Kazayla ilgili gerekenleri yaptıktan sonra, ona kampa yeni gelenlerden bahsetmeye başladım. Beni dikkatle dinledi. Arada bir sorular sordu, başını salladı, “Hı hı. Tamam, peki. Hı hı,” dedi. André sürekli “Tamam, peki,” derdi.

“Tamam. Peki. Evet, bu söylentileri ben de duydum. Tamam. Peki, yani bir sorunumuz var. Hayır, bir soru işaretimiz var. Bir sorun olma ihtimali.”

“Gemi ne zaman gelecek?”

“Tamam. Salı günü gelmesi bekleniyor, tamam mı? Ama durum şu: Avrupa’daki çeşitli yanlış anlamalar ve gecikmeler yüzünden, bir teslimat gerideyiz. Yani bütün bu bölgede yiyecek kıtlığı var. Yiyecekler üç ile altı hafta içinde bitecek. Tamam, peki. Gemi gelince yiyeceği dağıtacağız. Bu iki hafta sürebilir. Yiyeceği en az olan kamplardan başlayacağız. Tamam mı? Yani o sırada hiç yiyeceği kalmayan kamplar bile hemen normal yiyecek dağıtımına başlayabilir ve teorik olarak herkes en az iki ay boyunca karnını doyurabilir.”

“Tekrarlasana.” Tekrarladı. Yine bir şey anlamadım.

“Yani gemi getirmesini beklediğin şeyleri getirirse her şey yoluna girecek,” dedim şüpheyle.

“Evet.”

“Ve vaktinde gelirse.”

“Ve vaktinde gelirse.”

“Sorun ne ki?”

“Tatlım, keşke bilseydim, ama sanırım... tamam, peki. Şu kadarını söyleyeyim ki, Nambula’nın Irak’la olan bağlantısı işimizi güçleştiriyor.”

“Yani ince bir buz tabakasının üstünde mi kayıyoruz?”

Bana baktı.

“*Sen* kaygılanmıyor musun?” dedim.

“Tamam, peki. Sana durumu nasıl gördüğümü söyleyeyim. İşler yolunda değil, bu yüzden son bir aydır teleks makinesini kullanıp duruyor ve El Daman’a gidip geliyorum. Çekirgeler hikayesini son birkaç gündür duyuyoruz. Kefti’lilerin bizi korkutmak için sebepleri olduğunu bildiğimden, doğrusu pek inanmıyorum.”

“Ama bu sadece söylenti değil. Kampımıza yüz on kişi geldi. Perişan haldeler.”

“Tamam. Bana Safıla’yla ilgili olarak anlattığın şeyler, şu anda duymak istemediğim şeyler, tamam mı? El Daman’la Cenevre’ye, bu söylentilerin doğru olduğuna dair duyumlar aldığımızı bildirecek ve Kefti’deki durumu Abouti’den incelemelerimizi isteyeceğiz. YK’ya bildirdin mi?”

“Henüz değil.”

André ile birlikte YK’ya gittim. Nambula Yardım Komisyonu’nun elinden bu konuda pek bir şey gelmezdi, çünkü ne paraları, ne de imkânları vardı. Ama BM’ye ve başkentteki diğer Batılı kurumlara baskı yapabilirlerdi. Ancak Sidra’daki komisyon üyesi pek işe yarar biri değildi ne yazık ki.

Ofisine sokulduğumuzda ayakta durmuş, bir patron edasıyla ortalıkta gezinerek telefonla konuşuyordu. Giysileri kaba pamuklu kumaştandı. Şalvar pantolonu tuhaf duruyordu. Bize her zamanki gibi eliyle oturmamızı işaret etti. Sanki, “Her şey yolunda. Eğitilmiş, mantıklı, son derece zeki ve her şeyden haberdar bir adamın himayesindesiniz,” diyordu. Salih çok kibirliydi.

“Wellyboo. Foonmabat, da dirra bellbottom,” diye bağırıyordu ağızlığa öfkeyle. Nambula dilini çok az bilmeme karşın, sözcüklerin telaffuzu hoşuma giderdi.

, “Fnarbadat. Birra bra. Dildo baboon,” diye bağırmaya başladı Salih. Bize bakıp gözlerini yuvarladı, “Baksanıza nasıl salak-

larla uğraşıyorum,” dercesine.

Telefon görüşmesi bitince, ellerini önündeki masaya koyup gözlerini kapayarak gülümsedi. “Evet,” dedi. “Sizin için ne yapabilirim?”

André tam anlatmaya başlamıştı ki, Salih birden çok ciddi ve otoriter bir sesle “Bir dakika lütfen,” dedi. Çantasını masaya koyup açtı ve didik didik aramaya başladı. Sonra masanın üstündeki her dosyaya ve masanın her gözüne baktı. Hiç konuşmuyordu.

Bu olağandı. Nambula’da zaman önemli bir şey değildi. Çoğu insanın bol bol boş zamanı vardı. Diğer insanların zamanını harcamak kabalık olarak görülmezdi. Araması on beş dakika sürdü. Sonunda ne bir şey bulabildi, ne de bir açıklama yaptı. Çantasını kapadı, boğazını hafifçe temizledi ve “Devam edin,” dedi.

André tekrar anlatmaya başladı.

“Bir dakika lütfen,” dedi Salih. Ayağa kalkıp dışarı çıktı. Dışarıdaki Nambula’lı kadınla konuştuğunu duyabiliyorduk.

On beş dakika sonra geri dönüp oturdu. Bu kez epey konuşmayı başardık. Salih çok ciddi bir ifade takındı. “Anlıyorum, anlıyorum. Evet, bu çok ciddi bir durum. Çok kaygılandım. Safila ile doğru dürüst telsiz bağlantısı kuramıyoruz. Yoksa oradaki dostum Hasan bana haber verirdi eminim.”

“Evet. Sidra’ya bu yüzden geldim. Hasan’la konuştum. Alarm vermeliyiz. Siz de yardım kuruluşlarına baskı yapmalısınız,” dedim.

“Ah, Bayan Rosie. Bu Kefti’liler için daha fazla yardım istemeyiz, biliyorsunuz. Abouti’deki dostlarımız bundan hoşlanmaz. Onlar sorunlarının çoğunu kendileri yaratıyorlar.”

Bu kötü haberdirdi. YK şimdiye dek sınırı geçen tüm Keftililere seve seve yardım etmişti. Hükümette bir politika değişikliği

olmuştı herhalde. Salih'i sıkıştırıp neler olduğunu öğrenmeye çalıştık, ama gülümsemekle yetindi. "Dostlarım, bu konuda konuşamam."

Çıkarken dönüp bakınca Salih'in yine etrafı aramaya başlamış olduğunu gördüm. Yine çantadan başlamıştı.

El Daman'daki Malcolm'a telefon etmeyi denemek için BM bürosuna uğradık. Ama, Kurt'ün saçma sapan muhabbetler yapmak için kullandığı hat şimdi kesikti. Bunun üzerine bir mektup yazdım. André mektubu El Daman'a ilk posta arabasıyla göndermeye söz verdi.

BM binasından çıkıp Sidra'nın geniş, düz caddelerinde araba sürmeye başladım. Alçak kumtaşından binaların arasından geçerek asfalt yolları geride bırakıp, o tuhaf, kızıl Sidra dağlarına doğru ilerlemeye başladım. Bu dağlar çölün ortasında dev köstebek yuvaları gibi yükseliyordu. Rüzgâr ve kumlar tarafından yontulmuşlardı. Araba Safila'ya giden taşlı ve çukurlu yolda sarsıla sarsıla ilerlerken, canım sıkındı. Son defasında öyle çok şey söylenmişti ki. Herkes, bir daha asla kıtlık olmayacak, demişti. Şimdi ise, bütün belirtiler ortadayken, kimsenin elinden bir şey gelmiyordu sanki.

Sidra'ya geri döndüğümde saat dört olmuştı. Yemekhanede kimse yoktu. Hastaneye inince beş yıl önceki sahnenin aynısıyla karşılaştım; bütün yataklar doluydu. İshal kokusu, ağlama sesleri vardı. Henry ile beş Kefti'li sağlık görevlisi dışında tüm kadro oradaydı. O'Rourke bir çocuğun üstüne eğilmiş, göğüs kafesinin altını yokluyordu.

Betty hemen yanıma geldi. "Korkarım gitmek için çok kötü bir zaman seçtin. Sen gittikten sonra yetmiş kişi daha geldi ve dört kişi öldü. Ayrıca kolera hastaları var. İyi vakit geçirdin mi bari?"

Demek yeni gelenlerin sayısı yüz seksen olmuştı. Dokuz

ölü. Ve kolera. Tanrım.

“Korkunçtu, tek kelimeyle korkunçtu,” diye devam etti Betty. “Dün sabah ne demiştin hatırlıyor musun? Daha kaç tanesinin yolda olduğunu Tanrı bilir.” Bir kâğıt mendil çıkarıp gözlerini sildi.

O’Rourke beni görünce kalkmaya davrandı. Ama Betty’yi görünce tekrar oturdu.

“Kolera hastanesini açtınız mı?”

“Evet, tabii ki. Hastalar orada, Linda’yla birlikte.”

“Peki ya yeni gelenler? Diğerlerini izole ettiniz mi?”

“Hayır, hayır. Doktor O’Rourke onları muayene etti. Sağlıklı olanların köylerine gitmelerine izin verdik. O’Rourke çok iyi bir doktor biliyorsun.”

“Diğerleriyle aynı bölgeden mi gelmişler?”

“Evet. Hayır. Şey, aslında emin değilim.”

Hastanenin arkasına gittim. Sian elinde cetvelle bir bebeğin boyunu ölçüyordu. Ağırlık-boy oranını saptamaya çalışıyordu. Bebeğin minik kalçasını çimdikledi. Bebeğin kalçasında iz kaldı. Gidip O’Rourke’nin arkasında durdum. İşe dalmış, serum borusu takmak için çocuğun kolunda damar arıyordu.

“Selam Rosie,” dedi başını kaldırmadan.

“Selam,” dedim usulca.

“Kahretsin.” Geri çekilip alnını sildikten sonra tekrar denedi. Sonunda başardı.

“Tamam. Şimdi konuşabiliriz.”

Beni bir kenara çekti. “Betty ile konuştun mu?”

“Evet.”

“Durum oldukça kötü, ama kontrol altında.”

“Hâlâ çekirgeler yüzünden mi geliyorlar?”

“Evet, ama hepsi aynı bölgeden.”

“Peki ya kolera? Hepsini izole etmemiz gerekmez mi?”

“Hepsini muayene ettim. Sağlıklılar. İzolasyon ünitesini sağlıklı insanlarla doldurmanın iyi bir—”

“Bence çok dikkatli olmalıyız. Böyle şeyler nasıl olur bilirsin. Kızamık aşılarna başladın mı?”

“Başlayacaktık,” diye araya girdi Betty, yanımıza gelerek, “ama Dr. O’Rourke—”

Doktor’a öfkeyle baktım. Daha yeni gelmiş olmasına karşın patronluk taslamaya başlamıştı. “Tüm mültecilere,” dedim, “çocuk felci, kızamık, difteri, boğmaca, tetanoz, tüberküloz aşısı yaptık. Salgın çıksın istemiyoruz. Yeni gelenleri de bugün aşılamalıyız.”

“Doktor O’Rourke bu işi sağlık görevlilerinin yapması gerektiğini söyledi,” diye ekledi Betty. “Yaptılar.”

*

Henry beslenme merkezini tekrar açmıştı. Anneler kilimlerin üstüne oturmuş, çocuklarını ellerinde turuncu plastik bardaklarla besliyordu. Bunlar en kötü vakalardı. Üç dev metal kazan yine çıkarılmıştı. Henry ile Muhammed aşçılarla konuşuyordu.

Henry’yi dirseğinden tuttum. “Nasıl gidiyor?”

“Ah, Rosie, seni yaşlı bostan korkuluğu. İyi gidiyor, iyi gidiyor. Herkes arı gibi çalışıyor.” Ama bana bakmıyordu. Yüzü sapsarıydı. Gözlerinin altı şişkindi. Arkasında duran Muhammed’in kahverengi şakaklarında ter damlaları vardı. İşlerin ne çabuk kontrolden çıkabileceğini, insanların salgın yüzünden sinekler gibi ölebileceğini hepimiz biliyorduk.

“Sağlık görevlileri yeni gelenlere temizlik bölgelerinden bahsetti mi? Onları nehirden uzak tutuyorlar mı?”

“Hepsi yapıldı ihtiyar kız.”

“RESOK’la konuşmalıyız Rosie,” dedi Muhammed. “Korku

yılanı aralarında geziniyor.”

Ona dik dik baktım.

“Affedersin. Yani demek istediğim, biraz huzursuzlar.”

Eczaneye bakıp durumumuzun nasıl olduğunu görmek istiyordum, ama kapısı kilitliydi. Geri dönüp Henry’ye bu sorunu halletmesini söyledim. Sonra Muhammed’in kulübesine gidip, RESOK’luların gelmesini beklemeye başladım. Zor bir görüşme olacaktı bu. Kefti’lilerin yardım derneği olan RESOK güya politik bir dernek değildi, ama oldukça sert insanlardılar ve hakları konusunda çok titizdiler. Yaptığım yolculuk yüzünden sırtım ağrıyordu. Sırtımdan aşağı süzülen teri hissediyordum. İyi olan tek şey, kamptaki sistemin mükemmel işlemesiydi. Her şey düzenli ve kontrol altındaydı.

Muhammed, O’Rourke ile birlikte geri döndü.

“Bu görüşmede yanında olmak istedi,” dedi Muhammed, bana kurnazca bakarak. O’Rourke huzursuz gibiydi.

Görüşme epey uzun ve sıkıcı geçti. Önce kahve içildi, sonra uzun uzun sohbet edildi. Muhammed her iki tarafın da tercümanlığını yapıyordu. O’Rourke hiç konuşmuyordu. Masada karşımda oturuyor, bazen bana bakıyor ya da başını sallıyordu.

Onlarla açık konuşmaya karar verdim. André’nin söylediklerini anlattım. Buna öfkeleniler.

“Eğer bazı bölgelerde altı haftalık yiyecek varsa ve oraya yeni insanlar gelmemişse, o yiyeceklerin bir kısmının buraya gönderilmesi gerektiğini düşünüyorlar,” dedi Muhammed. “Niye yanında yiyecek getirmediğini soruyorlar.”

Açıklamaya çalıştım, ama tekrar bağışmaya başladılar. Onları suçlayamazdım. Yiyecek tükenirse neler olacağını hayal etmeye çalıştım: Bu gürbüz, genç adamlar açlıktan kaburgaları sayılacak hale gelecekti. Muhammed açlık çekecekti. Buna izin veremezdim – ama bir insanın hayatı bir başkasının hayatından

daha önemli olabilir miydi?

Tekrar bağırmağa başladılar. Çoğu bana bağırıyordu.

Birden O'Rourke masaya yumruğunu vurup ayağa kalktı.

"Tanrım," diye bağırdı. "Kadıncağızı sıkıştırmasanıza. Elin-den geleni yapıyor işte. Bugün her şeyin nasıl saat gibi tıkır tıkır işlediğini gördünüz. Onun sayesinde. Evet, haklısınız, bugün bir yiyecek konvoyunun gelmemesi rezalet, ama onun suçu değil. Terbiyesizliğin lüzumu yok."

Hepsi afallamıştı. Bir sessizlik oldu. O'Rourke öksürdü, başını eğdi ve elini Muhammed'e sallayıp "Tercüme et," dedi.

Muhammed tercüme etti. Yine sessizlik.

"Devam et Rosie," dedi O'Rourke.

Şaşırmış ve bozulmuştum. Mülteciler, yardım görevlisi kadınlara genellikle erkekmiş gibi hürmet ederdi, ama bazen otoriteyi korumak sorun olurdu. O'Rourke parlak zırhlı şövalye rolünü oynamakla bana yardım etmemiş, tam tersini yapmıştı. Yine de konuşmayı sürdürdüm. Kendimden emin görünmeye çalışarak, onlara yeni gelenlerin sayısı artmazsa, gemi gelene dek her şeyin yolunda olacağını söyledim. Muhammed ayağa kalkıp bir konuşma yaptı. RESOK yetkilileri kendi aralarında mırıldanıp kafa salladı. Sonra toplantı bitti. Nazikçe elimi sıkıp, O'Rourke'nin sırtına hürmetle vurduktan sonra dışarı çıktılar.

Onlar gittikten sonra O'Rourke'ye döndüm. "Teşekkürler," dedim, "ama, benim yerime savaşmanı istemiyorum."

"Ah Tanrım, affedersin. Ne aptalım. Başının dertte olduğunu sandım. Yardım etmek istemiştim."

"Sen kendi işine bak serseri," dedim. Gülümsedim. O da gülümsedi. Sorun yoktu.

*

Güneş batınca yemekhaneye arabayla gitmek zorunda kaldım. Kum havzası turuncu bir ışık saçıyordu sanki. Rüzgâr dinmişti. Toprak ve duman kokusu alıyordum. İnsanlar etrafta sakince dolaşüyor, keçi sürülerini güdüyordu. Bir adam eşek sırtında ağır ağır ilerliyordu. Fazla iri olduğundan, ayakları neredeyse yere değiyordu. Ovada bir deve uzun boynunu ileri geri sallaya sallaya yürüyordu. Kamptan çığlıklar geliyordu; oyun oynayan çocukların sesleri, kahkahalar, keçi sesleri. Eskiden bu seslerin nasıl olduğunu, durumun nasıl olduğunu anımsadım. Son dört seneyi, bu vadiyi insanlara mutluluk veren bir yer haline getirmek için ne çok uğraşıldığını düşündüm; yiyecekler, inşaatlar, eğitimler, aşılar. Şimdiyse her şeyin üstünü yoğun bir bulut tabakası kaplamış, kızıl gökyüzünde bir noktaya doğru ağır ağır ilerliyordu. Bu bir alametti sanki.

1985 Kasım'ında tam bugün Safila'ya ilk kez bakmıştım. Sör Williams beni alelacele buraya göndermişti. Turist gibiydim. Havaalanından alınıp havalandırılmalı bir otele götürülmüş, sonra bir tura çıkarılıp turistik yerleri gezmiştim. O zamanlar kulübeler yoktu. Mülteciler çadırlarda yaşıyordu. Beyaz plastikten yapılma bu çadırlara yağmur sonrasında kumlar yapışır, huzur verici bir görüntü oluştururdu. Uzaktan bakınca ne kadar güzel göründüklerini düşündüğümü anımsıyorum. Vatanımdan uzakta, Afrika'da olmaktan ne büyük mutluluk duyduğumu hatırlıyorum.

DOKUZUNCU BÖLÜM

“Seni seviyorum, ama sana *âşık* değilim.”

“Ama bana âşık olduğunu söylemiştin.”

“Sana tapıyorum.”

“Bu aynı şey değil.”

“Buna sevgililik diyebilirsiniz.”

“Demek beni *seviyorsun*, ama *âşık* değilsin. Tam âşık olacakken bir şey oldu galiba.”

“Rosie, aptalca konuşmaya başlayacaksan...”

Tanıdık, çılgınca bir danstı bu. Oliver dönüp duruyor, eğiliyor, yana kaçıyor, değişken duygularını kafamın üstünde tutuyor, elime doğru indirirken birden geri çekiyordu. Ya ben ne yapıyordum? Sınavı geçmeye mi, kalmaya mı çalışıyordum? Onun duygularının benimle ilgisi olduğunu sanıyordum. Aşk kazanılan bir madalya sanıyordum. Sanki, o ayın bütün dergilerindeki talimatları harfiyen uygularsam, yalnızca çiğ sebzeler yiyip bol bol buhar banyosu yaparsam, tüm selülitlerimden kurtulursam, Nicole Farhi'den giyinirsem, pasta yaparsam, cinsel akrobasi egzersizleri yaparsam, onu asla sıkıştırmazsam, hep destek olur ve kendi başımın çaresine bakmayı bilirim, kariyerimde ilerler ama bununla övünüp onu rahatsız etmezsem, kirpiklerimi boyarsam, Kübist ressamlar üzerine tüm kitapları okursam ve seksi ama soğuk kıyafetler giyersem; Oliver beni yalnızca sev-

mekle kalmayıp, bana *âşık* da olduğuna karar verebilecekti, aslında beni şimdilik pek sevmiyor olsa da. Ama aşk böyle kazanılan bir şey değildir tabii, yoksa yalnızca küçük ve üstü açık araba reklamlarındaki kızların erkek arkadaşları olurdu.

İlişkimizin gidişatı hakkında tartışmaya başlamıştık. Oysa Julian Alman'ın verdiği, bir Ünlüler Kulübü akşam yemeği partisine gitmemiz gerekiyordu. Birbirimizi mutsuz etmekte kullandığımız en gözde taktiğimizdi bu. Böyle konuşmaları hep ben başlatırdım. Çünkü Oliver'ın tavırları kendimi güvensiz hissetmeme yol açıyordu. Bir ilişkinin nereye gittiğini fazla sık sormaya başlarsanız, sonunda bu soru ilişkinin gidişatını etkiler hale gelir. Ama ne yazık ki Tanrı, kadınlara öyle dayanılmaz bir dürtü vermiştir ki, ilişkilerinin nereye gittiğini öğrenmekte ısrar etmek ve ne zaman bir yere geç kalsalar partnerlerini bu meseleyi uzun uzun tartışmaya zorlamak zorundadırlar.

Aşk tartışmasında bir yere varamayınca giysilere geçtik, özellikle de o günkü kıyafetime. Oliver giysilerimi sevmiyordu. Açıkça söylemese de bunu belli ediyordu. Oliver'ın mükemmel bir zevki ve bol parası vardı. Ben ise ne giyeceğim konusunda sürekli kararsızlık çeksem de, bu konuda asla ciddi ciddi kafa yormamıştım. Kafama takmazdım, tıpkı şişman olduğumu düşündüğüm halde kafamı takmadığım gibi. Ama artık giyim tarzım Oliver'la her görüşmemizi tatsızlaştırmaya başlamıştı. Girdiğimiz sosyal ortamlardaki diğer kadınlara benzemem için, minik bir siyah Alaïa giysi almama yardım etmişti. O gün basit bir pazar akşam yemeğine katılacak olmamıza karşın, korse gibi giysinin içine güç bela girmeyi başarmıştım, ne olur ne olmaz diye.

“Şişman görünüyor muyum?” diye sordum.

İç geçirdi. “Hayır.”

Bir sandalyenin üstüne çıkıp, aynadan vücudumu inceledim.

Dönüp kışımı görmeye çalışınca, “ŞİŞMAN DEĞİLSİN,” diye bağırды dişlerini sıkarak.

Benim kuşağımdaki kadınlara ne oldu böyle? Bizi, tüm hayatlarımızı, keşke biraz daha zayıf olsaydık diye düşünerek geçirmeye mahkûm eden kim? İştahsız ya da obur değildim, ama yine de her yediğim şey beni rahatsız ediyordu. Yemek yemeyi zayıflık olarak görüyordum. Tanrım, anımsamak için ne kötü bir şey.

Arabaya bindiğimizde artık zihinlerimiz yara bere içindeydi. Dördüncü büyük tartışma konumuza geçtik, yani Afrika’ya yapacağım yolculuğa. Kendimi kötü hissettikçe gitmeyi daha çok istiyordum. Oliver da beni engellemeye daha fazla çalışıyordu. O sıralar sebebini anlayamamıştım. Sanırım sebebi kısmen iki haftalığına da olsa gitmemi istememesiydi. Bana âşık olmadığını iddia etse de, beni sürekli kıskanıyordu: Hem dünyadaki tüm diğer erkeklerden, hem de yalnız başıma geçirdiğim zamandan. Ama bence en büyük sebebi, olduğum gibi kalmamı istememesiydi. Etrafında pervane olmam, ona destek olmam, kendim için önemli hiçbir şey yapmamam hoşuna gidiyordu. Afrika’ya gidersem bu durumun değişeceğini hissetmişti. Çok kurnazdı.

Arabada tartışma iyice alevlendi. Her çiftin kavga ettiği olur; geç kalmanın stresiyle kavga ederler, sarhoşken kavga ederler, canlarına tak edince kavga ederler, partilerde biri diğerini başkalarıyla flört ettiği için kıskanınca çıkışta kavga ederler. Kavgalar önemli olmayabilir. Ama Oliver öyle zeki, öyle kurnaz ve öyle zalimdi ki, beni tamamen yıkıyor, kişiliğimi ve inandığım her şeyi ezip geçiyordu. Deli olmadığımı kanıtlamak için, bana söylediklerini teybe alıp başkalarına dinletmek istiyordum. Kavga moduna girdiğinde ondan ödüm patlıyordu. Julian Alman’ın evine vardığımızda, yıkılmış bir halde önüme bakmaya başladım. Oliver’ın benden uzaklaşacağını umuyordum.

Oliver “Tamam,” dedi, “böyle yapacaksan arabada oturabilirsin.” Anahtarları alıp eve girdi. Arabada yarım saat sefilce oturduktan sonra bir taksi çevirip eve döndüm. Oliver geri dönmünce bana, benden çocuk sahibi olmayı ne kadar çok istediğini anlatmaya başladı. İki gün sonra birden aramayı kesti, hiçbir açıklama yapmadan. Dört gün boyunca da telefonlarıma yanıt vermedi. Sonunda aradığında, beni sevdiğini söyledi. Ne zaman görüşeceğimizi sordum. Randevu defterini bulamadığını söyledi. Sonra iki gün daha ortadan kayboldu. Ertesi hafta her şey tekrar başladı.

Bazen onu niye o kadar sevmiş olduğumu anımsamakta güçlük çekiyorum. Akıllıydı, nüktedandı, güzeldi. Ayrıca hormonlarım yüzünden onu arzuluyordum. Oliver dengesizdi, ama asla, asla can sıkıcı değildi. Ayrıca ünlü biriyle beraber olmak eğlenceliydi, her ne kadar sonradan nefret eder hale gelsem de. Dışarıda herkes onunla birlikte olmaya can atarken koluna girip ki-birle yürümek hoştu. Hermione’nin kıskandığını bilmek hoştu. Anneme televizyonda gördüğü bir adamla çıktığımı söylemek hoştu. Bütün partilere gidip herkesle tanışmak muhteşimdi. Afrika’ya gitmesem, herhalde Oliver’ın deliliğini kabullenip ilişkiyi devam ettirecektim.

1985’te yaptığım o yolculukta Nambula’da dört gün kaldım. Yalnızca dört gün.

Sör William *Yumuşak Odak*’ın çekim yapmayacağını öğrenince gitmekten vazgeçti, ama kendi parasıyla epey yiyecek satın aldı. Tek yapmam gereken, Ginsberg ve Fink logosunun tüm fotoğraflarda görünmesini sağlamaktı. Yiyecek çuvallarının üstünde, yiyecek kamyonlarının kasalarında bu logo vardı. Yanıma yine bu logoyu taşıyan kutular dolusu torba ve kitap ayrıcalmışım.

El Daman Havaalanı’ndan taksiyle uzaklaşırken, dışarı bak-

tığımında başarısız olmuş pek çok fikrin izlerini görüyordum. Nehrin yanında, yolları ve kemerleri kumla kaplanmış süslü bir park vardı. Girişindeki dev bir tabelada (üstünde leopar ve aslan resimleri vardı) El Daman Hayvanat Bahçesi yazıyordu. Tabela-
nın hemen yanındaki çitte koca bir delik vardı. Şimdi keçilerle dolu olan ıssız golf sahasından geçtik. Kapıları sarkan taksilere, yol kenarındaki çöp yığınlarına, kol kola yürüyen kadınlara (üst-
lerinde kirli ve yırtık cüppeler, ayaklarında şeritleri açık ayakka-
bılar vardı), El Daman Çalışma Bakanlığı binasına (park yerinin asfaltı çatlamış, girişteki sütunları kırılmış ve bir zamanlar bem-
beyaz olan içi çamurla kaplanmıştı) baktım. Kendimi özgürleş-
miş hissediyordum. İşte sonunda büyük hayallerin başarısızlıkla soru-
çlanması normal olduğu bir yer bulmuştum.

O gün ofisten ofise koşturdum. Malcolm beni insanlarla ta-
nıştırıp, izinleri almama yardım etti. Malcolm'un cipinde otu-
rup, serinlemek için eteğimi kaldırıp durdum. Sıcak beynimi ka-
vurmuş, beni halsizleştirmişti. İnsanın burada ne kendisinden ne
de başkalarından büyük beklentileri olamayacağını düşündüm.
Burada güzel giyinmek, makyaj yapmak, kusursuz görünmek,
etkileyici olmak, yakışıklı bir prensle evlenmek, başarı kazan-
mak zorunda değildiniz. Burada başarısız olsanız bile, her şey-
de sizden daha başarılı ve size soğuk soğuk bakan insanlar yok-
tu. İçimde korkuyla yatağına çekilmiş bir şey, burada en azın-
dan rahatça ayağa kalkıp ortalıkta gezinebilirdi. Bu tamamen
bencilceydi. Afrika'nın bana çok faydalı olabileceğini düşünü-
yordum.

Kampa ilk gidişimde neyle yüzleştiğimi anlayamadım. Bir
süre manzarayı hayran hayran izledikten sonra, fotoğrafçıyla
YAŞAT görevlilerinin yanına döndüm. Yemekhanenin önünde
duruyorlardı. Yolda bir kamyon bize doğru geliyordu. Parlak bir
renge boyanmıştı ve arkasında bir kasası vardı. Kamyondan kor-

kunç insan sesleri geliyordu. Yanımızdan geçerken, kasasının açlıktan bir deri bir kemik kalmış insanlarla dolu olduğunu gördüm. Başları kurukafa gibiydi. Kamyon giderken, kasadakilerden biri kayıp yola düştü. Kadınlardan biri haykırıp ellerini ona doğru uzattı, ama kamyon ilerlemeye devam etti. Yerdeki insan biraz ötemizde yatıyordu. Boynu kırılmıştı.

Kampta geçirdiğim o iki günü çok uzun süre unutmaya çalıştım. 1984 Kasım'ında BBC'nin Etiyopya'daki açlık üzerine verdiği haberi izlerken şoke olmuşum. Michael Buerk'in sözlerini unutamamıştım: "Şafakta güneş, gecenin dondurucu soğukunda yükselirken... İncil'de bahsedilen türden, ama yirminci yüzyılda yaşanan bir kıtlığın üstünde doğuyor. Burada çalışanlar, buranın yeryüzünde bir cehennem olduğunu söylüyor."

Live Aid'i izlerken, açlıktan ölmek üzere olan bir çocuğun ayağa kalkmaya çalışmasını, bir Cars şarkısı eşliğinde seyrederken de şoke olmuşum. Ama sonuçta tehlikeli bir şok değildi bu. Bir şeyler yapılıyordu; yıldızlar duruma el atmıştı; elli papel göndererek payıma düşeni yapabilir ve rahatlayabilirdim. Bu durumun tekrarlanmasına asla izin verilmeyecekti.

Dünyanın emniyetli ve adaletli bir yer olmadığını, dünyayı yönetenlerden hiçbirinin güvenilir insanlar olmadığını anlamının şokuydu yaşadığım. Bu dehşetin sorumluluğunu paylaşmanın, acil bir durumda yardım edebilecekken bunu yapmamanın utancıydı. Yemek yiyemiyordum. Uyuyamıyordum. Panik içindeydim. Dünyadaki tüm sefaletin yükünü omuzlarımda hissediyordum. Beni bulacaklarını, hapse atacaklarını, gazetelerde rezil edeceklerini düşünüyordum. Sanki benim de parmağım olan korkunç bir suçta tanık olmuşum ve cezalandırılacaktım.

*

Londra'ya döndüğümde paniğim sona ermedi. Noel vaktiydi. Ziyafet sofralarında otururken kendimi büyüklerin partilerindeki küçük bir çocuk gibi hissediyordum. Konuşamıyordum. Şehir kendi kendini boğuyordu sanki. Çok fazla kalabalık sokak, çok fazla araba, çok fazla dükkân, çok fazla restoran vardı. Her şeyden çok fazla vardı. Beni bunaltıyordu. Çığlık atmak istiyordum. Çıkıp arabada oturarak Oliver'ı sinirlendiriyordum. Arabada oturup cama vuran yağmura bakarken, Afrika gecelerini, yıldızlarla dolu o engin gökyüzünü düşünüyor, geri dönmek istiyordum.

Kısacası tam bir baş belası haline gelmiştim.

*

“Şampanya?” dedi Julian Alman, elindeki şişeyi uzatırken gülümseyerek. “Mutlu Noeller.” Etiketleri hâlâ üstündeydi: £27.95.

“Bir bardak su alabilir miyim?”

Oliver iç geçirdi.

“Şişe suyu mu?”

“Musluk suyu lütfen.”

Julian soğutuculu, maun içki dolabını kapatıp mutfığa gitti.

“Böyle davranmayı kes artık,” dedi Oliver.

Biedermeier marka kanepeye oturdum. Taş gibi sertti. “Ne istersem onu içerim.”

Şöminenin yanına gidip tepesindeki van Gogh tablosuna baktı. “Ne çirkin, değil mi?” dedi. “Parası ancak buna yetti.”

Bütün oda çirkindi. Duvarlar koyu yeşildi. Mobilyalar antika ve ağırdı. Döşeme mermerdi. Van Gogh tablosu çift camlı ve alarmlı bir muhafazanın içindeydi. Pencereelerde parmaklıklar vardı.

Julian elinde bir bardak suyla geri döndü. “Yukarı çıkalım mı?”

Fulham’daki bu uzun, ince, beş katlı binada tek başına yaşıyordu. Binayı restore ettirmişti. Tırabzanları oymalı sekiz merdiven çıktık. Siyah kapıların, ne işe yaradığını anlayamadığım eşyaların, yanlarında kırmızı alarm ışıkları yanan kalın çerçeveli tabloların, kenarları dantelli (bebek donlarının dantellerine benziyordu) düz perdelerin yanından geçtik. Sonunda en üst kat-taki, dekore edilmemiş bir odaya girdik. İçeride üstü kâğıtlarla kaplı bir masa; yetmişlerden kalma, bir yayı dışarı fırlamış, ağır, pamuklu kadifeden bir kanepa; çıplak bir ahşap döşeme; ortalığa saçılmış fasulye çuvalları ve duvarlarda Pink Floyd posterleri vardı. Julian tüm vaktini burada geçiriyordu. Genellikle kanepede uyuyordu, çünkü on yedinci yüzyıldan kalma dört ayaklı yatağı sırtını ağrıtıyordu. “Kahretsin, sigaraları unuttum,” deyip aşağı indi.

Masanın arkasına geçip pencereden dışarıya baktım. Hava karanlıktı ve yağmur yağıyordu. Aşağıdaki sokaktan geçen arabalara, karşıdaki Georgia tarzı binalara daldım.

Telefon çaldı. Oliver açtı. Telefonun üstü düğmelerle doluydu. Yanlarında “Mutfak,” “Garaj,” “Çamaşırhane,” “İkinci Kat Banyosu” gibi yazılar vardı.

“Alo? Janey.” Janey, Julian’ın yeni kız arkadaşıydı. “Ben Oliver. Nasılsın tatlım? O karaya vurmuş yaşlı balınayı mı istiyorsun?”

Julian aşağıdan seslendi: “Mutfağa bağla.”

“Bir saniye Janey.” Oliver merdivenin başına gidip seslendi: “Nasıl bağlanıyor?”

“Düğmeye bas... sonra Mutfak yazan düğmeye.”

“Hangi düğmeye?”

“‘Bekleme’ yazan düğmeye.”

“Önce Bekleme’ye, Sonra Mutfak’a mı?”

“Evet. Hayır, önce Bekleme, sonra Mutfak, sonra Nakil.”

“Tamam.” Telefona geri döndü. “Seni mutfaktaki Julian’a bağlıyorum.” Düğmelere bastı. “Kahretsin.” Tekrar merdivenin başına gitti. “Yanlışlıkla telefonu kapadım.”

“Ne?”

“Telefonu kapadım.”

“...Tanrı aşkına...”

“Sen ara. Janey’di.”

“Kim?”

“Janey.”

Zenginlik hiç kimseyi Julian kadar aptallaştırmamıştı herhalde.

Kafamda Afrika’ya ait görüntüler belirip duruyordu. Bunu engelleyemiyordum. Deliriyorum sandım. Telefonda ışıklar yanıp sönüyordu. Pencereden uzaklaşıp bir fasulye çuvalının üstüne oturdum. Dizlerimi toplayıp başımı dayadım. Kot pantolonum yırtık pırtıktı. Oliver odaya geri döndü.

“Rosie, keşke şu pantolonu giymeseydin,” dedi. “Bir rock grubu elemanına benziyorsun. Güzel giysilerine ne oldu söyle-sene?”

“Sattım,” dedim başımı kaldırmadan.

“Ne yaptın?”

“Onları ‘Tekrar Düşün’ adlı bir mağazaya götürdüm. Beş yüz papel verecekler. Parayı Oxfam’a göndereceğim.”

“Nasıl bu kadar saf olabilirsin? Beş yüz papeli ha göndermiş-sin ha göndermemişsin, ne fark eder? Doğru dürüst giyinemez-sen burada nasıl yaşayacaksın?”

“Önemli olan insanın dışı değil içidir Oliver.”

“Ya, öyle mi? Sağ ol. Sağ ol Rahibe Teresa. Bana doğru yolu gösterdin.”

Başımı eğik tutup sustum.

“Tanrım, Rosie, ne zaman aklını başına toplayacaksın? Bak, senin için bu kadar önemliyse Oxfam’a *ben* beş yüz papel gönderirim. Git giysilerini geri al. Bunu ne zaman yaptın?”

“Sen de beş yüz papel gönderebilirsin.”

“Bin papel göndereceğim, tamam mı? Giysilerini geri al da her şey yoluna girsin.”

Doğrulup ona baktım. “İyi ama ben ne yapmış olacağım?”

“En azından aklını başına toplamış olacaksın.”

“İnancımı satın alamazsın.”

“Tanrım, tam bir azizesin sen.” Dik dik baktım. “Tamam, affedersin, biliyorum. Biliyorum. Ama gerçek hayata *en azından* biraz olsun bağlı kalabilir misin lütfen?”

Julian merdiveni ağır ağır çıkıyordu. İçeri girip kendini karnapenin üstüne atarak bir sigara yaktı. Üzgün görünüyordu.

“Margarita buzdolabından yiyecek alıyor.”

“Kim?” dedi Oliver.

“Bana bakan kadın. Margarita’yla tanışmıştın. Dolaba altı şişe Moët koymuştum. Şimdi dört şişe var. Bunu nasıl yapar? Ona çok iyi davranıyorum. Oğluna haftada beş kez arabaları temizlettiriyorum, ama pislik içinde bırakıyor. Ne yapsam?”

“Kellelerini uçur,” dedim.

“Kapa çeneni,” dedi Oliver.

Oliver, İngiliz Telekomu için çekilecek bir reklam filminde Julian’a önerilen rolün metnine bakmak için gelmişti. Julian oynayacağı karakterin yeterince komik olmadığından endişeleniyordu.

“Ne kadar?” dedi Oliver, Julian metni uzatınca.

“Yüz bin.”

“Çok az. İki yüz istemelisin.”

Kalkıp dışarı çıktım. Dördüncü kattaki konuk odası banyosu-

na girdim. Banyo dairem kadardı. Aynalarla kaplıydı. Döşeme sanki tek parça yeşim taşından yapılmıştı. Ortasında, dökme demirden kartal pençelerinin üstünde, Victoria dönemi taklidi bir jakuzi vardı. Klozet döşemeye uyuyordu. Klozete oturup karşıdaki yaldızlı aynaya bakınca, açlarla dolu kamyonu ve düşen kişiyi gördüm. Yüzümü tanıyamadım. Yandaki bir mermer taburenin üstünde bir telefon vardı. Kapının arkasındaki pirinç bir kartal kafasına iki tane tüylü bornoz asılıydı. Kalkıp sahanlığa çıktım.

Julian'ın bağırdığını duydum: "Sen hep daha iyisini becerebilirsin, değil mi Oliver?"

"*Yumuşak Odak* hakkında bir kez olsun iyi bir şey söyledin mi ha?"

Usluca yukarı çıkıp odaya girdim. İkisi de huzursuzca bana baktı. Sanki odaya bir deli girmişti. Masanın arkasındaki sandalyeye oturdum. Ben oturunca tekrar birbirlerine dönüp, metin sayfalarını ellerine alarak reklam filmi hakkında konuşmayı sürdürdüler.

Önümde duran kâğıtlardan biri, üstünde Leighton Sağlık Kulübü yazan bir faturaydı. Faturayı aldım. Üstünde "Julian Alman, bir yıllık tam üyelik, £3.500," yazıyordu.

"Öhöm." Bana baktılar.

"Bunu niye yaptın?" dedim.

"Julian'ın kâğıtlarını karıştırma."

Faturayı onlara uzattım. "Üç bin beş yüz pound. Niye?"

"Zayıflamam gerek."

"Zayıflamak için üç bin beş yüz pound mu harcıyorsun?"

"Rosie," dedi Oliver. "Sofuluk taslamayı keser misin?"

"Bu parayla Afrika'da neler alınır biliyor musun?"

"Biliyorum, ama Afrika'ya para gönderiyorum zaten." Julian'ın özür diler gibi bir hali vardı. "Tüm paramı vermiyorum o

kadar. Elimde kalanı nasıl harcadığının ne önemi var.”

“Çok doğru,” dedi Oliver. “Ben de ona aynı şeyi söylüyorum. Parayı ya verirsin, ya vermezsın. Vermezsen de nasıl harcadığının önemi yoktur. İster atlara harca, ister hisse senetlerine, Picassolara ya da mikrodalga fırınlara – fark etmez.”

“Dünyanın yarısı fakirken lüks içinde yaşamaya hakkımız yok.”

“Paçavralar sana yakışmaz tatlım.”

Dramatik bir şekilde ayağa kalkıp onlara sırtımı dönerek pencereye yürüdüm.

“Delirdi. Ona aldırma.”

“İsraf ve ziyan. İsraf ve ziyan. İnsanın ruhunu kemiriyor,” dedim. Leydi Macbeth gibi dönüp onlara baktım. Sonra tekrar dönerken alnımı pencereye çarptım.

Biri kıkırdadı galiba. Tekrar döndüğümde ikisi de bana küçük çocuklar gibi bakıyordu. Ne yapacaklarını bilmez gibi görünüyorlardı.

“Biraz dışarı çıkıyorum.”

“Yine arabada oturma. Komik oluyorsun.”

“Yürüyüşe çıkacağım.”

“Aslında ben de yürümek istiyorum,” dedi Julian.

“Yağmur yağıyor.”

“Öyleyse sen de burada kal,” dedi Julian. “Aslında burada kalman daha iyi olur Oliver. Böylece hırsız alarımını çalıştırmak zorunda kalmayız.” Oliver bunu duyunca hemen yağmurda yürümek istediğine karar verdi tabii.

Hep birlikte kapının önünde titreyerek durup, Julian’ın hırsız alarımını çalıştırmaya uğraşmasını bekledik. “Kahretsin. Bir dakika bekleyin. İçeri dönmeliyim.” Kapıyı açtı. Tepemizden hayatımda duyduğum en tiz zil sesi gelmeye başladı. Julian koridorda koşarken cilalı döşemedeki Hint halısının üstünde kayıp,

kalorifere çarptı. “Kahretsin,” deyip ayağa kalkarak uzaklaştı. Zil hâlâ çalıyordu. Beş dakika sonra sustu ve Julian geri döndü. Soluk soluğaydı.

“Oldu.” Zilin yanındaki küçük kutuyu tekrar kurcalamaya başladı.

“Hadisene Julian. Ne yapıyorsun?”

“Bir saniye. Önce annemin doğum tarihi, sonra hesap numaram.” Doğrulup bize baktı. “Mesele şu. Yanlış şifreyi girersen, doğru şifreyi girineden önce başka bir şifre girmen gerekiyor. Bu çok iyi, çünkü şifrenin tesadüfen bulunmasını engelliyor. Ah, kahretsin.”

Zil tekrar çalmaya başlamıştı.

Sonunda yürüyüşe çıktığımızda, yürüyüş hiç beklemediğimiz kadar güzel geçti. Son birkaç saatte olanlar yüzünden hepimiz kendimizi kötü hissediyorduk, bu yüzden neşelenmeye çalışıyorduk ve bunu başardık da. Julian’la Oliver acıkınca, bir restorana gitmek istediler. Ama buna karşı çıkıp onları bir bara götürdüm. Güzel bir bardı. Yanan bir şöminesi ve Noel dekorasyonları vardı. £4.95’e tam porsiyon Noel yemeği veriyorlardı. Bana oldukça makul gelen bir fiyattı bu. Keyfim yerine geldi. Oliver’ın hindisinin birazını bile yedim. Oliver’la olmak tuhaftı. Daha önce onunlayken kendimi öyle güvensiz hissedirdim ki. Sanki onu memnun etmek için elimden geleni yapmazsam bir anda ortadan kayboluverecekti. Şimdi ise, ne istediğine hiç aldırmadan, canımın istediği gibi davranıyordum. Bu yüzden önce patlayıp sonra ortadan kaybolmasını bekliyordum. Hatta çoğu zaman bunu yapmasını istiyordum. Ama yapmıyordu.

Kısa sürede deliliğimden kurtulmaya başladım. Sakinleşmeye, uyum sağlamaya ve uzlaşmaya başlamıştım. Dünyada rahatça yaşamak için bunlar gereklidir. Dengesizliğin asla değişmesinin sebebi de aynı galiba. Ama aslında yaşamım tamamen

değişmişti. Bunun benim ve Oliver'ın üstündeki etkisinin ne olacağını kavramam biraz zaman aldı.

ONUNCU BÖLÜM

Cumartesi gecesı, yani pazar gününün sabahı saat birde, evimdeydik. Oliver kanapeden hışımla kalkıp ceketini giymeye başladı; eskiden çok sevdiğim o yumuşacık, koyu mavi ceketini.

“Nereye gidiyorsun?”

“Eve.”

Hayır, hayır, diye düşündüm her zamanki gibi. N’olur, n’olur gitme. Bunu öyle çok kez yapmıştı ki. Ne anlama geldiğini biliyordum. Hüngür hüngür ağlayarak kendimi yatağa atacak, gecenin kalan yarısını kendimi berbat hissederek geçirecek, pazar sabahı uyandığımdayanımdaya sevişecek ve gülüşecek kimseyi bulamayacak, buzdolabında anlamsız ay çöreklerini görecekt, yorganımı anlamsızca ütüleyecek, anlamsızca pantolon seçimi yapacaktım. Sabaha kadar ne Shirley, ne de Rhoda teselli edebilirdi beni. Terk edilmenin acısını çekecektim.

Genellikle tam bu noktada ağlamaya başlar, ona sarılır, her ne kabahat işlediysem özür diler, kalması için yalvarırdım. Tanıdık tüm belirtileri hissediyordum. Ağlamak üzereydim. Üzgün üzgün ayağa kalkıp yanına gittim, ona baktım, yüzündeki öfkeyi gördüm ve sonra, birden, durdum. O hisler kaybolmuştu. Sanki dev bir şalter defalarca çekildikten sonra, en sonunda inmişti.

“Peki öyleyse, güle güle,” dedim. “Çıkarken dış kapıyı kapa-

mayı unutma.”

Televizyonu açtım. *Kiber'de Yolculuk* vardı. Masanın üstünde, annemin Noel için gönderdiği bir torba dolusu çikolata duruyordu. Birden canım tüpte çikolata çekti. Tübü boşalana dek emdim.

Zil çaldı. Uzun uzun düşündükten sonra, Malteser paketlerini açmaya karar verdim. Zil tekrar çaldı. Sonra tekrar. Sonra devamlı çalmaya başladı.

BZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZ
ZZZZZZZZZZZZZ. Yeter, diye düşündüm.
BZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZ.
Kes şunu. BZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZZ.

Kesmedi.

Kapı telefonuna gittim.

“Evet,” dedim.

“Tatlım, özür dilerim. Yukarı geliyorum.”

“Hayır.”

“Ne?”

“Hayır.”

“Seni duyamıyorum.”

“Hayır. Eve gitmek istiyordun. Git.”

[illegible]

Oliver elinde benzin istasyonlarında £2.95'e satılan pembe ve sarı çiçeklerden tutuyordu. Bukete sarılı selofanın kenarında

taklit beyaz dantel vardı.

“Balkabağım,” dedi, buketi uzatarak.

“Hayır, dedim.”

“Hey, hey, haydi ama.” Kollarını açıp gülümsedi. Kendinden çok emindi.

“Eve gideceğini söylemiştin. Git öyleyse.”

Bana inanmaz gözlerle baktı. “Haydi ama, biraz sinirlenmiş-tim o kadar.”

“Artık canıma tak etti.”

“Rosie, lütfen.” Yanıma gelip bana sarılmaya çalıştı. “Lüt-fen. Saat sabahın ikisi.”

Kollarının arasından sıyrılıp uzaklaştım, bana defalarca yap-tığı gibi. “Beni bir musluk gibi açıp kapayabileceğini sanıyor-sun. Ne zaman istesen yanımdayım. İstemediğin zamansa çekip gidebiliyorsun. Nasılsa tekrar istediğinde yanında olacağım. Şimdi git bakalım. Ciddiyim. Çık dışarı.”

“Yapma,” dedi acıyla. “Bu... bu... çok kötü.”

“Çok mu kötü?” dedim. “Çok mu kötü? Yarım saat önce ba-na yaptığın şey kötü değil miydi? Bill Bonham’ın partisinden sonra yaptıkların kötü değil miydi? Ya *ET*’ye gidişimizden son-rası? Ağabeyimle yediğimiz akşam yemeğinden sonra olanlar? Lorca bölümünün, programının en iyi bölümü olduğunu düşün-medığimi söylediğimdeki tavrın? Bütün bunlar çok kötü değil miydi? Gecenin ortasında yapayalnızken hissettiklerim umurun-da mıydı? Al, ay çöreği. Sabahleyin yersin. Kakaolu. Çok gü-zel.” Bir lokma ısırp çiğnedim.

Yüzünde tekrar öfke belirdi. “Fazla üstüme gelme, tamam mı?” dedi tehditkâr bir sesle. “Çok yorgunum ve sabrım tüken-meye başlıyor.”

“Mmmm,” dedim. “Bunlar nefis.”

Öfkeyle dönüp kapıya doğru yürüdü. Sonra tekrar döndü.

Yüzü allak bullaktı. “Böyle ayrılmayalım. Lütfen. Bunu düşün. Ne anlama geldiğini düşün.”

“Defalarca düşünmek zorunda kaldım,” dedim usulca. “Biraz da sen düşün bakalım.”

“Bunu niye yapıyorsun anlamıyorum.” Ağlamak üzereydi.

Eskiden söylediği şeyler aklıma geldi. “Bak, bu gece yalnız kalmak istediğimi açıkça söyledim, tamam mı? Beni sıkıştırma. Hafta içinde seni ararım, tamam mı? Şimdi lütfen beni rahat bırak. İsteddiğini alamayınca mızızızlanan şımarık bir çocuk gibi davranıyorsun. İyi geceler.”

Sonunda onu göndermeyi başardığımda ağlıyordu. Yıkılmıştı. Merdiveni inerken düştü. Tekrar yukarı gelmeye çalıştı. Kendimi öyle iyi hissediyordum ki. Ama kısa süre sonra kendimi kötü ve bayağı hissetmeye başladım. Kafamda annemin sesini duydum. “İki yanlış bir doğru etmez,” diyordu.

İlişkimiz bir süre daha can çekişti, ama artık tadı tuzu kalmamıştı. Maymunun gözü açılmıştı bir kez. Her şey Oliver’ı elde etme arzum üstüne kurulmuştu. Bu yüzden, tutarsız tavırlarını ve zalimliğini aşılması gereken engeller olarak görmüştüm. Oysa şimdi, hiç de çekici olmayan kusurlar olarak görüyordum. Yüreğimdeki soğukluk beni dehşete düşürüyordu. Ruh halim aşırı bir uçta olmasa, belki onu iyisiyle kötüsüyle sevmem gerektiğini düşünürdüm. O tuhaf dansımızın başlayıp sürmesinde benim de payım olduğunu düşünürdüm; ne de olsa ona karşı çıkmamakla devam etmesine göz yummuştum. Ama artık her şeyi siyah beyaz görüyordum. Şalter inmişti bir kere.

*

Bilgisayar ekranına on dakikadır bakıyordum. Bir basın bildirisi yazmaya çalışıyor, ama bir türlü başaramıyordum. Hermi-

one bana sinirli sinirli bakıp duruyordu. Geri döndüğümde beri bana çok daha anlayışlı davranmaya başlamıştı. Sör William artık ismimi hatırlıyordu. Sıska ve tuhaf olmam onu çok kaygılandırıyordu. Ona göre bunun tek sebebi kurtlu olmam olabilir-di. Hermione'ye fazla üstüme gelmemesini söylediğinden şüpheleniyordum. Veya belki de bana anlayışlı davranmasının sebebi, korkunç bir yerden dönen insanlara duyulan tuhaf saygıydı.

Gözlerimi ekrana dikmiş, yoğunlaşmaya çalışıyordum. Neyse ki telefon çaldı.

"Ah, selam. Ben Gwen. Şimdi nasılsın?"

"İyiyim, teşekkürler."

"Bu gece için aradım." Oliver'ın randevularımızı asistanı aracılığıyla ayarlaması birden sinirimi bozdu. Bunun sebebinin soru sormamı önlemek olduğundan şüpheleniyordum.

"Alınma ama, Oliver niye kendi aramıyor?"

"Ah, şey. Biliyorsun, çok meşgul."

"Evet ama şu anda ne yapıyor söyler misin?"

"Şey, o, şey, meşgul olduğunu söyledi."

"Anlıyorum. Mesajı ne?"

"Bir toplantısı olduğundan saat ona kadar gelemeyecekmiş. Bir de karnı aç olmayacakmış, bu yüzden onu beklemeden yemek yemeni istiyor."

"Tamam. Teşekkürler."

Yine aynı şeydi. Beklenmedik bir yemekli toplantı yüzünden ancak onda gelecekti. Üstelik bunu bizzat söylemeye cesaret edememişti. Harika. Öğle tatilimi, Marks & Spencer'dan akşam yemeği için alışveriş yaparak harcamıştım. Kiminle buluşacaktı? Vicky Spankie'yle mi? Corinna'yla mı? Başka biriyle mi? Akşam boyunca oturup bunu merak edecektim. Sonra gecenin on bir buçuğunda sinirli ve suçluluk duyar bir halde çıkagelecekti. Ama hayır, bu kez yapamayacaktı.

“Hermione?”

“Ne var?”

“Bana bir iyilik yapar mısın?”

Hermione bana bezgince baktı.

“Ne istiyorsun?”

“Fazla bir şey değil. Vereceğim bir numarayı aramanı istiyorum. Asistanım olduğunu, Oliver’dan özür dilediğimi söyleyeceksin. Bu gece gelemeyeceğim, çünkü gece bire kadar sürecek bir toplantım var.”

“Saçmalama.”

“Ah, haydi ama. Sıkıcı bir ihtiyar gibi davranma.” Ona göz kırptım. Ne düşündüğü umurumda değildi. Artık bu salak işten nefret ediyordum zaten.

“Haydi. Lütfen,” dedim, Oliver’ın numarasının yazılı olduğu kâğıdı uzatarak. “O bana aynı şeyi kaç kez yaptı.”

“Şey, madem öyle, peki,” dedi Hermione. Yaptıktan sonra tiz kahkahalar atmaya başladı. “Harika! Mükemmel! Cassandra’ya *mutlaka* anlatmalıyım. Müthiş bir fikirdi. Eee, bunu hak etmiş.”

Birkaç dakika sonra telefonum çalınca, benden önce davranıp telefonu açtı ve Oliver’a toplantıda olduğumu söyledi. Ne yazık ki, kendini rolüne fazla kaptırdı.

“Evet, tabii, mesajınızı iletirim. Yalnız çok meşgul. Onu bulabilir miyim bilmiyorum. Niye birkaç ay sonra aramıyorsunuz?”

Telefonu sertçe kapatıp sırtıarak bana baktı. Onu övmemi bekliyordu. Oysa dehşete kapılmışımdı.

“Birkaç ay mı? Yo, hayır.”

“Ah, Tanrı aşkına, bu kadar yufka yürekli olma. Akli başına gelsin. Hafta sonu Larkfield’a gitmek ister misin?”

İşten çıktığımda, Oliver sokağın karşısında elinde bir demet

gülle beni bekliyordu. İşler tamamen tersine dönmüştü. Evim çiçekçi dükkânına benzemeye başlamıştı. Aylarca plan kursam bundan iyisi olamazdı. Ama zaten rol yapsam başaramazdım. Bu asla olmaz.

*

Julian Alman, Janey ile Sevgililer Günü'nde evlenecekti. Oliver sağdıçtı. Julian'la Janey epey romantik bir ilişki yaşıyordu. Julian, Janey'nin bol bol sunduğu güzellik, sıcaklık ve normallik gibi armağanları seve seve kabul etmişti. Janey bazen haftada üç gece televizyon reklamlarında görünüyor, sütyen ya da deodorant tanıtımı yapıyordu. Uzun boylu, sarışın, zayıf, badem gözlüydü. Çıkık elmacık kemikleri kusursuzdu. Zeki ve zevk sahibi görünüyordu, ağzını açana dek. Konuşurken şamatacı, kaba, komik, eğlenceli, iyiydi – ama kesinlikle zevk sahibi olmadığı anlaşılıyordu. Claridge düğün salonunda, Janey'nin East End klanı, Julian'ın davetlisi olan ünlülerle kendilerinden emin bir edayla sohbet ediyor, içki içiyor, kahkahalar patlatıyordu. Oysa Janey ağlıyordu.

“Kahrolası babam konuşma yapmak istemiyo. Utanıyomuş.”

Davetlilerin arasındaki ünlülere bakınca, Bay Hooper'a hak verdim. Ama yine de kızının düğününde konuşma yapması gerekirdi. Başka kim Janey'nin çocukluğundan bahsedecekti ki?

“Onunla konuşsak? Belki ağabeylerinden biri konuşma yapmaya ikna edilebilir.”

“Hayır, babamı istiyom.” Tekrar hıçkırmaya başladı. “Ama daha da kötüsü, Julian da konuşmıyacakmış.”

“Niye?”

“Oliver kadar esprili konuşamıycanı düşünüyö.”

Oliver'la Julian farklı köşelerde duruyordu. Oliver küçük kâ-

ğıt parçalarının üstüne eğilmiş, pratik yapıyordu. Julian sabahlığıyla ortalıkta geziniyor, sağa sola bakınıyor, bir şeyler mırıldanıyor, iri ellerini hafifçe çırpıyordu. Julian evleneceği günde her zamankinden de şaşkın ve üzgün görünüyordu.

Oliver'ın yanına gidip kolumu beline doladım. "Oliver."

Başını kaldırmadı. "Konuşmam üstünde çalışıyorum görüyorsun. İzin verir misin?"

"Tabii." Dönüp uzaklaştım.

Peşimden gelip kolumu tuttu. "Affedersin tatlım. Affedersin. Dalmışım. Konuşmamın birazını dinlemek ister misin?"

"Hayır."

"Seni terslediğim için üzgünüm balkabağım. Ne istemiştin?"

"Julian, Janey'e konuşma yapmayacağını söylemiş. Çünkü senin kadar esprili konuşamayacağını düşünüyor. Bunu biliyor muydun?"

"Eee? Bu onun sorunu, değil mi? Böyle yapacaksa benden konuşma yapmamı istemeseydi."

"Oliver, bu onun düğün günü."

"Haklısın. *Onun* düğün günü. Her şeyi iyice düşünmeliydi."

"Git onunla konuş. Ondan daha iyi konuşmayacağını söyle."

"Kendimi tutabileceğimi sanmıyorum. Neyse canım, sonuçta o ünlü bir komedyen. Başının çaresine bakabilir."

"Ne zamandır arkadaşsınız? Şakalarını başkalarından alıyor biliyorsun. Seninkilerden birazını ona ver. Ona kısa konuşacağını söyle."

"Bunu yapamam. İnsanların benden beklentileri var."

"Bunu sen yapmazsan kim yapacak? Haydi, git onunla konuş."

Ama gidip konuşmadı. Piç kurusu. O konuşmayı bir haftada hazırlamıştı. Davetlileri kahkahadan kırdı geçirdi. Julian'ın iyice siniri bozuldu. Konuşma yaparken kekeledi. Yerine oturdu-

ğunda travma geçirmiş gibi görünüyordu. Kimse Janey'den bahsetmedi, bir kez olsun bile. Eve dönerken arabadaki sessizlik, en pis suskunluklarımızdan biriydi.

*

Ne yapmalıydım? Tüm hayatım boyunca inşa ettiğim bir yapı temelden çöküyordu sanki. Oliver'a karşı beslediğim türden bir tutkunun tüm sorunlarımın çözümü olacağını düşünmüştüm. Ben Maria'ydım, o ise Kaptan von Trapp. Parlak, şaşıaali bir dünyaya kabul edilmenin beni çok heyecanlandıracağını sanmıştım. Artık, o dünyanın içindeki bir kariyer merdivenindeydim. Bu merdiveni çıkmanın beni tatmin edeceğini yanılgısına düşmüştüm. Oysa kendimi bir boşlukta bulmuştum. Ayağımı basacak yer bulamıyordum. Annemle sık sık telefonda konuşuyordum.

“Daha kendini bulamadın,” dedi. “Oliver’la olacak iş değil bu. İnsanlar ya verici, ya alıcıdır. Oliver bir alıcı. Bir şeyler yapmalısın. Kontrolü ele al. Harekete geç.”

Ama Oliver'dan korkuyordum. Onu terk etmeye kararlı olsam da, gururunu kırarak benden intikam almasına yol açmak istemiyordum. Birbirimizi daha fazla incitmemizi istemiyordum. Kusursuz olduğunu düşündüğüm bir plan yaptım.

*

“Bence evlenmeliyiz,” dedim.

Cumartesi gecesiydi. Oliver masasında çalışmakla meşguldü. Bir metni bitirmeye çalışıyordu. Biraz sonra sinemaya gidecektik. Aslında metni bitirmek için çarşambaya kadar vakti vardı. Sorun çıkarmak istiyordu o kadar. Zaten geç kalmıştık.

Bilgisayara bakakaldı. Sonra çok yavaşça döndü. “Ne dedin?”

“Bence evlenmeliyiz. Sekiz aydır çıkıyoruz. İlişkimizin neye gittiğini bilmezsem devam edemem. İlişkimizin ciddi olduğunu bilmeliyim.”

Ona baskı yapıyor, duygusal taleplerde bulunuyordum. Yüzündeki ifadeden, bunun işe yaradığını gördüm. Ağzı büzüldü, suratı çarpıldı.

“Demek günleri sayıyorsun?”

“Evet.”

“Sekiz ay on iki gündür çıkıyoruz diye seninle evlenmem mi gerekiyor?”

“Bağlılığa ihtiyacım var.”

“Ah.” Ayağa kalkıp cilalı döşemede yürüdü. Yürürken bir an durup, cam rafın üstündeki bir mimari dergisini düzeltti. “Demek bağlılığa ihtiyacın var.” Pencerenin önüne gidip, bana sırtını dönerek durdu. Hâlâ sakindi. “Demek sekiz aydır çıkıyoruz diye seninle evlenmem gerekiyor.” Omuzlarının kasıldığını gördüm. Odada sert adımlarla dolanmaya başladı. “Kahretsin Roise. Kahretsin. Buna ihtiyacım yok. Zaten seninle birlikte olmayı istememiştim. Seninle yatmayı bile özellikle istememiştim.”

Bunları sadece beni incitmek için söylediğini biliyordum, ama yine de başarıyordu.

Yanındaki beyaz masaya yumruğunu indirdi. “Tanrım. Neyin var senin? Ruh hastası mısın? Ha? Ruh hastası mısın?”

“Ne basmakalıp bir laf. Doğru dürüst konuşsana.”

Bana öfkeyle bakıyordu. “Ruh hastası mısın? Ha?”

Odada dolanıyordu. Kapının yakınına oturup çantama baktım.

“Cevap ver. Cevap ver, diyorum. Ruh hastası mısın, değil misin?”

“Üzgünüm. Ben böyleyim. Sevgiye, desteğe ihtiyacım var. Buna ihtiyacım var.”

Bam. Yine yumruğunu vurmıştu. “Demek buna ihtiyacın var? Demek buna ihtiyacın var? Doğru mu duydum? İhtiyaçlarını ben mi karşılamak zorundayım?”

Şimdi onu tekrar zorlamanın tam sırasıydı. “Julian’la Janey evlendi.”

“Ya, demek mesele bu? Julian’la Janey’yi aynen taklit etmek zorundayız. Julian’la Janey olmak zorundayız. Belki de Julian Janey için farklı hisler besliyor. Belki Julian Janey’le birlikte olmayı en başından beri istemişti. Belki Julian Janey’le evlenmek istiyordu.”

“Sen benimle evlenmek istemiyor musun?”

“Hayır Rosie. Hayır. Seninle evlenmek istemiyorum. Seninle evlenmek isteyebileceğimi de nereden çıkardın?”

“Aslında benimle yatmak da istememiştin, öyle mi? Beni hiç istememiştin. Seni, ben zorladım. Ne hissetmeliyim sence?”

Bam. Çat. Metni yere düştü. Sayfalar cilalı parkeye yayıldı.

“Yeter artık. Dayanamıyorum!” diye bağırdı.

Tamam. İstedığimi söylemişti. Artık gidebilirdim. Ceketimle çantamı alıp kapıya doğru yürüdüm. Kahretsin. Her şey fazla çabuk geliyordu. Paniğe kapıldığını görüyordum. Yumuşamaya başlıyordu. Bana doğru yürüyordu.

“Seni birlikte olmaya zorladığımı düşünmek çok korkunç Oliver. Üzgünüm. Seni çok sevmiştim. Ama sana layık değilim. Sana yük olmak istemiyorum.” Zayıf, güçsüz. Mükemmel. Bir anda durdu. Sırıtmaya başlar gibi oldu. Şimdi hemen çıkmalıydım. Çabuk, çabuk. Kapıya gittim. Kapıyı açtım. “Zamanını harcadığım için üzgünüm,” dedim kederle.

Sonra kapıyı kapatıp koşmaya başladım. Merdivenleri indim. Dış kapıya ulaştım. Arkamdan seslendiğini işittim; “Rosie, kah-

retsın.”

Kapıyı açtım, kapadım, koştum, sokağın karşı tarafına geçtim, etrafıma bakındım, Oliver’ın bana doğru koştuğunu gördüm, bir taksi gördüm, taksiyi durdurdum, bindim.

“Camden Town’a lütfen.”

Shirley’nin evine. Kendi evime değil. En azından birkaç gün evimden uzak durmalıydım.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

“Bunu niye yapmak istiyorsun?”

YAŞAT’ın İngiltere şubesinin personel müdürü Bayan Edwina Roper, iri ve güzel gözlüklerinin ardından sakince bana bakıyordu.

“Yardım etmek istiyorum.”

“Afrika’ya gitmeden de oradakilere yardım edebilirsin. Yardım toplayabilir ya da tanıtım yapabilirsin.”

“Hayatımda anlamlı bir şeyler yapmak istiyorum.”

“Afrika’da yardım görevlisi olarak çalışmak sandığın kadar anlamlı değildir. Hayatının nesi var ki?”

Pencereden dışarı baktım. Vauxhall’da yağmur yağıyordu. Karşıda iç karartıcı dükkânlar yan yana uzanıyordu: Bir gazete bayii, ikinci el banyo malzemesi satan bir dükkân... Camekânının altındaki duvara, bir küvet ve oturaksız bir klozet dayanmıştı.

“Hayatımdaki hiçbir şeyi sevmiyorum. Hayatım anlamsız.”

“Afrika’daki yoksul insanların hayatına anlam katmasını bekleme. Onlara haksızlık yapmış olursun.”

“Bana müteşekkir olursunuz sanıyordum,” dedim şaşkınlıkla.

“Biliyorum. Ama bunun müteşekkir olmakla ilgisi yok. Benden iş istiyorsun – oldukça ilginç bir iş.”

“Safila’da doldurulması gereken boş bir kadronuz olduğundan haberim var. Ben talibim. İşi iyi yapacağımı biliyorum.”

“İyi yapacağını nereden biliyorsun?”

“Çünkü ziraat diplomam var.”

“Safila’da ziraatla hiç ilgin olmayacak ki.”

“Biliyorum, ama sular ve, şey, lağım düzenekleri hakkında bilgim var.”

Bir kaşını kaldırdı.

“Toprağı ve... insanları organize etmekte iyiyim. Çok enerjğim ve bu işi gerçekten, gerçekten istiyorum. Başkaları niye yapmak istiyorsa o yüzden.”

Özgeçmişime baktı. “Bence burada gönüllü olarak çalışsan bize daha faydalı olursun.”

“Ama bunu yapmak istemiyorum. Beni istemiyorsanız başka bir derneğe giderim. Eninde sonunda biri beni işe alır. Bu aralar herkesin elemana ihtiyaç duyduğunu biliyorum. Oraya gittim. Nasıl bir yer olduğunu biliyorum.”

Ayağa kalkıp masaya yaslandı. “Afrika’ya gitmeye böylesine can atan herkese şüpheyle bakmak gerek. Yoksa bugünlerde bir ilişkin mi bitti?”

Afallamıştım. Nereden bilmişti?

“Şey, evet,” dedim. “Ama bu yüzden gitmek istemiyorum. Tam tersine. İlişkimi bitirdim, çünkü hayatımı değiştirmek, anlamlı bir şeyler yapmak istiyorum.”

“İlişkini *bitirdiğine* emin misin?” dedi imalı bir tavırla öne eğilerek.

Buna inanamıyordum. Oliver bir şekilde onunla konuşmuş olabilir miydi?

“Oliver Marchant’ı tanıyor musunuz?”

Oturdu, çenesini ellerine dayadı ve anaç bir tavırla gülümse-di.

“Hayır. Ama bu işi çok uzun süredir yapıyorum.”

Bir şey demedim.

“Bunu gerçekten yapmak istiyorsan, kararını vermeden önce biraz düşünmelisin. Safila’daki iş geçici olarak birine verildi. YAŞAT Basingstoke civarında yardım gönüllülerine kurs veriyor. İstersen seni memnuniyetle tavsiye ederim.”

Daireme döndüğümde üzgündüm. Kendimi reddedilmiş hissediyordum. Telesekreterde herkesten mesaj vardı. Julian Alman, Bill Bonham, hatta o korkunç Vicky Spankie bile aramıştı. Oliver’ın beni terk ettiğini duyduklarını söylüyor, iyi olup olmadığını soruyorlardı. Oliver herkese yalan söylemişti anlaşılan. Tamam, diye düşündüm. Huzura kavuşacaksam aşağılanmam önemli değil.

Aradığım tek kişi Julian oldu. Beni hemen başka bir telefona bağlamaya çalıştı ve bu arada telefonu kapattı tabii. Biraz sonra arayıp “Affedersin, şey, yanlışlıkla telefonu kapamışım,” dedi.

“Mesajına teşekkür etmek için aradım,” dedim. “Çok iyisin.”

“Ah, şey, Janey ile ben...bilirsin işte. İyi misin?”

“İyiyim, gerçekten. Sana tuhaf gelebilir ama, Oliver’sız çok daha iyi olacağım.”

“Ah, şey. Hımm. Evet. Bence de.”

“Balayınız güzel geçti mi?”

“Şey, ben... bilirsin, ilişkilerin zor olduğunu düşünürüm. Öyleler, değil mi?”

Tanrım.

“Haklısın. Dinle. Benim için endişelenme. Janey’ye de selam söyle.”

“Tamam. Çok üzgün olduğumuzu ve yardıma ihtiyacın olursa hep yanında olacağımızı bilmeni istiyoruz.”

“Sağ olun. Bir süreliğine buralardan gideceğim. Kendinize iyi bakın. Umarım yakında görüşürüz.”

“Tamam. Nereye gidiyorsun?”

Az kalsın Basingstoke diyecektim. Ama sonra bunun pek gizemli olmadığını fark ettim.

“Uzaklara. Ama sizi ararım. Janey’ye sevgilerimi ilet.”

*

“Çok üzgünüz. Çok üzgünüz tatlım.”

“Sağ olun.”

Sör William şarap dökerken bir yandan da sakalını çekiştiriyordu. “Çok düşündüm. Çok düşündüm. Bence senin gibi bir kızın... anlayışa ihtiyacı var.”

“Şu sıralar büyük bir değişikliğe ihtiyacım var.”

“Bence hapların suçu.”

“Efendim?”

“Gebelik haplarının. Felaketler. Erkekleri sorumsuz yapıyorlar. O haplar yüzünden kadınların değerini bilmiyorlar.”

Yutkundum. Oliver ona da aynı masalı anlatmış olabilir miydi? Onun etkisinden kurtuluş yok muydu? Sör William şarabımı uzattı.

“Ne demek istediğinizi anlamadım,” dedim, “ama sizin için çalışmak çok güzeldi. Bana izin verdiğiniz için sağ olun. Gitmek zorunda olduğum için üzgünüm.”

“Seni şirketin başka bir şubesine göndermeyi düşünüyorum, ne dersin? İskoçya’ya. Bu mevsimde harika bir yerdir. Orada çok hoş erkeklerle tanışabilirsin. Ciddi ilişkilere önem veren erkeklerle.”

“Çok iyisiniz, ama planımı yaptım bile. Afrika’ya gidip orada çalışmak istiyorum.”

“Evet, bunu duydum. Roper’ın karısı anlatıyordu.” Demek Edwina Roper Sör William’ı tanıyordu. Anlaşılan artık mahre-

miyet diye bir şey kalmamıştı. “Çok, çok takdire şayan bi karar. Keşke ben de gidip payıma düşeni yapabilsem. Ama burada işlerim çok yoğun.”

Bir an bakışları dalgınlaştı. Sör William’ın işini gücünü bırakıp Afrika’ya gidip çalıların arasında yaşadığını hayal etmeye çalıştım.

“Yine de, böyle bi şeye balıklama atlamasan iyi olur.”

“Balıklama atlamıyorum.”

“Kararın kesin ha? Kararlı kızları severim. Pekâlâ. Ne zaman gitmek istiyosun?”

“Ne zaman izin verirsiniz. Bir ay önceden bildirmem gerekiyor, değil mi?”

“Yo, yo, yo. Boşver. Ne zaman istersen gidersin. Şimdi git, şimdi git. Çok güzel. Kararından dönme.”

*

Oliver’in evinden çıktıktan tam bir hafta sonra sorunlar başladı. Cumartesi gecesi yediye çeyrek kala zil çaldı. O olduğunu biliyordum.

“Evet?”

“Merhaba balkabağım. Benim.”

“Aşağı geliyorum.” Eve girmesini istemiyordum.

Kapının önünde duruyordu. Koyu mavi ceketini giymişti. Gömleği bembeyazdı. Kravatsız. Ne yakışıklı adamdı. Bana sarıldı. O tanıdık sıcaklığı ve kokusu neredeyse beni kararımdan caydıracaktı.

“Git paltonu giy.”

“Hayır Oliver.”

Yüzü küçük bir çocuğunki gibi asıldı. Öyle incinmiş, öyle savunmasız görünüyordu ki. Ah, Oliver. Onu öyle çok sevdiğimi

sanmıştım ki.

Çıkıp paltomu giydim.

“Nereye gidiyoruz?” dedim arabaya girerken.

“Görürsün.”

Yağmurda Hyde Park’tan geçiyorduk. Ağır akan trafikte, si-
leceklerin sesini dinliyorduk. Oliver artık hiç konuşmuyordu.
Ağzının bir kenarı kıpırdıyordu. Önündeki arabanın verdiği sin-
yallere karşın elini kornaya bastırıp çekmeyince, nasıl bir riske
atıldığımı anladım. Işıklardan sapıp, parkın kenarındaki çirkin
kırmızı tuğla binaların önünden geçtik. Sonra Albert Hall’ın
park yerine girdik. En azından burası etrafta insanların olduğu
bir yerdi.

“Konsere mi gidiyoruz?”

“Görürsün dedim ya.”

Cam kapıdan geçip içeri girdik. Konsere gelenlerin anlam-
sızca ortalıkta gezindiği pis, yuvarlak koridordan geçtik. Asan-
söre bindik. Merdivenlerden çıktık. Koyu kırmızı koridordan
geçip... Elgar Salonu’na girdik. Üniformalı bir görevli Oliver’ı
selamlayıp siyah ahşap kapıyı açtı. İçerisi ıslık ıslık, ama bom-
boştu. Kapı arkamızdan kapandı. Birden dehşetle çığlık atmak
istedim.

“Burası tanıştığımız yerdi, değil mi?” Sakin ve tehlikeli bir
şekilde kontrollü görünüyordu.

“Evet.”

Görevlinin kapının ardında olduğunu umuyordum. Oliver’ın
cesedimden kurtulmak için adama para verdiğini hayal ettim.
Bir servis arabasıyla beni dışarı taşıdığını.

Oliver elimi tuttu. Sakin olmaya, onu sakin tutmaya, huyu-
na gitmeye karar verdim. Tır tır titriyordum. Beni kırmızı halı-
da yürütüp, yaldızlı ve süslü merdivenden çıkardı. Salonun or-
tasında kırmızı örtülü bir masa vardı. Masanın üstünde gümüş

bir kovanın içinde bir şişe şampanya ve yanında iki bardak duruyordu.

Beni masaya götürdü. Sonra dramatik bir şekilde diz çöküp cebinden küçük bir kutu çıkardı. Kutuyu açınca içinde iri bir elmas olduğunu gördüm.

“Benimle evlenir misin?” dedi...

*

“Rosie, benimle evlenir misin, dedim.”

Masanın yanında başımı eğmiş duruyordum. Oliver’ın sesi sakindi. “Benimle evlenir misin?”

Sessizlik. Sinirlenmeye başladığını hissediyordum.

“Sana bir soru sordum. Benimle evlenir misin?”

“Geçen hafta söylediklerini geri alamazsın. Beni istemediğini söyledin. İlişkımız yürümedi. Planlarımı yaptım. Uzaklara gidiyorum.”

“Benimle evlenmeni istiyorum.”

“İlişkımız ne kadar fırtınalı geçti biliyorsun. İlişkiler böyle olmamalı. İkimiz de yeterince sıkıntı çektik. En iyisi ayrı kalmamız. İkimiz için de.”

Masanın karşı tarafından örtüyü öyle sıkı tutuyordu ki, buz kovanı ona doğru kaymaya başlamıştı.

“Beni duyuyor musun Oliver? Ne dediğimi anlıyor musun?”

“Sana uygarcı bir soru sordum ve uygarcı bir yanıt bekliyorum. BENİMLE – EVLENİR – MİSİN?”

“Hayır.”

Masa örtüsünü çekince, bardaklardan biri yere düştü.

“Oliver, lütfen, yapma. Haydi gel, gidelim. Başka yerde konuşalım.”

“Yanıtını bekliyorum. BENİMLE EVLENİR MİSİN?”

“Hayır.”

Diğer bardak da düştü. Buz kovası da düşmek üzereydi. Başımı kaldırıp tavandan sarkan ısıll ısıll avizelere baktım.

“Rosie, SANA EVLENME TEKLİF EDİYORUM.”

“Kapa çenenin sersem, *kapa çenenin*,” deyip tekrar kaçtım.

*

Eve dönünce zili tornavidayla sökmek zorunda kaldım. Arabası binanın önünde bir saatten fazla kaldı. Sonra telefon çaldı. Araba hâlâ dışarıdaydı. Shirley arıyor olabilirdi. Telefonu açtım.

“Seni seviyorum.”

“Demek beni seviyorsun.”

“Seni seviyorum.”

“Emin misin? Beni gözünde büyütmediğine emin misin? Veya benden hoşlandığına ama sevmediğine ya da âşık olmuş gibi yaptığın halde aslında âşık olmadığına emin misin? Veya aslında incinen gururunu kurtarmak istemediğine emin misin?”

Telefonu kapadı. Hemen ardından telefon tekrar çaldı. Masanın altına eğilip fişini çektim. Ortalığa sessizlik çöktü.

Arabası bütün gece dışarıda kaldı. Sabah dörtte kalktığımda hâlâ oradaydı. Dişlerimi fırçalarken de oradaydı. Shirley’i arayıp tekrar onda kalıp kalamayacağımı sordum. Bir bavul hazırlamaya başladım. Saat onda kapım çalındı. Biri Oliver’ı apartmana almıştı. Bavulu alıp balkona çıktım. Oradan yan balkona geçip, pencereye vurdum. Zayıf, gözlüklü bir mühendis olan komşum Simon beni balkonunda görünce çok şaşırdı. Oliver hâlâ kapımı çalıyordu.

“İçeri girip dairenden geçmeme izin verir misin?”

Gözleri salakça parladı. “Aha. Yine kavga mı ediyorsunuz?”

“Haydi. Ciddiyim. Dışarı çıkmalıyım.”

“Neler oluyor?” Eğilip salonuma bakmaya çalıştı. Kapım hâlâ çalınıyordu.

“Gürültü yapmasana. Uyumaya çalışıyoruz,” diye bağırdı Simon sırtarak. Oliver kapımı çalmayı kesti.

Odasına dalıp kapıdan dışarı fırladım. Merdivenleri inip apartmandan çıktım. İki köşeyi döndükten sonra bir taksiye atladım. Bu kadar koşmak ciğerlerimi açmıştı.

*

Pazartesi sabahı işe bilerek geç gittim, ama orada güvende olduğundan eminim. Oliver başkalarının yanında kendini gü-lünç duruma düşürmek istemezdi. Masamı temizledim, eve git-tim, bavullarımı hazırladım, telesekreterin fişini çektim ve aile-min Devon’daki evine doğru yola çıktım. Oraya vardığımda yardım gönüllüleri kursu çoktan başlamıştı, onları birkaç hafta geç kalmış olmama karşın beni kursa almalarına ikna ettim. Ba-singstoke’a taşındım. Oliver’dan mektuplar almaya başladım. Sırayla, önce saldırıyor, sonra tatlı sözler söylüyordu. Karakterimin zayıf olduğunu, onu çok sevdiğim için üstüne fazla düştüğümü, kendisini kapana kısılmış hissettirdiğimi, fazla üstüne geldiğimi açıklıyordu. Yapay ve aptal olduğumu, dünyayı pem-be gözlüklerden gördüğümü, beni istemediğini, hayatını zehir ettiğimi söylüyordu. Zayıflığının benim suçum olduğunu söylüyordu. Bazılarında da beni övüyor, içinde uyandırdığım hisler-den bahsediyor, geri dönmem için yalvarıyordu. Hiçbir şey yapmadım. Sonunda mektup göndermeyi kesti.

İlk başta çok rahatladım. Huzurlu ve yalnız olmak, kendi iş-lerimle ilgilenmek harikaydı. Ama yine de çok üzgündüm, çün-kü aşka ve kendime olan inancımı yitirmiştim. Oliver’la duru-mun tersine dönmüş olması önemli değildi. Sevgi kimin daha

kayıtsız olduğuna dair gülünç bir oyunsa ne anlamı vardı ki? Tüm hayatımı böyle bir şeye adayıp yüzüme gözüme bulaştırmışsam, benim ne anlamım vardı ki?

Bazen Oliver'ı bir canavar olarak düşünmek beni rahatlatıyordu. Belki de dünyada böyle erkekler de vardır, diye düşünüyordum. Kontrollü olmak isteyen, içlerinde kontrol edemedikleri hisleri uyandıranları cezalandıran erkekler. İnsanı şefkatle kandıran, sonra tam kendini bıraktığında tokatlamaya başlayan erkekler. Kendilerini seven herkesi aşağılayan erkekler. Kendilerini en çok sevenlere en büyük zararı veren erkekler. Ama bunlardan birine âşık olduğuma göre, ben de pek matah biri sayılmazdım herhalde.

Sertleşmeye karar verdim. Kendimi yardım gönüllüleri kursuna adadım. Gecelerimi kitap okuyarak geçirdim. Safila'yla ve YAŞAT'taki Edwina Roper'la bağlantımı sürdürdüm. Edwina Safila'da yöneticiydi. Yazdığı bir mektupta, geçici asistanının Ağustos'ta ayrılacağını, onun yerini alabileceğimi söyledi. Öğretmenim YAŞAT'a parlak bir referans mektubu gönderdi. Haziran'da YAŞAT'tan bir cevap geldi. Bana o işi teklif ediyorlardı. Dairemden ayrıldım, vedalarımı ettim ve Nambula'ya doğru yola çıktım.

ON İKİNCİ BÖLÜM

“Bunca yıl o kadar uğraştık. Sonunda açlıktan ölüp gideceklerse neye yaradı?” dedi Debbie.

Sidra’ya André’yi görmeye gidişimin ertesi günüydü. Yemekhanede oturmuş, yemeğin üzerine kahve içiyorduk. Vakit geceyarısına yaklaşıyordu. Hepimiz yorgunduk. Yeni gelenlerin sayısı neredeyse dört yüze çıkmıştı. Kefti’nin çeşitli bölgelerinden geliyorlardı. Hepsisi de çekirgelerden ve mahsül kaybından bahsediyordu.

“Bence birkaç gün daha uğraşıp yeni bir sistem kurmalı, bu duruma ayak uydurmamız lazım,” dedim, kendimden emin görünmeye çalışarak. “Şimdiye kadar işleri iyi idare ettik. Dün döndüğümde hepimizle gurur duydum.”

Ama moral yükseltici bir konuşma yapma çabam buz gibi bir sessizlikle karşılandı.

“Evet ama bu duruma düşmemeliydik,” dedi Linda sonunda öfkeyle.

“Rosie’nin suçu değil,” dedi Sian.

Debbie utanmış göründü. “Onu suçlamıyorum ki. Tabii ki suçlamıyorum. Sadece bu durumda olmamız gerektiğini söylüyorum.”

“Haklısın. Kahrolası Serena Sackville’in sisteminin suçu,” dedi Henry. “Bu arada, gözkapığındaki o lekeyle çok seksi gö-

rünüyorsun Sian. Beni heyecanlandırıyorsun.”

Sian rahatsız olmuştu. Yüzünü ovuşturmaya başladı. Henry'nin şakaları bile bu gece sevimsiz geliyordu. Zavallı Sian, dış görünüşüne çok özen gösteren biri olmasına karşın, bugün yıkanmaya vakit bulamamıştı. Henry normalde bu konuda şaka yapmaması gerektiğini bilirdi. Ama grubun kimyası tamamen değişmişti. Artık birbirimize güvenmiyorduk. Daha iyi bir lider olmam gerektiğini düşünüyordum. Onları şevklendirmeliydim. Bir şeyler yapmalıydık.

“Yarın da telsizle onlara ulaşamazsam, El Daman’a gideceğim,” dedim. “Merak etmeyin. Yeni bir felaketin olmasına izin vermeyeceğiz.” Boş laflar. “Bu arada, elimizden geleni yapabileceğimizi gösterelim.”

“Kime gösterelim? Kime göstermemiz gerekiyor?” dedi Linda.

Haklıydı. Yapayalnızdık. Ne yapabilirdik ki? Hastalığı kontrol altına almaya çalışabilirdik, ama yiyeceğimiz ve ilaçlarımız bitince, hasta mülteciler de gelmeyi sürdürürse, elimiz kolumuz bağlanırdı. Hepimiz sustuk. Karanlıktan gelen cırcırböceği seslerini dinledik. Bir eşek çılgınca anırıyordu. Korna sesine benziyordu.

Sonunda O'Rourke konuştu. “Bence yorgun olduğumuz için karamsarız,” dedi. “Her şey birkaç gün içinde yoluna girebilir. Ama sonuçta elimizden gelen sınırlı. Sadece birkaç kişiyiz. Ne yapabileceğimiz belli ve yapıyoruz da. Değil mi?” dedi bana bakarak. Destek vermeye çalışıyordu.

“Evet,” dedim.

“Evet. Haydi ekip. Konu kapansın. Şimdilik bir kutuya koyup rafa kaldıralım,” dedi Henry.

Oldukça zorlama bir sohbet başladı. Sohbeta katılmaya çalıştım, ama aslında susmak istiyordum. Diğer herkes de benim gi-

biydi herhalde.

“Keşke bize yardım edecek bir yetişkin olsaydı.” Bu lafı istemeden ağzımdan kaçırmıştım. Ama bir kez olsun doğru şeyi söylemiştim.

“Çok haklısın,” dedi Debbie.

“Evet,” dedi Henry.

“Ben bir yetişkinim ve annemi istiyorum,” dedi O’Rourke.

Böylece neşelendik. Sadece Betty suskun kaldı. Biraz sonra kalkıp erkenden yatmaya gitti. Oysa hiç böyle yapmazdı. Bu beni kaygılandırdı. Bir süre sonra kalkıp peşinden gittim.

*

Betty beni kapıda görünce şaşırdı. Kulübesine pek girmezdim. Dalgın bir edayla saçlarını düzeltirken az kalsın gözlüğünü düşürüyordu. “Selam. Ben, şey, biraz ortalığı topluyordum.”

Odaya baktım. Formika masanın üstünde cila spreyi ve toz bezi vardı. Formikayı mı cilalıyordu? İnsanlar huzursuz olunca tuhaf şeyler yapardı. Betty hâlâ kapının önünde duruyor, girmemi engelliyordu.

“Girebilir miyim? Biraz sohbet etmek istemiştım.” Bunu bana çok sık yapmıştı.

“Tabii. Girsene. Bir bardak su ister misin?”

Su koymak için sırtını dönünce, omuzlarının titremeye başladığını gördüm. Ağlıyordu. Kalkmaya davrandım.

“Betty—”

“Ah, n’olur yapma. N’olur. Benim için üzülme.”

Tekrar bana dönüp gözlerini yenine sildi. “Ben yaşlı, sersem bir kadınıım. Sersem, salak, işe yaramaz bir ihtiyarım.”

İtiraf etmeliyim ki, içimden ona hak vermeden edemedim. Ama onu öyle üzgün görünce ben de üzüldüm. Yanına oturdum.

“Yaşlıyım, yaşlıyım. İşim bitik. Şu halime baksana. Herkes yaşlı, aptal bir kadın olduğumu düşünüyor. Bana ihtiyacınız yok. Artık O’Rourke var. O benden çok daha iyi. Gitmem hepinizi sevindirir. Böylece siz gençler baş başa kalırsınız. İşe yaramazın tekiyim. İşe yaramazım.”

“İşe yaramaz değilsin. Bunu nasıl söylersin? Sen mükemmel bir doktorsun.”

“Ne işe yarıyorum ki? Ne işe yarıyorum? Hiçbirimiz bir şey yapamayız, değil mi?”

Biraz ağladı.

“Yapabiliriz. Yapıyoruz. Yapacağız.”

Bu daha da fazla ağlamasına yol açtı. İsterik olmaya başlamıştı.

“Betty, bana bak.”

Bana umutla baktı. Gözlük camlarının ardındaki gözleri küçük ve pembeydi. Minik bir domuzun gözleri gibi.

“Sana kalmanı söylemek için geldim. Kalmanı istiyoruz.”

Tanrım. Bunu o anda söyleyivermiştim. Neşelenmesini sağ-lar gibi gelmişti.

Biraz neşelendi, ama sonra tekrar ağlamaya başladı. “Bunu beni avutmak için söylüyorsun. Gidecek kimsem yok—”

“Kocan—”

“O canavar sadece genç kızları düşünüyor. Kimse beni istemiyor. Benim yaşıma gelince görürsün. Hayatın bomboş oluyor. Çöpe atılıyorsun.”

“Böyle konuşma. Doğru değil bu. Biz kadınlara böyle hissetmemiz öğretiliyor o kadar. Doğru değil.”

Burnunu çekmeye başladı.

“Sen *mükemmel* bir doktorsun. Ne kadar değerli olduğunu biliyorsun. Afrika’da kullanılan ilaçlar hakkında her şeyi biliyorsun. Sana ihtiyacımız var. El Daman’a gidip Malcolm’a bize

ne kadar yardım ettiğini söyleyeceğim.”

“Ama artık O’Rourke var.”

“O’Rourke senin gibi değil ki. O... senin... senin... niteliklerine sahip değil. Kalacak mısın?”

Şimdi sakinleşmiş görünüyordu. “Şey.” Tekrar burnunu çekti. “Şey, eğer kalmamı istiyorsanız... Malcolm da kalabileceğimi söylerse.” Yutkundu. Kendini topladı. “Ben her şeye burnunu sokan korkunç bir ihtiyarım, ama seni çok seviyorum. Hepinizi çok seviyorum.”

Kulübesinden ayrıldığımda iyice sakinleşmişti. Yatağına girmiş uyukluyordu. Birden şunu anladım; Afrika’nın bize ihtiyacı vardı, ama bazen bizim Afrika’ya daha çok ihtiyacımız oluyordu.

*

O gece otuz mülteci daha geldi. Sabah olduğundaysa telsiz hâlâ çalışmıyordu. Başkente gidip Malcolm’la BM’nin canına okumaktan başka çarem kalmadığına karar verdim. Herhalde çoktan haberleri almışlardı, ama bu meseleyi ciddiye almaya zorlanmaları gerekiyordu. El Daman yoluna, günün en yoğun saatinde çıktım; çölün canlandığı, güneşin ufukta alçaldığı saatte. Yolda otobüsler, paslı arabalar, su içirilmeye götürülen keçi ve deve sürüleri, saman yüklerinin altında neredeyse gözden kaybolmuş sıska bacaklı hayvanlar vardı. Karşımda güneş dev bir kıızıl hap gibi eriyor, batıyor, çölü kıızıla boyuyordu.

Gergindim. Etrafıma bakıyordum. Nambula’daki kamyonlar oldukça ilginçti. Lambalarla, orman hayvanlarının resimleriyle, teneke ve Noel süslemeleriyle kaplıydılar. Gevşek tekerlekleri her an fırlayacakmış gibi dönüyordu. Aşırı dolu olan kasaları neredeyse yere değecekti. Her birkaç kilometrede bir, ters dön-

müş bir kamyon çıkıyordu karşıma, ya da yan yatmış ve arkasında birbirine çarpmış üç araba bulunan veya küçük bir arabayı altına almış bir kamyon.

Kaza yapmadım, ama iki kontrol noktasından ancak rüşvet vererek geçebildim. El Daman'a vardığımda gecenin on biriydi. Şehirde trafik bu saatte bile yoğundu. Şehrin varoşlarından, sonra da dev, ıslıl ıslıl Hilton'un yanından geçtim. Bir ortaçağ şatosuna benziyordu. Havaalanına giden sıkışık yolda bir süre ilerledikten sonra, hükümet binalarının bulunduğu geniş, sessiz caddeye saptım. Devlet görevlilerinin evleri ve yardım kuruluşlarının binaları yüksek duvarların ardındaydı. Malcolm Colthorne'un kaldığı YAŞAT bürosuna vardığımda, bekçi dışında herkes uyuyordu. Daha doğrusu bekçi sandalyesinde dik otursa da, o da uyuklamaktaydı.

Epey kapıyı çaldıktan sonra, sonunda uyanıp beni içeri aldı. Bir konuk salonuna alındım. Gerçek duvarların arasında bulunmak, gerçek bir yatakta yatmak bir lükstü.

*

Tavan vantilatörlerinden korkarım. Albatros kanatlarına benzeyen o dev pervanelerin dönüşüne bakarken, ya düşerlerse diye düşünür, odadakilerin kollarını, kellelerini uçurduklarını hayal ederim. Malcolm'un ofisindeki vantilatör her an düşecekmiş gibi görünüyordu. Onun ağır ağır konuşmasını dinlerken, başımı duvara yaslayıp gözümü vantilatöre diktim.

Malcolm'un bana sabahtan beri açıklamaya çalıştığı şey şuydu: Kuzeyde kalaşnikoflarla silahlanmış on bin aç, yetim ve çıplak çocuğun bir iç savaş çıkarmak üzere olduğunu bildirerek alarm vermiş, ama bir Reuters muhabiri, orada yalnızca yirmi çocuk olduğunu ve ellerinde değneklerden başka silah bulunma-

dığını bildirince amirlerinden azar işitmişti. Malcolm'un lafı döndürüp dolaştırarak söylemeye çalıştığı şey ise şuydu: Daha aradan iki hafta bile geçmemişken, yeni bir yanlış alarm vererek kendini tekrar aptal durumuna düşürmeyi göze alamazdı.

Sakince öne uzanıp dirseklerimi masasına dayayarak gözlerimi ona diktim. Susması biraz zaman aldı.

“Malcolm,” dedim. “Dört yıldır birlikte çalışıyoruz. Bir şeyde ısrar ettiğimi gördün mü hiç?”

“Tabii,” dedi, askerlerine güven vermeye çalışan bir subay edasıyla. “Sürekli bir şeylerde ısrar edip durursun. Çok ısrarcı birisin.”

Tekrar başladım. “Bak,” dedim. “Bu kez eminim. Haklı olduğumu biliyorum. Kefti'deki durum öyle tehlikeli ki, öyle büyük bir felaket yaşanabilir ki, hemen Londra'ya bildirmeliyiz. Bu akşam değil, pazartesi değil, hemen. Şimdi.”

Malcolm'a bir zamanlar “Yenilmez Adam” denirdi. Onunla alay etmek için tabii. Bunun sebebini ilk kez gerçekten anlıyordum. Cadalozluğuma karşı koyamayıp, söylediğim mesajı yazmaya başladı. Tepesinde durmuş ona pis pis bakıyordum. Mesajı yazarken bir şeyler mırıldanıyor, sızlanıyordu. Sonunda ortaya şöyle bir şey çıktı:

YAŞAT EL DAMAN ŞUBESİ – LONDRA.
ACİL MESAJ.

ROSİE RİCHARDSON, KEFTİ'DEN SAFİLA'YA 440 MÜLTECİNİN GELDİĞİNİ BİLDİRDİ. İLERİ SAFHADA AÇLIK ÇEKEN BU MÜLTECİLERİN 24'Ü KOLERA HASTASI, 19'U İSE ÖLDÜ. DAĞLARDA ÇEKİRGE İSTİLASININ (HEM YAVRULARIN, HEM DE SÜRÜLERİN) VE KOLERA SALGINININ BAŞLADIĞINI SÖYLÜYORLAR. DU-

RUM KÖTÜLEŞİRSE GELEN MÜLTECİLERİN SAYISINDA BÜYÜK ARTIŞ GÖRÜLEBİLİR. RESOK GÖREVLİLERİNİN VERDİĞİ RAPORLAR, BU DUYUMLARI DOĞRULUYOR.

ANCAK [bu kısmı Malcolm eklemişti] YAPILAN İLK ARAŞTIRMALARDA ANORMAL BİR DURUMA RASTLANMADI. YAŞAT PERSONELİNİN KEFTİ'YE GİRMESİ YASAK OLDUĞUNDAN, RAPORLARI BİZZAT DOĞRULAMAMIZ İMKÂNSIZ.

NAMBULA'YA GELMESİ GEREKEN GEMİNİN GEÇİKTİĞİNİN FARKINDASINIZ. TÜM BÖLGEDE YİYECEK SIKINTISI ÇEKİLİYOR. SAFİLA KAMPI'NDA YALNIZCA BİRKAÇ HAFTALIK YİYECEK STOĞU KALDI. İLAÇ SIKINTISI DA ÇEKİLİYOR, ÖZELLİKLE DE REHİDRASYON TUZLARI, SERUMLAR, ANTİBİYOTİK VE KABAKULAK AŞISINDA.

ROSİE, BM MERKEZİ'NDEN VE AET'DEN YİYECEK VE İLAÇ YARDIMI İSTENMESİNİ TALEP EDİYOR. AYRICA, ACİL DURUM TEHLİKESİ ORTADAN KALKANA DEK KAMPTA DR. O'ROURKE'NİN YANI SIRA DR. BETTY COLLINGWOOD'UN DA KALMAYI SÜRDÜRMESİNİ İSTİYOR.

LÜTFEN BUGÜN ACİLEN CEVAP VERİN.

Malcolm korkak ihtiyarın tekiydi. Mesajı benim göndermemi istiyordu. Daha sonra gönderdiği mesaja baktığımda, şu paragrafı eklemiş olduğunu gördüm.

BU TELEKSİ ROSİE RİCHARDSON'IN ISRARI ÜZERİNE GÖNDERDİĞİMİ BİLMENİZİ İSTERİM. DURUM HAKKINDA BİZZAT BİLGİLENME FIRSATIM OLMADIĞIN-

DAN, BİR YARGIDA BULUNAMIYORUM.

Yani, beni desteklemeyi reddediyordu. Ben haklı olduğumu savunmaya çalıştıkça, Malcolm aşırı tepki verdiğimi söylüyordu. Geçmişte boşu boşuna telaşlandığımız zamanları anımsatıyordu. Ortalığı boşuna ayaklandırmanın yaratacağı diplomatik sorunları anlatıyordu. Geri dönüp biraz daha araştırma yapmamı istedi.

Cuma günüydü. Dini bir bayram olduğundan her yer kapalıydı. BM’yi ve diğer yardım kuruluşlarını, COR’yi ve AET’yi aradım, ama kimseyi bulamadım. Neyse ki o gece, İngiliz Konsolosu Gareth Patterson’ın evinde bir parti vardı. Konuşmam gereken insanların çoğunu partide bulabilecektim.

Bütün günü büroda geçirip mektuplar yazdım, telefonlar ettim (kimse çıkmadı), teleksi seyrettim. Havaalanındaki BM depolarına gittim, ama bekçi içeri girmeme izin vermedi. Londra’dan da yanıt gelmedi. Malcolm’a çok kızmıştım. Bu onun suçuydu. Mesajımı önemsiz bir hale sokmuştu. Bu arada zaman ilerliyordu.

Saat altı buçukta Malcolm’la İngiliz Konsolosu’nun evine gittiğimde parti başlamıştı bile. Ev, Kenya sahilindeki Afrika tarzı lüks otellerden birine benziyordu. Patterson tasarımını biz-zat çizmiş, tavanları sazdan yaptırmış, odaları kamış iskemleler ve yumuşak perdelerle döşemiş, iri tropik bitkilerle süslemişti. Büyük bir ahşap kafesin içinde bir papağan vardı. Yukarı kattaki egzotik yatak odası dışında, evin geneli huzur verici bir tarzda döşenmişti. Ancak, yumuşak kumlu beyaz bir sahille Hint Okyanusu’nun mavi dalgaları yerine, nehrin çamurlu, kahverengi sularına bakıyordu.

Nehrin bu kısmının manzarası oldukça ilginçti. Birkaç yıl önce bir Nambula’lı Afganistan Havayolları’ndan kullanılmış

bir jet uçağı satın almıştı. Uçağın ilk yolculuğunda pilot nehri iniş pisti sanıp oraya inmişti. İyi bir iniş yaptığından, kimseye zarar gelmemişti; yolcular biraz ıslanmıştı o kadar. Karaya yüzerek çıkmışlardı. Uçak ise nehrin ortasındaki bir adacığa dayalı halde kalmıştı. Patterson'un evinden bakılınca, o adacık ve uçak görülüyordu.

O cuma gecesı ağaçlar ışıl ışıldı. Meyve kokteyllerinde minik Őemsiyeler vardı. Patterson bir fıçı dolusu rom bulmayı başarmıştı. Terasta bir caz orkestrası çalıyordu. Patterson'ın yakında buralardan ayrılacağı belliydi. Malcolm ile ben arabadan inince bir an yolda durup imenliğın diğeri tarafındaki partiyi izledik. Masa başı görevlilerini kolayca seebiliyorduk, çünkü diğeri kiyasla oldukça tombuldular. June Patterson elinde Őemsiyeli bardaklarla dolu bir tepsiyle bir gruptan diğeri koşturuyordu. Saçı sarı, uzun ve kıvrıkcıktı. Üstünde soluk mavi, naylon bir tayt elbise, kulaklarında kama Şeklinde parlak küpeler vardı. Herkes onu görmezden geliyordu. Patterson'ın durumunu fark edince hemen yanına gidip elinden tepsiyi aldığını gördüm. Sonra eğilip bir Şeyler söylemeye başladı. Beş yaşındaki yaramaz bir çocukla konuşan bir okul müdürüne benziyordu. Onu Şefkatle kendine çekip bağrına bastıktan sonra alnından öptü. Müslüman bir ülkedeki bir İngiliz konsolosunun içki düşkünü bir eşe sahip olması kolay değildi. Hele bu ülkede köktendincilerin sayısı giderek artıyorken. Ama Patterson karısını seviyordu. Bence onu işinden, kariyerinden daha çok seviyordu. Benim, Malcolm'un, Fransız sefirinin, BM temsilcisinin ve diğeri herkesin ne düşündüğünü umursamayacak kadar çok seviyordu. Patterson'ın en beğendiğim tarafı buydu.

Kurtardığı tepsiyle birlikte uzaklaşmasını izledim. Mavi safari takımı, yanık teni ve yakışıklılığıyla yetmişli yıllardan çıkıp gelmiş gibiydi. Bir yarışma programı sunucusuna ya da parlak

kedi kostümü giymiş, bar taburelerinde şarkı söyleyen bir kıza eşlik eden bir şarkıcıya benziyordu. Sonra sağ omzuma biri vurunca dönüp baktım. Orada kimse yoktu.

“Ha ha! Nasıl kandırdım ama?” Patterson solumda duruyordu. Böyle şakalara bayılırdı. “Hey, içki içmiyor musun? Bu gece çok güzelsin. Hadi gel, partiye katıl.”

“Selam.” B.D. Yurtdışı Ordu Teşkilatı’ndan Caspar Wannamaker’dı bu. Uzun boylu, sarışın, son derece sıkıcı bir Teksas’lıydı. “Çiftlikte işler nasıl gidiyor?”

Ağzını aramak için ona durumu anlattım.

“Kahretsin,” dedi. “Ortalığı ayağa kaldırma bence. Aboti’den bilgi al ve yetkilileri uyar tabii, ama unutma ki bu ülkede Safila gibi yüzlerce kamp var. Bunların bir tanesine birkaç sorunlu mülteci geldi diye uluslararası acil durum ilan edemeyiz.”

“Birkaç değil, dört yüz kişi.”

“Yapma. Bu hep olan bir şey. Her neyse. Gemi birkaç gün içinde gelecek. Yani sorun yok.”

Sonra mültecilerle fazla samimi olmamam konusunda öğüt vermeye başladı. “Geride durmalısın, biliyorsun. Objektif olmalısın. Seni parmaklarında oynatmalarına izin verme. Onlardan biri olamazsın, minik liberal vicdanını böyle rahatlatamazsın.”

Nazikçe gülümseyip yanından ayrıldım. YAŞAT gibi, Avrupalı küçük sivil toplum örgütlerinde çalışanlar bir araya toplanmıştı. Fransız sağlık çalışanlarından oluşma küçük bir gruba yaklaştım. Yardım görevlileri sosyetesinin baş rahipleri ve rahibeleri idi bunlar. Kaliteli yünden hâki giysiler giymişlerdi. İpekli yakalarının kesimleri birbirinden ilginçti.

“Çok gülünç, çok tipik,” dedi Francine adlı bir pediatrist başını sallayıp mentollü sigarasından sinirle bir nefes çekerek. Genizden konuşuyor ve Charlotte Rampling’e benziyordu.

“Bu sistem öyle aptalca ki,” dedi Jeanne. Minik, sinirli bir yaratıktı. “BMMYK’yla konuşmak faydasız. Oradaki Kurt denen herif salağın teki. Wad Denazen’dekiler de çekirgelerle ilgili söylentiler duyuyormuş. Onlar da yeni mültecilerin gelmesini bekliyor.”

Wad Denazen’de Fransızlar ve İtalyanlar birlikte çalışıyordu. Yetmiş beş kilometre kuzeyimizdeydi. Orası da Kefti sınırına yakındı.

“Ne yapmayı düşünüyorsunuz?” dedim.

“Paris’tekilerle konuşuyoruz, ama sonuçta bir tıp derneğiyiz. Yiyecek dağıtmıyoruz. Ne yapabiliriz ki?”

“Bize serum ve antibiyotik verebilir misiniz?” dedim.

“Elimize geçerse elbette,” dedi Francine, “ama biz de aynı dertten muzdaribiz.”

“Teşekkürler. Bir gün biz de size yardım ederiz.” Ama ellerinde bize gönderecek kadar bol malzeme olmadığını biliyordum.

Konuşmam gereken adam Nambula’daki BMMYK’nın baş idarecisi Gunter Brand idi. Asıl yetkili oydu. İnsanın yüzüne gülen türden, at gibi iri kafalı, gür kahkahalı bir adamdı. Partide yüksek sesle konuşup duruyor, kusursuz İngilizcesini ve rahat sosyal tavırlarını sergiliyordu. Onu André’yle konuşurken yakaladım.

“Demek ‘Kafalarının içindeki vakum yüzünden,’ dedi ha? Hahaha. Hahahahaha. Ahahahahaha. Ahahahahaha,” diyordu Gunter.

“Selam!” dedi André. “Seni *görmek* ne güzel. Gunter, Rosie Richardson’la tanışmış mıydın? Safila Kampı’nın müdürü. YA-ŞAT için çalışıyor.”

“Hey, tanıştığımıza sevindim. Ne çılgın parti, değil mi? Afrika da *böyle* tuhaf bir ev görmüş müydün hiç? Siz İngilizler.

Zevk anlayışınız çok tuhaf.”

“Evet, Patterson evi tasarlarken içkiyi fazla kaçırması olmalı.”
Gunter karşılık vermedi.

André bana yardım etmeye çalıştı. “Karısının *saçını* gördünüz mü? O kadının nesi var? Yani, benim de saçım muhteşem sayılmaz, ama onunki... *Taaaanruum.*”

Tuhaf bir şekilde, bir Kanadalıyla Almanın İngilizleri aşağılaması sinirimi bozmuştu. Bu aile dışından birinin halamı aşağılaması gibi bir şeydi.

“André Safila’daki sorunlardan bahsetti mi? Çok kaygılıyız,” dedim.

Gunter’ın canı sıkılmış gibiydi. “Evet, André bana Safila’daki durumdan bahsetti,” dedi.

“Ne olacak peki?”

“André söylemiştir herhalde. Durum inceleniyor.”

“Saygısızlık etmek istemem Gunter, ama fazla zamanımız yok.”

Bana dik dik baktı. “Bunu konuşmanın yeri burası değil, ama yine de fikrimi söyleyeyim. Bence haklısın. Kefti’de çekirge problemi var. Ama ciddi bir problem değil. Sürüler gelecek, mahsülün bir kısmı kaybedilecek. Ama ciddi boyutlarda değil. Safila’ya belki yüz-iki yüz kişi daha gelecek. Ama size ve sınır-daki *sizinle aynı durumda olan* tüm kamplara yardım edeceğiz. Herkes 1984’teki durumun tekrarlanacağını söyleyip duruyor. Ama inan bana öyle olmayacak. Her zamanki gibi, boşuna telaşlanıyorsunuz. Ama yine de bana bir rapor gönderirsen, okumak isterim. Şimdi izinle. Tanıştığımıza sevindim.” Salonun diğer ucuna doğru uzaklaştı.

“Balon düşüyor. Balon düşüyor. Felakeet,” dedi André.

“Sağ ol.”

“Bak, sana Gunter hakkında bir şeyler söyleyeyim. Gunter

her zaman haklıdır, tamam mı? Gunter mesleki açıdan yaptıklarını açıklamaya gerek duymaz. Gunter meydan okumalara karşılık vermez. Gunter partilerde iş konuşmaz. Tamam mı?”

“Yani her açıdan çuvalladım. Öyle mi?”

“Her açıdan,” dedi gülerек. “Neyse boşver. Sigara içer misin?”

“Hayır, sağ ol.”

“Bak, Gunter hakkında kaygılanma, tamam mı? Her şey kontrol altında. Wad Denazen’dekilerle konuştum. Yiyecek fazlalıklarını Safila’ya vermelerini istedim. Durumları oldukça iyi.”

“Ne dediler peki?”

“Hoşlarına gitmese de kabul ettiler. Tamam mı?”

“Ama onlar da yeni gelenlerden bahsediyor.”

“Bu kadar kaygılanmayı bırak. En kötü olasılığa bakmaktan vazgeç. Merkezinize bildirdin mi?”

“Bugün teleks çektim. Yanıt gelmedi.”

“Tamam. Ne zaman dönüyorsun?”

“Yarın sabah. Yeni gelenlerin sayısı dört yüz kırka çıktı. Kefti’nin üç ayrı bölgesinden geliyorlar.”

“Kaçı öldü?”

“On dokuzu.”

“Taaanrırım. Mezar kasabası. Tamam, bu işi bana bırak. Yarın ofisine uğrarım. Öğleden sonra Malcolm’la konuşurum. Geminin on gün içinde geleceğini duydun, değil mi? On gün dayanabilir misiniz?”

“Hayır. Şey, kaç kişinin geleceğine ve ilaçların yetip yetmeyeceğine bağlı. İlaçlar büyük bir sorun. Kabakulak aşısına, rehidrasyon tuzlarına ve antibiyotiklere ihtiyacımız var.”

“Tamam. Bunları bulabilirim. Gelirken yanımda getiririm.”

“Ayrıca telsiz çalışmıyor. Bir de kolera salgını başladı.”

“Tamam. Dinle. Durumunuz kötü. Anlıyorum. Tamam. Şimdi içki iç. Rahatla. Neden kaygılandığınızı anlıyorum, ama bir şey olmayacak, merak etme. Gemi gelmek üzere. İlk sırada siz varsınız. İhtiyaçlarınız iki hafta içinde karşılanacak. Tamam mı?”

“Gelip bizzat bakacak mısınız?”

“Gelip bizzat bakacağım.”

Birden kararsız göründü.

“Mülteciler gelmeye devam edecek mi sence?”

“Bence evet.”

André etrafına bakındıktan sonra beni bir kenara çekti.

“Bak, bu aramızda kalsın, tamam mı? Bence o geminin gelmesi epey sürecektir. Telaşlanmakta haklısın.”

“Ne yapacağım peki?”

“Bence büyük bir göç yaşanacağına dair sağlam kanıtlar bulmalısın, tamam mı? Son birkaç yıldır bir sürü kişi felaket tellallığı yapıp duruyor. Derneklerle Nambula hükümetinin arası da pek iyi değil. Abouti’den gönderdiğimiz rapor faydalı olabilir, ama geminin gelmesi üç hafta, belki de bir ay sürer. Bizzat bir şeyler yapman, bu sorunun boyutu hakkında somut kanıtlar bulmaya çalışman en iyisi olur, tamam mı? Kefti’ye birini gönderebilir misin?”

“Sorunların ne olduğunu biliyorsun.”

“Evet, evet, biliyorum tabii. En azından bildiğimi sanıyorum. Ama *sen gitme*, tamam mı? Birini gönder. Haydi, şimdi gel de biraz kafaları çekelim. Pattersoon’ın paaartisine katılalım.”

“Kusura bakma, hiç çekemem. Safila’ya gelmekte gecikme.”

Millete veda edip Patterson’a teşekkür ettim. June biraz önce çıkmıştı. Malcolm bir süre daha kalmayı düşünüyordu. Toyota’yı alabileceğimi söyledi. Kendisini bırakacak birini bulurdu nasılsa. Çimenliği geçtim. Yolun girişinde az kalsın Jacob Stone’la çarpışıyordum.

“Bu saatte gidilir mi? Gel esrar içelim.”

Arabasının önüne oturduk. Uzun, gür sakallı, iri yarı bir Yahudi doktor olan Jacob Nambula’ya, henüz ılımlı bir Müslüman ülkeyken gelmişti. O zamanlar ülkenin seçilmiş başbakanı İngiltere’de eğitim görmüş bir avukattı. Jacob tıpkı O’Rourke gibi bir yardım kuruluşu görevlisi olarak gelmişti. Burada geçirdiği iki yıl içinde her şey değişmiş, şeriat ilan edilmişti.

Jacob insanların uzuvlarının paslı kılıçlarla koparılışına tanık olmuştu. Bir keresinde halkın arasına karışarak, birinin sağ ön koluyla sol alt bacağının kesilmesini izlemişti. Bu şekilde sakat kalanlar için bir bakımevi açmıştı. Vahşetten ve kangrenden bı-kınca, köktendinci hükümete cerrah olarak çalışmak talebiyle başvuruda bulunmuştu. Uzuvs kesme işini steril koşullarda ve anesteziyle yapmayı teklif etmiş, teklifi kabul edilmişti.

Esrarlı sigarayla her zamanki gibi ustaca ve yüzünde kaygılı bir ifadeyle sararken, ona derdimi açtım. Son görüşmemizden beri yüzü epey yaşlanmıştı. Ona gerçekten doğru şeyi yaptığını düşünüp düşünmediğini sordum. Vahşetin ve adaletsizliğin korkunçluğunu, koşulları biraz insancıl hale getirerek azaltmak mümkün müydü? “İnsancılık en önemli şey. Sahip olduğumuz tek şey.” Jacob uçuyordu. Daha önce de esrar içmişti besbelli. “Bizler dağları yerinden oynatamayız. Ama dağın eteğine gidip elimizden geleni yapabiliriz. Önemli olan ne hissettiğimiz... Rosie, aya bak. Aya gidemiyoruz, ama Sidra’ya gidebiliyoruz, değil mi?”

Sevgili Jacob. Şimdi, Cotswolds’daki özel ve iyi bir akıl hastanesi olan Cloisters’ta yatıyor.

O gece bana doğru olduğuna inandığım şeyi yapmamı söyledi. Ancak küçük iyilikler yapmayı umabileceğimizi, tek bir canı bile kurtarmanın değerli olduğunu söyledi.

“Ama binlerce candan bahsediyoruz. Sistem fazla hantal ve

bürokratik. Ne yapacağım?”

O zaman fikrini söyledi. “Ünlüleri kullan.”

“Ne demek istiyorsun? Hangi ünlüleri?”

“Şu bahsettiğin ünlüleri. Londra’da beraber takıldığın. Neden olmasın? Gidip hepsiyle konuş. Kendi küçük yardım kampanyasını başlat. Televizyona çık. Ortılığı ayağa kaldır. İstediklerini kısa sürede elde etmenin tek yolu bu. Hem Safila medyada odak noktası olunca kimse büyük bir felaket yaşanmasına göz yumamaz. Düşünsene. Çekirgeler. Medya bu habere balıklama atlar.” Birden çenesini çiğner gibi hareket ettirip, kollarını çırp-maya başladı. “Kesin başarısın.”

“Ama buraya gelmemin sebebi o şöhret denen şeyden kaç-maktı.”

“Şöhretten kaçamazsın. Bu devirde mümkün değil.”

Esrarlı sigaradan derin bir nefes daha çekti.

“Ünlüler Kampanyası,” dedi. Sigarayı bana uzattı.

Bir süre sessizce sigarayı tüttürdük. Sonra, “Ne kadar umu-runda?” diye sordu.

“Bunu nasıl sorabilirsin?” diye fısıldadım.

“Öyleyse ne duruyorsun? Yap şu işi. Pragmatik ol.”

O gece yatağıma dönünce uzun süre uyuyamadım. Kampın şimdiki halini düşündüm. Yeni mültecilerin karanlıkta tepeyi topallayarak inişini, sabah gömülecek olan, torbalara konup sıra sıra dizilmiş cesetleri gözümde canlandırımdı. Kamptan ayrılıp Londra’ya dönemezdim. Tek çare bu olamazdı herhalde? Bura-ya kadar gelmişken, şimdi geri dönüp avuç mu açacaktım?

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Patterson'ın rom punçu partisinin ertesi günü Malcolm'un ofisine gittiğimde, onu pencerenin yanında durmuş bir teleks okurken buldu. Üstündeki pembe tişörtte, "Paraşütçüler pantolon giyer" yazılıydı. Teleksi bana uzattı.

YAŞAT İNGİLTERE LONDRA

SAFİLA'YA YENİ GELENLERLE İLGİLİ KAYGILARINIZI DİKKATE ALIYORUZ. AET GEMİSİNİN GECİKTİĞİNİN FARKINDAYIZ. DR. BETTY COLLINGWOOD ŞİMDİLİK YANINIZDA KALABİLİR. BURADA ELİMİZDEN GELENİ YAPIYORUZ, AMA DAHA SOMUT KANITLARA İHTİYACIMIZ VAR. BM'DEN ONAY BEKLİYORUZ. GÖRÜŞLERİNİZİ İLETİR MİSİNİZ?

En azından yanıt vermişlerdi. Ama, YAŞAT'ın elinden fazla bir şey geleceğini sanmıyordum. Gönderecek yiyecekleri olsa bile, uçakla buraya gönderecek paraları yoktu. Bu yüzden yeni bir geminin gelişini beklemek zorunda kalacaktık. İş tekrar çıkmaza girmişti. Elimden hiçbir şey gelmiyordu.

Oturup Gunter'e rapor yazdım. Malcolm'dan raporumu BM'ye götürüp, YAŞAT'ın İngiltere şubesine göndermelerini

söylemesini istedim. Safila'ya dönmem gerekiyordu.

*

Betty YAŞAT'ın kalmasını istemesine çok sevinmişti. O gece akşam yemeğine oturduğumuzda, Safila'nın eğlence organizatörü gibiydi. Herkesi neşelendirmekte kararlıydı.

Yemekhaneye girdiğimde, “Şimdi. Noel yemeği konusunda ne yapacağız? Bence bu sene güzel bir ziyafet hazırlamalıyız,” diyordu kendisine şaşkın şaşkın bakan insanlara.

“Pazardan hindi alabiliriz, geçen seneki gibi. Ama öldürmemi beklemeyin! Hahaha. Elimde, süper bir hindi dolması tarifi var. Ekmek kabuğuyla, domatesle, sarımsakla, biraz yumurtayla ve limon suyuyla yapılıyor. Keşke biraz mantarımız olsaydı. Noel pudingi isteyen var mı? Biraz pudinge de ihtiyacımız olacak sanırım.”

O'Rourke başını ellerinin arasına almıştı.

“Tatlı mısır bulabiliriz. Hilton'dan sosis alırız. Az kalsın unutuyordum, lahanalar ne olacak? Brüksel lahanasız Noel yemeği olmaz!”

“Yaprak ve zamkla lahana yapabiliriz belki,” dedi O'Rourke.

Kampta dikkatimi çeken bir başka gelişme, yemekhanenin dışında oturan, ayağı mantarlı bir adamdı. Ne zaman biri yanından geçse, suçlarcasına bağırarak ayağındaki mantarı gösteriyordu.

“Onu kovup duruyoruz, ama geri geliyor. Safila Köyü'nden,” diye açıkladı Sian. “Ayağı konusunda bir şey yapamıyoruz. Fazla ilerlemiş. Onu Sidra'daki hastaneye götürmeyi önerdik, ama kabul etmiyor. Bacağını keseceklerini sanıyor.”

“Böyle devam ederse bacağını mutfak bıçağıyla keseceğim,” dedi O'Rourke. “Betty, dolma konusunda harika bir fikrim var.”

“Robert, Afrikalılar hakkında yaptığın şakalardan hoşlanmıyorum,” dedi Linda.

Linda her şeyi fazla ciddiye alırdı. Sürekli sopa yutmuş gibi dimdik duran, zayıf, gergin bir kızdı. Lisede hokey şampiyonuymuş gibi bir edası vardı.

Robert bir sigara yaktı. Bakışları dalgınlaştı.

İçeri Muhammed girdi. Onu görünce irkildim. Avurtları çökmüş, gözlerinin etrafındaki deri gerilmişti. “Muhammed, ne bu halin böyle?”

“Porsiyonlar yarıya indi Roise.”

Muhammed’in bizi harekete geçirmek için bile bile zayıflamış olabileceğini düşündüm. Onunla birlikte kampa inince, herkesi dikkatle inceledim. Şimdiden zayıflamışlar mıydı, yoksa ben mi öyle hayal ediyordum?

Beslenme merkezine gidip boy-ağırlık çizelgelerini alarak Muhammed’in çadırına yollandım. Onunla çizelgeler üstüne konuşmak istiyordum. Ama içeride yalnızca O’Rourke vardı. Çay suyu kaynatıyordu. Muhammed’in birazdan geleceğini söyledi.

Yataklardan birine oturup çizelgelere bakmaya başladım. O’Rourke arkama geçip çizelgelere baktı. “Bunları kim hazırlamış?” dedi. “Doğru olamaz.”

Parmağıyla gösterirken eli elime sürtündü. “Durum bu kadar kötü değil ki. Bence bu işte bir bit yeniği var.”

Dönüp ona baktım. Bana bakıyordu. Gözleri bugün elâydı. Kızardım. Çizelgeye geri döndüm.

“Demek BM, bekleyin, dedi. Her zamanki gibi. Malcolm ne diyor peki?”

“O da çekinceli. Abarttığımı düşünüyor.”

O’Rourke başını salladı. “Herif mumya gibi.”

Muhammed içeri girip, “Bir şeyler yapmalıyız,” dedi.

Çizelgelerdeki bilgiler yanlıştı. Ne yapsam bilemiyordum.

Durumu Kefti'liler abartıyor, BM ise küçümsüyordu.

“André birinin Kefti'ye gidip durumu kontrol etmesi gerektiğini söylüyor,” dedim.

*

Muhammed bu meseleyi konuşabileceğimiz KHKC askerleri bulmaya gitmişti. Resmi olarak Kefti Halk Kurtuluş Cephesi mensupları kampa üniformasız giremezdi, ama kimin asker olup kimin olmadığını nereden bilebilirdik ki? O'Rourke şimdi odanın diğer tarafında, karşımda duruyordu. Niye buraya geldiğinden emin değildim. Artık, sanki ne zaman önemli bir şey olsa, O'Rourke mutlaka orada oluyordu. Bu iyi bir şeydi.

Muhammed birkaç dakika sonra döndü. Kulübesinde kütük ve halatlardan yapılma dört yatak vardı. At nalı şeklinde yerleştirilmişlerdi. Askerler içeri girince bazıları yataklara oturdu, bazılarıysa ayakta durdu.

Muhammed adamlarla konuşup bize tercüme etmeye başladı. “Bize çekirgeleri ve bize doğru gelen aç insanları gösterebileceklerini söylüyorlar. Bizi sınırdan araçlarıyla alabilirlermiş.”

“Ne kadar sürer?” dedim. Adamlar kendi aralarında biraz konuştu.

“Bir iki gün.” Yani beş altı gün.

“Gideceksek hemen gitmeliyiz. Yarın ya da öbür gün. Fotoğraflar çekip El Daman'daki BM'ye vermeliyiz.”

“Bizi yarın götürmelerini ayarlamaya çalışacağım,” dedi Muhammed.

“Bir dakika, burada bir savaştan bahsediyoruz,” dedi O'Rourke. “Tehlikeyi göze alabilir miyiz? Ne arıyoruz?”

“Sadece üç sorunumuz var,” dedi Muhammed. “Mayınlar, hava akınları ve Abouti'li askerlerin pusuları.”

“Ben de bir şey sandımdı. Öyleyse durduğumuz kabahat,” dedi O’Rourke.

“Ne kadar tehlikeli?” diye sordum Muhammed’e.

Kendi aralarında biraz daha konuştular.

“Sınırdan sonra dağ eteklerini, geçidi ve vadiyi geçip yaylalara gitmeliyiz. Sınırdan geçide giden yol mayınlanmıştı, ama temizlendi. KHKC tarafından düzenli olarak kullanılıyor. Aylardır mayına rastlanmadı. Önümüzde bir kamyon gidecek. Mayına rastlarsak kamyon patlatacağı için bize bir şey olmayacak.”

“Ya kamyondakiler?” dedi O’Rourke.

“Onlar asker. Savaşta,” dedi Muhammed.

“Peki ya hava akınları?”

“Nambula’yla anlaşma yaptılar. Sınır bölgelerine yaklaşıyorlar. Geçitten sonra geceleri ilerleyeceğiz. Geceleri uçuş olmuyor.”

“Ya pusular?”

Muhammed adamlara bir şeyler söyleyince gülüştüler.

“Pusu filan olmayacağını söylüyorlar. Yol iyi korunuyor.”

“Emin misin?” dedim. “Gitmemizi istiyorlar, değil mi?”

“Bu konuda size yalan söylemelerine izin vermem,” dedi Muhammed.

“Sence güvenli mi yani?” dedim.

“Bu konudaki kanımı söyledim. Büyük bir risk olduğunu sanmıyorum. Ama bence sen gitmemelisin. Ben gideceğim.”

“Ama tek başına gitmen anlamsız olur. Sen bir mültecin. Sana kulak asmazlar. Bizden biri de gitmeli.”

“Ben giderim,” dedi O’Rourke.

“Hayır, ben gideceğim,” dedim.

İkimiz de gitmek istiyorduk. Riski göze almamız gerekiyordu. Neler olduğunu öğrenmeliydik. Ayrıca modern dünyada insanın eline maceraya atılma fırsatı pek geçmezdi. Bu gerçek bir

maceraydı. Cesur olduğumuz kadar, bencildik de.

“Gelmene gerek yok Rosie,” dedi Muhammed. “Durumu Batılı bir doktorun incelemesi daha iyi. Kaza ya da hastalık halinde Dr. O’Rourke’ye çevirmenlik yapabilirim.”

“BM ile uğraşması gereken benim. Onları ikna etmek için olanları bizzat görmeli ve fotoğraflar çekmeliyim.”

“Bir erkeğin gelmesi daha iyi olur.”

“Neden?”

“Pekâlâ, öbür gün yola çıkalım öyleyse,” dedi O’Rourke. “Üçümüz.”

Akşam yemeğinde, El Daman’lıların tavrı milleti epey kızdırdı. Kefti’ye gitme planı ise farklı tepkiler aldı.

“Gidip ateş altında kalırsanız, birileri sizi kurtarmaya gelmek zorunda kalacak,” dedi Linda. “Ayrıca gazetelerde YAŞAT personelinin Abouti hükümetinin düşmanı asilerle birlikte yolculuk ettiği haberi çıkarsa bu hiç iyi olmaz.”

“Ama BBC’de, Safila’da kıtlık yaşandığı haberinin çıkması da YAŞAT için iyi olmaz, değil mi?” dedi O’Rourke.

“İkisi kıyaslanamaz bile,” dedi Linda.

“Açlıktan can çekişen binlerce insanla uğraşmak, Kefti’den üç ceset almaktan çok daha zor olur.”

“Tanrı aşkına Robert, böyle konuşma,” dedi Linda.

Henry “Kahretsin, burada ortam fazla gergin. Ben uçaksavar ceketimi giyip yatağın altına saklanmaya gidiyorum,” deyip dışarı çıktı.

“Öldürülmenizi istemiyorum,” dedi Debbie. “Bu riske girmeye değmez, değil mi?”

“Öldürülmeyeceğiz,” dedim. “Muhammed’le ve KHKC’yle konuştuk.”

“Bence hedef göz önüne alındığında, oldukça makul bir risk bu,” dedi O’Rourke.

“Peki, nasıl isterseniz. Ama unutmayın ki savaş var,” dedi Betty.

Henry bir şişe konyakla geri döndü. Bu şişeyi saklamıştı herhalde. Konyağı turuncu plastik bardaklara koydu. Herkes aldı; Linda ile Betty bile.

Biraz sonra O’Rourke, “Tehlikeli, çılgınca, sorumsuzca, asi-ce, serserice bir plan bu,” dedi.

“Evet, kesinlikle sorumsuzca,” dedi Linda öfkeyle.

“Düşüncesizce, gözükaraca, kaprislice, iyi kurulmamış, ha-ince bir plan,” dedim.

“Bence gidelim,” dedi O’Rourke.

*

Kulübemin kapısı çalındı.

“Kahretsin, neler oluyor? Koynuna bir zenci mi aldın?” Henry içeri daldı. Bir şişe cin ve bir paket portakal suyu tozu getirmişti.

“Suyun var mı?” dedi. “Vücudun hâlâ tek parçayken son bir içki içelim diye düşündüm. O muhteşem vücudun.”

Birden içim şefkatle doldu. Herhalde korktuğumdan. Ona sarıldım.

“Sakin ol, ihtiyar kız. Sör Horace Ereksiyon’un partimize katılmasını istemezsin, değil mi?”

Henry çakırkeyifti. Birkaç kadeh daha içince tuhaf bir şekilde ciddileşti.

“O delice, çılgınca, gözükaraca, zor yolculuğa çıkmakta kararlı mısın?”

Peş peşe sıraladığı sıfatlar ikimizi de güldürdü.

“Lafını sakınma Henry. Aklından geçeni söyle.”

“Yollar mayınlı. Hava akınları yapıyor. Yakalanırsan işini

kaybedebilirsin. Kamp dört gün daha sahipsiz kalacak. Bütün bunlara değer mi ihtiyar?”

“Değdiğine inanmasam gitmezdim.”

Şişeden içmeye başladı.

“Kararına güveniyorum ihtiyar. Kesinlikle güveniyorum. Ama yol arkadaşına güvenmiyorum.”

“Ama Muhammed harika bir insan.”

“Muhammed’i kastetmedim. O kahrolası seks tanrısından bahsediyorum.”

“Kimden?”

“Dr. Seks Tanrısı’ndan.”

Demek O’Rourke’yi kısıkanıyordu.

“O’Rourke seks tanrısı değil.” Masum bir yalandı bu. “O iyi yürekli, akıllı başında, sorumluluk sahibi, içten, güçlü ve emir vermeyi seven bir doktor. Hem niye benimle gelmesi gerektiğini biliyorsun.”

“Haklısın, haklısın. Bir erkeğe ihtiyacın var. Kopan bacakları dikebilecek birine. Beni alamazsın. Sonuçta yerine yardımcını bırakman gerek, bir doktoru değil. Betty’yi de alamazsın. Betty doktor, ama erkek değil. Ayrıca delinin teki.”

Henry iyice sarhoş olmuştu.

“Haklısın. Bu yüzden O’Rourke gelmeli.”

“Pis zampara.”

“Saçmalama. O’Rourke’yle aramda hiçbir şey yok. Ayrıca o pis bir zampara değil. Hem senin bunu söylemen biraz tuhaf kaçıyor.”

Kıkırdadı. “Benim durumum farklı.”

“Farklı değil.”

“Senin yerine ben gitsem daha iyi olur.”

Henry’yi ilk kez zil zurna sarhoş görüyordum. Ne kadar genç olduğunu unutmuşum. Korkmuş görünüyordu. Belki de kampın

idaresini tek başına üstlenmekten korkuyordu.

“Sadece dört gün. Her şey yolunda gidecek. Ne yapman gerektiğini biliyorsun.”

Birden dönüp küçük bir çocuk gibi boynuma sarıldı. Yüzünü yanağıma sürttü. “Korkuyorum Rosie. İşler çığrından çıktı. Bir bombayla parçalanmanı istemiyorum. Her şeyin ters gitmesini, kampın cesetlerle dolmasını istemiyorum.”

Henry sandığım kadar kapalı değilmış demek. Bunu öğrenince onu daha da fazla sevdim. Başını okşayıp onu bir bebekmişçesine uyuttum.

*

Nambula ile Kefti arasındaki sınırı geçeli kırk dakika oluyordu. O’Rourke’nin gergin olduğunu anlıyordum, çünkü direksiyonu genelde yaptığı gibi alttan tutup dirseğini camdan çıkarmak yerine, üstten ve sımsıkı tutuyordu. Dizlerine bakıyordum. Kot pantolonunun içindeki dizleri, yün pantolonumun içindeki dizlerimin yanında duruyordu. Dizlerine bakıyordum çünkü bu olup bitenleri görmememi sağlıyordu. KHKC aracını iki yüz metre geriden takip ediyorduk. KHKC kamyonunun içinde üç asker ve Muhammed vardı. Muhammed kamyonu binmekte ısrar etmişti, en azından tehlikeli bölgeye girene dek, çünkü askerlerle konuşmak istiyordu. Bizim Toyota’nın arka koltuğunda da iki asker oturuyordu. Tehlikeli bölgeye girince araçları park edip geceyi bekleyecektik. Sonra Muhammed Toyota’ya binecekti. Kamyonun farlarını takip edecektik. Saat öğleden sonra üçtü ve güneş hâlâ tepedeydi.

Yol yukarı çıkmaya başlamış, çöl ardımızda kalmıştı. Yolun iki tarafında çalılar ve ağaçlar vardı. Hava şimdi daha nemli, serin ve tazeydi. KHKC aracı bir dönemece saparak gözden kay-

holdu. Hafif bir patlama sesi duyduk. O'Rourke frene bastı. Ağaçların üstünde kara dumanlar yükseldi. Arkamızdaki iki asker bağırarak dışarı fırlayıp solumuzdaki çalılara doğru koştu.

Kapıyı açmaya davrandım.

"Arabada kal," diye fısıldadı O'Rourke.

"Pusu olabilir. Çıkmalıyız." Ben de fısıldıyordum.

"Bekle."

"Arabayı sür. Muhammed'in başı—"

"Bekle."

İleride ikinci bir patlama oldu. Karşımızdaki hava sıcak asfaltın üstünde titreşiyordu. Tekrar bekledik, gerginlik. Böyle bir şeyin bu kadar erken olması inanılmaz geliyordu.

"Tamam," dedi O'Rourke biraz sonra. Arabayı ağır ağır sürmeye başladı. Yeni bir patlama bekliyorduk. Köşeyi döndük.

"Ah, Tanrım."

Kamyonun ön kısmı arka kısmından elli metre öteye fırlamıştı. Yolun kenarında dizden kopmuş bir bacak gördüm. Kamyonun arka kısmı dik duruyordu. Yan tarafında bir delik vardı. Delikten Muhammed'in giysisi görülüyordu. Yırtık ve kanlıydı. Bacaklarından biri dışarı sarkmıştı. Diğerinin dizinin altından kan boşanıyordu. O'Rourke çantasıyla arabadan çıktı. Benim tarafımdaki kapıyı açmaya davrandım.

"Bu taraftan çık ve peşimden gel," dedi.

Söylediğini yaptım. Muhammed'in yanına gittik. Kendindeydi, ama sayıklıyordu.

O'Rourke Muhammed'in dizine bandaj yapmaya çalıştı. Yarısından hâlâ kan fışkırıyordu. Sırtımı dönüp kustum. Gözüm kararıyordu. Bayılacağım sandım.

"Yere otur. Hiçbir şeye bakma."

"Gidip kamyonun ön kısmına bakayım," diyerek oraya doğru yürümeye başladım.

“Dur,” dedi O’Rourke. Aldırmayıp yürümeye devam ettim. Normal davrandığımı düşünüyordum. Kolumu tuttuğunu hissettim. Beni çevirip ellerini omuzlarıma koydu. Bana sakince bakıyordu. “Biraz bekle,” dedi. “İki dakika. Bekle. Beni izle.”

Geri döndü. Çantasından bir şeyler çıkarıp Muhammed’e iğne yaptığını gördüm. Muhammed’in vücudunun üst kısmı kamyon kasasındaki sırada yatıyor, alt kısmıysa hâlâ delikten dışarı sarkıyordu. O’Rourke Muhammed’in bacaklarından geri kalanı kaldırıp onu boylu boyunca koltuğa yatırdı. O’Rourke’nin gömleğinin arkasının terden kararmış olduğunu gördüm. Kolları dirseklerine dek kan içindeydi. Ellerini kot pantolonuna sildi. Sonra bana baktı.

“Tamam.” Gülümsedi. Sanki bir tür sınavdan geçiyorduk ve oldukça iyi gidiyorduk. Bu kez yanıma gelince elini sırtıma koyup beni kamyonun ön kısmına doğru yürütmeye başladı. “Şimdi. Önce ben bakayım.”

Tekerlekler gitmişti. O’Rourke kapıyı açıp içeri girdi. İçeri bakınca, şoförün kafasının ön cama girmiş olduğunu gördüm. Kafasından sıvılar ve kan süzülüyordu. Saçı kandan topak topak olmuştu. Diğer asker iki büklüm duruyordu. Tekrar başımı çevirdim.

“İkisi de ölmüş,” dedi O’Rourke, dışarı çıkarak. “Diğeri nerede?”

Üçüncü askeri biraz ötedeki bir çalılıkta bulduk. Kamyonun bir metal parçası karnına saplanmıştı. O’Rourke’nin askerle ilgilenmesine yardım ettim. Çantasından ihtiyacı olan şeyleri çıkarıp ona verdim. Hava kararmaya başlamıştı. Askeri kamyona taşıdık. Ben ayaklarından tutuyordum. O’Rourke adamın karnındaki metal parçasını çıkarmamıştı. Giysisindeki leke kurutma kâğıdındaki mürekkep gibiydi. Kenarları daha koyuydu. Askeri kamyonun kasasına yatırdık. O’Rourke kasaya çıkarken as-

kerin ayaklarını tutmayı sürdürdüm. Sonra ben de yukarı çıktım. Onu, Muhammed'in karşısındaki sıraya yatırdık. O'Rourke Muhammed'in üstünü bir battaniyeyle örtmüştü. Muhammed ağrıkescici aldığından hâlâ baygındı.

Muhammed'in yanına oturdum. Başını dizime koyup okşamaya başladım. Ateşi vardı. Hızlı hızlı soluyordu. Başına gelenleri henüz öğrenmemesine seviniyordum.

"Kurtulacak mı?" dedim.

"Belki," diye fısıldadı O'Rourke.

Birden şunu fark ettim ki, bu yolculuğu teklif eden ben olduğumdan, bu olanların ve Muhammed'in bacağına kaybetmesinin sorumlusu bendim. Gözlerim karardı. Uzun bir süre O'Rourke'nin "Tamam, haydi, tamam," dediğini duydum. Karanlıkta bir yerde yatıyordum. Üstümde battaniye vardı. Bir fener ışığında O'Rourke'nin yüzünü görünce, olanları hatırladım. Yanımda diz çökmüştü. Bana su verdi.

"Muhammed'i Safila'ya geri götürmemiz gerekiyor mu?" dedim. "Onu hareket ettiremez miyiz?"

"Şşş. Biraz dinlen."

"Kampa geri dönmemiz gerekiyor mu?"

"Sanırım Adi Wari'den sadece birkaç kilometre uzaktayız. Bence Muhammed'i oraya götürmeliyiz. Umarım bir hastane buluruz. Bulamazsak, yanımıza muhafız alıp Safila'ya geri döneriz."

"Arabayla mı gideceğiz?"

"Hayır."

"Yani sabah olmasını bekleyip yürüyeceğiz, öyle mi?"

"Evet. Muhammed'i taşıyacağız."

"Peki ya asker?"

"O sabaha kadar ölür. Metal parçasını çıkarırsam hemen ölür. Çıkarmazsam da yarına kadar ölür."

Kamyonda kesif, metalik kan kokusu vardı. Sigara içemiyorduk çünkü yer benzin kaplıydı. Bu yüzden inip birer sigara içtik. Ateş yakıp çay da yapabiliirdik, ama havadan görölme riskini göze alamadık. Biraz ekmek yiyip su içmekle yetindik. Sonra tekrar kasaya çıkıp Muhammed'in yanında, yan yana oturarak battaniyelere sarındık. Toyota'da daha rahat ederdik, ama yaralıları tekrar kıpırdatmak istemiyorduk. Muhammed'in sesi çıkmıyordu, ama asker sayıklıyor, zaman zaman çığlıklar atıyordu.

Haritaya bakınca Adi Wari'nin yalnızca altı kilometre uzakta olduğunu gördük. O'Rourke bana bir uyku hapi uzattı, ama tetikte olmak istiyordum. Yine de içkime bir şeyler kattı galiba, çünkü ertesi sabah uyanmadan önce hatırladığım son şey, battaniyeme sarılı halde oturmuş ona yaslanmam, beni sımsıkı, fazla sıkı saran kolunu hissetmemdi. Karmaşık hisler içindeydim. Şoktaydım. Suçluluk ve korku hissediyordum. Ama bir yandan da tuhaf bir şekilde sevinçliydim, çünkü hayattaydım.

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kamyonun kasasının muşambasından geçen günün ilk ışıklarıyla uyandım. Korkunç bir şey olmuşsa, en dayanılmaz an uyandığınızın hemen sonrasındır. Uyandığınız anda zihniniz tap-tazedir, ama sonra birden hatırlarsınız.

Muhammed komadaydı. Asker de. O'Rourke kasada yoktu. Dışarı çıkıp işemek için bir çalıya girdim. Paranoyakça düşünmeye başlamıştım. Bütün bunların benim suçum olduğunu, kötü bir insan olduğumu düşünüyordum.

Kamyona geri döndüm. O'Rourke oradaydı. Ensesini ovuşturuyordu. Saçının bir tarafı ördek kuyruğu gibi havaya kalkmıştı. Ayrıca tıraş olması gerekiyordu. Ama temiz bir gömlek giymişti. Her şeye hâkimmiş gibi, uygarlık hâlâ buradaymış gibi görünüyordu.

Kasaya çıkınca beni tutup hafifçe sarstı. "İyi misin asker?"

Bir şey demedim. Beni Toyota'ya götürüp orada benimle konuştu. O sabah bana çok iyi davrandı. Bence suçluluk ya da utanç duymak felaketlere katlanmayı en çok zorlaştıran şeydir. Artık kendinizi kahraman sanmayı başaramaz olursunuz. İnsanlar tamamen kendi suçları olan kazaların etkisiyle başa çıkmayı nasıl beceriyor bilemiyorum. Ama insanların, kendi haklarında doğru fikirlere sahiplerse en korkunç durumlardan bile, iyi kötü kurtulmayı başarabildiklerini biliyorum. O'Rourke o sırada ya-

nımda olduğu için çok şanslıydım. Bana herkesin gitmeye bizzat karar vermiş olduğunu, kimsenin kimseyi zorlamadığını anımsattı. Hepimiz durum değerlendirmesi yapmış ve tehlikeyi göze almaya karar vermiştik. Korkunç şeylerin sürekli olduğunu bildiğimizi, bunlardan biri bizim ya da sevdiklerimizin başına gelirse dünyaya olan inancımızı yitirmememiz gerektiğini, çünkü dünyanın hâlâ aynı yer olduğunu söyledi. Böyle zamanlarda dünyayı daha iyi anlamaya başladık, o kadar.

“Muhammed’in yüzüne nasıl bakarım?” dedim.

“Bakabilirsin,” dedi. “Bekle ve gör. O, bu meseleyle bizden daha iyi başa çıkacak. Kendi çıkarına kullanacak.”

Sonuçta O’Rourke haklı çıktı. Buralarda bir uzuv kaybetmek Batı’ya göre çok farklı değerlendirilirdi. Bir Kızıl Haç protez çalışanın bu konuda söylediklerini okumuştum. İsviçre’deki hastaların takma bacaklarının gerçek gibi görünmesini, böylece kimsenin sakat olduklarını anlamamasını istediklerini, oysa Kefti’de durumun çok farklı olduğunu söy!üyordu. Kefti’lilere basit bir tahta bacak vermek yeterliydi. Bacak işlerine yaradığı sürece gerisini umursamıyorlardı. Takma bacaklarını gizlemeye çalışmazlardı. Belki de savaş ve mayınların çokluğu yüzündendi bu. Ben, birbirlerinde neye değer verdikleriyle ilgili olduğunu düşünüyorum.

Kamyonun kasasına tırmandığımda Muhammed kendine gelmiş, oturuyordu. Onu gün ışığında, kirli giysilerin içinde görmek afallatıcıydı. Giysileri dumandan kararmıştı ve üstünde kuruk kan lekeleri vardı.

“Rosie.” Bana elini uzattı. “Savaş gazilerinden biri oldum. Artık beni daha çok sevecek misin?”

Elini tuttum, ama konuşmıyordum.

“Üzülme. Lütfen üzülme. Hâlâ sağ olduğum için sevinmelisin. Hâlâ *yaşıyorum*, bacağımı kaybetsem de.”

“Susun.”

O’Rourke’nin böyle duygulu bir anda çok kaba davrandığını düşündüm. Ama sonra uçak sesini ben de işittim. Doğudan, uzaktan geliyordu. Birkaç saniye içinde ses inanılmaz bir gürlemeye dönüştü. Sanki uçak kasanın içinde, yanımızdaydı. Kaskatı kesildim. Bombalanacağımızı, öleceğimizi düşünüyordum elbette. Komaya girmiş olan asker kendine geldi. Doğrulmaya çalışınca acıyla haykırdı. O’Rourke yanına gidip kımıldamasını engelledi. Muhammed gözlerini kapamış, ellerini karnının üstünde kavuşturmuş oturuyordu. Hepimiz gergindik. Patlamayı bekliyorduk. Ama sonra ses giderek alçalmaya başladı. Uçak uzaklaşıyordu. Sonunda ortalığa sessizlik çöktü.

“Sınıra bu kadar yaklaşmamaları gerektiğini sanıyordum,” dedi O’Rourke.

“Burada olduğumuzu biliyor olmalılar,” dedi Muhammed.

“Evet,” dedi O’Rourke. “Yola çıkmalıyız.”

“Ama – asker ne olacak?” dedim. Şimdi usulca yatsa da başlıkları çılgıncaydı. Dehşet içindeydi.

“Burada bırakalım. Nasılsa ölecek,” dedi Muhammed.

Asker İngilizce bilmiyordu, ama gözlerindeki ifade yürek paralayıcıydı.

“Onu bu halde bırakamayız. İnsanlığa sığmaz,” dedi O’Rourke.

“Afrika’da ölümün ne demek olduğunu anlamıyorsun. Savaşta. O bir asker,” dedi Muhammed.

“Ama çok acı çekiyor,” dedim.

“Acısına son verebilirsiniz,” dedi Muhammed.

O’Rourke bir şey demedi. Yanında gerekli ilaçlar vardı anlaşılan.

“Onu öldüremezsiniz,” dedim.

“Doğal bir süreci hızlandıracağız o kadar,” dedi Muhammed.

“Bekleyelim,” dedi O’Rourke.

“Doktor, sen olmasan bu adam çoktan ölmüştü zaten. Ama Afrika’nın göbeğinde sin. Batılı tıp etiğini burada uygulayamazsın.”

“Söylediğin gibi yapsam, ölmüş olurdun.”

“Bunun konumuzla alakası yok.”

“Bunu nasıl söylersin?” O’Rourke kızmıştı. “Mantıksız konuşuyorsun.”

“Sana katılmıyorum.”

“Kahrolası,” diye bağırdı O’Rourke. “Savlarını çıkarlarımıza uyacak şekilde kuruyorsun. Akıllıca değil bu.”

“Konumuz bu adamın hayatı. Onun hakkında konuşuyorum. Başka herhangi bir tıbbi acil durum hakkında değil.”

“Mantıklı savlardan kaçırıyorsun.”

“Fakat konuyu dağıtmamalıyız, değil mi?”

“Tanrı aşkına,” diye bağırdım onlara. “Boş boş konuşmayın.”

Muhammed’i biraz uzağa taşımaya, sonra dönüp askeri almaya karar verdik. O’Rourke adama ağırı kesici verdi. Sonra Muhammed’i aramıza alıp kollarını omuzlarımıza atarak yürütmeye çalıştık. Ama yürüyemedi. Sağlam bacağının üstüne basınca çok acıyordu. Bu yüzden O’Rourke gidip bir sedye getirdi. Onu sedyeyle taşımaya başladık. Korkunç bir şekilde hafifti.

Bodur, kıvrık ağaçlarla dolu bir yerdeydik. Güneş ışığı yaprakların arasından geçip çimenlere vuruyordu. Sanki savaşta değil de bir hayal dünyasındaydık. Bir kilometre kadar sonra karşımıza gölgesi geniş, uzun ve kalın gövdeli bir ağaç çıktı. Dut ağacına benziyordu. Muhammed’i ağacın dibine oturtup, yanına biraz su bırakarak geri döndük.

Araçlara geri dönmek istemiyorduk aslında. Bu çok tehlikeliydi. Ödüm patlıyordu. Hiç konuşmadım. Yolun yarısındayken

tekrar uçak sesleri duyduk. Çalıların altına gizlendik. Sesler giderek yükseldi. İki uçak gördük. Çok alçaktan uçuyorlardı. Tepemizden çılglık çılgılığa geçtiler. Her taraf gürlüyor, titreşiyordu. O'Rourke'nin omzunu tutmuş, etine tırnaklarımı batırıyordum. Başımı kaldırıncı gri bir uçağın göğü kapladığını gördüm. Sonra bir patlama oldu. Dünya parçalanırken, titrerken, sarsılırken, sıçrarken yüzümüzü çimenlere gömdük.

*

Yaşıyorduk. Hâlâ oradaydık. Araçlar paramparça olmuştu. Parçaları elli metre çapındaki bir çukurun içinde duruyordu. Tuhaf, bencilce bir şey düşündüm: YAŞAT'ın Toyotasını Kefti'ye götürüp parçalanmasına sebep olduğum için başımın derde gireceğini.

“Evet, artık etik tartışmalar yapmamıza gerek kalmadı,” dedi O'Rourke.

Askerden geriye hiçbir şey kalmamıştı. Vücudunun kalıntılarını görmek için etrafa bakındık, ama tek parçasını bile göremedik. O'Rourke o sabah erkenden diğer iki askeri koruluğa gömmüştü. Mezarlara bir şey olmamıştı.

Muhammed geri döndüğümüzü görünce öyle bir sıırıttı ki, ağzı kulaklarına vardı. Böyle gülümsediğini hiç görmemiştim. Ağlayarak bizi kucakladı.

“Bence Allah fikrini belirtti,” dedi.

“Ya, neymiş fikri?” dedi O'Rourke.

“Haklı olduğum.”

Artık yanımızda sadece su, O'Rourke'nin çantası ve bir parça peynir vardı. Saat dokuzdu. Güneş hâlâ alçaktayken yola çıkmamız gerektiğini biliyorduk. Öylece gitmek düşüncesi beni rahatsız ediyordu. Ölen askerler adına bir şeyler yapma ihtiyacı

duyuyordum. O'Rourke ile Muhammed deli olduğumu düşünüyordu. Onları benimle birlikte dua etmeye zorladım. Duanın sözlerini hatırlamakta zorlanıyordum. "Tanrım, kullarının bu dünyadan huzur içinde ayrılmasına izin ver," dedim.

Bir süre yürüdükten sonra karşımızda Kefti'nin mavi-siyah, dev dağları belirdi. Ağaçlı bir geçitte yürüyorduk. Güneş sıcaktı. Kuşlar cıvıldıyordu. Birden sanki pazar gezintisine çıkmışız gibi geldi. Sanırım o tuhaf serbestlik hissini hepimiz yaşıyorduk. Sanki göğe doğru yükseliverecektik.

O'Rourke kahkahalar atmaya başladı. "Duayı yanlış okudun," dedi. "Tanrım, kullarının bu dünyadan huzur içinde ayrılmasına izin ver," dedin. 'Tanrım, kullarının sana huzur içinde gelmesine izin ver,' demen gerekiyordu." Nedense bu hayatımızda duyduğumuz en komik şey gibi geldi. Muhammed'le ben de gülmeye başladık. Kahkahadan kırılıyor, "Tanrım, kullarının sana huzur içinde gelmesine izin ver," deyip duruyorduk. Kendimizi kaybetmiştik. Sedyeyi yere bırakmak zorunda kaldık. Ortalık kahkahalarımızla çınliyordu. Sonra yüz metre kadar ileriden makineli tüfek sesi geldi.

Adi Wari'den gelen Kefti askerleriydi bunlar. Bizi arıyorlardı. Sekiz kişiydiler. Bize yolu gösterdiler. Muhammed'in sedyesini taşıdılar. Muhammed artık çok hasta ve yorgun görünüyordu. Arazi iyice engebeli olmuştu. İki saat kadar yürüdükten sonra tekrar ana yola çıktık. Ağaçlı, kayalık bir köşeyi dönünce karşımızda karanlık bir orman belirdi. Ortasından derin, kıvıllık bir nehir geçiyordu. Arkasında dağlar vardı. Nehrin kenarında minik, teneke damlar diziliydi. Günışığında parlıyorlardı. Adi Wari'ydi burası.

Bir KHKC kamyonu bizi alıp hastaneye götürdü. Hastane Nambula'dakinden daha temiz ve tertipliydi. Geniş bir çimenliğin ortasına kurulmuş kare şeklinde bir binaydı. Keftililer iyi or-

ganize olmuş, eğitimli insanlardı. O'Rourke doktorlarla Muhammed hakkında konuştu. Muhammed'i hastaneye bıraktıktan sonra, O'Rourke'ye KHKC ile çekirgeler hakkında konuşmak istediğimi söyledim. O'Rourke biraz dinlenmemi önerdi, ama kendimi iyi hissettiğimi söyledim. Tartışmadan gitmeme izin vermesi hoşuma gitti.

Tam çıkarken hemşirelerden biri gelip Muhammed'in benimle konuşmak istediğini söyledi. Bir odada tek başına yatıyordu. Odanın duvarlarından birinde kurşun delikleri ve parmaklıklı bir pencere vardı.

"Seninle konuşmalıyım," diye fısıldadı.

Yatağa oturdum.

"Bir kadın var," dedi. "Adı Huda Letay. Hatırlayabilir misin? Huda Letay." Heyecanlı görünüyordu. "Ben... şey... düşündüm de..."

"Ne?" dedim.

"Yaylalardayken onu arayıp bulmanı istiyorum."

"Olur tabii. Kim bu Huda?"

"Bir kadın..."

"Eee?"

Gözlerini kapadı.

"Merak etme. Onu ararım."

"Adı Huda Letay. Ekonomi profesörü."

"Onu nerede bulabilirim?"

"Dağlardaki mültecilerin arasında olabilir. Onu bulmayı umuyordum."

"Merak etme. Onu arayacağım."

"Esareb Üniversite'sinde beraber okumuştuk."

"Onu bulmamı niye istiyorsun?"

Utanmış gibi başını çevirdi. "Evlenmek istediğim kızdı o." Evlenmek istediği kız. Başarısızlıklarından bahsetmekten

hoşlanmadığını biliyordum. “Ne oldu peki?”

“Ailesi onu bir başkasıyla evlendirmek istiyordu. Zengin bir adamla. Onlara karşı gelemedi.”

“Onu nasıl bulabilirim?”

“Çok güzeldir.”

“Biraz daha bilgi verir misin?”

“Letay genç kızlık soyadı. Evlendikten sonraki soyadı İmlahi. Onu bulursan, tek istediğim güvende olduğunu öğrenmek. Esareb’lidir. Uzun, siyah, pırıl pırıl saçları vardır. Hep güler. Onu bulursan... hastaysa veya yalnızsa... belki...”

“Onu geri getireceğim,” dedim. Hayal kurmanın ne demek olduğunu çok iyi bilirdim.

“Sağ ol.”

Muhammed’i tanıyamıyordum. Ruhı ölmüştü sanki. Kendini toplamalıydı, yoksa eriyip gidecekti.

“Bir şiir yollamak istemez misin?” dedim.

Gözleri parladı.

“Mesela, ‘Sağımızda çekirgeler, solumuzda çekirgeler’” diye başladım. Çok sevdiğimiz bir oyundu bu.

“‘Bir akşam dışarı çıkınca, Bristol Sokağı’nda yürürken,’” dedi kibirle. “‘Kaldırımlardaki kalabalık—’”

“‘Çekirgelerdi,’” diye tamamladım. Gülümsemeye başladı. “‘Seni benzetsem mi bir—’”

“‘Çekirgeye. ‘Seni hüznü—’”

“‘Çekirge. ‘Tek başıma yürüdüm, yapayalnız bir—’”

“‘Çekirgeydin.’”

Her zamanki kadar neşeyle gülmesek de, yine de gülüyorduk işte.

“Ekim ‘en zalim aydır,’” diye başladı. “‘Üretir—’”

“‘Ölü diyarın çekirgelerini,’” diye tamamladım. Artık gülmüyorduk. Elini bir süre sımsıkı tuttuktan sonra onu orada bırakıp

KHKC yetkilileriyle görüşmeye gittim.

*

Bölgenin askeri kumandanının karşısında oturuyordum. Taş çatlasa yirmi altı yaşındaydı. Kasabaya bizimle görüşmeye gelmişti. Oda uzun ve dardı. İçinde yalnızca bir masa, ince ve yıpranmış kitaplarla dolu bir kitaplık ve arkada, ikinci bir masa vardı. Komutanla masada karşılıklı oturuyorduk. Odada yarım düzine asker vardı. İki komutanın arkasında duruyor, dördü ise arkadaki masada oturuyordu. İri yarı, silahlı, üniformalı adamlarla dolu bir odada bulunmak, hem biraz gülünç, hem de tuhaf bir şekilde savunmasız hissetmeme yol açmıştı. Kumandan zeki birine benziyordu. Yüzü zayıf ve sakallıydı. Muhammed gibi ki-bar konuşuyordu.

Mayın ve hava saldırısı için epey özür diledi. Yoldaki mayın temizleme operasyonunun ne kadar titizlikle yürütüldüğünü, Nambula ile dağlar arasında altı aydır mayın patlaması olmadığını, başımıza gerçekten de çok talihsiz bir kazanın geldiğini açıkladı. Duman, Abouti uçaklarını alarma geçirmiş olmalıydı. Yoksa Nambula sınır bölgesine asla girmezlerdi. Görevimizin ne olduğunu biliyordu ve bize her türlü yardımı yapmaya hazırdı.

Ona daha ileri gitme riskini göze alamayacağımızı söyledim, ama bize önümüzden gitmesi için iki araç tahsis edeceğini, ayrıca seyahat etmemiz için bir kamyon ve silahlı muhafızlar vereceğini, yalnızca geceleri yolculuk edeceğimizi söyledi. O yolu sürekli kullanıyorlardı. Oysa mayının patladığı yol pek kullanılmazdı. Çekirgelerin toplandığı bölge sadece dört saatlik uzaklıktaydı. Biraz daha uzağa, Tessalay'a gidersek, yaylalardan inen mültecileri görebilirdik. Sonuçta hedefimize bir gecede

ulaşacaktık. Buraya kadar geldikten sonra görevimizi tamamlamak isterdik herhalde? Hastaneye geri dönüp bu konuyu O'Rourke ile konuşmam gerektiğini söyledim. Kumandan izin isteyip odadan çıktı.

O çıkınca anladım ki, O'Rourke devam etmek istemese bile ben edecektim. Bütün bu olanlardan sonra eli boş geri dönmek anlamsız geliyordu. Kumandan yanında bir asker kızla döndü. Kızın adı Belay Abrehet idi. Adi Wari'de rehberim olacaktı. Kız biraz sıkılmış görünüyordu. Bana gülümsemedi.

Yol ve riskler hakkında bazı sorular sordum. Nehrin üstündeki tüm köprüler yok edilmişti. Bu yüzden kuzeye gidip oradan geçide inecek, diğer taraftan çıkacak ve kuzeye doğru ilerlemeyi sürdürüp bir başka nehir yatağına varacaktık. Bu yatak kuruydu. Orada çekirgeler yumurtadan çıkıyordu. Sonra, devam etmek istersek, doğruya sapıp dağlara çıkabilirdik. Çekirge sürülerinin boyutu, mahsüle verdikleri zarar ve kolera salgını hakkındaki söylentiler konusunda sorular sormaya başladım, ama kumandan bunları Kefti yardım derneği RESOK'la konuşmam gerektiğini söyledi. Onlarla konuşacağımı, daha sonra hastaneye gideceğimi, burada dört ile beş arasında buluşabileceğimizi belirttim. Saat şimdi ikiydi.

Dışarıdaki havanın sıcaklığı, Nambula'dakinden farklıydı. Güneş burada da insanın tenini yakıyordu, ama hava serindi. Hatta gölgede soğuktu. Adi Wari, nehir kıyısında, eğimli bir zemine kurulmuştu. Ana caddesi geniş, taşlı bir yokuştur. Binaları kaba taşla tuğladan, çatıları kalaydan yapılmaydı. Yolda insanlar, köpekler, keçiler ve küçük asker grupları vardı. Burası bir Nambula kasabasından çok farklıydı, çünkü kimse cüppe giymiyordu. Siviller, ucuz Batılı giysileri ya da koyu renkli pelerinler giyiyordu. Adi Wari'de garnizon bulunmuyordu, çünkü fazla açık bir hedefti. Kefti'lilerin askeri binaları ve hastaneleri

genellikle yer altındaydı.

Tepeden inip bir binanın önünde durdum. Binanın içinde yanan bir fırın vardı. Girişteki adam fırına eğilip içinden biraz karmış dört somun ekmek çıkardı. Uzun süredir yemek yememiştim. Bu ise tam hoşuma gidecek türdendi: Sıcak ve yatıştırıcı. Kendimi çok iyi hissediyordum. Hatta fazla iyiydim. Enerji doluydum. Sanırım şokun etkisiyle harekete geçen bir tür savunma mekanizmasıydı bu.

RESOK'a doğru giderken Belay'ın keyfi yerine geldi. Ona biraz yanmış ekmek ikram edince güldü. Yirmi dört yaşındaydı. Çat pat İngilizcesi vardı. Elini yüzüme uzatıp küpelerimden birine dokundu. Onları vermemi rica etti. Buna alışkın olduğumdan küpelerimi ona verdim. Ona çatışmalara katılıp katılmadığını sordum. "Biraz," dedi ve dosdoğru önüne bakmaya başladı. Bu konuda konuşmak istemediği belliydi. Etrafta bir sürü asker vardı. Hepsi de ona selam veriyordu. Sanki okul arkadaşlarıydılar.

Savaşın böyle bir şey olacağını hiç ummamıştım. İngiltere'deyken savaşın sürekli çatışma demek olduğunu düşünürdüm. Gerçi bu konuya pek kafa yormazdım. Gözümde, Birinci Dünya Savaşı'ndaki siperler canlanırdı. Bir savaş bölgesine girince insanın üstüne vızır vızır mermilerin yağdığını sanırdım. Böyle düşünmemin sebebi, herhalde haberlerde genellikle çatışmaları göstermeleriydi. Burada ise hayat az çok normal gibiydi. Bazı tehlikeli bölgeler ve yapılmaması gereken şeyler vardı tabii, örneğin ana yollarda oyun oynamamak gibi. Beklenmedik saldırılar da yapılıyordu elbette. Ama sonuçta insanlar gündelik yaşamlarını sürdürüyor, ekmek alıyorlardı.

Ana caddeden nehir kıyısına indik. Orada bombalanmış köprü'nün kalıntısını gördüm. Aşağıdaki kayalıklardan kalın bir beton sütun yükseliyordu. İçinden paslı çelik destekler fırlamıştı. Nehir kıyısı fazla yüksekte değildi. Nehre inen iki yüz metrelik

bir yol vardı. Kızıl kayaların arasından küçük bir dağ patikası gibi kıvrılarak geçiyordu. Nehir azgındı. Çakıllı kıyıların ve çimenliklerin arasından köpürerek akıyordu. Bir an için buranın kamp yapmak için hoş bir yer olduğu düşüncesi geçti aklımdan.

Sola saptıktan sonra yokuş yukarı çıkmaya başladık. RESOK tabelalı bir binaya girdik. Önünde birkaç Land Rover park edilmişti. İçerideki duvarlara Kefti tabloları aslıydı. Savaşa dair basit resimlerdi bunlar. O resimleri daha önce de görmüştüm. Bazen Sidra'da, altmışlı yıllarda Japonlar tarafından inşa edilen bir sergi salonunda Kefti resimleri sergilenirdi.

Görüşmem gereken adam RESOK'un Adi Wari bölgesi baş yetkilisi olan Hagose Woldu diye biriydi. İsmi kamptaki konuşmalarda sık sık geçmişti. Az önce çıkıp KHKC bürosuna gittiğini öğrendik. Bu yüzden gerisingeri oraya gittik. Ancak oraya vardığımızda, bizi bulmak üzere RESOK'a döndüğünü öğrendik. Bu yüzden tekrar yola çıktık. Sonunda RESOK'a ulaştığımızda, bizi son derece sıcak bir gülümsemeyle karşıladı.

“Bayan Rosie, sizinle tanışmak ne büyük şeref. Safila'da halımız için yaptıklarınıza müteşekkirim.”

Hagose çam yarması bir adamdı. Kendisine kısa gelen kahverengi polyester bir pantolon ve iyice eprimiş kot bir gömlek giymişti. Yakasında ve yenlerinde çiçek desenleri vardı.

Beni bir odaya götürdü. İçeride geniş bir masanın üstünde Kefti'nin maketi vardı. Dağlar donat şeklindeydi. Ortada çöl, kenarlarda düzlükler ve düzlüklerden geçen nehirlerin yatakları vardı. Baktığım yerden Adi Wari nehrini görebiliyordum. Ardındaki dağlarda derin yarıklar bulunuyordu. Tuhaf, oval bir yaylanın her tarafı sarp dağlarla çevriliydi.

Hagose, monopoli oyunundakilere benzeyen çeşitli boylardaki maket kulübeleri, nüfus dağılımını göstermek için dağların ve düzlüklerin çeşitli yerlerine koymuştu. Kırmızı bayraklar ça-

tışmaların sürdüğü, yeşil bayraklarsa çekirgelerin yumurtadan çıktığı yerleri gösteriyordu. Ortadaki çölün, dağlarla çevrili düzlüklerin her yerinde yeşil bayraklar vardı. Nehir kıyılarında ve başlarında kümeler halindeydiler. Ovadaki nehir yatağı boyunca uzanıyorlardı. Ona havadan inceleme yapmadan bu bilgileri nasıl toplayabildiğini sordum. Hagose bunları söylentilerden çıkardığını iddia etti. Ortadaki çölde bulunan çekirgelerin sürü halinde batıya doğru ilerlediğini, batıdaki yaylalardaki mahsllerini tktmekte olduklarını, halkın şimdiden göçe başladığını söyledi.

Söylediklerinin ne kadarına inanmam gerektiğini bilemiyordum, çünkü panik içinde geri dönüp acil yardım çağrısı yapmam işine gelirdi. Gunter'in elçilik partisinde söylediklerini düşündüm. Ama beni ilgilendiren sadece Safila'yı besleyen bölgeydi. Orada bize doğru ilerleyen mlteçiler görürsem, neyle karşı karşıya olduğumuzu anlayacaktım.

Safila'nın hemen doğusundaki ilk sıradağda bir yarık vardı. Tessalay Geçidi'ydi bu. Burada, seksenlerin ortasındaki en dramatik g sahneleri TV için filme çekilmişti.

Hagose çekirgelerle başa çıkacak imkânları olmadığını üstüne basa basa söyledi. Kefti'lilerin böcek ilaçları yoktu. Ayrıca uçakları olsa bile uçmak çok tehlikeliydi. Srlere sopalarla saldırarak, ekinler arasına hendekler kazarak ve içlerinde ateş yakarak mücadele etmeye çalışıyorlardı. Ancak Abouti'liler bu tarz tedbirler alan iki köyü bombalamıştı. Hagose acil durum ilan edilmesini ve BM'nin gelip ilaçlama yapmasını istiyordu. Çok geç, çok geç, diye düşündüm. Bunu ayarlamak üç ay alırdı.

Hagose, dağlara bizimle birlikte bir RESOK görevlisi göndereceğini ve köylere ziyaretimizi haber vereceğini söyledi. Ayrıca, KHKC'yle çıkar gideceğimiz yol hakkında konuşacaktı.

Belay'la birlikte hastaneye gittim. Muhammed'in uyuduğu-

nu, O'Rourke'ninse bizi bulmaya gittiğini söylediler. O gün her şey karmakarışıktı. Saat dört ile beş arasında KHKC'de, yola çıkmaya hazır halde bekleyeceğimi söyleyen bir mesaj bıraktıktan sonra alışverişe çıktım.

Ekmek, domates, greyfurt ve konserve peynir aldım. Hava kararmaya başlamıştı. Soğuk bir rüzgâr beni titretti. Birkaç bataniye de aldım. Belay yanımdan ayrıлып bir akrabasını ziyarete gitti. KHKC'ye doğru yürürken O'Rourke'yi gördüm. Bir grup askerle birlikteydi. Aracın altına bakarak bir şeyi kontrol ediyordu.

"Başka bir kamyon bulabilir misiniz yani?" diyordu askerlerden birine, biz yaklaşırken.

"Evet, olabilir."

"Ne kadar sürer?"

"Gof'ta bir kamyon bulabiliriz sanırım."

"Hayır. Gof'ta olmaz. Bu araçla yola çıkmak istemiyorum. Arka mili bitmiş bunun. Adi Wari'de başka aracınız var mı?"

"Bulabiliriz."

O'Rourke beni görünce başıyla selam verdi. Sabrının tükenmeye başladığı belliydi. Askerler kendi aralarında Kefti dilinde hararetle tartışmaya başladı. Hepsi de eğilmiş, arka mile bakıyordu. Konuştuklarımızı duymasınlar diye biraz uzaklaştık.

"Hastaneye gidip seni sordum," dedim. "Olanlar hakkında ne düşünüyorsun? Çekirgelerden sadece dört saatlik mesafede olduğumuzu söylüyorlar. Gelmek istemiyorsan—"

"Hayır, hayır, istiyorum," dedi. "Onlarla konuştum. Her şey yolunda gibi. Ama bakalım yolculuk sadece dört saat mi sürecektir? Göreceğiz. Baksana, sen iyi misin?" Kolumu ovuşturdu. "Donmuşsun. Al şunu." Ceketini çıkardı.

"Ya sen?"

"Beni merak etme."

“Ama—”

“Giy şunu. Titriyorsun.”

Yumuşak, gri, yün bir ceketti bu. Giydim. Cekete O’Rourke’nin kokusu sinmişti. Bu hoşuma gitti.

“Kamyonun nesi var?”

“Külüstür. Altı-yedi kilometreden fazla gidemez. Başka bir kamyonun gelmesini beklemek zorundayız.”

Muhammed’in iyi olduğunu öğrendim. O’Rourke, öğleden sonra bacağına ameliyat etmiş, dizini kurtarmayı başarmıştı. Bir an için, Tanrım, devam etmemiz çılgınlık mı yoksa? Bu benim de mi başıma gelecek? diye düşündüm.

Başka bir kamyon geldiğinde hava iyice kararmıştı. O’Rourke kamyonu elinde bir fenerle iyice inceledi. Bir lastiğini değiştirtti. Ayrıca yedek bir lastik getirtti. Tedbirli olması iyiydi.

*

Çekirgelere dört saatte ulaşamadık elbette. Kaplumbağa hızıyla ilerliyorduk. Farlar açık olduğundan görebildiğimiz tek şey, yolda hemen önümüzdeki far ışıkları ve ilerideki kamyonların arka farlarının kızıl ışığıydı. Hava buz gibiydi. O’Rourke’yle ben üçüncü kamyondaydık. Ben O’Rourke ile şoförün arasında oturuyordum. Bartaniyelerimize sarınmıştık. Başımı koltuğa yaslayarak uyumaya çalıştım. O’Rourke, “Bana yaslanabilirsin,” dedi. Başımı omzuna dayamaya çalıştım, ama çok rahatsızdı. Doğrulup beni koluyla sarınca uykuya dalabildim.

Uyandığımda geçiş noktasına varmıştık. Dik bir yokuşu sarsıla sarsıla indik. Motor epey zorlanmıştı. Dibe ulaşınca dışarı çıktık. Gökyüzünde ay yoktu. Ortalık karanlık ve soğuktu. Tepemizde sarp kayalıklar yükseliyordu. Sağımızdan nehrin sesi geliyordu. Sesine bakılırsa sığ idi, dere gibi. Bacaklarım uyuş-

muştı, bu yüzden kıpırdatamıyordum. Her tarafım tutulmuştu. Sırtım ağrıyordu. Ağzımda pis bir tad vardı. Kamyona geri dönüp greyfurtla ekmek yiyip su içtim. Üşüyordum. Tekrar yola çıktık. Nehirden geçip karşı yakadan yukarı çıktık. Yukarı ulaştıktan sonra tekrar uyudum.

Sabah dörtte çekirgelerin bulunduğu söylenen kuru nehir yatağına vardık. Hava hâlâ zifiri karanlıktı. Kamyonları durdurup beklemeye başladık. Fotoğraf makinemi hazırladım.

Karanlık dağılıyordu. Ufuk grileşmeye başladı. Küçük bir tepenin eteğindeydik. Karşımızda nehir yatağı, bir kilometre kadar ötesinde ise on beş metre yükseklikte geniş bir kayalık vardı.

Ortalık aydınlandıkça, manzara belirmeye başlıyordu. Karşıda ne olduğunu görmeye çalışırken birden irkildim. Nehir yatağı kıpır kıpır dalgalanıyordu. Bir kilometrelik bir saha, ilerideki yol da dahil olmak üzere, çekirgelerle kaplıydı. Korku filmi gibiydi. Giderek artan gün ışığında parlamaya başlamışlardı.

Ufukta güneşin turuncu kenarı belirdi. Güneş yükselirken bulutlar dağılınca, manzaraya renk geldi. Güneşin ilk ışıkları çekirge sürüsünün üstüne düşünce, çekirgeler havalanıp uçuşmaya başladı. Bir kar fırtınası gibiydi.

ON BEŞİNCİ BÖLÜM

Nehir yatağı boyunca her iki yönde de gidip aşağıdaki çekirge sürüsüne baktık. Sürü beş kilometre boyunca uzanıyordu. Bir ara sürünün içine girdik. En sinir bozucu olan şey, çekirgelerin bize aldırmamasıydı. Onları ezsek bile toprağa ısrarla tutunmayı sürdürüyorlardı. Gizli bir ortak amaçları olan uzaylılar gibiydiler. Güneş yükseldikçe bazen bir bölümü havalanıyordu. RE-SOK görevlisi eline iki çekirge alıp kanatlarını gösterdi. Uçmaya hazırdılar.

Bütün bunları nasıl kanıta dönüştüreceğimi bilemiyordum. Sözlerimiz ve birkaç fotoğraf yeterli olmayabilirdi. Yeri kaplamış bir böcek sürüsünü doğru dürüst fotoğraflamak kolay değildir. Birkaç çekirgeyi yanımıza almak üzere polietilen bir torbaya koyduk. Yeminli ve imzalı ifadeler de almaya karar verdim. Aslında bunların tarafsız kişilerden alınması gerekirdi. Ama ne yazık ki yanımızda tarafsız kimse yoktu.

Askerler hava akınlarından korkuyordu, bu yüzden beş kilometre batıdaki bir köye gittik. Burada bir yeraltı sığınağı vardı. Oldukça büyük bir köydü. Altımızdaki küçük vadide iki yüz kadar kulübe görüyordum. Teraslarında kuru, sarı ekin balyaları vardı. Hasat vakti gelmediği halde köylüler ekinleri toplamaya başlamıştı, çünkü çekirge sürüsü harekete geçince rüzgâr onları buraya getirecekti.

Köylüler hummalı bir faaliyet içindeydi. Hepsi dışarıda, tarlalardaydı. Durmadan eğilip kalkan köylüler uzaktan bakınca solucanlara benziyordu. Tarlalardaki ekinleri topluyor, toplamadıkları kısımların etrafına hendekler kazıp içlerini samanla dolduruyorlardı. Böylece çekirgeler gelince ateş yakarak geri kalan ekinleri koruyabileceklerdi. Yaklaştıkça köylülerin seslerini duymaya başladık. Konuşmalar, hayvan sesleri, çocuk bağırışmaları geliyordu. Bir horoz öttü. O çekirge sürüsünü gördükten sonra, çabaları yetersiz ve boşuna geliyordu. Oysa hafif bir uçakla yapılacak birkaç saatlik bir ilaçlama sorunu çözerdi.

KHKC binasının önünde oturup gölgelikte çay içerken birden ortalık karardı. Aynı anda bir çığlık yükseldi. Kefti'lilerin biri ölünce attıkları matem çığlığıydı bu. Çekirgelerin geldiğini anladık. Kalkıp bakınca, bir gölgenin tüm araziye kaplamakta olduğunu gördük.

Herkes tarlalara doğru koşuyordu. Oraya vardığımızda, bulut bize ulaştı. Çekirgeler küçük tahta parçaları gibiydi. Yüzüme, açıkta kalan her yerime çarptıklarını hissediyordum. İlerideki hendekten duman yükseliyordu. Birileri hendeğe nemli saman atınca duman iyice koyulaştı. Ortalık neredeyse zifiri karanlık olmuştu. Şimdilik fotoğraf çekmeyi boşverip, başıma mavi eşarımı dolayarak tarlaya doğru koştum. Her tarafta insanlar vardı. Uçlarına dal parçaları bağlanmış uzun sopaları savuruyorlardı. Biri elime bir sopa tutuşturdu. Karşımda duran bir bitkiye baka kaldım. Küçük sarı yapraklarının herbirinde ve tepesinde yedi sekiz böcek vardı. Bir yaprağın yenip bitirilişini izledim. Yaprak bitince çekirgelerin bazıları yere düştü, bazılarıysa uçtu. Bitkiye sopayla vurup sarsmaya başladım. Böcekler ısrarla tutunuyordu. Onları bitkiden ayıramıyordum. Müthiş bir gürleme duyuyordum. Biraz ileride yaşlı, zayıf bir kadının bitkilere sopayla vurduğunu dumanlar, alevler ve karanlıkta hayal meyal görü-

yordum. Vücudunu saran kahverengi kumaş yere düşmüştü. Sopayı her indirişinde sarkık göğüsleri sallanıyordu. Sonra sopayı düşürdü. Titrek elini kaldırıp yumruk yaptı. Ardından bacakları kıvrılınca yere yığıldı.

Dört saat sonra ekinlerden geriye hiçbir şey kalmamıştı. Köylüler tarlalarda ağlıyor, bağılıyor, inliyor, saçlarını yolar, başlarını yere vuruyor, geleneksel halk matemi tarzında diz çöküp ellerini göğe kaldırıyordu. Kuru toprağı kavuran beyaz güneş batarken, sanki ufukta zalimce bir su serabı yaratırken, köylülerin kapıldığı dehşeti anlayabiliyordum. Bu topraktan artık altı ay hayır gelmezdi. Yiyeceksiz kalmışlardı.

Güya yardım görevlileri olmamıza karşın, çaresiz kalakalmıştık. Bir halkın yiyeceğinin tükenmesini izlemiştik. Ne yapabildik ki? O'Rourke, sıcaktan baygınlık geçirmiş ve yanmış birkaç kişiyle ilgilendi. Ben birkaç fotoğraf daha çektim. Kendimi röntgenci gibi hissediyordum. Onlara Safila'da fazla yiyecek olmadığını söyledik.

Yer altı sığınağında uyuduk. Hava kararınca yola çıktık. Artık karanlıktan nefret ediyordum. Yol tepe eteklerinin ardında dikleşiyordu. Etrafımız sarp dağlarla çevriliydi. Yüksek dağ havasını soluyorduk. Uzun süre yukarı çıktıktan sonra bir zirveyi aşp inmeye başladık. Dar bir vadiye girdik. Dağlarda olduğumuzdan farlarımızı yakmıştık. Abouti'liler geceleri, özellikle de aysız bir gecede buralarda uçuş yapmaya cesaret edemezdi.

Şoförümüz birden elini kaldırıp hüznü bir sesle, "Tessalay," dedi.

Karşımızda öncekilerden çok daha yüksek bir kaya duvarı vardı. Zirvelerden ilkinde Tessalay Geçidi başlıyordu. Batı dağlarının en yüksek bölümündeki altı kilometrelik bir koridordu bu geçit. O kayalık koridorun bu ucunda, yol önce yukarı çıkıyor, sonra kıvrıla kıvrıla girişe dek uzanıyordu.

Yolun kenarlarında birilerinin hareket ettiğini fark etmiştik. İlerledikçe küçük insan grupları görüyorduk. Bazıları yola eğilip mendil sallayarak bizi durdurmaya çalışıyordu. Durmamızı bekler gibi bir halleri yoktu. Sonuçta KHKC kamyonlarında olduğumuzu görüyorlardı. Askerlerin onlara verebileceği hiçbir şey yoktu. Geçide yaklaştıkça gördüğümüz insanların sayısı artmaya başladı. Sonunda her on beş metrede bir yolun her iki tarafında da insan grupları görür olduk. Biz geçerken hepsi de aynı şeyi yapıyor, doğrulup gönülsüzce el sallayarak bizi durdurmaya çalışıyordu.

Geçidin girişine varınca durduk. Keşke ay olsaydı, diye düşündüm; çünkü arkamızdaki manzarayı görmek, ayrıca kaç kişinin göç ettiğini anlamak istiyordum. Şoförler görmemizi kolaylaştırmak için farları kalabalığın üstüne çevirmeye çalışıyordu. Yanından geçtiğimiz insanların hali korktuğum kadar kötü değildi. Zayıftılar, ama bir deri bir kemik değildiler. Ayrıca yanlarına eşyalarını almışlardı. Belki de son göçlerinden ders alıp, bu kez hâlâ güçleri yerindeyken taşınmaya karar vermişlerdi. Ama Safila epey uzaktaydı. Tessalay tehlikeli bir yerdi, çünkü Abo-uti'liler mülteci göçünden haberdar olduğundan hemen her gün hava akını yapıyorlardı. Yol öyle çok bombalanmıştı ki, araçlar tarafından kullanılmaz hale gelmişti. Mülteciler geceleri olabildiğince çok ilerliyor, şafaktan önce ise geçidin civarındaki vadi-lerde bulunan yeraltı sığınaklarına girip günü orada geçiriyordu.

Şafağa az kalmıştı. Sığınaklardan birine gidip mültecilerle konuşmaya karar verdik. Tepenin yanında bir sığınak bulduk. Üç aracımızı da alacak kadar genişti. Girişi, kara motor yağıyla kaplıydı. Her tarafta yedek parçalar ve askeri araçlar vardı. Burası bir hava akını sığınağından çok bir tamirci dükkânına benziyordu. Yerdeki motor yağına karşın insanlar sigara içiyordu. Buranın bir ölüm tuzağı olduğunu düşündüm. Orada kalmak is-

temiyordum. Bunu O'Rourke'ye söyleyince bana hak verdi.

Sonunda tepenin diğer tarafından olabildiğince ilerledik, karışımıza bir krater çıkana dek. O zaman dışarı çıkıp bir sonraki sığınağa doğru yürüdük. Şoförleri geride bıraktık, kamyonları güvenli bir yere saklasınlar diye. Yürümemiz hata olmuştu, çünkü insanlar yabancı olduğumuzu görünce, yanımıza koşup para ve yiyecek istemeye başladılar. Etrafımız hemen bir kalabalıkla çevrildi. Pençe gibi eller tenimi tutuyor, insanlar öfkeyle ağızlarını gösteriyordu. Korkmuyordum, çünkü bunu ilk kez yaşamıyordum. Ayrıca niyetleri bize zarar vermek değildi. Tuhaf bir pandomimdi bu.

Askerler kalabalığı sopalarla dövmeye başladı. Sert vuruyorlardı, ama yine de tuhaf bir durum oluşmuştu. O'Rourke ile ben, yani Batı'dan gelen kurtarıcı melekler, açları kurtarmak için gürhunun içinden geçerken, asker korumalarımız aç kadınlara ve çocuklara vurarak bize yol açıyordu. On beş saniye sonra O'Rourke durup avazı çıktığı kadar bağırdı: "YETER! VURMAYI KESİN!"

Herkes şaşırmış, sus pus olmuştu. Kalabalık hemen etrafından çekildi.

"İndirin şu sopaları," dedi askerlere. "Sopaları indirin."

Ona sanki delirmiş gibi bakarak sopaları indirdiler.

"Şimdi, bize yol açın," dedi ilerisindeki kalabalığa elini sallayarak. "Bakın, şurada yol açın." Kalabalık, Kızıl Deniz gibi yarılp bize yol açtı. Yürümeyi sürdürürken, dönüp arkama bakınca peşimizden gelen askerlerin insanlara vurmaya devam ettiğini gördüm. Kalabalıktan bazıları gülüyordu.

Bizi götördükleri sığınak tepenin bir tarafına oyulmuş geniş bir tünel gibiydi. İçerisi düzenliydi. İnsanlar sıra halinde kilimlerin ya da alçak ahşap yatakların üstünde yatıyordu. Uyumayanlar ortadaki açıklıkta toplanmıştı. Bir masa getirtip çocukla-

rın ağırlığını ve boyunu ölçtük, sorular sorduk. Boy-ağırlık oranı ortalama yüzde seksen beşti. Fena sayılmazdı. Tehlike sınırı yüzde seksendi. Yani bu insanlar bize ulaştıklarında kötü durumda olacaklardı, ama daha önce gelenler kadar değil.

Mülteciler batı dağlarındaki, Tessalay koridorunun her iki tarafında altmışar kilometre boyunca uzanan bir bölgeden geliyordu. Şimdilik ekin kayıpları yalnızca bu bölgede yaşanmıştı. Gunter'in elçilik partisinde bana söylediklerini doğruluyordu bu. Ama çekirge mevsiminin henüz başındaydık. Ayrıca Kef-ti'nin başka yerlerinde neler olup bittiğini öğrenmek güçtü. Tahminimize göre beş ila yedi bin mülteci Safila'ya göç ediyordu.

Herkese Huda Letay'ı sordum, ama burada Esareb'li kimse olmadığını, çünkü orasının büyük bir şehir olduğunu ve krizin henüz şehirleri etkilemediğini söylediler.

O'Rourke bir köşede kendine muayenehane kurmuş, hastalara bakıyordu. Açlıkla birlikte görülen her zamanki hastalıklar mevcuttu; ishal, dizanteri, solunum problemleri, kızamık vakaları. Ama beklenmedik bir şey yoktu. Ayrıca menenjit vakasına da rastlamadık. Yine de gerekli ilaçları bulamazsak bu insanlar Safila'yı kısa sürede tekrar bir ölüm kampına çevirecekti.

RESOK görevlilerine, mültecilere bir açıklama yapıp, Nambula'daki yiyecek durumunu anlatmalarını, burada kalmalarının daha iyi olabileceğini söylemelerini istedik. Ama mülteciler güldüler ve omuz silktiler. Batılı örgütlerin ve BM'nin bulunduğu yerlerde yiyecek bulma şanslarının daha fazla olacağı ortadaydı. RESOK görevlileri konuşma yaparken çevremdeki insanlara baktığımı ve şöyle düşündüğümü anımsıyorum: “Evet, sizi yakında tekrar göreceğim. Kafa deriniz gerilmiş olacak. Bu yüzden sürekli sırtıyor gibi görüneceksiniz. Saçlarınız incelik olacak. Yürüyemeyeceksiniz. Çocuklarınız ölecek. Hiçbirimizin elinden bir şey gelmeyecek.” Sorumluluk hissetmek, ama çare-

siz olmak korkunç bir şey. O gün hava kararınca Adi Wari'ye dönmek üzere yola çıktık.

Hastaneye vardığımızda Muhammed'in Safila'ya geri götürülmüş olduğunu öğrendik. O'Rourke hastanede biraz kalıp hastalarla ilgilenmek istedi. Ben de RESOK bürosuna gittim. Hago-se'ye Doğu Nambula'daki yiyecek stoklarının azaldığını anlattım. Mültecileri buradaki yiyeceği olan köylere dağıtmasını önerdim. Ama bana çok iyi bildiğim bir bakış fırlattı. "Bana numara yapma. Batı isterse yiyecek bulabilir. Batı'daki şarap göllerinden ve tahıl dağlarından haberim var," diyordu bu bakışla. KHKC'ye geri döndüğümde, O'Rourke bir Land Rover bulmuştu. Bununla Safila'ya gidebilirdik. Bir kamyonun bize sınıra kadar refakat etmesini ayarladık. Sınırdan sonra yalnız ilerleyecektik.

Hava ısınıyordu. Nambula toprağının hafif kokusu açık pencerelerden giriyordu. Önümüzdeki kamyon durmuştu. O'Rourke de Land Rover'ı durdurdu. Birkaç dakika sonra kamyon tekrar harekete geçip yoldan saptı. Sınıra yaklaşmış olmalıydık. KHKC sınırın nerede olduğunu biliyordu. Yarım saat sonra kamyon tekrar durdu ve bu kez askerler dışarı çıktı. Biz de çıktık ve aşırı duygusal bir şekilde vedalaştık. El sıkıştık ve kucaklaştık. Sanki tatilden eve dönüyorduk.

"Neredeyse birbirimize adreslerimizi vereceğiz," diye mırıldandı O'Rourke bana, aynı askerle ikinci kez kucaklaşırken. "Böyle giderse bu heriften çocuk doğurup, çoraplarını yıkamaya başlayacağım."

Kamyonları uzaklaşıp gözden kaybolunca, o açık çöl arazisinde bir süre durduk. Gökyüzü yıldızlarla dolu, ıslıl ıslıldı.

"İyi iş becerdin," dedi başıyla Kefti'yi göstererek.

"Sen daha iyiydin."

Hava sıcaktı. Ayaklarımın altındaki kumlar serindi. Birbiri-

mize iyice sokulmuş bakışıyorduk.

“Yola devam edelim mi?” dedi.

Sınırdan uzaklaşmamız gerektiği konusunda haklıydı, çünkü buraları pek güvenli değildi. Ayrıca saat on olmuştu bile. Sidra’ya en az beş saatlik yolumuz vardı. Land Rover’ı bir süre ben kullandım. Sonra yer değiştirdik. İkimiz de çok yorgunduk. Sanırım dayanmamızı sağlayan şey, Kefti’den kurtulmamızdı. Aracın panelinin ışığında O’Rourke’yi belli belirsiz görebiliyordum. Gömleğinin kollarını dirseklerine dek sıyırmıştı. Kolları ve bilekleri güçlüydü. O zamana dek bilekler hakkında pek kafa yormamıştım, ama birden o bilekler hayatımda gördüğüm en güzel bilekler gibi geldi. Öyle güçlüydüler ki. Öyle erkeksiydiler ki. Öyle harikaydılar ki.

“Bu gece ne kadar ileri gidelim sence?” dedi. Sonra birden kızardı. Söylediğinin ne anlama gelebileceğini fark etmişti.

“Şoför sensin.”

Biraz sonra kamyonu durdurdu.

Bir ateş yakıp yere bir muşamba örtü sererek üstüne oturduk. O’Rourke bir şişe viski çıkardı.

“Onu nereden buldun?” diye sordum hayretle.

“KHKC’den.”

Yanında biraz esrar da vardı. Ateşin yanışını izledik. İri, kara bir odun parçası beyazlaşıp ufalanarak korların arasına karıştı. O’Rourke esrarlı sigarayı bana uzatırken ellerimiz sürtündü. İlk başta hiç konuşmadık. Sonra örtünün üstüne uzandım. O da biraz öteye uzandı. Konuşmaya başladık.

Babasının diplomat olduğunu, çocukluğunun Afrika’nın ve Uzak Doğu’nun çeşitli yerlerinde geçtiğini, tıptan ayrılınca Barış Gönüllüleri’ne katıldığını anlattı. Babası ölmüştü. Annesi Boston’da yaşıyordu. Tıp onda hayal kırıklığı yaratmıştı. Uzun süre New York’ta yaşayıp ilaç firmalarına reklam filmleri çeke-

rek epey para kazanmıştı.

“Sonra hayatım mahvoldu.”

“Ne oldu ki?”

Bir süre sustu. Sonra, “Bu konuda konuşmak istemiyorum... kusura bakma,” dedi.

“Tamam.”

“Sen niye buraya geldin?” dedi.

Kafam dumanlı olduğundan ona bazı şeyleri anlattım. Ama Oliver’dan bahsetmedim. Sustuk. Sigarayı uzatınca ellerimiz tekrar dokundu. Yalnızdık. Birbirimize öyle yakındık ki. Yapmamalıyız, diye düşündüm. Linda’yı düşündüm. Safila’ya döneceğimizi düşündüm. Uzanmış yıldızlara bakarken, esrardan başım dönüyordu. Bir nefes daha çekince, sanki bu gece ne yaparsak yapalım önemsizmiş gibi gelmeye başladı.

“Yukarı baksana,” dedim. “Şu yıldızlara bak. İnsan kendini küçücük hissediyor. Güçsüz. Yıldızların altında küçücük.” Dudaklarımı ıslattım. “Niye bu dünyadayız O’Rourke?”

“Periler diyarına gittin, değil mi?”

“Ben periyim,” dedim, sigarayı uzatarak.

Bir süre sustuktan sonra, “Doğru dürüst yaşamak için herhalde,” dedi.

Biraz sonra kalkıp arabaya gitti. Kapıyı açtı. İçeride bir şeyler yaptı. Kapıyı kapadı. Geri döndüğünde kucağında battaniyeler vardı. Eğilerek birini bana uzattı. Beni usulca öptü, iyi uykular dilercesine. Sonra tekrar öptü. Üçüncü kez de öptükten sonra, “Ben şurada uyuyacağım,” dedi. “Bir şeye ihtiyacın olursa ılık çal.”

Gecenin ikisinde uyandım. Her nasılsa uykuda ona yaklaşmışım. Doğrulup etrafıma bakındım. Ateş sönmeye yüz tutmuştu. Ortada, beyaz küllerin arasında o kara odun parçasının bir kısmı hâlâ duruyordu. Altı kırmızıydı. Etraftaki bitkilerin iri yaprakla-

rı vardı, tıpkı Safila'dakiler gibi. O'Rourke uyuyordu. Bir koluyla yüzünü örtmüş, derin derin soluyordu. Sırt üstü uzanıp bir süre yıldızları seyrettim. Hava hâlâ sıcaktı. Arada sırada çok hafif esintiler hissediyordum. Üstümü örtüp O'Rourke'nin sırtına doğru döndüm. Üstünde incecik bir hâki gömlek vardı. Yüzüm ona öyle yakındı ki, neredeyse dokunacaktım. Sırt üstü döndü. Soluklarının değişmesinden uyandığını anladım. Kıpırdamadan yattım. Kalbim küt küt atıyordu. Başımı kaldırıp çenesine baktım. Sonra tek gözünü açıp bana baktığını ve sonra kapadığını gördüm. Yavaşça bana döndü. Elini uzatıp belime koydu. Nefesimi tuttum. Dudaklarımız birbirine öyle yakındı ki, neredeyse dokunacaktı. Sonra beni kendine çekip vücuduna yasladı. Ereksiyon halinde olduğunu kot pantolonundan hissediyordum. Ağzını biraz daha yaklaştırdı dudaklarımız sürtündü. Bu kez karşı koymam mümkün değildi; yaşadığımız o korkunç şeylerden sonra, kamp ateşinin ışığında, birlikte yalnızken...

ON ALTINCI BÖLÜM

Uyandığımda gün ağarıyordu. O'Rourke çoktan kalkmış, ateşte cezveyle su ısıtıyordu. Sabahın erken saatleriydi. Güneş ufukta yeni beliriyordu. Gözlerimi kapadım. Bunu yapmamalıydık, diye düşündüm. Harikaydı, ama yapmamalıydık. Belki Linda artık O'Rourke'yle birlikte değildi, ama bunu istediği kesindi. Üzülmesini istemiyordum. Üzülme de istemiyordum. O'Rourke'yi kötü duruma düşürmek de istemiyordum. Başımızda yeterince bela vardı zaten. Ama içimde romantik hisler oluuuşmaya başlamıştı, tüm belalara karşın.

Uyandığımı bilmiyordu. Gözlerimi açıp onu en ince ayrıntısına dek inceledim. Ateşe bakıyordu. Hâki gömleğinin sırtı yırtılmıştı. Dirseğini dizine dayamış, düşünen adam pozisyonundaydı. Bana neler olduğunun pekâlâ farkındaydım. Burada zıtların birlikteliği (trajedinin ve komedinin, ciddiyetin ve yüzeyselliğin) çoktandır şaşırtmıyordu beni. En korkunç şeyler olurken bile, ufak tefek şeylere sinirlenmeyi sürdürüyordum ve aşk önemsizleşmek yerine daha da önem kazanıyordu.

Oliver'la ilişkimden sonra dört yıldır gönül işlerinden uzak durmuş, huzur içinde yaşamıştım. Şimdi ise, tam sükunetimi korumam ve odaklanmam gerekirken, bu mesele çıkmıştı başıma. Kendime gelmeliydim. Oliver'la yaşadıklarımın tekrarlanması istemiyordum. Linda olmasaydı bile, bunun sırası değildi.

O'Rourke'yle ben dün gece yaşadıklarımızı unutmak, bu konuda yetişkince davranmak zorundaydık. Eskisi gibi davranmalıydık.

Uyanırken epey ses çıkardım. Esnedim, gerindim.

Bana baktı.

"Dün gece için özür dilerim," dedim. "Bana ne oldu bilmiyorum."

Rahatlamış gibiydi. "Çay ister misin?" dedi.

"Birazdan." Kalkıp etrafa bakındım. "Hiç çalı yok burada."

"Land Rover'ın arkasına git. Biri gelirse seslenirim," dedi sırtarak. Ufka bakıyordu.

Sidra'ya dönerken inanılmayacak kadar, *inanılmayacak kadar* olgun davrandık. Çekirge krizini ve onunla başa çıkma yollarını en ince ayrıntısına dek konuştuk. Sanki dün gece hiç yaşanmamıştı. O'Rourke ummadığım kadar rahat davranıyordu. Gergin ve aksi olmasını beklemiştim oysa. Yaptığımız şeyden pişmanlık duyacağını, bu yüzden bana kötü davranacağını sanmıştım. Oliver'in mirasıydı bu. Oysa O'Rourke son derece normal davranıyordu. Dümdüz çölde iki saat kadar ilerledikten sonra, ufukta bir şey anladık. Yaklaşınca, bunun burunlamasına çarpışmış iki kamyon olduğunu gördük. Gülmeye başladık. Adamlar nasıl yapmışsa, yetmiş kilometrelik düzlükte, ortalıkta ne bir dönemeç, ne de bir engel varken çarpışmayı başarmıştı.

"Birbirlerini çok seviyorlar herhalde," dedi O'Rourke. "Kaza eseri tanışmışlar."

Gerçekten de sevgi dolu görünüyorlardı, burun buruna. Kazanın ardından birkaç gün geçmiş olmalıydı. Yükler götürülmüştü. Etrafta da bisikletli bir İngilizden başka kimse yoktu. Adamın üstünde bir safari giysisi, başında bir keş, sırtında da bir çanta vardı.

"Noolmuş burada ya? Baksanıza," diye seslendi İngiliz ya-

nından geçerken, “bu saçma sapan kazayı yapmayı nasıl becermişler? Kefti’ye bu taraftan mı gidiliyor?”

“İşte,” diye mırıldandı O’Rourke aracı durdururken,” yurdu-
ma dönmeyi bu yüzden istemiyorum.”

“Tam aynı şeyi düşünüyordum.”

İngiliz’in yanından ayrıldığımızda gülüyor ve “Noolmuş burada ya...” diye tekrarlıyorduk. Meğer tek başına sponsorlu bisiklet gezisine çıkmış. Norfolk’taki eşekleri koruma derneğine bağış toplamak için Afrika’yı batıdan doğuya kat ediyormuş. Kefti’de yirmi yıldır savaş olduğunu öğrenince şaşırdı, ama yolunu değiştirmeye ikna edemedik.

Sidra’ya sadece bir saat kalmıştı. Biraz sonra ufukta o tuhaf, kızıl dağlar belirdi. Dıştan bakınca O’Rourke kadar rahat görünüyordum herhalde. Aşk gecemizde yaşadıklarımızın anılarını sanki minik paket kâğıtlarına sarmış, teker teker açarak anımsıyordum. İçim bazen sevgiyle, bazen korkuyla doluyordu. Ruhumun derinliklerinde bir yerde gülünç bir şeylerin başladığını hissediyordum. Sidra’ya yaklaştıkça ve O’Rourke ile son birkaç gündür paylaştığım yakınlığı kaybedeceğimi anlayınca, kendimi kötü hissetmeye başladım. Buna engel olamıyordum. Kendimi kontrol edemiyordum. İlişkimizin nereye gittiğini öğrenmek istemeye başlamıştım. Henüz hiçbir şey için geç değildi.

Sidra’ya dönmek kafamı bir süreliğine bu düşüncelerden temizledi. Fotoğrafları banyo ettirmeyi, bir şeyler yemeyi ve sonra da BM’den André’ye rapor vermeyi önerdim. Ana caddedeki kirli bir kafeye oturup, yiyecek beklerken kola içtik. Konuşmuyorduk. Manzaraya odaklanmaya çalıştım. Kömür taşıyan bir at arabası geçiyordu. At, kömür tozuyla kaplanmıştı. Çuval giymiş, yüzü kumlu bir çocuk yolun karşısından bize doğru gelirken dileniyordu. Yüzündeki kum dışında bir problemi yokmuş gibi görünüyordu oysa. Dilendiği herkes elindeki kâseye para

bırakıyordu. Çocuğa alışık gibiydiler.

“Sence ben deli miyim?” diye sordum O’Rourke’ye ciddi bir sesle.

“Bilmem. Şizofren olabilirsin.”

Faydasızdı. İçimdeki o his tekrar kabarıyordu. O’Rourke gözüme öyle çekici görünüyordu ki şimdi. Öyle iyi, öyle soğukkanlı, öyle kararlı bir adamdı ki. Ama başkaları yüzünden ayrılmamız gerekecekti. Dün gece yaptıklarımız aklımdan çıkmıyordu bir türlü. Onun için ne anlama geliyordu acaba? Benimle gerçekten görüldüğü kadar ilgileniyor muydu? Bize ne olacaktı şimdi? Patlamak üzereydim. Tanrım, keşke erkek olsaydım, diye düşündüm. Ellerimin üstüne oturup dudaklarımı sımsıkı kapadım.

“Şey, Rosie. İyi misin?” dedi.

“İyiyim? Neden sordun?” dedim gergin bir sesle.

“Bilmem ki. Biraz... tuhaf görünüyorsun.”

“İyiyim.”

Uzanıp elini alnıma koydu. “Hımmmmın.”

Bu her şeyi daha da kötüleştirdi. Bana karşı ne hissediyorsun? diye bağırmak istedim. Neler oluyor?

Ama, “Biraz yürüyeceğim,” demekle yetindim. Bana şaşkın şaşkın baktı.

Geri döndüğümde yemekler gelmişti. Yürüyünce sakinleşmiştim. Kriz geçmişti. Artık tekrar demir kadın olabilirdim, talihim yaver giderse.

*

Fotoğrafların üçte biri çıkmadı. Kapkaraydılar. Bunlara “gece koleksiyonu” adını verdik. Bazıları da bulanıktı. O’Rourke bunlara “sis” ya da “kürk” dememizi önerdi. Bazılarıysa iyi çık-

mıştı. Neyse ki sayıları yeterliydi.

İyi olanların herbirinden on ikişer kopya istedikten sonra, André'yi bulmak üzere BMMYK'ya doğru yola çıktık. İlerlerken patlamanın sonuçlarını kestirmeye çalıştım. Başımın ne kadar derde gireceğini bilemiyordum.

“Sana ne demiştin?” dedi André, ofisine girince. “Oraya gitme demiştin. İyi misin?”

Ona fotoğrafları uzattım.

“Taaanrım.”

“Gemi on gün sonra mı gelecek?” dedim.

“Umarım,” dedi. Karamsar görünüyordu.

“Ne demek istiyorsun? Gelmiyor mu yani?” dedi O'Rourke.

“Geliyor, ama on gün içinde değil.”

“Ne zaman peki?”

“Tanrım, keşke bilsem. İki üç hafta diyorlar.”

O'Rourke André'ye sigara uzattı. Kendi de bir tane yaktı. Geminin gecikmesinden daha kötü haberler de vardı. Kuzeydeki, sınır boyundaki diğer kamplara yeni mülteciler gelmişti.

“Affedersiniz. Ne diyeceğimi bilemiyorum.”

André artık bana eskisi gibi güven vermiyordu. O artık, yiyeceği tükenen çeyrek milyon insandan sorumlu biriydi.

“Senin suçun değil, biliyorum,” dedim. “Ama bu devlet kurumları nasıl bu kadar kötü işleyebiliyor, Etiyopya gibi yerlerde rezil olduktan sonra, nasıl hâlâ her şeyi yüzlerine gözlerine bulaştırabiliyorlar, anlamıyorum.”

André ellerini havaya kaldırıp gözlerini devirdi.

Sonra güvenlik güçlerinden konuşmaya başladık. Sidra'nın baş komiseri Abdul Gerbil yaptıklarımızı duyunca öfkeden deliye dönmüş. Otoriter ve de çılgın bir adamdı. Cüppeyle ve Blues Brothers tarzı güneş gözlükleriyle dolaşırdı. Saçı, Palyaço Co-co'nunkine benzerdi.

“Yaptığınız yolculuğa değil de, bunu sonradan öğrenmesine bozuldu,” dedi André.

“Hele bir de basında çıkarsa,” dedi O’Rourke, “asıl o zaman öfkeden kudurur. Gazeteciler öğrendi mi?”

“Hayır. Sanmıyorum,” dedi André. “Herkes yolculuktan kimseye bahsetmemelerini tembihledim.”

“Peki ya Malcolm?” dedim.

“Haber almadım,” dedi.

“Yakında alırsanız herhalde,” dedim.

Gidip Abdul Gerbil’le konuşmamız gerektiğine karar verdik. Ama şansımıza Abdul Gerbil o gün kuzeye gitmişti. Önemli herkese geri döndüğümüzü bildirdikten sonra, Gerbil’e son derece resmi bir not bırakarak, yaşanan talihsiz olayları konuşmaya geldiğimizi, ama kendisini bulamadığımızı belirttik. Sonra oradan kaçarcasına çıkıp Land Rover’a atlayarak sıvıştık.

Tekrar André’nin ofisine uğradık. Fotoğrafları hemen El Damar’a, bir raporla birlikte göndermeye söz verdi. “Malcolm’a haber ulaştırmaya çalışacağım. Biraz sakinleşsin. Fazla sorun çıkarmasın,” dedi.

“Sağ ol,” dedim. “Toyota’nın parçalandığını biliyor mu?”

“Bilmiyordur herhalde. Ben bilmiyordum.”

“Güzel. Sakın söyleme öyleyse.”

“Ben de hemen söylemeyi düşünüyordum. Bak, eğer sıkıntı çekiyorsanız bizim yedeklerden birini alabilirsiniz, tamam mı? İster misiniz?”

Yedek araçlarının olması inanılmazdı. “Evet. İyi olur.”

KHKC Land Rover’ıyla dolaşmaktan iyiydi bu, üstünde arma olmasa bile. KHKC’nin Sidra’daki gayri resmi karargâhının yerini biliyordum. Land Rover’ı oraya bıraktıktan sonra, BM kamyonetiyle Safila’ya doğru yola çıktık.

“Tak, tak, kimse var mı?” Betty şakacıktan kafama vuruyordu. Şaşırıp başımı kaldırıncı Henry, Linda, Sian, Debbie ve O’Rourke’nin yemekhanenin masasında yemeklerine dokunmadan oturduklarını gördüm.

“Kusura bakmayın. Mayın şokunu atlatamadım da.”

“Zavallı ihtiyar,” dedi Henry.

“Bu gece erken yat,” dedi Debbie.

Yemekhanedeki sıcak sohbeti özlemişim. Mantarlı adam hâlâ oradaydı, ama artık bacağına kesilmesini istiyordu. Henry sarhoşken köpeklerden birini tentürdiyotla mora boyamıştı. Hepimiz çok neşeli görünüyorduk, ama aslında keyifsiz ve gergindik. Kamptaki çocukların üçte birinin boy-ağırlık oranı yüzde seksen beşin altındaydı. Kamptan ayrıldığımızdan beri üç yüz mülteci daha gelmişti. Ölü sayısı her gün artıyordu.

“Bu gece erken yatsam iyi olacak sahiden,” dedim. “Uykuya ihtiyacım var.”

Kapının yanında oturan O’Rourke çıkarken kolumu tuttu. “İyi misin?” diye fısıldadı.

“Evet, iyiyim. Biraz... yorgunum o kadar. Yarın görüşürüz.” Diğerleri bir tuhaflik sezmiş miydi acaba?

Ertesi gün güzel geçmedi. Fazla uyumuşum. Kalkıp duş aldığım da saat sekizdi. Duştan ıslak saçla ve bir havluya sarınarak çıktığımda, yemekhanenin kapısında duran Gunter Brand’ın iri at kafasıyla karşılaştım. Mantarlı adam Gunter’i rahatsız ediyordu. Gunter onu ayağıyla itmeye çalışırken başını kaldırmış bağıırıyordu. Mantarlı adam nedense bacağına Gunter’e kestirmenin

iyi bir fikir olduğunu düşünmüştü. Bu arada Psycho, yani Henry'nin mora boyadığı köpek, ikisinin etrafında turlayıp havlıyordu. Gunter'in burada ne işi vardı? Hem diğer herkes neredeydi?

Hemen kulübeme koştum. Gunter'in gelişi bir şeyler yapmamızı sağlayabilirdi. İki saniyede giyinip gülümseyerek çıktım.

“Gunter, seni görmek ne güzel. Psycho, otur!” dedim otoriter bir sesle, sanki Psycho hep sözümü dinlermiş gibi. “Üff, çok sıcak. Serinlemek için duş alayım dedim. Bir şeyler içmek ister misin? İçeri gelsene.” Onu yemekhaneye götürürken mantarlı adamlarla arasına geçtim. Mantarlı adanı bana bacağına gösterip eliyle kesme hareketleri yapıyordu. “Kapa çeneni ve defol,” diye fısıldadım, el kol hareketleri yaparak. “Git. Git.”

Psycho Gunter'in peşinden yemekhaneye girdi. Ayak bileklerini ısırma çalışıyor ve havlıyordu. Gunter çantasını sıkı sıkı tutmuş, köpekten kurtulmak için dans ediyordu.

“Bu köpek niye mor?”

“Ha ha,” diye güldüm neşeyle. “Ne alırsın? Soğuk bir şeyler? Çay?”

Aşçı Kemal ortalarda yoktu. Çaydanlık da.

“Çay lütfen. Teşekkürler.”

“Ah. Yalnız çaydanlık nerede bilmiyorum. Ben çaydanlığı ararken kola ister misin?”

Buzdolabını açınca kucağıma iki paket Brie peyniri düştü. Leziz görünüyorlardı. Raflara, O'Rourke'nin Pouilly Fuissé ve ahududu votkası şişeleri, Lindt çikolatası, pasta ve Stilton peyniri kutuları tikiştirilmişti. Brie paketlerini hemen tekrar buzdolabına koyup kapısını kapadım ve arkama dönünce Gunter'in beni izlemekte olduğunu gördüm. Yoldan bir araç sesi gelince, André'nin ödünç verdiği BM kamyonetini hatırladım. Gunter ne bu kamyonetten, ne de Toyota'nın hurdaya döndüğünden haber-

dar olmamalıydı. Kefti'ye gittiğimizi görmezden gelebilirdi, ama mayın patlaması olayını öğrenirse asla. Diplomatik bir krize yol açabilirdi bu.

“Kahretsin.” Gunter şimdi aşağıya, köpeğe öfkeyle bakıyor, bacağını sallıyordu. Psycho, Gunter'in bacağına göz dikmişti.

“Psycho! Kes şunu.” Tasmaından tutup onu zaptetmeye çalıştım. “Yan odaya geçelim mi?” dedim. “Psycho seni çok sevdi. Ondan kurtulayım.”

Psycho'yu dışarı sürükleyip tepenin yamacına doğru savurduktan sonra, BM kamyonetini durdurmak için yola doğru koşup kollarımı sallamaya başladım. Ama gelen BM kamyoneti değil, bizim Toyotalardan biriydi. Direksiyonda Debbie vardı.

“BMMYK'dan Gunter geldi,” diye fısıldadım telaşla. “Gidip BM kamyonetini saklamalarını söyleyebilir misin?”

“Tamam,” dedi neşeyle. “Yolda dükkâna uğramam gerek, ama söylerim.”

Yemekhaneye geri döndüğümde, Gunter bir sandalyenin yanında duruyordu. Sinirli görünüyordu. Buzdolabını biraz aralayıp iki kutu kola aldıktan sonra hemen yanına koştum.

“Geldiğinde seni karşılayacak kimsenin olmamasına üzgünüm.”

“Biraz tuhaf bir karşılama gerçekten.”

“André gelmedi mi?”

Kahretsin. Masadaki kültablasında bir esrarlı sigara izmariti ve bir paket kartonu yırtık çarşaf vardı.

“Hayır. Limana gitti.”

Elimle kültablasını örtüp kaldırdım. Görmüş müydü acaba? Gördüyse bile belli etmiyordu.

“Sahi mi? Orada ne yapıyor? Otursana. Şu çaydanlığı biraz daha arayayım!”

Kültablasını çöp tenekesine boşalttım. Çaydanlık hâlâ geri

dönmemişti. Bir greyfurt alıp şimdi oturmakta olan Gunter'e götürdüm. Bu saçma bir davranıştı tabii. Bana tuhaf tuhaf baktı. Biraz gergin bir konuşma yaptık. Bir moral yükseltme turuna çıkmıştı anlaşılan. Ona sorunumuzu anlatmaya başladım. O sırada yine bir araç sesi gelmeye başladı. Gelenin O'Rourke olmasına, ya da en azından Betty olmaması için dua ettim.

"Yani," dedim Gunter'e, "stoğumuz en fazla üç hafta yeter." Kapıda sesler duyuldu. Bir kadın sesi. Bir erkek sesi. O'Rourke'nin sesi. Güzel. Ama kadının sesi öfkeliydi. Yemekhaneye geliyorlardı. Sesleri giderek yükseliyordu. Debbie dükkâna girdiği için onları görememiş olabilirdi. Eğer öyleyse, burada olduğumdan haberleri yoktu.

"Rosie'yle yatıyorsun biliyorum. Onunla yatıyorsun."

Linda'ydı bu. Yemekhanenin önündeydiler. Dehşetle Gunter'a baktım. Başını eğmişti.

O'Rourke'nin sesi tekrar duyuldu. Sakin ve sağduyuluydu. Ama ne dediği anlaşılmıyordu. "Sırf Rosie'yle Kefti'ye gittim... Rosie'yle yatıyorum... gelmez."

"Bunu nasıl söylersin. Nasıl cüret edersin!" diye bağırdı Linda.

"Ama... seninle... ilgisi var?" Hâlâ ne dediğini anlayamıyordum.

"Çok ilgisi var." Yemekhaneye giriyorlardı. Donup kalmış, kımıldamıyordum.

"Ama sen kız arkadaşım değilsin. Seninle ilişkim yok. Bura ya seninle birlikte olmak için geleceğim demedim ki. Haksızlık ediyorsun." Kafam deli gibi çalışıyordu. Mutfığa giriyorlardı.

"Onunla yattın değil mi? İtiraf et. Yattın."

"Linda. Yapma ama."

"İçgüdülerim idarecimizle birlikte Kefti'ye yaptığın keşif gezisinde onunla birlikte olduğunu söylüyor. Seninle geçmişte bir-

likte olduğumuz ve ayrıca, şimdi ikinizle de beraber çalışmak zorunda olduğum göz önüne alındığında, bunun doğru olup olmadığını bilmeye hakkım var sanırım.”

“Hayır, yok.” Bize doğru geliyorlardı.

“Rosie’yle yattın. Yattığını biliyorum. Ne zaman yaptın? Nerede?”

“Tamam. Madem ki ısrar ediyorsun söyleyeyim. Evet, Rosie’yle yattım. Rosie’yle iki gece önce yattım. Çölde. Bir muşamba örtünün üstünde.” İçeri girip de Gunter’le benim onlara baktığımızı görünce apışıp kaldılar.

O’Rourke hiçbir şey olmamış gibi davranmaya çalıştı. Aslında rol yapmayı da iyi becerdi.

“Hey, misafirimiz varmış. Selam! Tanıştığımıza sevindim. Ben Robert O’Rourke. Safila’nın yeni doktoru olmak üzereyim. Tanıştırayım. Linda Bryant. Hemşire ve beslenme uzmanı.”

“O’Rourke. Linda. Sizi Gunter Brand’la tanıştırayım,” diye araya girdim yiğitçe. “BM Nambula Mülteciler Dairesi’nin Baş Müdürü.” O’Rourke bana dehşetle baktı. “Gunter. Bu Robert O’Rourke. Yeni doktorumuz. Amerika’dan yeni geldi. Yanındaki de Linda Bryant. Linda iki yıldır bizimle çalışıyor. Çaydanlığı gören oldu mu?”

Linda’yla O’Rourke’yi peşime takıp mutfağa gitmeye çalışıyordum, çünkü onlara BM kamyonetini saklamalarını söylemeliydim, ama Linda olduğu yere çakılıp kalmış, hüngür hüngür ağlamak üzereydi. O’Rourke ise Gunter’e manyak bir genç gibi davranıyordu. Çenesinin bu kadar çok işlediğini hiç görmemiştim. Elindeki anahtarları sallayıp duruyordu. Onlara içecek getirdim. Gunter öfke nöbeti mi geçirecekti acaba? Mutfaka geri döndüm. O’Rourke’yle Linda’nın arasında bir şey yok muydu yani? Hâlâ birlikte çalışabilecek miydik? Yeniden odaya döndüm. Birden başka bir aracın sesini işittim. Harekete geçmeye

fırsat kalmadan, Henry yemekhaneye dalıp seslendi: “Selam. BM kamyonetini getirdim. Misafirimiz bu mu? Kamyonetinizi ödünç verdiğiniz için çok teşekkürler. Çok iyisiniz. Sağ olun.”

Sonunda O’Rourke Gunter’e, Kefti hakkındaki gerçeği anlattı. Ama tuhaf bir şekilde, Gunter kızmaktan çok etkilenmiş gibiydi. Bizi dinledi, fotoğraflara ve rakamlara kaygıyla baktı, bir sürü soru sordu. Çekirgelerin sadece sınırlı bölgelerde olduğunu ısrarla savundu ve Safila’ya gelen mültecilerin sayısı hakkında yanıldığımızı söyledi. Ama buraya gelmesi bile bir sorun olduğunu kabul ettiğinin kanıtıydı.

*

Gunter’e kampı gezdiriyorduk. Her şey yolunda gidiyordu. Beslenme merkezindeydik. Anneler sıra sıra oturmuş, turuncu plastik bardaklardaki besinleri kaşıklarla çocuklarına yediriyorlardı. Tencerelerin arkasında duruyorduk. Birden arkamızdan bir ses geldi: “Rosie’yle yatıyor musun?”

Sian’dı bu. Hasır duvarın ardındaydı.

“Onunla yatıyor musun?” dedi.

Afallamıştım. Bugün herkese ne olmuştu böyle?

“Tabii ki Rosie’yle yatmıyorum, seni çılgın,” dedi Henry. “O kahrolası dağlar kadar yaşlı.”

“Tüm vaktini onunla geçiriyorsun.”

“Bak Sian, ben Rosie’nin asistanıyım.”

“Kulübene taşınmama *niye* izin vermiyorsun?”

“Yer yok.”

“Rosie’yle ilişkin yüzünden, değil mi?”

Gunter bana dik dik bakıyordu.

“Sian, Henry’yle yatmıyorum. Henry, dağlar kadar yaşlı değilim,” diye seslendim duvarın arkasına. Sonra bir kraliçe gibi

müşfikçe gülümsedim. “Devam edelim mi Gunter?”

Final muhteşem oldu. Gunter’le birlikte kuru yiyecek dağıtımını izlerken Abdul Gerbil çıkageldi. Cüppesinin eteklerini savura savura koşuyordu. Güneş gözlüğü çarpılmıştı. Kefti’de olup biten her şeyi öfkeyle, bir çırpıda anlattı: Ölen askerleri, parçalanmış Toyota’yı, Muhammed’in bacağını. Benim tamamen sorumsuz, kaygısız, başına buyruk, yetkililere saygısız olduğumu, işimi hiç hak etmediğimi söyledi.

Henry Gunter’i arabayla yemekhaneye geri götürdü. Ben birazdan geleceğimi söyledim. Halletmem gereken birkaç mesele vardı. Cipe doğru yürürken, Linda’nın diğer taraftan hastaneye doğru yürüdüğünü gördüm. “Kendinle gurur duyuyorsundur herhalde,” dedi.

“Gerçekten üzgünüm. Böyle olmasını istememiştim. Durumumuz çok uç noktadaydı.”

Bana baktı. “Bütün suç sende değil,” dedi. “Onun da kabahati var. Sorumsuz.”

“Niyetim onunla yatmak değildi.”

“Onun suçu. Piç kurusu.”

“Niye öyle diyorsun? Onunla çıkıyor muydun?”

Bana ağlayacakmış gibi baktı. “Demek ki çıkmıyormuşum,” dedi.

“Peki ya eskiden?”

“Şey, aramızda bir şeyler oldu. Chad’dayken. Bir ilişkiydi diyebiliriz sanırım. Birkaç hafta sonra bitti. Oradan ayrılıp Nijerya’ya gittim. Ama sonra oraya geleceğini duydum. Bilirsin işte. Belki bana inan—”

“Bilirim,” dedim, “inan bana.”

“Sahi mi?”

Başım la evetledim. Kendimi bok gibi hissediyordum.

“Peki şimdi ne yapacaksınız? Ne olacak?”

“Bir daha olmayacak,” dedim kararlı bir sesle.

“İyi,” dedi. “Sağ ol.”

Sonra “Kahretsin,” diye düşündüm. “Bunu demek istemiş miydim sahiden?”

Yemekhaneye dönünce, Gunter benimle yalnız konuşmak istedi.

“Tamam, hemen geliyorum,” dedim.

Kulübeme dönüp alnıma var gücümle vurdum. Her şey ters gidiyordu. Gunter artık bize özel olarak yardım etmeyecekti. Gunter beni kovabilirdi.

“Kahretsin, kahretsin, kahretsin, kahretsin, kahretsin, kahretsin, kahretsin,” dedim.

Kapı vuruldu. Sian girdi. “Henry’ye söylediklerim için özür dilerim. Bana ne oldu bilmiyorum—”

“Önemi yok. Üzgünüm... şu anda...”

Yatağa oturdu. “Bütün bu olanlar beni ürkütüyor. Ben—”

“Anlıyorum... ama şu anda konuşamam. Hem niye Henry’yle benim—”

“Birbirinize çok yakınsınız. Ayrıca o bazen tuhaflaşır.”

“Ama o benim asistanım. Affedersin, gerçekten gitmeliyim. Daha sonra konuşsak?”

“Özür dilemek istedim o kadar. Şu sıralar... her şey öyle korkutucu ki.”

“Biliyorum. Ben de aynı şeyi hissediyorum. Bak, şimdi gidip Gunter’dan azar işitmem lazım.”

“Aman Tanrım. Çok affedersin. Ben sadece—”

“Takma kafana. Sonra konuşuruz.”

Dışarı çıktığımda Gunter kulübemin önünde durmuş, sinirli sinirli parmağını şıklatıyordu. Konuştuklarımızı duymadığını umdum.

“Yamaçta konuşalım mı?” dedim, yanına giderek. “Orası

sessizdir.”

Yamaca varana dek konuşmadan yürüdük. Başıma gelecekleri biliyordum. Durup dimdik gözlerinin içine baktım.

“Sana söyleceklerim var,” dedi.

“Dinliyorum.”

“Ben de yardım kamplarında çalıştım, biliyorsun. Yıllarca. Bir keresinde, Kamboçya’dayken üç hemşireyle birden yatırdım. Hiçbirinin diğerlerinden haberi yoktu.” O iri at kafasını geriye atıp kahkalarla gülmeye başladı. “Bak, Kefti’ye yaptığın yolculuk hiç akıllıca değildi. El Daman’da başımıza büyük diplomatik sorunlar açabilir. Bunun farkındasıdır. Kamyonun parasını sigortadan isteyemeyeceksin.”

“Biliyorum.”

“Ama inisiyatifini kullandın. Azmini gösterdin. Cesurca davrandın. Fotoğraflar çektin. Bilgi de topladın, değil mi?”

“Evet.”

“Öyleyse gidelim de şu bilgileri anlat.” Elini koluma koydu. “Buradaki idarenden çok memnunum. Son derece zeki ve beceriklisin. Ayrıca senin ve ekibinin, şey, enerjikliğinizden çok etkilendim.”

Yine başını geriye atıp kahkahalarla güldü. Artık ona borçluydum ve bunu biliyordu.

ON YEDİNCİ BÖLÜM

Gunter kamptan ayrılmadan önce Kefti fotoğraflarına baktı ve anlattıklarımızı dinledi. Artık ikna olacağını ve bize bir şeyler yapmaya söz vereceğini umuyordum. Ama BM'nin, Abotu'deki durumu bildiğini ve ciddiye almadığını söylemekle yetindi. Nambula'daki sorunla başa çıkabileceğimi, çünkü geminin her an gelebileceğini belirtti. Bunları duyunca tepem attı. Gemi gelmezse felaket yaşanacağını, ayrıca her halükârda o yiyeceklere ihtiyacımız olduğunu söyledim. Gunter bu meseleyle ilgileneneğine söz verdi. Henry ile ben öğleden sonrayı yeni gelenleri kabul merkeziyle ilgilenmekle ve yeni bir mezarlık açmakla geçirdik.

Saat beşte Sian benimle konuşmaya geldi. Yüzüme bakamıyordu. "Hastaneye gelmelisin," dedi. "Hazawi'yle Liben Aleye orada."

Onlarla ilgilenmeyi unuttuğum için kendime küfrettim. Birine, ben yokken onlarla ilgilenmesini söyledim.

Liben'in kucağındaki Hazawi kemik torbasına dönmüştü. Şiddetli ishali, kusması ve yüksek ateşi vardı. Liben bir bez parçasıyla çocuğun kışını siliyordu. Gözlerinden yaşlar akıyordu. Başını kaldırıp beni görünce, bir an gözlerinde suçlama belirdi. Kendimi çok kötü hissettim.

Hazawi sekizde öldü. Liben öldüğünü kabul etmedi. Etrafın-

dakilere kulak asmadı. O minik cesedi yıkayıp her zamanki yeşil giysisini giydirdi. Sonra onu omzuna alıp, her zamanki gibi yanağıyla oynayarak ağır adımlarla hastaneden çıktı. Yanında yürüdüm, ama varlığımın farkında değildi. Hava kararmıştı. Hastaneden yas çığlıkları geliyordu. Liben birden yol kenarına çömelip cesedi kucağına yatırarak giysisini, saçını düzeltmeye başladı.

Yanına oturup elini tuttum, ama soğuk ve gevşekti. Uzun süre yanında kaldım. Sonunda gidip Liben'in köyünden olan birilerini buldum. Onu ayağa kaldırıp kulübelerine götürdüler. Hazawi'nin yarın sabah gömülmesi gerekiyordu. Liben ikna edilmeliydi.

O gece hepimizin morali bozuktu. Kamptan farklı zamanlarda dönüp mutfakta ne bulursak atıştırdıktan sonra hemen yattık. O'Rourke hâlâ hastanedeydi. Diğer herkes yatmıştı. Yatakta uyku tutmadı bir türlü. Kendimi çok kötü hissediyordum. Neler olabileceğini biliyor, ama engelleyemiyordum. Sanki tuğla duvarların arasında kısılı kalmıştık. Her şey umutsuzluk vericiydi.

Sonunda uyuduğumda rüyamda kendimi yüksek, karanlık dağların ortasında gördüm. Jacob Stone, dağlara film setlerinde kullanılan türden iri, sarı bir fener tutuyordu. Yanında ışıklı bir cam merdiven vardı. Uyandığımda fenerimle saate baktım. Dörttü. Fare sesleri duyuyordum. Tavandaydılar, ama sesleri sanki yerden geliyordu. Kalkıp lambayı yaktıktan sonra tekrar yatıp gördüğüm rüyayı düşündüm. Patterson'ın El Daman'daki elçilik partisinden sonra, Jacob Stone'un yaptığı öneriyi değerlendirdim.

Bütün gece düşündüm.

Gün ağarır ağarmaz kampa indim. Nehrin üstü hâlâ pusluydu. Bir horoz ötüyordu. İnsanlar kulübelerinden yeni çıkmaya başlamıştı. Kadınların saçları başları dağınıktı. Çocukları bacaklarına

tutunuyordu. Herkes şaşkın şaşkın gözlerini ovuşturuyordu.

Muhammed yatağında kitap okuyordu.

“Sonunda görüşebildik.”

“Çok affedersin. Ben—”

“Yo, özür dileme. Anlıyorum.”

“Kalkma.”

“Ama çay yapmalıyım.”

Bastona şimdiden alışmıştı.

“Artık çay yapmam iyice uzayacak,” dedi sırtarak. “Ama şikayet edemezsin, çünkü sakatım.”

Çay her zamankinden de iğrençti.

“Londra’ya dönüyorum,” dedim.

Bir şey demedi.

“Öğleden sonra kamptan ayrılıyorum.”

Biraz sustuktan sonra, “Sahi mi?” dedi aldırılmaz bir sesle.

“Evet.”

“Nedenini sorabilir miyim?”

Ona planımı anlattım: Ertesi sabah El Daman’dan bir uçak kalkacaktı. Geri dönüp medyanın buradaki durumdan haberdar olmasına ve bazı ünlü insanların yardımını almaya çalışacaktım. TV’yi kullanarak insanlardan para toplamayı ya da sponsor bulmayı umuyordum. Böylece hemen yiyecek bulabilecektim.

“İyi ama bu kadar kısa sürede başarabilir misin? Ünlüler sözünü dinler mi?”

“Şey, bilmiyorum.” Çayıma karamsarca baktım. “Bazılarını tanırım. Bazen oluyor. Çabucak yiyecek bulmak için aklıma gelen tek fikir bu. Hem ne kaybederim ki?”

“Fazla soru soruyorsam bağışla. Tam bu zamanda kamptan ayrılman akıllıca mı?”

Bunu yaparsam kovulurdum elbette. Bu yüzden istifa edeceğimi söyledim. Planım işe yararsa belki YAŞAT beni tekrar işe

alırdı. En fazla üç haftamız vardı. Kampta şimdilik işler yolundaydı. Henry'nin, Muhammed'in de yardımıyla kampı idare edebileceğini düşünüyordum. Londra'daki kampanya başarılı olursa, vaktinde geri dönüp yiyecek getirebilirdim.

Muhammed korrara bakıp düşündü.

“Ne dersin?”

“Gemi on gün içinde gelmeyecek,” dedi.

“Haklısın.”

Biraz daha düşündü. Şimdi gergin görünüyordu. “Bence haklısın. Denemelisin.”

Rahatlamıştım. “Sağ ol.”

Ama Muhammed hâlâ ateşe bakıyordu. Birden arkadaşı Huda Letay'ı hatırladım. Muhammed'e bundan bahsetmeyi ihmal ettiğim için suçluluk duydum.

“Hastayken Huda'yı bulmamı istemiştin, hatırlıyor musun?” dedim.

“Onu bulamadın, değil mi?”

“Bulamadım.”

Ayağa kalktı. Üzgün görünüyordu. Şekeri rafa koydu.

“Mülteciler arasında hiç Esareb'li yokmuş. Çekirgeler henüz şehirleri etkilememiş. Üzgünüm.”

“Hayır. Böylesi daha iyi.” Bana döndü. Yüzü şimdi sakindi. “İyidir eminim. Şimdi git ve planını uygula.”

“Dönerken bir şey getirmemi ister misin?”

“Evet. Beş yüz ton yiyecek.”

“Hayır, sana demek istemişim.”

Bir süre düşündü. “*Hamlet* kitabını.”

“Yoksa TV'ye mi çıkmayı düşünüyorsun?”

Boğuk bir kahkaha attı. “Belki de. Halkımı düşünmeliyim.”

*

Herkes kahvaltı masasındaydı. Solgun ve yıkılmış görünüyorlardı. Onlara ne yapacağımı söyledim.

“Bu işi BM halletmeli,” dedi Debbie. “Bir şeyler yapmak istiyorsun. Çok güzel. Ama birkaç çuval tahılla ve kucaklarına bebek alan yıldızlarla fazla bir şey yapamazsın.”

“Hemen yiyecek bulabilirsek daha az insan ölür,” dedim.

“Böyle bir zamanda kampta ünlülerin cirit atmasına izin veremeyiz.” Debbie yüzünü buruşturdu. “Bir düşünsene. Kahrolası bir kâbus olur bu.”

“Bence denemeye değer,” dedi Linda.

“Kaybedecek neyim var ki?”

“Sana burada ihtiyacımız var,” dedi Sian.

“Orada ne kadar kalacaksın?”

“Üç hafta kadar. Bensiz idare edebilirsiniz, değil mi?”

“Tabii ki ederiz ihtiyar,” dedi Henry. “Bizi merak etme. Herkesin derli toplu ölmesini sağlarız.”

Bu Henry’den beklenmeyecek kadar karamsar bir laftı. “Yiyeceğimiz ve ilaçlarımız bitince olacak olan bu,” dedi.

“Kesinlikle,” dedim. “En azından şansımı denemem daha mantıklı değil mi?”

“Peki ya YAŞAT ne diyecek bu işe?” dedi Debbie. “İşini kaybedeceksin. Peki ya ünlüler sana kulak asmazsa?”

“Bu riske girmek zorundayım.”

O’Rourke tuhaf bir şekilde suskundu. Çayına bakıyordu.

“Başarırsan muhteşem olur ihtiyar,” dedi Henry. “Başaramazsan, şey, o zaman kötü olur.”

“Rosie, bence harika bir fikir şekerim,” dedi Betty. “Muhteşem. Hep söylerim, kararsızsan hiçbir şey yapmamaktansa bir şeyler yapmak daha iyidir. Bin dokuz yüz seksen dörtte Wollo’daki Marjorie Kemp’i hatırlıyorum. Altı aydır açlık vardı.

Yardım isteyip duruyorlardı. Peki alabildiler mi? Hayır. Ancak BBC devreye girince işler yoluna girdi. Eğer ünlüler buraya gelirse, onları iyi ağırlayabiliriz. Yanlarında bizim için bir şeyler de getirirler herhalde. Söyle, Brüksel lahanası getirsinler.”

Yo, hayır. Betty fikrimi benimsemişti. Az kalsın kararımı değiştireyordum.

*

Kulübemde valizlerimi hazırlarken O'Rourke geldi.

“Bence gitmemelisin,” dedi.

Ona baktım. “Niye?”

“Bak, sorumsuz olduğunu düşündüğümünden değil. Yürüttüğün mantığı anlayabiliyorum. Burada her şeyi çok iyi ayarlamışsın. Sensiz birkaç hafta idare edebilirler.”

“Ne öyleyse?”

Ensesini ovuşturdu.

“BM ile diğer yardım kuruluşlarının sorumluluktan kurtulmalarına mı yol açacak sence?”

“Yo, tam tersine. Onları utandıracak.”

“Eee? Ne peki?”

Bir an gülümsedikten sonra tekrar ciddileşti. “Bence medya yıldızları bu işe karışmamalı. Hele Safila’ya gelmelerine kesinlikle izin vermemeliyiz.”

“Niye?”

“Çünkü, bence ünlülük kavramı tamamen saçma. Herkesin ne kadar saf olduğunu kanıtıyor o kadar.”

“Bu ünlülerin suçu değil ki.”

“Haklısın. Bütün dünya çılgın. Herkes yaptıklarına karşılık olarak çok fazla para ve güç kazanmanın mümkün olduğuna inanmak istiyor. Bu yüzden, bunu başarmış yıldızları görmek,

onlar hakkında yazılanları okumak için para ödüyorlar. Oysa yıldızların başarılı olma sebebi, insanların onları izlemek ve haklarında çıkan yazıları okumak için para ödemesi. Bu çok saçma.”

“Ama karşılığında bir şeyler vermek istemeleri güzel değil mi?”

“Haydi ama. Kim kime yardım ediyor? Bugünlerde ünlüysen yardımsever imajı vermek zorundasın.”

Karşı karşıya durmuş, birbirimize bakıyorduk. Beni destekleyeceğini umuyordum.

“Bütün bunları düşünmedim mi sanıyorsun?”

“Ne düşündün?”

“Bence arada ince bir çizgi var,” dedim. “Bir tarafta gerçekten yardım etmek isteyen ünlüler, diğer tarafta ise reklam olsun diye yardım eden ünlüler var.”

“Yardım konusunda böyle basit ayrımlar yapamazsın. Bura-ya bile ne kadar farklı amaçlarla gelenler var. Her neyse, o kadar kısa sürede ünlüleri ikna edemezsin.”

Bu konuda haklıydı muhtemelen.

“Biliyorum, çok parlak bir fikir değil. Ama bakarsın yiyecek bulmayı başarırız? Denemenin ne zararı var ki?”

“Mesele, insani onur.” Ensesini ovuşturdu. “Kuzeyle güney arasındaki uçurumun kapanması gerektiğini biliyoruz. Ama kapanmıyor. Açların arasında gezen ünlüler bu ayrımın kötü bir simgesi. Bu, ‘Hey bakın! Mevcut durum kötü değil. Tek yapmamız gereken buradakilere yardım etmek. Böylece vazifemizi yapmış olur,’ demek gibi bir şey. Bu bir yalan.”

“Hiçbir şey yapmamaktan daha iyi değil mi?”

“Belki. Eğer pek bir şey yapılmadığı halde, insanları *yapıldı-ğına* inandırıyorrsa değil.”

“Liben Alya’nın hayatını kurtarabilir.”

“Ama Hazawi’siz hayatının ne anlamı var ki zaten?” Ters ters baktığını görünce, “Affedersin,” dedi. “Ama bu tarz kampanyalar hep geç kalır. Tepkisel kampanyalardır bunlar, biliyorsun.”

“Her zaman değil. En azından belki bu kez öyle olmaz. Üç haftamız var. Belki çok geç olmadan yardım bulabiliriz.”

Başını salladı. “Bazen çok saf oluyorsun.”

“Asıl saf olan sensin. Dünya böyledir. Onu değiştiremeyiz. Halk ünlülerin sözünü dinler.”

“Niye sponsor bulmuyorsun? Niye bu işe ünlüleri karıştırıyorsun?”

“Çünkü yiyecek sıkıntısı sadece Safila’da çekilmiyor. Diğer kamplar ne olacak? Medyanın dikkatini buraya çekersek hükümet harekete geçmek zorunda kalır.”

Başını salladı.

Yatağa dönüp hazırlanmaya devam ettim. Kafamı karıştırıyordu. “Hazırlanmalıyım.”

“Tamam,” deyip dışarı çıktı.

O gittikten sonra oturup düşündüm. Evet, söyledikleri mantıklıydı, ama buraya zamanında yiyecek getirtmek için başka bir çare gelmiyordu aklıma. Önemli olan da buydu. Ama yine de, gitmemem gerektiğini düşünmesi beni kaygılandırmıştı.

Kapı çalındı. Yine O’Rourke’ydi. Kefti fotoğraflarını ve aldığımız notları getirmişti.

“Bunları almayı unutma.”

“Sağ ol. Malcolm’a fotokopilerini bırakırım.”

Sandalyeye oturdu. “Madem kararlısın, seni destekleyeceğim.”

“Sağ ol.”

“Paraya ihtiyacın var mı?”

“Hayır.”

“İyi düşün. Biletler, giysiler, taksiler, Londra. Emin misin?”

“Eminim, ama yine de teşekkürler.”

Bana baktı. Elâ gözleriyle beni inceliyordu. “İyi misin?” dedi.

Birini ağlatmak isterseniz, ona şefkatli davranın. Birden ona yaslanıp, kollarıyla beni sarmasını. Ama seviştiğimiz gecedan beri bunu istediğine dair bir belirti göstermemişti.

“İyiym,” diye yalan söyledim.

“Çöldeki o gecedan, Linda’yla yaptığım o salakça konuşmadan sonra... Sahiden iyi misin? Kızgın ya da mutsuz değilsin, değil mi?”

Kendini ele verme, dedim kendi kendime. Şimdi her şeyi riske atma. “İyiym.”

“Londra’ya üzgün gitmeni istemi—”

“Linda’yla ilişkin var mı?”

“Hayır. Üç yıl önce, kısa süreliğine birlikte olduk. Ama o zamandan beri hayır. Yalnız—”

“Önemli de—”

“Yalnız buraya geldiğimden beri, sanki bir sevgililer günü kartıyla sürekli kafama vuruluyor. İşi kabul ettiğimde Linda’nın burada olduğunu bilmiyordum.” Rahatsız görünüyordu. “Ama ben—”

“Bak, önemli değil. Boşver.” Bunu dinlemek istemiyordum. Ne diyeceğini biliyordum. “Başka kimseyle de birlikte olmak istemiyorum,” diyecekti. Yani beni kastederek. Ağlamak üzereydim.

Yine ayağa kalktım. “İzninle, hazırlanmalıyım. Yoksa asla yola çıkamam.”

Yatağa dönüp giysilerimi katlamaya başladım, çünkü yüzümü görmesini istemiyordum.

Olduğu yerde kaldı. Ben de toplanmayı sürdürdüm. Bir süre

sonra “Çok kapalısn,” diye fısıldadı.

Cevap vermedim.

“Birileri seni incitmiş galiba?”

Elimin tersiyle gözümü silip toplanmayı sürdürdüm. “Valizlerimi hazırlamam gerekiyor,” dedim. “Gitmeden önce uğrayıp veda ederim.”

Bir an duraksadıktan sonra dışarı çıktı.

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM

“Geldenkrais, Arimacia, Beth-Luis, aura deliğine girin ve şifa verin. Yeşim Savaşçı kılavuzluk etsin. Görün... hissedin... yaşayın.”

Bill Bonham, yosun kaplı turkuvaz bir piramidin altındaki su dolu, loş bir havuzda yüzüyordu. “ŞAMAN TANTRA’NIN TRANSİ!” diye gürledi. İri gövdesiyle havuzdan çıkarken beyaz cüppesinden sular damlıyordu. “NEREDE? HOPİLER NEREDE?”

Şimdiden pişman olmaya başlamıştım. Sıradışı bir tek kişilik gösteri olan *Çakra Enerjileri Şifası*’nın ilk gecesi idi bu. Afişinde, “Doksanlarda ve Yeni Çağ’da yepyeni bir oyun. İnsanoğlunun ruhsal potansiyelinin Performans Sanatı’yla keşfedilmesi,” yazıyordu. Bill hatırladığım kadarıyla Oliver’ın alaycı, deri ceketli bir arkadaşındı. Aptallardan hiç haz etmediğini söyler, tuvaletlere gidip kokain çekerdi. Tek kişilik gösterisinde oyunculuk ve prodüktörlük yapmak onu delirtmişti besbelli. Şimdi, Azteklerin soyundan geldiğine ve kaderinin, turkuvaz giyinmek yoluyla Hazza Giden Yol’u ifşa etmek olduğuna inanıyordu.

Güzel, diye düşündüm, vaktini boşa harcamıyor. Ünlüler Kulübü’nün hepsi buradaydı. Bilet parası ödeyerek Hopileri bulmaya gelmişlerdi. Dört sıra arkada oturan Kate Fortune her zamanki gibi aşırı süslü giyinmiş, sahneye heyecanla bakıyor, ba-

zen saçını geriye savuruyordu. Çıplak dudakları dans eden mor ışıkları yansıtıyordu. Bilge ve cüce yönetmen Richard Jenner ,genç kız arkadaşı Annalene'nin yanında oturuyordu. Onları, akşam yemeği partilerinde kustuğumdan beri görmemiştim. *Yumuşak Odağı* Oliver'la birlikte sunan haşin kız Corinna Borghese koltuğunda kıpırdanıp duruyordu. Kınalı saç öyle kısaydı ki, kel gibi görünüyordu. Güneş gözlüğü takıyordu. Onu suçlayamazdım. Biraz ileride, saygın Dinsdale Warburton ile Barry Rhys sahneye hiç kımıldamadan, sanki RSC'nin *Lear*'ını izlemiş gibi bakıyordu. Yanımda oturan Julian Alman sıkılmış görünüyor, elektronik not defterine bakıyordu.

Heathrow'a o sabah erkenden gelmişim. Shirley'de kalıp günün çoğunu uyuyarak geçirmiştim. Öğleden sonra Julian Alman'ı aradım. Oliver'ın arkadaşları arasında en çok Julian ve Janey ile samimi olmuştum. Ülkenin en mutlu komedyeni olan Julian artık kederli görünüyordu. Janey'den ayrılmak üzereydi. Bu gece partneri olmamı teklif etti. Mükemmel bir fırsattı bu.

Dalga, martı ve balina sesleri gelmeye başladı. Bill Bonham sahneye yüzükoyun kapaklanmıştı. "Ruh Atı!" diye haykırdı. "Ruh Atı nerede, nerede?"

Şaşkın yüzünün üstündeki terli kelinde tek tük saç telleri vardı. Hoparlörlerden bir Aztek korosunun sesi yükseldi: "Ara, ara, ara."

Sessizlik oldu. Sonra bir gonk çaldı. Tam o sırada yanımdan telefon sesi gelmeye başladı.

"Kahretsin," diye fısıldadı Julian. "Telefonum. Kahretsin." Ceketinin cebini karıştırıp telefonunu çıkardı. Yeşil ışıkları yanıp sönüyordu. "Alo. Ben Julian Alman."

"Şşşt," diye tısladı Kate Fortune, gözlerini sahneden ayırarak.

"*Kapa* şu telefonu," diye fısıldadı.

"Şşşt," dedi arkamızdan biri.

“Jenny, bak şimdi konuşama—”

“EVİN RUHU GELDİ.”

Kate Fortune kaşlarını kaldırıp Julian’a baktıktan sonra saçını savurarak tekrar sahneye döndü.

“Bak, söyledim sana, kişiliğimi bütünleştirmeden—”

Telefonu Julian’dan aldım. “Janey, ben Rosie. Julian tiyatrodadır. Yarım saat sonra seni arayacak.” Telefonu kapayıp çantama koydum. Julian bana acı acı baktı.

Oliver neredeydi? Burada mıydı?

Bill Bonham tekrar sahnede belirdi. Kot pantolon ve deri ceket giymişti. Sahnenin ön kısmında, sahne ışığı altında, bir kemik yığınının üstünde oturuyordu.

“Çakralara, sihre, böyle saçmalıklara gülersiniz tabii. Ama sonra, Tanrım, gülen *kim?* diye düşünürsünüz. *Ben* miyim? Yoksa içimdeki yaralı çocuk mu?”

İleride oturan Dinsdale’in omuzlarının sarsıldığını görmek içimi rahatlatmıştı.

Işıklar söndü.

“ENGELLERİ KALDIRIN.”

Sahne ışığı pembeye dönmüştü.

Piramitle platform titriyordu. Birden platformda Bill Bonham belirdi. Ellerini, avuçları bize dönük şekilde kaldırmıştı.

“Kendinizi açın,”

Havuzdan soğuk, kuru bir esinti geldi. Ön sıralarda oturanlar öksürmeye başladı.

“Yıldız Tohumu Dölleniyor!”

Platform ve Bill’in kolları yükseliyordu.

Kızıl bir ışık parlayınca, tepemizdeki bir locada bir anlığına Oliver’ın yüzünü gördüm. Sahneye bakıp sırtıyordu. Sonra kayboldu.

Işıklar yandığında loca boştu.

Kalabalık, tiyatrodan çıkıp aydınlık ve soğuk Piccadilly meydanına akın ederken çok gürültü çıkarıyordu. İngiliz tiyatrosunun belki de en ünlü iki oyuncusu olan Dinsdale ile Barry kaldırımın ortasında durmuş konuşuyordu. Etraflarındaki kalabalığın farkında değil gibiydiler.

“Salak herif ya,” diye bağırdı Barry. “Şımarık, kuş beyinli ve cahil. Kaçığın teki.”

“Yapma sevgilim, yapma,” dedi Dinsdale. “Böyle yapmana *dayanamıyoruuuum*. Çocuk ilah gibi görünüyordu, biliyorsun. O ıslak, muhteşem çüppesinin altındaki minik kıcı mükemmeldi. Hey, baksana, şu *harika* genç, Kızılderili yazar-şair dostumuz geliyor,” dedi Dinsdale, Rajiv Sastry’nin kendilerine yaklaştığını görünce. Rajiv’in üstünde bir Oxfam paltosu vardı. Omuzlarını kaldırmıştı.

“Naber evlat?” diye seslendi Dinsdale fattan bir edayla.

“Aslında sinirlerim tepemde,” dedi Rajiv. “Bana gösteri için bilet gönderiyor ama kahrolası partisine davet etmiyor. O kahrolası ırkçı—”

“Ama hemen kızma evladım! Benimle gelirsin. *Bundan* güzel ne olabilir ki?”

Dinsdale bir çift yaşlı kadın kendisinden imza isteyince şaşır-mış gibi yaptı. “İmza mı? Şerefle, zevkle, onurla veririm. Çok teşekkürler. Ama buradaki saygın dostum ve meslektaşım da imza istersiniz herhalde? Barry Rhys’tan?”

“Öff. Tanrı aşkına, seni kahrolası salak,” diye bağırdı Barry öfkeyle. “Aynı şeyi kırk senedir yapmaktan bıkmadın. İlk seferinde de komik değildi, şimdi de komik değil. Ben o kahrolası partiye gidiyorum.”

“Selam Dinsdale, nasılsın?” dedim yaşlı kadınlar gidince.

“Selam tatlım, senin için ne yapabilirim?” İmza istememi bekliyordu.

“Ben Rosie Richardson,” dedim.

Bana bir an boş gözlerle baktı. “Rosie Richardson. Ah, şey... Ginsberg ve Fink’te çalışıyordun, değil mi?”

Kollarını açıp beni abartıyla kucakladı. “Hayatım, seni görmek neeeeeee güzel! Harika görünüyorsun.” Aslında hâlâ hatırlamamıştı. “Dünyanın en yakışıklı, en yetenekli delikanlısıyla tanıştın mı peki?” dedi, Rajiv’i göstererek.

“Nasılsın Rajiv?” dedim.

“İyiyim. Evet. Her şey harika gidiyor. Perşembe günü bir toplantı düzenliyoruz.”

“O haaaaarika gösteriyi nasıl buldun? Hayatında gördüğün en mükemmel, en ilginç şey değil miydi? Tabii. Seve seve veririm. Kime diyeyim?”

Yine bir yaşlı kadın ondan imza istiyordu.

“Seni gördüğüme sevindim tatlım,” dedi kadının omzunun üstünden bakarak, yapay bir sevecenlikle. “Tanrı seni korusun.”

“Hoşça kal,” dedim çaresiz. Üzülmüştüm. Dinsdale en büyük umutlarımdan biriydi. Hâlâ tiyatronun girişinde durmuş, cep telefonunu sinirli sinirli çenesine sürten Julian’ın yanına gittim. Uzun çizmeli, kabarık ceketli bir genç kız onu köşeye kısırmak üzeydi. Elinde bir not defteriyle üstüne geliyordu.

“Bizi çok güldürüyorsun,” diyordu kız. “Seni seyrederken her şey komik geliyor. Dertlerini unutuyor insan.”

Kızın omzunun üstünden bakınca beni gördü. “Janey bir ilişki kurmadan önce içsel bütünlüğe ulaşmam gerektiğini anlamıyor bir türlü,” diye sızlandı. “Ama bir saniye.” Tekrar numarayı çevirmeye başladı.

Telefonu elinden aldım. “Haydi partiye gidelim,” dedim.

“Hey, sağ ol?” dedi kız şaşkın şaşkın.

“Ruhunu tüm çıplaklığıyla ortaya koyması muhteşemdi. Kendimden utandım, gerçekten.”

“Kendini rezil etti... kariyerinin sonu... oysa onu çok severim.”

“Sahne de böylesine çiğ bir cesaret sergileyen pek azdır.”

“Salağın teki.”

“Yani, o herife ne denir ki?”

Cafe Royal’daki ziyafet salonu Yeni Çağ tarzı eşyalar, kristaller, rünik yazılar, telekler satan standlarla doluydu. Tavandan bir Perspex piramidi sarkıyordu. Ünlüler Kulübü’nün neredeyse tüm üyeleri buradaydı.

“Nereden başlasam bilemiyorum,” dedim Julian’a. “Kime sorsam?”

“Bence birlikte olmamız çok güzel,” dedi Julian. “Çok güzel. Ama niye hayatımda böyle bir desteğe ihtiyacım var acaba?”

Julian kapımı çaldığından beri Janey’dan konuşuyorduk. Sadece *Çakra Enerjileri Şifası* sırasında susmuştu o kadar. Janey’nin bir bebeği olmuştu. Ayrılmalarından hemen sonra hamile olduğunu öğrenmişti. Julian çocuğa İrony ismini vermekte diretiyordu. Konuyu Doğu Nambula’daki krize getirmeye çalıştığım da ise bana dalgın dalgın bakıyordu.

“Ah, meleşim!”

Kate Fortune, kucağı bebekli genç bir kızı yakalayıp saçlarını geriye atınca, bebeği kapınca ve kollarında sallayınca herkes dönüp baktı. Flaşlar patladı, fotoğraflar çekildi, paparazziler etrafını sardı.

“Romen,” dedi Julian. Telefon çaldı. “Bana bir dakika izin ver. Seni bulurum.” Bir köşeye doğru koştu.

Corinna Borghese’yi gördüm. Gloria Hunniford’un arkasın-

dan dudak büküyor, elini saç topuzunda gezdiriyordu. Corinna şimdi bana laf sokuşturmaya çalışsındı bakalım. Artık Oliver'ın uysal bebeği değildim. Çok şey yaşamıştım.

Yanına gittim.

“Selam Corinna. Nasılsın?”

Göz ucuyla bana baktı. “Pardon? Tanışıyor muyuz?”

“Rosie Richardson.”

“Ha, tamam. Tamam. Selam. Uzun süredir ortalarda yoksun.”

“Nambula’da bir mülteci kampında çalışıyordum.”

Corinna başını salladım. “Tanrım, artık neokolonizmle uğraşmayalım. Batılıların Arap devletlerini itip kakması yüzünden üçüncü dünya savaşının eşğine geldiğimiz farkında mısın?”

“Pardon. İzin verir misiniz?” Kate Fortune kucağında bebekle yanımdan geçmeye çalışıyordu. Dadı peşinden geliyordu.

“Selam. Nasılsın?” dedim.

“Pardon?” Saçını geriye savurup şaşkın şaşkın bana baktı.

“Rosie Richardson. Oliver Marchant’ın... sevgilisiydim,” dedim sefilce.

“Ah, ah. Evet, tabii ya,” dedi şüpheyle. “Şuna bak, ne tatlı değil mi? Onu Romanya’dan getirdim. Hayatımı nasıl değiştirdi anlatamam. Sen nasılsın? Kusura bakma, biraz—”

“İyiyim. Baksana, bir dakikan var mı? Afrika için bir yardım kampanyası düzenlemeye çalışıyorum. Konuşabilir miyiz?”

“Tabii. Menejerimle konuşursan bir şeyler gönderir. Şimdi izinle—”

“Yo, söylemek istediğim, bir mülteci kampında çalışıyorum ve bazı sorunlar yaşıyoruz. Herkesi bir araya getirip bir bağış kampanyası başlatmak istiyorum. Bu yüzden—”

“Şey, Romanya tüm vaktimi alıyor. Ayrıca bebek de var. Menejerimle konuşursan—”

“Ama çok acil bir durum.”

“Tatlım, sabah menajerimi ara. Her neyse, seni tekrar görmek güzel. *Gerçekten* güzel. Çav.”

Dönünce Corinna’nın bana baktığını gördüm. Bu iş sandığımdan da zor olacaktı.

“Mmmmmmmmm. Sarıl bana bebeğim. Sarıl bana.” Richard Jenner minik, kaslı vücuduyla bana sarıldı. “Adın neydi güzelim? Hatırlatsana.”

“Rosie Richardson. Oliver’ya birlikteydim. O zaman tanışmıştık.”

“Tabii ya. Tabii ya. Masaya kusan kızsın sen! Ha ha ha. Sana bir içki getireyim. Ama bu sefer kusmak yok, tamam mı? Ha ha ha! Bill’in gösterisini nasıl buldun? Ne trajikti, değil mi? Paul’la Linda da burada. Gördün mü? İşte şuradalar. Hayır, şurada. Ah Tanrım, Neil’le Glenys gelmiş. Onlara selam vermeliyim. Gelsene.”

Elimi tuttu.

“Seninle konuşmalıyım,” dedim. “Son birkaç yıldır Afrika’daki bir mülteci kampında çalışıyorum. Açlık tehlikesiyle karşı karşıyayız. Kimse yardım etmiyor.” Beni Neil’le Glenys’e doğru çekiyordu.

“Dinliyorum, dinliyorum. Devam et.”

“Hayır, bir dakika dur.”

Richard durup döndü.

“Bu çok acil. İngiltere’ye bu yüzden döndüm. Biraz yardıma ihtiyacım var... senden ve tanıdıklarından,” dedim sefilce. Kendimi salak gibi hissetmeye başlamıştım.

“Nasıl yardım? Para mı istiyorsun? Yoksa ne?” Bakışları uzaklaşan Neil’le Glenys’e dönüp duruyordu.

“Paraya ihtiyacımız var, ama daha da önemlisi tanıtıma ihtiyacımız var. TV’de bir kampanya başlatmak istiyorum. Belki bazı insanları Afrika’ya götürmek...”

Kolumu tuttu. “Etrafına bir baksana. Hayır, bak tatlım. Etrafına bak.”

Baktım.

“Kate Fortune’u görüyor musun? Kucağında bebek var?”

Başım la evetledim.

“Romanya. Dave’le Nikki Rufford’u gördün mü? Yağmur ormanları. Hughie’yi? Terrence Higgins Yardım Derneği. Cuma günleri bağış amaçlı programı var. Sana bir çek veririm tatlım. Sana seve seve bir çek veririm. Sabah ofisimi ara, bir şeyler ayarlasınlar. Ama kampanya? Hayır tatlım. Hayır. Bu iş için aylar gerek. Hayır. Çuvallarsın. Kesinlikle çuvallarsın. Hayır. Anneka! Sarıl bana tatlım. Mmmm, mmmm.” Anneka’nın omzunun üstünden bana göz kırptı. “Sabah ofisimi ara tatlım. Onlara haber veririm.”

Bu korkunçtu. Salonun kenarındaki standlara gidip oyalanmaya, sonra da Julian’ı bulmaya karar verdim. Tam standlara varacakken insan kalabalığının içinde karşıma Oliver çıktı.

Birden durup bana baktı. Far ışığında donup kalan tavşanlar gibi bakıştık. Sonra kalabalıkta gözden kayboldu. Yanımdaki standda döndüm. Sarsılmıştım. Kristallere, teleklere ve broşürlerle bakar gibi yaptım. “FENG SHUI ile iç dekorasyon,” diyordu biri. Bir başkasını aldım. “KİŞİSEL GELİŞİM İÇİN PERHİZ YÜRÜYÜŞLERİ” yazıyordu. Birden o salondan çıkmam gerek-tiğini hissettim.

Kalabalığın içinden ite kaka geçip serin ve sessiz bayanlar tuvaletine daldım. Bir kabine girip kapıyı kilitledim ve klozetin kapağını kaldırıp oturdum. Sonra dış kapının açılıp içeri birinin girdiğini işittim.

“Kızın sırtını gördün mü?” Corinna’nın sesiydi.

“Eskiden Oliver’la çıkan şu kızı mı diyorsun?” dedi Kate Fortune tatlı bir sesle. “Zavalıcık. Ne utanç verici.”

“İğrenç. Sanki gidip yardım kamplarında çalışan ilk insan oymuş gibi davranıyor.”

“Tam bir kâbus bu. Bilirsin, yardım etmek istersin ama... insan her şeyi yapamaz ki.”

“Haklısın. Bir de, Roberta Geldof olmak istiyor galiba. Salak şey.”

Onlar gittikten sonra kabinde uzun süre oturdum. Travma geçiriyordum. Ne hissettiklerini anlıyordum. Partiye geliyorsun ve hayal meyal hatırladığın, güneş yanıklı önemsiz bir kişi hayatını yönlendirmeye çalışıyor. Gözümde kamp canlandı: O’Rourke’nin tavsiyesi, yolculuk eden göçebeler. Debbie, Henry, Betty, Muhammed. Hepsi de bir şeyler yapmamı umuyordu. Ama yapamayacaktım.

Dışarı çıktığımda kendimi sadece berbat değil, aynı zamanda salak hissediyordum. Julian’ı aradım, ama bulamadım. Eve gitmeye karar verdim. Tam ceketimi giymiş, merdivenlere doğru yürürken erkekler vestiyerinden Oliver çıktı. Aynıydı. Yüzü biraz daha tombul, saçları biraz daha uzundu, ama aynıydı.

“Rosie!” Gülümseyerek yanıma geldi. Öyle çekiciydi ki. Daha önceki şaşkınlığından eser yoktu. “Harika görünüyorsun.” Eğilip beni öpünce o tanıdık kokusunu aldım. Dudakları dudaklarıma dokununca hormonlarım alarm vermeye başladı. Atomlarım ve partiküllerim DİKKAT! DİKKAT! diye bağırarak çılgınca dolanıyordu. Bütün sistemlerim tekrar harekete geçmişti.

Yo hayır, diye düşündüm. Yo hayır. Olamaz. Olmamalı. Olmasın. N’olur olmasın.

Biraz geriledim. “Selam.” Sesim tuhaf bir şekilde cırlak çıkmıştı. Boğazımı temizledim. “Selam,” dedim, bu kez çok kalın bir sesle. “Nasılsın?”

“Balkabağım,” deyip bana sarıldı. “Seni öyle özledim ki. Afrika nasıldı?”

Öyle şefkatliydi ki. Hemen samimi olduk. Ona geliş sebebi-mi anlattım.

“...yani orada yapacak bir şey kalmamıştı. Aklıma gelen her şeyi denedim. Ama sonunda, tek çare buraya gelmek gibi göründü.”

Bakışları şefkat doluydu. Alt dudağını ısıırıyor, başını yana eğmiş anlayışla bana bakıyordu. “Haklısın,” dedi. “Bir şeyler yapmalıyız.”

Ona hayretle baktım. Zihnim deli gibi çalışıyordu. Değişmiş olmalıydı. Oliver yardım ederse kampanya işini başarabilirdim. Ondan uzak durmam gerektiğini biliyordum, ama başarmamı sağlayabilirdi.

“Neye ihtiyacın var?”

“Bir uçağa. Mümkünse iki ya da üç, belki de daha fazla.”

“Ne kadar vakit var?” diye sordu usulca.

“Üç hafta,” dedim. İşte o zaman ruh hali tamamen değişti.

“Üç hafta mı?” dedi. “*Üç hafta* mı?”

O ses tonu. Dünyanın en iğrenç, en zavallı, en gülünç insanıymış gibi. Bunun nasıl bir his olduğunu unutmuştum.

“Aklını kaçırmışsın sen. Kusura bakma ama öyle,” diye devam ediyordu otoriter bir tavırla. Sanki bir yönetim kurulu toplantısında da, rakiplerini eziyordu. “Üç haftada olacak iş değil. Ayrıca açıkçası bu gece kendini rezil ettin.”

Sakin ol, dedim kendi kendime. Sinirlenme.

“Sana öğrettiğim kuralları unuttun mu?” dedi. “Hmmm? Ünlülerin dostlarını? Sınırları aşmamak gerek. Eşitsizliği kabullenmeli, dikkat çekmemelisin. Onlardan biriymiş gibi davranma. Dik dik bakma, ünlülerin başına musallat olma, onlardan iyilik isteme, ders verme. Kulübe geri döndün, ama bütün kuralları çiğnedin. Seni izledim. Herkese aynı şeyi yaptın. Oysa tekrar kabul edilmen çok kolaydı. Sen eski bir dostsun. Sana sadakat

hissederler. Medyayla ilgin olmadığından kendilerine yakın hissederler. Ama her şeyi mahvettin. Öğrettiğim her şeyi unutmuşsun.” Sonra başka tarafa baktı. “Balkabağım,” dedi. Ama bu kez bana değil.

Vicky Spankie’ydi bu, yağmur ormanı Kızılderilisiyle evlenen aktris. Siyah, parlak saç küt kesilmişti. Üstündeki cüppe yağmur ormanlarından gelmiş olabilirdi.

“Artık gidelim mi Olly?” dedi Vicky, Oliver’ın yanına gelip yakasında parmaklarını gezdirerek.

“Vicky, Rosie’yi hatırlıyorsun değil mi?” dedi Oliver, beş yaşında bir çocukmuş gibi elini tutarak. Kızılderiliye ne olmuştu acaba?

“Rosie Afrika’dan gelmiş. Ne yazık ki olmayacak bir plan kurmuş,” dedi gülerek. “Ona içinde yaşadığımız korkunç, gerçek dünyanın nasıl bir yer olduğunu açıklıyordum.”

“İyi geceler,” diyerek merdivenlere doğru yürüdüm.

“İyi geceler” dememeliydim aslında. Taksi Regent Sokağı’nda giderken ışıklara gözlerimi kırpıştıtarak bakıyor ve aslında ne söylemem gerektiğini düşünüyordum. “İyi geceler pislik torbası.” Hayır. “Göt herif” daha iyiydi. Bu gece bunu başka kim söylerdi ki? “İyi geceler göt herif.” “Defol aşağılık herif.” “Hâlâ manik depresifsin demek? Bir psikiyatristin numarasını vereyim mi?” Hayır. Daha mağrur olmalıyım. O, “ünlülerin dostu” söylevini bitirir bitirmez hemen atılıp, “Bence dostlarına çok kötü davranıyorsun,” demeliydim. “Bence bu insanlar sandığın kadar kötü değiller.” West End’i geride bırakıp kuzey Londra’ya doğru ilerlerken sakinleştim. Belki de tartışmamam daha iyi olmuştu. Öylece çekip gitmem daha iyi olmuştu. Aslında bunu en başta yapmalıyım.

ONDOKUZUNCU BÖLÜM

Bütün dişlerim dökülüyordu. Bazılarını elimde tutuyordum. Ağzımı açmamaya çalışıyordum, geri kalanlar da dökülmesin ve kimse dişlerimin halini görmesin diye. Gözlerimi açtım. Dilimi ağzımda gezdirip, dizlerimin yerinde olup olmadığını kontrol ettim. Hepsi yerindeydi. Ama sonra partide olanları hatırladım. Korkunç bir gece olmuştu. Uykuya dalıp dalıp uyanmaya, tekrar kâbuslar görmeye başladım. Shirley yatağın diğer kenarında uyuyordu. Uzun saç yastığa tamamen yayılmıştı. Onu uyandırmamak için kımıldamadan yatarken, olanlar gözümde canlandı. Safila'dan hiç ayrılmamam gerekirdi. Mülteciler geliyordu, ama onlar için yiyecek yoktu. Sonuçsuz kalacak şımarıkça bir plan uğruna onları terk etmişim.

Parti beni aşırı kötü etkilemişti. Afrika'dayken yepyeni, güçlü bir insana dönüştüğümü ve Oliver'ın bu yeni halimle beni aşağılayamayacağını düşünürdüm. Ama Londra'da yirmi dört saat geçirince fikrim değişmişti. Belki de iki insan arasındaki fiziksel etkileşimleri değiştirmek olanaksızdı. Üzgün gözlerle tavana baktım. Oliver ile Ünlüler Kulübü'ne ihtiyacım vardı, ama ikisiyle de başa çıkamıyordum. Her şey kötü gidiyordu. Aklımdan berbat düşünceler geçip duruyordu. Partide yaşadıklarım, kampın anıları geliyordu aklıma. Kefti'de yaşadıklarımın anıları gizlendikleri yerlerden çıkıp çevremde tuhaf danslar yapıyor-

du. O'Rourke yanımda olsaydı keşke. Gerçi o yatakta üç kişinin yatması işleri daha da karıştırabilirdi.

Bir ara Shirley uyandı.

"İyi misin?" dedi.

"Eh işte."

"O kaçıkla tekrar ilişkiye girme," dedi. "Söz ver bana. Yoksa bir daha asla uyuyamazsın."

"Söz veriyorum," dedim. Ancak kendimden emin değildim. Oliver'ı görünce öyle umutlanmışım ki. Oysa hiç değişmemişti. Ondan uzak durmalıyım. Ama ne yapacaktım şimdi? Her şeyi mahvetmişim. Çaresizdim.

Sabah beş sıralarında, sonunda uyumayı başardım. Bir saat sonra korkunç bir metal gürültüsüyle uyandım. Kalaya sürtülen bıçakların ve eski, paslı, homurdanan motorların sesiydi bu. Yatakta dehşetle doğruldum. O hengâmeye tiz bir çığlık da katıldı: Yeeeeooyeeeooyeeeooyeeoo. Sonra sessizlik oldu. Ardından hayatımda duyduğum en yüksek zil sesi. Sonra o sürtünme sesi tekrar başladı. Bu kez daha yüksek ve yakından geliyordu.

"Kusura bakma," dedi Shirley uykulu bir sesle. "Çöp kamyonları özelleştirildi de. Sekizden önce iki tane daha gelecek. Her dükkânın kendi kamyonu var. Ama bizim çöpleri ısrarla almıyorlar."

"İyi ama bu ziller de nesi?"

"Hırsız alarmları," dedi. "Çöp kamyonları hırsız alarmlarını çalıştırıyor. Salak çöp kamyonları," diyerek gülüp koluyla yüzünü örttü. Tekrar uykuya dalınca ona sokuldum, uyandırmamaya çalışarak.

Sabah kalkınca fazla paranoyak olduğuma karar verdim tabii. Projeyi daha sağlam temeller üstüne oturtmalıyım. Önce gazetelere haber yaptırmalıyım. Ayrıca gidip YAŞAT'takilerle konuşmalıyım. Geç kalmış sayılmazdım. Daha üç haftam vardı.

“BMMYK ile mi çalışıyorsunuz?” dedi, *The Times* yurtdışı haberler masasından Peter Kerr.

“Evet, ayrıca YAŞAT’la ve Nambula yardım komisyonuyla da çalışıyoruz. Ama BM bize yiyecek veriyor.”

“Tamam. Geraldine,” diye seslendi odanın diğer ucuna. “Kütüphaneyi arar mısın hayatım? Basın Cemiyeti’ni de ara. Bakalım son altı ayda...” Bana soru sorarcasına baktı. Başım la evetledim. “...son altı ayda Nambula ve Kefti’de neler olmuş. Mültecilere bak. Yardım ve Çekirge kategorilerine de bak.”

Fotoğraflara bakmaya başladı. “Şimdi YAŞAT’la ilişkiniz ne?”

“Değişiyor. Bugün onlarla görüşmeye gideceğim. El Daman’da istifamı verip ayrıldım.”

“Ne yazık ki kıtlık haberi yapmak için uygun zaman değil.”

“Ne demek uygun zaman değil?”

“Bilirsin işte. Şimdi herkesin gözü Doğu Avrupa’yla Körfez’de.”

“Yani herkes bu sorunun çözüldüğünü mü düşünüyor? Çözülmedi ama. Şuna bir bak.”

Liben Alye’nin Hazawi’yi mezara koyuşunun fotoğrafını gösterdim. “Bu arkadaşım,” dedim titrek sesle. “Geçen hafta çekildi bu resim. Buna bakınca, ayın modası hangi habermiş diye düşünmek korkunç geliyor.”

Sağına soluna bakındıktan sonra, fotoğrafı alıp bir göz attı ve hemen ardından geri bıraktı. “Dinle tatlım, seni anlıyorum. Sana bu işlerin nasıl yürüdüğünü anlatmaya çalışıyorum o kadar, tamam mı? Burası bir gazete.” Ensesini kaşıdı.

“Seninle röportaj yapsam? Yardım kampında yaşadıklarını,

misyonunu filan anlatırsın.”

“Hayır. Haber olması lazım.”

“Şey, buna bizim karar vermemiz lazım, değil mi?” diye mırıldandı. Sonra masaya yumruk vurdu. “Belgeleri burada bırak tatlım. Sonra bakarım. Ama fazla umutlanma.”

Dışarıya, Londra rıhtım mahallelerinin buz gibi havasına çıktığımda karamsardım. Yüksek beton ve cam binaların arasında buz gibi rüzgârlar, uğuldayarak esiyordu. Bir adam omzuma çarptıktan sonra hızla yoluna devam etti. Üstünde yeşil çizgili, mor, çirkin bir takım vardı. Yanımdan gürültüyle geçen bir kamyon vites değiştirirken Shirley’den ödünç aldığım cekete çamur sıçrattı. Gökyüzü kapalı ve griydi. Safila’daki günbatımını, kızıl toprağı, sıcak rüzgârı, rüzgârın boş kırlardaki uğultusunu düşündüm. Belki de orası insanların hayal edemeyeceğı kadar farklı ve uzaktı.

Shirley’nin evine dönünce ceketini temizledim, bir bardak çay yaptım ve kimden yardım istesem diye düşünmeye koyuldum. Oysa fotoğraflarımın gazetelerin baş sayfalarında yayımlanacağını hayal etmiştim. Ünlülerle konuşmak kolay olur sanmıştım. Bu ünlüler dünyasında, şimdiye kadar hep Oliver’ın diğer yarısı olarak bulunmuştum. Onsuz ne kadar yalnız ve önemsiz olduğumu unutmuşum. Telefona baktım. YAŞAT’ı aramak istiyordum, ama planımın işe yarayacağını kanıtlamak için sağlam kanıtlara ihtiyacım vardı.

Ne yapabilirdim? Beni hatırlamayan ünlülerden yardım dilenmeyi kesmeliydim bir kere. Safila köyündeki Hasan’ın kızı gibi davranmıştım. Bizden hep küpe isterdi. Muhammed de bizimle arasını hoş tutup onun için çalışmamızı sağlamıştı. İyice düşünmeye başladım. Muhammed benim yerimde olsa ne yapardı? Dün gece yaptığım şeyi yapmazdı kesinlikle. Mesela, bir BM içki partisinde bunu asla yapmazdı. Çünkü bunun fazla ka-

ba ve zor bir yol olacağını bilirdi. Bana yardım edecek birini bulmalıyım, ya da bir şey. Ama ne? Kim? Başka gazeteleri aramaya karar verdim.

Telesekreterin kırmızı ışığı yanıyordu. PLAYBACK yazan tuşa bastım.

“Selam Rosie. Ben Oliver. Dinle, telefonunu annenden aldım. Dün gece fazla ileri gittim. Özür dilerim. Planında başarılar. Bunu söylemek için aramıştım. Yapabileceğim bir şey varsa, lütfen ara.”

Dört dakika kadar heyecanlandım, sonra sakinleştim. Her şey eskisi gibiydi. Bir iyi, bir kötü davranıyordu. Bir iyi, bir kötü. Manyağın tekiydi. Bana etkisi kötü oluyordu. Ama yine de yardım edebilecek en iyi kişi oydu. Dün gece bana bağımsız bir TV kanalında haber müdürlüğü yapmaya başladığını söylemişti. Bir yandan *Yumuşak Odağ*’ı da yapmayı sürdürüyordu aynı kanalda. İsterse bizi TV’ye çıkarabilirdi. Ayrıca ünlüleri de çağırabilirdi. O söylerse gelirlerdi. Ona güveniyorlardı, en azından mesleki açıdan.

Ama bunu niye yapsındı ki? O inançsız biriydi. Ama belki vicdanına seslenebilirdim. Oliver hem iş, hem de özel hayatında iyi, güçlü, ahlaklı ve babacan adam rolü yapmayı çok iyi beceriyordu. İçten içe gerçekten böyle biri olmak *istiyor* ya da böyle olduğunu sanıyordu mutlaka. Belki bunu kullanabilirdim. Ayrıca eğer bana hâlâ zaafı varsa, bunu da kullanabilirdim. Onu bir kere reddetmiştim. Oliver kontrol manyağı olduğundan, bunu hazmedememişti herhalde. İyi ama, güçlü bir manyağı manipüle ederek açları doyurmaya çalışmak sağlam bir plan mıydı? Hayır, kesinlikle değildi.

Yarım saat sonra telefon rehberine bakıp şirketi aradım.

“Oliver Marchant lütfen.” Bunu yapmalıyım. Her kozumu oynamalıyım.

“Bağlıyorum.”

Dünya dengesiz bir yerdi. Yarıısı kötü durumdaydı. Eğer insanların hayatı politika, muhasebe, moda ve Oliver Marchant’ın ruh halleri gibi değişken şeylere bağlıysa, bunu kabullenmek gerekiyordu.

“Oliver Marchant’ın telefonu. Buyrun?” Ah, Tanrım. Gwen’di bu. O kibirli sekreteri hâlâ yanında tutuyordu demek.

“Selam. Ben Rosie Richardson. Oliver’la görüşebilir miyim?”

“Selam... Şey, Oliver çok meşgul.”

“Farkındayım. Ama beni arayıp, onu aramamı istedi.”

“Anlıyorum... şey, şu anda toplantıda. Seni aramasını söyleyeyim mi?”

“Öğleden sonra görüşmek için randevu verecekti.” Küçük bir yalandı bu, ama ne önemi vardı. Telefonunu bekleyemezdim.

“Bir saniye lütfen,” dedi soğuk, sert bir sesle. Kahretsin, ona sormaya gidiyordu. Bekledim. İlişkimizi bu işe karıştırmaya gerek yoktu. İki profesyonel gibi konuşabilirdik. Onun iyi yönüne hitap edecektim.

“Dört buçukta boşmuş.”

“Dört buçuk. Harika. Teşekkürler.”

*

Dördü yirmi beş geçe Capital Daily TV kanalı binasının yedinci katına çıktım. Gwen asansörün önünde beni bekliyordu.

“*Selam* Rosie. Tanrım, çok değişmişsin.”

Ne demek istiyordu?

“Gel, buradan. Fazla vakti yok. Sana zaman ayırabildiği için şanslısın. Afrika’da iyi eğleniyor musun?”

“Eğleniyorum diyemem.”

“Otursana,” dedi. “Şimdi gelir.”

Yirmi beş dakika boyunca Gwen’in bilgisayara bir şeyler yazışını izledim. Çok heyecanlıydım. Oliver benden daha kurnazdı. Birden kapıyı açıp saatine baktı. Bana bakmadan, “Paul Jackson’ı ara, gecikeceğimi söyle,” dedi. Sonra, “Gelsene,” dedi, hâlâ bana bakmıyordu. “Sam Fletcher aradı mı?”

“Evet. Bir de Greg Dyke aradı,” dedi Gwen.

“Rosie’yle işim bitince onları ararım. On dakika sonra.”

On dakika mı? Hepsi bu muydu?

Ofisi beyaz duvarlı, ahşap döşemeli geniş bir odaydı. Üç duvar boyunca siyah deri kanepeler uzanıyordu. Masanın arkasındaki camlardan şehir manzarası görünüyordu. Odanın ortasındaki siyah bir ayaklığın çeşitli yüksekliklerdeki raflarına altın ödül heykelcikleri özenle yerleştirilmişti. Oliver masanın arkasına oturdu. Masanın üstünde siyah ve düz bir telefondan, siyah ve düz bir kültablasından ve açık bir siyah kaplı not defterinden başka hiçbir şey yoktu. Masanın sağındaki duvar Oliver’ın ünlülerle çekilmiş fotoğraflarıyla kaplıydı: Mick Jagger’la, Kenneth Branagh’la, Margaret ve Denis Thatcher’la.

Masanın karşısındaki sandalyeye oturdum.

“Eee? Ne var ne yok? Kusura bakma, zamanım az.”

Son derece soğuk ve resmiydi. Ellerini masaya koymuştu. Ellerinin yan taraflarında siyah kıllar vardı. O uzun parmakları tanıyordum.

“Ne hakkında konuşmak istemiştin?” dedi, birlikte seçmiş olduğumuz siyah kol saatine bakarak. Sanki onunla bir dizi hakkında konuşmak için gelen bir yabancıydım. Görüşme iyi gitmiyordu.

“Ne hakkında konuşmak istediğimi biliyorsun,” dedim.

Bana bakarak gözlerini kırptırdı.

“Bu sabah beni aradın ya. Yoksa unuttun mu? Bunamış ol-

mayasın?”

Başını eğdi. Üç kez kesik kesik güldü. Koltuğuna yaslanıp ellerini ensesine dayadı. “Hiç değişmedin, değil mi?”

“Değiştim galiba,” dedim. “Bugün beni araman çok hoştu.”
“Evet.”

“Bana yardım edebilecek tek kişi sensin. İyi bir insan olduğunu düşünüyorum. Yardım etmeni istiyorum.”

Yüzüne bakıyordum. Sözlerim hoşuna gitmişti. Planım işe yarıyordu.

“Önerin ne?”

“Karmaşık bir şey değil. Birkaç ünlüyü basit bir programa çıkmaya ikna etmemiz gerek, o kadar. Haklısın. Dün gece yanlış davrandım. Ama, sana evet derler.”

“Neye evet?”

“TV’de bir yardım programına. Kısa bir programa.”

“Ama sadece üç haftan olduğunu söyledin.”

“Üç hafta yeter. *Yumuşak Oda*’ta yapsak bu işi?”

Ayağa kalkıp odanın ortasına yürüdü. Düşünüyordu. Sonra bana dönüp başını salladı. “Üzgünüm tatlım. Yardım etmek isterdim, ama bu imkânsız. Üç haftada dünyada olmaz.”

Ayaklığa baktım. Sonra ayağa kalkıp oraya gittim ve ödüllerdan birini elime aldım. “Bunu ne zaman kazandığını hatırlıyor musun? O programı yapman ne kadar sürmüştü, hatırlıyor musun? On gün.”

“Hatırlıyorum,” diye fısıldadı.

Gözlerimin içine bakıyordu, uzun uzun, eskisi gibi. Başımı çevirip geriledim. Gidip sandalyeye oturunca yüz ifadesinin değiştiğini gördüm.

“İmkânsız,” dedi. “Yiyecek için para toplayabilirsin. Ben birkaç bin dolar veririm. Dave Rufford’un milyonları var. Nereye para harcayacağını bilemiyor. Terapist rolü oynasan Julian’ı

soyup soğana çevirebilirsin. Bill Bonham da delirdi. Tüm servetini bağışlamanın aurasına iyi geleceğini söylesen, her şeyini verir. Ne kadara ihtiyacın var?”

“Taşıyacak uçak olmazsa yiyecek bulmak işe yaramaz. Bir havayolu şirketinden yardım almak için reklama ihtiyacım var. Sorun sadece bizim kamp değil. Kamuoyu baskısı oluşturmali, neden kıtlık yaşandığını açıklamalıyız. Birkaç kuruş bağışla iş bitmiyor.”

“Gazetelere başvurmayı denedin mi?”

“Bugün *The Times*’a gittim. Ama kıtlık haberleri şu sıralar moda değilmiş.”

“*Today*’e gittin mi?”

“Hayır. Dedim ya, bugün *The Times*’a gittim.”

“Magazin gazetelerine gitmelisin. Sana *News*’ten birinin adını vereceğim. Bu konuyla ilgilenebilirler. ‘Misyoner Melek Açlığa Çare Bulmak İçin Eski Sevgilisinin Kolunu Büktü’ gibi manşetler atabilirler.”

“Yapma,” dedim öfkeyle.

“Bence harika bir haber olur. Yalnız çıplak fotoğraflarını da basmaları gerek tatlım.”

Ona öfkeyle baktım.

“Sinirlenme hemen. Şaka yapıyorum.”

“Yapma,” dedim.

“*Sahiden* değişmişsin,” dedi horgören bir tavırla.

“Evet.”

“Bak. Sana yardım edemem. Biliyorum, sana yardım edebileceğimi düşünmek içini ısıtıyor, ama mümkün değil bu. Ünlüler öyle ha deyince koşa koşa gelmez.”

“Biliyorum. İyi bir organizasyon gerek. Zaten bu yüzden sana, bir ofise ve personele ihtiyacım var.”

“İşe yaramaz. Daha ne diyeyim?” Kollarını kaldırıp indirdi

“En azından denerim diyebilirsiniz,” dedim. “Sen iyi bir insan-sın, değil mi?”

“Burada yeni bir şirkette, yeni bir görevdeyim. Başarısız ola-cak bir fikrin peşinden koşmam.”

“Oliver, hayatta kariyerinden daha önemli şeylerin de olabi-leceğini düşünmeye çalış. Biliyorum, bunu yapmak senin için çok zor, ama en azından bir dene.” Ayağa kalktım. “Bu işi tek başıma başaramam, ama yardım etmesen de edecek birini bulu-rum. Bu işi mutlaka yapacağım. Bekle ve gör.”

Çok güzel, daha fazla sıkıştırma. Şimdi hemen çık. Çantamı alıp kapıya doğru yürüdüm.

“Neyse, benimle konuştuğun için teşekkürler. Birkaç yıl son-ra görüşürüz.”

*

Shirley'nin evine döndüğümde, telesekreterin kırmızı ışığı yanıyordu.

“Selam Rosie, ben Oliver.” Harika. Harika. “Dinle, o söz et-tiğin fikir üstüne biraz daha konuşmak istersen, sekizde Grouc-ha'da olacağım. Belki orada görüşürüz.”

Oturup arkama yaslandım. Öyle rahatlamıştım ki. Tanrı'ya şükür.

YIRMİNCİ BÖLÜM

“Barrruuuuyy!” Dinsdale akşama harika başlamıştı. Yaşlı bir dişi fil gibi böğürüyordu.

“Barry, söylesene, başkan sen mi olacaksın? Buna dayanamam. Başkan olmak istiyorum. Bunun için çıldırıyorum.”

“Ah, kapa çeneni seni yaşlı budala. Kaçık. Kahrolası başkalarının kim olduğunu biliyorsun. Kahrolası içkiler nerede? Asıl bunu öğrenmek istiyorum. Kahrolası manyak.”

Oliver, harekete geçmeye karar verince geçerdi. Groucho kulübünde görüşeli sadece beş gün olmuştu. Şimdiyse Capital Daily TV’nin konferans salonunda yapılacak ilk toplantımız için bir düzineden fazla ünlü gelmişti. Ünlüler Kulübü’nün belli başlı üyeleri buradaydı. Edwina Roper’la YAŞAT’ın sakallı halkla ilişkiler görevlileri; Oliver, Vicky Spankie ve Julian’ın yanında duruyordu. Vicky’nin üstünde haki bir komando ceketi ve tepe-sinde orakla çekiç olan bir miğfer vardı.

Oliver, en çekici ve otoriter modundaydı. Salonda gezinip herkesi rahatlatıyordu. Edwina Roper’la konuşuyor, koluna dokunuyor, ona sanki dünyanın en ilginç insanıymış gibi bakıyordu. Edwina bu ilgiden çok hoşlanmış, biraz da kızarmış, eliyle boynuna dokunuyordu.

İrlandalı aktör Liam Doyle bir başka grubun içinde, RSC’nin gönderdiği üç aktörle birlikte duruyordu. Bill Bonham masaya

oturmuş, kendi kendine bir şeyler söylüyordu. Mantrasını tekrarlıyor olmalıydı. Rajiv Sastry ile arkadaşları sinirli sinirli bir şeyler fısıldaşıyor ve etrafa bakınıyordu. Arkalarında duran Corinna Borghese bir grup *Yumuşak Odak* personeline talimatlar veriyordu. Zengin eski rock yıldızı Dave Rufford tilki avcısı kostümü giymiş, etrafa beş yaşındaki oğlu Max'in fotoğraflarını dağıtıyordu.

Nigel Hoggart adlı şık, gri takımlı bir delikanlıyla konuşuyordum. Circle Line Kargo Şirketi'nin temsilcisiydi. Yeterince reklamları yapılırsa ilk yiyecek partisini bedava nakletmeye söz vermişlerdi.

Kapıda bir hareketlenme oldu. Kate Fortune girdi. Peşinden dadı, bebek ve iki hizmetçisi geliyordu. Salonda bir kuğu gibi süzüldü. Neredeyse Oliver'ın üstüne atlayacaktı. Saçını tutup, heyecanla kendisini karşılamaya gelen Barry'nin gözlerine savurdu.

Dinsdale kolumu tuttu. "Bak hayatım, çok üzgünüm," dedi. "Salak bunağın tekiyim. Geçen gece tiyatro çıkışında kim olduğunu çıkaramadım. Sen gittikten sonra hatırladım, ama artık çok geçti. Korkunç bir ihtiyar olduğumu düşünüyorsun herhalde."

"Önemli değil. Geldiğine çok—"

"Ama bana her şeyi anlatabilirsin, değil mi hayatım? Anlatabilir misin? Neresi için para topluyoruz? Biliyor musun? Bana söyleyebilir misin?"

"Nambula."

"Ha, Nambuulu." Kahverengi gözleriyle bana kaygıyla baktı. "Ah, evet. Nambula. Dikkafalı komşular, sorunlu sınırlar. Kimin için para topluyoruz? Mülteciler mi? Kefti'liler mi? Yine onlar için mi? Bir araya gelip onlara yardımcı olmalıyız. Yardım etmeliyiz. Mutlaka."

"Evet, Kefti'liler. Afrika uzmanı olduğumu bilmiyordum

Dinsdale.”

“Gazete okurum. Bilirsin işte. Her gün bütün gazeteleri okurum, baştan sonra. *Barry!*” diye gürledi.

“Yine ne var sersem?”

“Nambuuuula içinmiş. Nambuuuula.”

“Tamam tamam. Şarkı söyleyip dans etmene gerek yok.”

Edwina Roper hafifçe omzuma vurdu. “Rosie, seni görmek ne hoş! Harika bir iş başardın. Oliver Marchant ne kadar çekici, değil mi!”

“Tanıştırayım. Circle Line Kargo Şirketi’nden Nigel Hoggart. Bize yardım edecekler... umarım!” dedim, Nigel’e bakıp tuhaf tuhaf sırıtarak.

“Evet. Bu bayan hafta boyunca herkesi sıkıştırıp durdu!” dedi Nigel, Edwina’ya göz kırparak.

“Hükümetten haber var mı?” diye sordum Edwina’ya.

“Evet. DKA’yla konuştum. Korkarım durum pek parlak değil. Kefti’de olanların farkındalar. Kaygılılar, ama şu anda bu meseleye ayıracak fonları yok. Ek bütçeye ihtiyaçları var, özellikle de hava nakliyatı için.”

“Safila’dan haber var mı peki?”

“Son günlerde hayır. Hâlâ telsiz bağlantısı kuramıyoruz. Malcolm da yok. Ama Wad Denazen’le Chaboulah’a yeni mülteciler geldiğini öğrendik.”

“BM bir karara vardı mı?”

Başını salladı. “Bence en iyi şansımız bu salondakiler.”

*

Oliver toplantıda rahat ve otoriter görünüyordu.

“Pekâlâ,” dedi masadakilere bakarak. “İsmimiz ne olacak? Eylem? Yardım? Afrika?”

“Afrika’ya Yardım,” dedi Vicky, ona umutla bakarak.

“Dünyayı Saran Kollar?” dedi Kate Fortune. “Kalpler? Afrika’nın Kalpleri?”

“Afrikaseverler?” dedi Corinna soğuk bir sesle, güneş gözlüğünü kaldırarak.

“Afrika Krizi,” dedi Julian. “Kahretsin, hayır. Dram. Bir Krizin Dramı. Evet, bu olabilir.”

“Sevgi Kampanyası,” dedi Kate Fortune. “Çocukları Sevelim Kampanyası? Çocukları Kucaklayalım?”

“Sevgi Kampanyası,” dedi Rajiv.

“Evet, bu fena değil,” dedi Oliver. “Sevgi Kampanyası. Ne dersiniz? Biraz ciddiyetsiz mi olur?”

“Saçma sapan olur.”

“Kampanya, yardım... Haydi,” dedi Oliver. “Afrika’ya Yardım, bağış, açlık, insaniyet, Yardım Kampanyası.” Dönüp bana kibirle, uzun uzun baktı. “Yardım Kampanyası nasıl olur?” Yardım Kampanyası’nda karar kıldık.

“Bunu iki üç hafta içinde *Yumuşak Odak*’ın yayın programına alabilirim. Ama mesela hafta içi gece on uygun olmaz. Vernon Briggs’in onay vermesi gerek. İkinci bir program istersek onun için de onay almalıyız.”

Masadan çocukça sesler yükseldi. Oliver’in patronu Vernon Briggs eski kuşak televizyonculardan biriydi.

“Vernon’la çalışmam gerekiyorsa ben bu işte yokum,” dedi Rajiv.

“Haydi ama, yapma,” dedi Oliver.

“Sence bu konu *Yumuşak Odak*’a uygun mu?” dedi Corinna. “Yani sanatla ilgisi yok, değil mi?”

“Ama biz sanatçıyız, değil mi? Değil mi? Tiyatro sanat değil midir?” dedi Vicky. “Yani ben kendimi sanatçı olarak görüyorum. Sanatçı değil miyiz?”

“Saçmalama,” diye gürledi Barry. “Burada oturmuş konuşuyoruz. Bu sanat mı? Tabii ki değil. Aktörlük nedir? *Nedir?* Hiç-birimiz ezberlediğimiz cümlelerin ne anlama geldiğini bilmiyoruz. Saçma sapan işler.”

“Ona aldırmayın dostlar. Aklını tamamen yitirdi. Yıllar önce.”

“Neyse,” dedi Oliver. “Gösterinin temeli ne olacak? Kısa bir şey olmalı. En fazla bir saatimiz olacak çünkü. İzleyiciler paralarının karşılığını aldıklarını düşünmezlerse beş kuruş göndermezler. Normalde yapmayacağınız bir şeyler yapmalısınız. Basit ve teatral olmalı...”

“Bir şey diyebilir miyim?” dedi Eamonn Salt monoton bir sesle. “Bu gece geldiğiniz için hepinize minnettarız.”

“Kesinlikle,” dedi Edwina Roper. “Bu harika amaç uğruna vaktinizden ve enerjinizden fedakârlık yapmanız müthiş bir şey. Çok teşekkürler.”

“Evet,” dedim. “Ben de Safila’daki kamp adına herkese teşekkür etmek istiyorum.”

“Pardon,” dedi Corinna. “Pardon ama, bence profesyonel yardım görevlilerinin bir grup oyuncuya birkaç günlerini ayırdıkları için böyle minnettar kalmaları, neredeyse ayaklarına kappanmaları çok saçma. Bence tam tersi olmalı.”

Tuhaf bir sessizlik oldu. Sonra Oliver, “En iyisi hepimiz birbirimize minnettarız deyip bu konuyu kapatalım, tamam mı?” dedi. “Şimdi... ne diyordun Eamonn?”

“Bence,” diye devam etti Eamonn, o monoton sesiyle, “programın içeriği kampanyanın neyle ilgili olduğunu yansıtmalı. Toplanan para kısa vadede faydalı olabilir, ama bu temelde siyasi bir mesele. Bir yardım kuruluşu olarak söyleyemediğimiz birtakım şeyleri sizler söyleyebilirsiniz.”

“Pardon?” dedi Corinna. “Yani kameranın karşısına geçince

kendi fikirlerimizi değil de, *sizinkileri* mi söyleyeceğiz? Herkes cahil olduğumuzu söyleyip duruyor zaten. Fikirlerimizi söylemeyelim mi?”

“Bence önce YAŞAT çalışanlarının fikirlerini öğrenelim,” dedi Oliver.

“Bir kere, Kefti halk ayaklanması bir savaş yüzünden çıktı. Savaş da Abouti’deki rüşvetçi bir otokrasi yüzünden çıktı. İkinci olarak, o mültecilere yiyecek gitmemesinin sebebi, BM’nin bürokrasi yüzünden ağır davranmasının yanı sıra, daha da önemlisi, hükümetlerin ağır davranması. Aslında yiyecek gitmemesinin asıl sebebi, hükümetimizle Fransız hükümetinin yiyecek göndermeye söz vermesine karşın bunu zamanında yapmaması.”

Kate Fortune işaret parmağının tırnağını inceliyordu. Eğilip baş parmağıyla tırnağının kenarını kazımaya başladı. Julian elektronik not defteriyle oynamaya başlamıştı. Eamonn dünyanın en iyi konuşmacılarından biri değildi.

“Bunun da ötesinde,” diye devam etti Eamonn, “Nambula yetmişli yıllardaki petrol ucuzluğu sırasında Dünya Bankası’ndan aldığı borçlar yüzünden ağır bir dış borç yükü altına girmiş olmasa, mahsüllerini satmak zorunda kalmayacak ve mülteci krizini çözmeye yetecek kadar yiyecekleri olacaktı.”

“Bütün bunları yarım saatte eğlenceli bir şekilde anlatmak sorun olmaz,” dedi Rajiv.

“Baksanıza. İnsanları asıl çocuklar etkilemez mi?” dedi Kate Fortune. “Bence siyasetle milletin canını sıkmaya gerek yok. Asıl çocukları düşünmeliyiz.”

“Salak karı,” diye mırıldandı Barry.

“Hayatım, Elizabeth dönemi tarzı kısa oyunlar sahnelesek?” diye haykırdı Vicky Spankie, Oliver’a parlayan gözlerle bakarak. “Açlığın sebeplerini kişileştiresek... savaşı, borcu, kötü yö-

netimi?”

Barry bu fikre bayıldı.

“Ben Kötü Yönetim'im! Altın plakalı arabası olan şişko, açgözlü bir despotun çocuğuyum,” diye gürledi.

“Ben Beceriksizlik'im...” diye başladı Dinsdale.

Kate Fortune ayağa kalktı. Ağlamaklıydı. “Kusura bakmayın ama, çocuklar ölürken burada oturmuş şakalaşmamız yersiz bence.”

“Haklısın. Tamam, hepimiz sakinleşelim,” dedi Oliver, sinir-den kıpkırmızı kesilmiş olan Vicky'ye bakarak.

Bill Bonham atıldı: “Bu meseleyi dünyanın şu sıralar ilgilen-diği bir konuyla, ruhani karmik arayışla ilişkilendirsek? İyilik yapın, kendinizi iyi hissedin. Bu bir yolculuğun devamı olarak sunulabilir.”

“Evet. Sağ ol Bill,” dedi Oliver. “Başka çılgınca fikri olan var mı?” diye fısıldadı sonra.

“Bence bu işe hiç kalkışmayalım,” dedi Corinna.

Bir sessizlik oldu.

“Bence hiç de iyi bir şey yapmış olmayız,” diye devam etti. “Yani sonuçta fazla bir şey yapamayacağız. Kendimizi tatmin edeceğiz o kadar.”

“Haklısın, kendimizi ve başkalarını kandıracağız,” dedi Oliver. “Sahiden elimizden fazla bir şey gelmez, değil mi?”

“Gerçekten de Live Aid ile Band Aid sayesinde toplanan meblağ, o seneki hükümet denizaşırı yardım bütçesinin beşte birinden azdı,” dedi Eamonn Salt.

Herkes şaşkınlıkla ona baktı.

“Ama Live Aid yine de çok işe yaradı, değil mi?” dedi Julian. İncinmiş görünüyordu.

“Evet,” dedi Dave Rufford.

“Live Aid elbette ki çok faydalı oldu,” dedi Edwina Ropper.

“Bağış olayını tamamen değiştirdi. Çok eğlenceliydi. Ayrıca gençlerin bağış yapmaya başlamasını sağladı. Tüm yardım kuruluşlarına faydası oldu.”

“Evet. Bir isyan gibiydi. Muhafazakârlara ‘Bakın piç kuruları, buna göz yumamayız,’ dedik,” dedi Dave.

“Evet, bir ara işe yaradı,” dedi Corinna. Sonra esnedi. “Ama o dönem geçti. Şimdi her iki paralık model dünyayı gezip açlarla fotoğraf çektiriyor. İğrenç. Yani, kültürel emperyalizmin en berbat şekli bu. Sanki ‘Biz ünlüler minik maymunları kurtarıyoruz,’ diyorlar. Kendi kendilerini övmekten başka bir şey yaptıkları yok.”

Masaya karamsarlık çökmüştü.

“Evet, aslında haklısın,” dedi Rajiv. “Corinna’ya katılıyorum. Ben bu işte yokum.”

“Yani sence anlamsız bir şey mi bu?” dedi Julian hayal kırıklığıyla.

“Belki de,” dedi Oliver. “Yani ünlülerin ‘Açılın, ben ünlüyüm, yardıma geldim,’ demesi sorumsuzluk belki de.” Rahatlamış gibiydi. Buna inanamıyordum. Tam işler yoluna giriyor derken, şimdi her şey mahvoluyordu.

“Saçmalıktan başka bir şey değil. Halkın vicdanını yatıştırmak, o kadar,” dedi Rajiv.

“Kesinlikle,” dedi Corinna kibirle. “*Niye* o gemi zamanında gitmedi? Bunun sorumlusu *kim*? Asıl bunları sormalıyız, emeklilerden üç beş kuruş istemek yerine.”

“Haklısın. Alçakları kurtarmak için yoksulları soymayalım,” dedi Dave Rufford.

“Çok doğru,” dedi Corinna. “Hiç gereği yok.”

“Delirdiniz mi siz?” dedi Barry, ayağa kalkıp elini masaya vurarak. “Hepiniz aklınızı mı kaçırdınız?” Kımıldamadan durup tek kaşını kaldırarak masadakileri süzdü. “Çıldırıdınız mı? Bir

kamp,” dedi bir elini havaya kaldırıp dosdoğru ileriye bakarak, “Afrika’nın karanlığında bir kamp dolusu insan açlık çekiyor. Bizden yardım istiyorlar.” Fısıldamaya başladı. “Onlara hayır mı diyeceğiz? Can çekişen bir çocuk size elini uzatıp yiyecek istese, hayır mı dersiniz?”

Susup ateş saçan gözlerle masadakilere teker teker baktı. “Öyleyse şu işe devam edelim,” diye gürledi.

“Ben de aynı şeyi söylüyorum ya,” dedi Kate Fortune. “Çocuklar...”

“Ah, yeter ama,” diye mırıldandı Corinna. “Yani bu neokolonistçe...”

Dinsdale ayağa fırladı. “Bu salak herif elli yıldır ilk kez mantıklı konuştu,” diye gürledi. “Tabii ki elimizden geleni yapmalıyız dostlar. Yardım etmeliyiz! Yardıma ilk *biiiz* koşmalıyız.”

“Evet, bu konuda sana katılıyorum Dinsdale. O zavallılar açlıktan ölüirken burada haklı olmamızın bir anlamı yok,” dedi Dave Rufford.

“Evet.”

“Kesinlikle.”

“Katılıyorum,” dedi Julian. “Onlara yardım etmek isterim. Ah, kahretsin.” Telefonu tekrar çalmaya başlamıştı.

Bundan sonrası sorunsuz geçti. Oliver giderek daha ihtirash oluyordu. Kamptan uydu yayını yapmaktan bahsetmeye başladı. Harika konuşuyordu. Corinna bile ikna olmaya başlamıştı.

Kate Fortune ayağa kalktı. “Nambula’ya seve seve giderim,” dedi.

Barry kafasını masaya vurdu.

“Kimin gideceğini sonra konuşuruz,” dedi Oliver. “Peki ya ana program ne olacak? Birkaç kişinin monologlarını yayımlayabiliriz, ama temel ve teatral bir şeye ihtiyacımız var.”

“Shakespeare,” dedi Barry. “Bir ozan kullanmalıyız.”

“Shakespearevari bir skeç hazırlasak?” dedi Julian. “Komik bir şey.”

“İyi fikir,” dedi Oliver. “Belki biraz hızlandırılmış bir Shakespeare. On beş dakikalık bir *Hamlet* mesela? Tabii başka şeyler de eklememiz gerekir, ama temelde bu olur.”

“Ophelia rolünü seve seve oynarım,” dedi Vicky.

“Ben de!” dedi Kate.

“Sen olsan olsan Gertrude olursun şekerim,” diye mırıldandı biri.

Toplantı bu şekilde devam etti. Umurumda değildi. Önemli olan bir şeyler yapılacak olmasıydı. Hem zaten Muhammed ya da RESOK temsilcileri de Ünlüler Kulübü’nde olsalar aynı şekilde davranırlardı. Kefti’lilerin çadırlarının taşınması ve siyasi manevralar hep aynı şeyin parçasıydı. Kefti’liler de diğer insanlar gibiydi. Aç kalmamak, hastalanmamak, yaşayabilmek, refah düzeylerini arttırmak ve gösteriş yapmak istiyorlardı.

“Pekâlâ,” dedi Oliver, siyah ciltli büyük not defterini kapatıp elini üstüne vurarak. “Hepinize teşekkürler. Gelecek hafta aynı saatte burada toplanıyoruz. Bu arada harekete geçecek ve senaryoların yazımına başlayacağız.”

“Bir saniye. Oyuncu seçimini kim yapacak?” dedi Liam Doyle.

“Ben,” dedi Oliver. “Hepinize teşekkürler. Toplantı bitmiştir.”

Oliver masanın altından elini uzatıp dizime koydu. Elini kaldırıp kendi dizine koydum.

Bunun üzerine boğazını temizleyip konuşmaya devam etti. “Bu arada, fazla heyecanlanmadan önce hepinize şunu anımsatayım ki, bütün bunlar ancak, Vernon Briggs’in onayıyla mümkün olabilir. Yoksa hiçbir şey yapamayız. Vernon Briggs ise, *Hamlet*’in bir puro markası olduğunu sanan, komik skeç deyin-

ce aklına bir kaynana, bir muz kabuğu ve üç ırkçı sterotip gelen biridir. Gelişmeleri size bildireceğiz. Herkese teşekkürler.”

Tam hepimiz havaya girmişken, niye bunları söylemişti ki?

YİRMİ BİRİNCİ BÖLÜM

CDT’de işler iyi gitmeye başlamıştı. Oliver, ofisinin dört kapı yanındaki boş bir ofisi bize ayarlamıştı. *Yumuşak Odak* ekibinden bir araştırmacı muhabir, arada bir gelip bizim için telefon görüşmeleri yapıyordu. Uçakların sponsorluğunun ayarlanması, YAŞAT ile bağlantının sürdürülmesi ve ünlüler için veri dosyalarının hazırlanması benim işimdi. Her gün ofise geldiğimde içerisinin giderek daha fazla TV prodüksiyon personeliyle, haritalarla, dosyalarla, sayfalarla dolduğunu görüyordum. Ama genel bir çekingenlik vardı. O ilk büyük toplantıdan sonra Oliver tuhaf bir şekilde ortadan kaybolmuştu. Bazen başını kapıdan içeri uzatsa da, konuşamayacak kadar meşguldü. Sadece iki haftamız kalmıştı.

Günler kolay geçiyordu. Bir sürü insanla ve işle meşguldüm, ama karanlıktan korkuyordum. Çünkü gökyüzündeki yıldızlar kampın tepesindeki yıldızların aynısıydı. Kefti’deki patlamadan beri karanlıktan nefret etmeye başlamıştım. O olayı ne zaman düşünsem içim parçalanıyordu. Karamsarlaşıyordum ve kendimi toplamam uzun zaman alıyordu. Geceleri uyuyamıyor, Safila’yı düşünüyordum. Kampla hâlâ bağlantı kurulamamıştı. Belki de mesajlar bir Land Rover’ın arka koltuğuna konularak gönderilmiş, ama Malcolm tarafından masasının altındaki bir kâğıt yığınınna bırakılmıştı. Sessizliğin hiçbir anlamı yoktu. Karanlık-

ta kuytulara gizlice büyüyen korkular, sonra gerçek dünyada birden açığa çıkabilirdi, sanki bir gecede büyümüş gibi.

Her sabah gazete bayiiine koşup manşetlere bakıyordum. Hiçbir şey yoktu. Oliver'ın *News*'teki bağlantısıyla iki saat geçirmiştim. Kadın hevesli görünüyordu. Ona Kefti'deki krizi ve yardım toplayarak neler yapmak istediğimi anlatınca, o gün içinde beni arayacağını söyledi. Ama aramadı. Nambula'dan haber yoktu. Canımı sıkıyordu bu. Bazen, acaba delirdim de her şeyi kafamdan mı uydurdum, diye merak ediyordum.

Ertesi gün News'te kısa bir haber çıktı.

NAMBULA MÜLTECİ KRİZİ

Doğu Nambula'daki yardım görevlileri, 10.000'den fazla mültecinin iç savaş ve çekirge istilasından Abouti'nin asi bir ili olan Kefti'den göç ettiğini bildirdi. Görevliler yiyecek ve yardım malzemelerinin yetersiz olduğunu söyleyerek, 1985 kıtlığı boyutlarındaki bir kriz yaşanabileceği uyarısında bulundu.

Ertesi gün, *The Times*'ın dış haberler sayfasında, El Daman'daki bir muhabirin yazdığı iki sütunluk bir makale çıktı. Muhabir, mültecilerin sayısının yirmi bin olduğunu ve ismini vermediği "yardım görevlilerine" göre, kamplardaki yiyecek stoğunun iki hafta içinde tükeneceğini söylüyordu. Benim bir sözümü gereksizce alıntılanmış, ardından da YAŞAT'tan istifa ettiğimi, çünkü ilgisizliklerine dayanamadığımı yazmıştı. El Daman hükümetinden bir yetkili de alıntılanmıştı. Yetkili her zamanki gibi, Nambula'nın kendini besleyecek yiyeceği olmadığını, bu yüzden başkalarını hiç besleyemeyeceğini söylüyordu.

Sonra BM'den bir açıklama eklenmişti.

"Kefti'nin dağlık bölgelerinden Nambula sınırına yapılan göçe ilişkin raporları doğrulamamız, bölgedeki karışıklık nedeniyle şu anda imkânsızdır." BM'den bir kaynak bugün resmi görevlilerin "başlarını kuma gömdüklerini" ve bürokrasinin faaliyetleri yavaşlattığını belirtti.

Belki bu işleri biraz hızlandırırdı. Ofise gittiğimde içimde taze bir güven vardı. Ortalıkta kimseler yoktu. Oliver'ı aradım, ama Gwen bütün sabahı toplantıda geçirdiğini ve ancak öğleden sonra boş olabileceğini söyledi.

Telefon çaldı. Arayan Eamonn Salt'tı.

"*The Times*'ı gördün mü?" dedim heyecanla.

"Evet gördüm. YAŞAT'tan pek iyi bahsetmiyor, değil mi?"

"Nasıl yani? Ne demek istiyorsun?"

"İşinden istifa ettiğini söylemişler. Ama bizden hiç alıntı yok."

"Ama *The Times*'a ve *News*'e gittiğimi size söylemiştim. Onları aradınız mı?"

Sessizlik.

"Sorun ne?"

"Bence bu işin basınla ilişkiler kısmını bir düzene koymalıyız. Doğru dürüst bir basın toplantısı yapmalıyız. Oliver'la bu konuda konuşabilir miyiz?"

"Bu sabah meşgul. Bir görüşme ayarlayayım mı?"

"Evet, çok iyi olur. Bu arada sen de bütün ünlüleri ara. Onlara söyle, stratejimizi belirleyene kadar çenelerini kapalı tutsunlar."

Elimdeki tüm numaraları aradım. Bazılarında menajerler, ba-

zılarında telesekreterler çıktı. Herkese basınla konuşmamalarını, işlerimizi gizli halletmemiz gerektiğini söyledim.

Günün geri kalanını veri dosyaları üstünde çalışarak ve Circle Line ile hava nakliyatı ve sponsorluk anlaşması üstüne konuşarak geçirdim. Onlara reklamlarını yapacağımız garantisini verirsek ve ilk yiyecek partisini bulabilirsek, iki hafta içinde bir uçak ayarlayacaklardı.

Ama *Yumuşak Odak* ekibi tuhaf bir şekilde ortalıkta boş boş dolanıyor, hiçbir iş yapmıyordu. Her şey durmuş gibiydi.

Saat beşte Oliver aradı.

“Selam. Bir saniye gelebilir misin?”

L şeklindeki deri kanepesine uzanmış, başını kollarına dayamıştı. Üstünde ceket yoktu.

“Girsene. Otur.”

Kanepenin diğer ucuna oturup ona *The Times* makalesini verdim.

“Harika, değil mi?” dedim o okurken.

“Mülteciler için harika değil,” diyerek makaleyi geri verdi.

Kapı çalındı ve Gwen elinde iki fincan çayla belirdi.

“İstersen gidebilirsin Gwen,” dedi Oliver. “Bu akşam bir Fransızla randevun yok mu?”

“Harika. Sağ olun,” dedi Gwen sevgiyle.

“Yarın gece boş musun,” dedi Oliver, Gwen çıkınca.

“Niye sordun?”

“Güzel. Akşam yemeği yeriz.”

“Niye?”

“Konuşmak istiyorum.”

“Ne hakkında? Şimdi konuş.”

İç geçirdi. Çayını karıştırdı. “Eamonn Salt’la telefonda konuştum. Basın toplantısı hakkında,” dedi.

“Biliyorum. Ne zaman yapabiliriz sence?”

Birden dikilip ayaklığın yanına gitti. “Beni dinliyor musun sen?” dedi.

Ona baktım.

“Sana hiçbir şey kesin değil demiştim. Bir fikri uygulamaya çalışıyoruz, o kadar. Başarabileceğimizi hiç sanmıyorum. Bu aşamada basın toplantısı yapma fikri saçmalık. Sana başaracağımızı hiç söylemedim.” Ağzı seğiriyordu. “Kendimi kullanılmış hissediyorum. İstemediğim şeylere zorlandığımı hissediyorum.”

Terlemeye başlamıştım. Eğer bu plan başarısız olursa, başka bir şey denemek için çok geçti. Buna inanamıyordum. Bir toplantı yapmıştık. Bir düzine ünlü projeye katılacağını söylemişti. Bir ofisimiz vardı. *Yumuşak Odak* ekibinden insanlar bize yardım ediyordu. Nairobi’den Nambula’ya uydu yayını yapmak üstünde çalışıyorduk. Ama Oliver isterse bütün bunları durdurabilirdi. Sustum. O hep böyle davranmıştı işte. Hayatının sonuna kadar benimle yaşamak istediğini söyler, sonra ertesi gün telefon bile etmezdi.

“Yarın akşam yemeğinde konuşalım,” dedi.

Bana tuhaf tuhaf bakıyordu. Neler oluyordu? Bir şey demedim.

“Seni yarın akşam yemeğe davet ediyorum.”

Başımı eğdim.

“ROSİE, SENİ AKŞAM YEMEĞİNE DAVET EDİYORUM.”

Tekrar bu noktaya dönmemiz inanılmazdı. Bir dans, bilgisayarda bir satranç oyunu gibiydi yaşadığımız. İkimiz de aynı şeyleri yapıp duruyorduk. Neler olduğunun pekâlâ farkındaydım aslında. Ama program yaptığı herkese böyle davranmıyordu herhalde?

“Programın nesi var?” diye sordum.

Dönüp bana boş gözlerle baktı.

“Niye işe yaramayacağını düşünüyorsun?”

“Ha,” dedi. “Vernon Briggs yüzünden.”

“Vernon Briggs.”

“Evet. Onun hoşlanacağı türden bir şey değil bu; aktörler, sanat, borçlar hakkında mesajlar. Bütçemiz zaten kısıtlı. Dünyada kabul etmez.”

“Ama olup bitenlerden haberdardır mutlaka. Onunla konuşmuş olmalısın. Ne dedi?”

“Onun tarzı değil.”

“Onunla konuştun mu?”

Sustu. Aklıma küçük bir fikir geldi.

“Oliver. Vernon Briggs’le konuştun mu?”

Başını eğmiş, öylece duruyordu.

“Oliver. Sana bir soru sordum. Vernon Briggs’le Yardım Kampanyası hakkında konuştun mu?”

Sessizlik.

“Konuştun mu?”

Hâlâ susuyordu.

Telefona gidip sekreterin numarasını çevirdim.

“Vernon Briggs’in ofisi lütfen.”

Oliver bana dehşetle baktı. Ama tuhaf bir şekilde acizdi.

“Selam. Oliver Marchant’ın ofisinden arıyorum. Oliver Bay Briggs’le görüşebilir mi acaba?”

“Bir saniye lütfen.”

Beklerken kalbim küt küt atıyordu. Bütün bunların gerçekleşeceğine inandıktan sonra hayal kırıklığı yaşamak korkunçtu.

“Vernon onunla on dakika sonra görüşebilir.”

“Teşekkürler. Bu arada, Rosie Richardson da gelecek.”

Oliver’a baktım. Oturmuş, başını eğmişti.

“İkimiz de çılgınız,” dedim. “Yaptıklarımızı görseler bizi tımarhaneye tıkarlar.”

Başını kaldırıp sırtıttı. “Biliyorum.”
“Gel haydi, dizime otur,” dedi sonra.
“Defol git, seni iğrenç, çılgın ihtiyar.”

*

Vernon Briggs siyah, kenarları yıldızlı masasının ardından doğrulup bizi karşılamaya gelirken ellerini birbirine çarpıyor ve ovuşturuyordu.

“Selam dostlar!” dedi boğuk Yorkshire aksanıyla. “Burada sıkıntıdan patlıyordum. İçki ister misiniz?”

“Hayır, teşekkürler. Rosie Richardson’ı hatırlıyor musunuz?” dedi Oliver.

“Hatırlamaz mıyım! Aklını kullansa çocuğumun annesi olabilirdi bu kız. Ne güzel bir yaratık. Demek tekrar birliktesiniz ha? Vernon Amca’dan izin almaya mı geldiniz? Nasılsın tatlım?”

Vernon Briggs pek değişmemişti. Şimdi Bavyera tarzı sivri sakalı vardı, o kadar.

“Nasıl buldun?” dedi, sakalının jöleli ucuna dokunarak. “Bununla vajinaları gıdıklıyorum.”

Üstünde yürüdüğü kalın, siyah halının ortasında zebra derisi desenleri vardı. “Selam evlat,” dedi Vernon, Oliver’ın omzuna vurarak. “Seni görmek ne güzel. Ne güzel...”

Oliver bir şey demedi.

“Haydi ama evlat. Asma suratını. Yaşlandığında, yükseldiğinde, Oxbridge’li bir devlet okulu öğrencisi olmaktan kurtulduğunda surat asarsın. Geçen gece kunduracılarla yaptığın program güzeldi. Reytingleri gördün mü? İki nokta dört milyon! Vay ki vay! İşte böyle şeyler istiyoruz evlat. Entel dantel işler değil.”

Duvarlarda yaldızlı çerçeveli, yetmişler tarzı mor ve pembe

resimler vardı. Resimlerde uzun saçlı ve uzun bacaklı kızlar ve pembe nesneler görölüyordu. Pembe spor arabalardan çıkan kızlar, üçgen bardaklardaki pembe kokteylleri yudumlayan kızlar, pembe kokteyl barlarına yaslanan kızlar, pembe taytların içinde kıçları tamamen görünen kızlar. Bu görüşmede Corinna da yer almalıydı.

“Oturun, oturun.”

Karşısına, Çin tarzı, lakeli, siyah ve altın sarısı sandalyelere oturduk.

“Ağzınızdaki baklayı çıkarın bakalım. Ne istiyorsunuz?”

Oliver iç geçirdi. “Sizinle programda farklı şeyler yapmak konusunda epey konuştuk,” diye söze başladı. Son on dakikadır ona çok sert davranmışım.

“Haklısın evlat. Kesinlikle haklısın. Bunu yapıyoruz da,” dedi Vernon, bana göz kırparak. “Bu çocuk cin gibi. Bak ne diyeceğim evlat. Bu akşam erken çıkabilirsin. Bunu hak ettin.”

Oliver kravatını düzeltti. Rahatsız görünüyordu.

“Değişik şeyler yapmaktan bahsedince, çabuk işlenebilecek, halka hitap edecek ve önemli konular üstüne projeler aramaya başladım.” İkna kabiliyetinin bu kadar düşük olduğunu ilk kez görüyordum.

“Aferim evlat. İşte bak, sonunda sözümü dinlemeye başladı.”

Oliver zarif takımının içindeki bacaklarını oynattı. “Şey, aklımda tam bize göre bir proje var.”

“Sahi mi?” Vernon kibirli bir tavır takındı. “Bütün bunları kapsayan bir projesi varmış. Peki bu projede kimler olacak evlat?”

“Barry Rhys, Dinsdale Warburton, Vicky Spankie...” diye saymaya başladı Oliver.

“Spanky ha? Devam et.”

“Julian Alman, Liam Doyle...”

“Sakın söyleme. Dur tahmin edeyim. Kahrolası bir sanat programı mı olacak bu?”

“Kate Fortune.”

“Güzel. Bunu beğendim işte. Off. Pardon. Bu pantolon da amma sıkıştırıyor. Konu ne peki?”

“Şey, Rosie Nambula’dan yeni döndü. Orada bir yardım kampında çalışıyor. Kamplarına yedi bin mültecinin gelmekte olduğunu görmüşler. Hepsi aç. Onlara hemen hava yoluyla yiyecek gönderilmesi gerek. Bazı ünlülerin oynadığı canlı ve kısaltılmış bir *Hamlet* versiyonuyla kamunun dikkatini bu meseleye çekmeyi düşünüyoruz. Pek parlak bir fikir gibi gelmeyebilir ama...”

“Devam et evlat. Devam et.”

Oliver bir an başını kaldırıp ona baktı. Şaşırmıştı.

“Sorun şu ki, bu gösteri kısa sürede, yani iki üç hafta içinde yapılmazsa işe yaramayacak.”

“Ah. Size yardım etmek isterim. Gerçi zaman biraz azmış. Evet. Çok az. Hayır, boşverin bu işi. İki üç haftada yapılması imkânsız...”

“Hayır, mümkün,” dedim. “Bir havayolu şirketinden sponsorluk teklifi aldık. Yiyecekleri Nambula’ya taşıyacaklar. Nambula Havayolları da ekimizi ve ünlüleri oraya bedavaya götürebilir. Binlerce, hatta belki on binlerce kişinin hayatı kurtulacak.”

Oliver bir patates çuvalı gibi oturuyordu. Ayağına basınca ırkıldı. “*Yumuşak Odak*’ta bu konuyu işlemeyi düşünüyorum,” diye mırıldandı. “Ha, bir de Nairobi’de bekleyen mobil bir uydu vericisi var şu anda.”

“Zaman harcarsak çok geç olacak,” dedim. “Kampta şimdiden yirmi bin kişi var. Yiyeceğimiz yetmediği için ölmeye başladılar. Diğerleri de gelince...”

Vernon’un tombul yüzü asıldı. “Çocukların durumu kötü

ha?”

“Keşke görebilseniz.”

Bakışları dalgınlaştı. Vajina gıdıklayıcısı titredi. Vernon oturup bir süre onu sıvazladı.

“Ne yazık ki önce hep çocuklar ölür.”

“Yapacağız,” dedi Vernon. Sonra ayağa fırladı. “Yapacağız. Hemen o antenin başındakilerle bağlantıya geçin.”

Oliver sanki kabuklu bir midyeyi yutmaya çalışıyormuş gibi yutkundu.

“Hemen bir pankart hazırlayın: TEŞEKKÜRLER CAPITAL DAILY TV. Küçük çocuklar bu pankartı taşısin.”

Konuşmak için ağzımı açtım. Sonra tekrar kapadım.

“Kate Fortune minik bir safari giysisiyle oraya gitsin. Peki ya Tarby? Monkhouse? Evlat, duygusal ve etkileyici birine ihtiyacınız var.”

Oliver ensesini ovuşturuyordu.

“*Yumuşak Odak*’ı boşver. O sersem entel morukları boşver. Bu büyük bir olay. O çocukları akşam haberlerine çıkarın. Herkes izlesin. Herkesi ağlatmalıyız. Şansınız varsa ben bile ağlayabilirim.”

Halının zebra desenli kısmına yürüdü. Orada durup düşünmeye başladı. Bir yandan da bıyığını buruyordu.

“Bu *çok* parlak bir fikir olabilir. Projeyi bizzat ben idare edeceğim. Bin dokuz yüz kırk ikiden beri Afrika’ya gitmedim. Seyahat etmek hoş olur. Hatta ben de TV’de birkaç laf edebilirim.”

Bana döndü. “Merak etme tatlım. Çocukları kurtaracağım. Tamam evlat. Hemen telefona sarıl. OB Ops’tan İan Parker’ı ara. Ona adımı ver ve o anteni Nairobi’den çıkarıp yarın bu saatte kadar bir ekiple birlikte o kampa götürmelerini söyle. Programı bana bırak evlat. Sen gidip oyuncu listeni hazırla. Sakın o entel dantel tayfasından olmasın ha. Doğru dürüst isimler olsun.

Sonra çalışmalara başlarız.”

Haydi Oliver, diye düşündüm. Cesur ol. Ona ne söylemeye çalıştığımızı açıkla. Ona insanları ağlatacak yüzeysel bir kampanya yapmaya alışmadığımızı söyle. Ama Oliver dilini yutmuş gibiydi. Çok tuhaftı bu.

“Dilini kedi mi kaptı evlat? Haydi, marş marş. İş başına.” Vernon kapıyı açıp bize dışarıyı gösterdi. “Yarın aynı saatte görüşürüz. Neler yaptığınızı anlatırsınız. Haydi bakalım, kıpırda biraz.”

Oliver kalkıp kapıya doğru ağır ağır yürümeye başladı. Onu takip ettim.

“Merak etme tatlım. Sen her şeyi bana bırak,” dedi Vernon, kıçıma bir şaplak atarak.

Koridorun yarısında kakhaha krizine tutuldum. “Ne yapacağız?” dedim çaresizce. “Bizi desteklemesi harika bir şey. Ama...”

“Biliyorum,” dedi Oliver. O da gülmeye başlamıştı. “Afrika’ya gidip orada işleri yönetmesine izin veremeyiz.”

“Onu o vajına gıdıklayıcısıyla orada düşünemiyorum.”

“Merak etme,” dedi. “Ben onu dizginlerim.”

“Ama asıl komik olan da bu ya,” dedim. “Dizginleyemezsin.” Sonra tekrar kakhahayı bastım.

“Gel bir içki içelim,” dedi salakça sırtarak.

Gidip içki içtik ve sohbet ettik. Güzeldi. Dostaydı. Eşiteydi.

*

Eve döndüğümde mutluluktan havalara uçuyordum. Her şey harika gidiyordu. Artık arkamızda Vernon vardı. Oliver da şimdilik tekrar aklıbaşında davranmaya başlamıştı. Sponsorluk işi

de olmuştu. YAŞAT'takiler biz para toplayana dek bir parti yiyecek gönderebileceklerini söylüyordu. Senaryolar gelmeye başlamıştı. Ünlüler yardım ediyordu. Yıkandım, sonra mutfakta kaşarlı tost yedim. Saat dokuzda televizyonu açtım. Sonra şöminenin üstünde Shirley'den bir not gördüm.

DAİLY NEWS'TEN CATHERİNE KELLY ARADI.

Catherine Kelly, Oliver'ın o gazetedeki tanıdığıydı. Onunla Oliver'ın ofisine ilk gidişimden sonraki gün, Yardım Kampanyası'nın başlamasından çok önce görüşmüştüm. Ona Kefti'de olanları ayrıntılarıyla anlatmıştım. Çok ilgili görünmüştü. Ama sonra ondan bir ses çıkmamıştı.

Telefonu açıp *News*'ün numarasını çevirdim.

“Catherine mi? Bir saniye bakayım. Üzgünüm. Beş dakika önce çıkmış. Bir notunuz varsa iletelim?”

“Rosie Richardson aradı deyin.” Ofisin numarasını verdim.

Ertesi sabah her zamanki gibi gazete bayiiine koşup *News*'ün sayfalarını heyecanla karıştırmaya başladım. Hiçbir şey yoktu. Hiçbir şey, hiçbir şey. Sonra orta sayfayı açınca, az kalsın gazeteyi düşürüyordum. Orada tam sayfalık bir haber vardı, benim tuvaletli fotoğrafım ve sivri dişli, dev bir böceğin çizilmiş resmiyle birlikte. Böcek resmi, aç Afrikalı çocukların fotoğrafının üstüne montaj yapılmıştı. Başlık şöyleydi:

ÇEKİRGELERLE SAVAŞAN FETTAN KAHRAMAN YILDIZLARDAN YARDIM ALACAM DEDİ.

Çekirgenin altında Oliver'ın fotoğrafı vardı. Vicky Spankie'nin omzuna kolunu atmıştı. Sayfanın en altında ise Julian, Liam, Dinsdale ve Barry'nin küçük fotoğrafları vardı.

Aklıma hemen dün sabah ünlülere ettiğim telefonlar geldi. Basınla konuşmayın, her şey hazır olana dek ağzınızı sıkı tutun demiştim. Yo, hayır. Fotoğrafımı *nereden* bulmuşlardı? Üstümde o siyah çoban kız gelinliği vardı. Oliver’la gittiğim o ödül töreni sırasında çekilmiş olmalıydı. Kahretsin. *Kahretsin*. Neler olmuştu? Catherine Kelly’ye Kefti’de olanları anlatmış, ama ünlülerden bahsetmemiştim. Bu aşamada henüz ünlülerin yaptığı bir şey yoktu.

TV programı Yumuşak Odak’ın yönetmeni Oliver Marchant’ın (38) eski sevgilisi, korkunç boyutlarda bir çekirge istilasıyla karşı karşıya kalan binlerce insanın hayatını kurtarmak için bu hafta uçakla Londra’ya geldi. Rosie Richardson (37) [37 değil 31 yaşındaydım] 4 yıl önce Marchant’ın kendisiyle evlenmeyi reddedip ilişkilerini bitirmesi üzerine yıkılmıştı. [Bunu da nereden çıkarmışlardı?] İngiltere’ye bir daha dönmemeye yemin ederek, Doğu Afrika’daki Nambula’ya, bir mülteci kampında çalışmaya gitti. O zamandan beri de orada yaşıyor. Ancak geçtiğimiz haftalarda, kilometrelerce uzunluktaki, gökyüzünü kaplayıp güneşi karartacak kadar büyük, korkunç çekirge sürüleri mültecilerin ekinlerini yiyip onları göçe zorladı. Yardım kuruluşlarının yetersizliği karşısında öfkeye kapılan Richardson, İngiltere’ye dönmeye ve kendisini terk etmiş olan sevgilisinden yardım almaya yemin ederek kamptan ayrıldı.

Richardson “Geri döndüğümde korkunç bir uyum sorunu yaşadım. Oradaki fakirlikten sonra buradaki lükse alışamadım,” dedi.

(Bunu söylememiştim. Ah Tanrım, belki de söylemiştim. Ama gerisini yazmamışlardı. Hem zaten bin dokuz yüz seksen beşteki ilk dönüşümden bahsediyordum. Ayrıca röportaj sırasında da söylememiştim. Röportajdan sonra sohbet ederken söylemiştim. Başka ne demiştim acaba?)

Yaşlı bir dostu olan Libren Aleen'in 26 çocuğunu kaybetmesinin şokunu hâlâ atlatamayan Richardson, "Bütün o zengin yıldızlar yardım etmek zorunda. Bu onların görevi," dedi.

(Ünlülerin yardım etme ihtiyacı *duyduklarımı* söylemiş olabilirdim.)

"Kabiliyetleri karşılığında öyle çok para alıyorlar ki. İşte onlara karşılığında bir şeyler verme fırsatı. Onları vermeye zorlayacağım." [Bunu kesinlikle söylememiştim.]

Richardson Basington'da yardım görevlisi olarak çalıştıktan sonra, YAŞAT'ta çalışmaya başladı. Nambula'nın doğusundaki 20.000 kişilik Safila kampının yöneticisi oldu... Kefti'den gelen mülteciler [güzel... çok güzel] savaşın göbeğinde tehlikeli bir yolculuğu tek başlarına göze aldılar. "BM hiçbir işe yaramıyor," diyor Richardson. [Aman Tanrım]... Sözlerine inanmayıp yiyecek göndermeyi reddettiği için YAŞAT'a kızdığından, istifa edip ilk uçakla Londra'ya geldi. "Artık ünlülerle İngiliz basınından başka güvenecek kimsemiz kalmadı."

Devamı daha da kötüydü.

Oliver Marchant'ın arkadaşları, Richardson'ın ilişkileri bittikten sonra kendisini "taciz ettiğinden" şikayet ettiğini söylüyor. Marchant ilk başta ona yardım etmeyi reddetti. Planının böyle kısa bir süre içinde gerçekleştirilemeyeceğini söyledi. Ama Marchant'ın şimdiki kız arkadaşı olan, Pastırma Yazının Son Yaprakları'nın yıldızı Vicky Spankie (26) [aslında 30 yaşındaydı], Richardson'a acıyarak Marchant'ı ona yardım etmeye ikna etti.

Vicky Spankie. Bu, onun işi olmalıydı. Yazıda, Kate Fortune ile Corinna dışındaki tüm ünlülerin ismi geçiyordu. Bu halıyıye,n o kahrolası Spankie'den başkası olamazdı. O Afrika fotoğrafına yakından baktım. Nambula'nın ya da Kefti'nin resmi değildi. Mozambik'e benziyordu. Fotoğrafın altında BM'den bir alıntı vardı. Henüz raporları kontrol etmekle meşgul olduklarını ve ellerinden geleni yaptıklarını söylüyorlardı. Bir alıntı daha vardı:

YAŞAT sözcüsü Eamonn Salt dün Richardson'ın artık kuruluş bünyesinde çalışmadığını doğruladı. "YAŞAT personelinin Kefti'ye girmesi, güvenlik ve diplomatik ilişkiler sebebiyle kesinlikle yasaktır. Bu kurala uymayan personellerimiz en ağır şekilde cezalandırılır." YAŞAT da, Marchant'ın yayın müdürlüğü yaptığı CDT de [Vernon bundan hoşlanmıyacaktı] bugün yaptıkları açıklamalarda Yardım Kampanyası ile hiçbir ilgileri bulunmadığını belirttiler. Marchant'ın arkadaşları, Richardson'ın Afrika'daki

krizi Marchant'ı Vicky'den geri almak için kullandığından kaygılanıyor. "Elbette hepimiz aç Afrikalılara yardım etmek isteriz," dedi biri. "Ama bazen insanların davranış sebeplerine güvenmemek gerek." İki yıldızın gelecek senenin başında evlenmesi bekleniyor.

YİRMİ İKİNCİ BÖLÜM

Bir Rothman yaktım. Öksürükten az kalsın boğuluyordum. Daireye dönerken pek kendimde değildim.

İçeri girdiğimde telefon çalıyordu. Mutfak masasına oturup telefonun çalışını dinledim. Zırr zırrr. Zırr zırrr. Zırr zırrr. Zırr zırrr. O kahrolası şeyin fişini çıkardım. Hafif bir vızıltı başladı, hırsız alarmı gibi. Sonra bir ses “Lütfen telefonunuzun fişini takınız,” dedi. Tanrım. “Lütfen telefonunuzun fişini takınız.” Fişi taktım. Telefon hemen tekrar çalmaya başladı. Eğilip tekrar fişini çıkardım. Bir sigara daha yaktım, yine öksürmeye başladım, sigarayı söndürdüm, başımı kollarıma yasladım. Ağlamak istiyordum.

Kendini topla, diye düşündüm birden. Omuzlarım dar olabilir, ama kığım geniş. Yüzümü kâğıt mendille sildikten sonra *Daily News*’ü çöpe atıp orada yazanlar umurumda değilmiş gibi görünerek işe gittim.

Ofise girdiğimde telefon çalıyordu.

“Çekirgelerle Savaşan Fettan Kahraman’la mı görüşüyorsunuz? Ünlüler Kulübü’ne hoş geldin,” dedi Oliver.

“Kapa çeneni. Korkunç bir şey bu.”

“Korkunç mu? Saçmalama. Bekle de gör bak neler oluyor. Reklamın iyisi kötüsü olmaz, unuttun mu?”

“Ama bütün aktörlere basınla konuşmamalarını söylemiştim.

“Şimdi tüm dikkatleri üstüme çekmeye çalıştığımı sanacaklar.”

“Bence o kadar aptal olmadığını biliyorlar. Şimdi sakinleş.”

Telefon tekrar çaldı.

“Rosie Richardson lütfen.”

“Kim arıyor?”

“*Express*’den Pat Wilson.”

“Basın bürosunu arayabilir misiniz lütfen?”

“Demin aradım. Bu numarayı verdiler.”

“Onları... onları tekrar arayıp şey diyebilir misiniz...”

“Hayır, burada oyun oynamıyorum tatlım. Rosie Richardson’la bugün röportaj yapmak ve fotoğrafını çekmek istiyoruz. Numarası sende var mı?”

“Üzgünüm ama basın bürosunu aramalısınız. Burası farklı bir... Şey, size yardımcı olamayacağım.” Tanrım.

“Tamam. Demek CDT oyun oynamak istiyor. Bunu unutmayacağım. Hoşçakal.”

Telefon tekrar çaldı. “Alo, *Women’s Hour*’dan arıyorum. Acaba...”

Beynim döndü. “Basın bürosunu arayın.”

Telefon tekrar çaldı. “Alo. Rosie Richardson’la mı görüşüyorum?”

“Basın bürosuyla görüşmelisiniz. Numarasını vereyim.”

“Basın bürosundan arıyorum.”

“Ha.”

Tam o sırada Oliver başını kapı aralığından uzattı.

“Ah, Tanrım... kusura bakmayın. Evet... evet... ah, Tanrım... anlıyorum... evet... Melissa. Bir saniye izin verir misiniz... evet, üzgünüm... ah Tanrım.”

“Bana ver.” Oliver telefonu elimden aldı.

“Ben Oliver Marchant. Sorun ne? Evet. Evet. Evet. Eee, sorun ne?” Bana baktı. “Evet. Basın bürosunda çalışmıyor musu-

nuz? Bunu yapmak göreviniz. Evet. Başka bir şey var mıydı? Tamam.”

Telefon tekrar çaldı. Oliver açtı. “Alo. Evet. Evet. Ah, haydi ama Corinna, Tanrı aşkına. Sanki hiç başına gelmemiş gibi konuşma. Tabii ki bilerek yapmadı. Evet. Evet. Bence Vicky’nin işi bu. Tamam. Söylerim. Yarın görüşürüz.”

“Corinna olanlara üzüldüğünü söyledi,” dedi. “Onu biraz ık-
na etmek zorunda kaldım tabii. Şimdi unut artık bu meseleyi.”

Telefon tekrar çaldı. Bu kez ben açtım.

“Alo. Yardım Kampanyası mı?”

“Kim arıyor?”

“Selam. Sizinle konuşmak ne güzel. Ben Mike de Sykes. Nadia Simpson adına arıyorum.”

Beklentili bir sessizlik oldu.

“Nadia Simpson mı?” dedim Oliver’a bakarak.

“Süpermodel.”

“Ne?” diye fısıldadım.

“Çok ünlü.”

“Selam. Ne istemiştiniz?” dedim telefona.

“Aslında bizi aramamanıza çok şaşırdık.”

“Anlamadım?”

“Bana ver.” Oliver tekrar telefonu kapmaya çalışıyordu. Bırakmadım. Başımı salladım.

“Nadia’nın Nambula’lı olduğunu bilmiyor musunuz?”

“Nambula’lıymış,” dedim Oliver’a. Oliver başını geriye atıp bir kahkaha patlattı. “Huddersfield’lidir o.”

“Şşşt. Şşşt... Hayır, bilmiyordum.”

“Bakın, Nadia yardım etmek istiyor. Halkının durumunu öğrenince çok üzüldü. Yıkıldı. Şimdi şunu dinleyin. Nadia Simpson bana Nambula’ya gitmeye hazır olduğunu söyledi.”

“Ya?”

“Nambula’ya gelmek istiyormuş,” dedim Oliver’a.

Oliver parmağıyla boğaz kesme hareketi yaptı.

“Bugün öğleden sonra Nadia’yı sizinle görüşmesi için getireceğim. Saat üç sizin için uygun mu?”

“Ne yazık ki akşamüstünden önce görüşmem.”

“Altı buçuk nasıl? Groucha’da?”

“Altı buçukta Groucha Kulübü’nde. Tamam. Orada olacağım.”

Oliver başını salladı. “Vaktini boşuna harcıyorsun.”

Telefon tekrar çaldı. Oliver eğilip tuşlara bastı.

“Gwen, Rosie’yi arayanlarla bir müddet sen konuş, tamam mı? Sağ ol.”

Masamın kenarına oturdu. “Şimdi, benim çekirgelerle savaşan fettan kahramanım. Madem iş ortaya çıktı, planlarımızı ona göre değiştireceğiz. Salı günü için bir basın toplantısı ayarla. Konferans salonunda, saat on ya da üçte. Melissa’ya sana yardım etmesini söyleyeceğim. Bu arada Afrika’ya kimlerin gideceğini kararlaştırsak iyi olur. Kate Fortune şimdiden iki kez aradı. Öyle ısrarcı ki.”

*

Barla aramda oturan, sivri uçlu gözlüklü kel bir adam, “O *benim* fikrimdi,” diye sızlanıyordu. Bardakileri aynadan izliyordum. Londra’nın zeki medya karakterleri işten çıkınca Groucha Kulübü’ne içki içmeye geliyor, yumuşak siyah koltuklara gömülüp birbirlerinin hatırlarını soruyorlardı.

“Jeremy’nin fikri olduğunu sanıyordum. Selam Roland. Nasılsın?”

“Selam Roland. Nasılsın? Jeremy o fikri benden aldı. Burada, Jerome’le Simon’ın oturduğu yerde oturuyorduk. ‘Kamu

Çalışanları ne olacak?’ dedim. ‘Londra’nın göbeğinde, kötü şartlar altında yaşayan bebeklerle, evlerinden atılan ve borçlarını ödeyemeyen insanlarla, bunlara barınak bulma projesiyle ilgili on iki bölümlük bir dizi yapılmalı,’ dedim. Jeremy fikrimi beğenmemiş gibi yaptı. –Selam! Nasılsın?– Ama sonra hemen gidip Jonathan’a söylemiş. Projeyi ona verdiler. Jonathan’ı arayıp ona küfretmek istiyorum. Sonuçta bu –Selam! Nasılsın?– benim fikrimdi.”

“*Voilà.*” Beyaz takımlı, kısa boylu, şişman bir adam olan Mike de Sykes içkilerimizi masaya koydu. “Nadia şimdi geliyor. Makyajını tazelemek için aşağı indi. Hah, işte geldi,” dedi başını kaldırıp kapıya bakarak. “İşte geliyor. Bu kıza bayılacaksın Rosie.”

Nadia çok güzel bir kızdı. Yüzünde Arap hatları vardı. Ama saçını geriden at kuyruğu şeklinde topladığı için yüzü gerilip bir koyuna benzemişti. Birkaç dakika sonra koyu bir muhabbete dalmıştık. Yani koyu sayılırdı...

“O zaman Mikey ‘Nadia, Nambula’ya gitmelisin,’ dedi. Ben de ‘Niye ki?’ diye düşündüm. Ona kızmıştım. Sonra fotoğrafları gördüm. Mikey ‘Nadia, bunlar senin halkın,’ dedi. O resimlere, açlıktan ölen çocukların resimlerine bakınca ‘Bu gerçek,’ diye düşündüm. ‘Bu öyle gerçek ki. Bunlar benim halkım.’ Mikey’e ‘Mikey, Nambula’ya gideceğim,’ dedim.”

“Nadia çok merhametli bir kızdır,” dedi Mike, ağzına bir avuç kurabiye atarak.

“Mikey ‘Nadia, ağlamak yetmez,’ dedi. O resimlere bakarken ‘Evet, Nambula’ya gitmeliyim,’ diye düşündüm.”

“Hangi resimlerdi bunlar?”

“*News*’tekiler tatlım,” dedi Mike, bir avuç kurabiye daha alarak. “Nadia o resimleri görünce yıkıldı.”

“Aynı makaleden bahsediyorsak, onda sadece bir resim var-

dı ve o da Nambula'lıların resmi değildi. Sanırım Mozambik'te çekilmiş. Gerçi kimse farkı anlamaz ya."

"Nambula Mozambik'te değil mi?" dedi Nadia.

"Hayır. Hayır. Kuzeydeki başka bir ülke. Aslında üç bin kilometre kadar kuzeyde."

"Yani halkımın yerine başkalarının fotoğrafını mı basmışlar?"

"Nadia, sinirlenme."

"Sinirlendim Mikey. Sinirlenme diyorsun ama sinirlendim işte. Bu benim için gerçek, anlıyor musun? Halkımın yerine Mozambik'lilerin fotoğrafını basmışlar. İşte tam da bu yüzden Nambula'ya gitmeliyim."

"Nambula'da mı doğdun?" dedim.

"Mikey'e de söyledim. 'Nambula'da doğmadım. Niye oraya gideyim ki?' dedim."

"Ebeveynlerin Nambulalı mı peki?"

"'Mikey, anam da babam da İngiliz,' dedim," dedi orta Atlantik şivesiyle. "'Niye birdenbire Nambulalı oldum söyler misin?' dedim."

"Baban Nambulalıydı tatlım. Babası Nambula'lıydı."

"Yani deden mi Nambulalı?"

"Dedesi Nambulalıydı. Nadia kendini Nambula'lılara çok yakın hissediyor."

"Ama yardım edeceğimiz insanların Kefti'li olduğunu biliyorsunuz, değil mi?"

"Ne? Mikey, kafam karıştı."

"Bir dakika," dedi Mikey, çenesini sinirli bir tavırla öne uzatarak. "Açlıktan ölenler Nambu'lalı değil mi yani?"

Yarım saat sonra Nadia, Kefti'lilerin Nambula'lıların arasında yaşadığını anlamaya başladı. "Hayattan bezdim, biliyor musun?" diyordu. "Hayatımı değiştirmek istiyorum. Bu bana ger-

çek gibi geliyor, anlıyor musun? Oraya gidersem, fotoğraf çekersek iyi bir şeyler olacağını hissediyorum.”

“Nambula’da ne yapmak istiyorsun?” dedi biri arkamdan. Oliver’dı bu. Sırıtiyordu. Burada ne işi vardı?

“Hey! Oliver Marchant. Büyük patron. Size içki getireyim bayım,” dedi Mike, ayağa fırlayarak. “Oliver Marchant, Nadia Simpson.”

“Memnun oldum. Devam edin, devam edin. Sohbetinizi bölmeyeyim,” dedi Oliver. Bir sandalye çekip garsona işaret yaptı. “Hannes, duble viski lütfen. Bir şey isteyen var mı? Devam et Nadia.”

“Nadia, insanların olanları öğrenmesini istiyor.”

“Ne oluyor peki?”

“İnsanlar acı çekiyor,” dedi Mike.

“Niye?” dedi Oliver. “Haydi söyle. Bu çok önemli. Politik bir mesele bu.”

“Ne?” dedi Nadia. Birden gerilmişti. “Politikaya karışmak istemiyorum. Politikayı sevmem.”

“Nadia politikayı sevmez.”

“Politikayı sevmem. Ama sadece üzülmenin işe yaramayacağını düşündüm.”

“Sadece ağlamak işe yaramaz,” diye onu destekledi Mike.

“Biliyorum, kameraların önünde ağlamak istiyor,” dedi Oliver gülererek. “Çok düşüncelisin, ama korkarım benim programım o tarz bir şey değil.”

Nadia çok incinmiş görünüyordu. Çocuk gibiydi.

“Ama yardım etmek istemen çok güzel,” diye atıldım hemen.

“Bir dakika. Anlamadım,” dedi Mike. “Anlamadım. Nadia Simpson sizin için zamanından fedakârlık edip Nambula’ya gideceğini söylüyor ve siz ‘Biz sizi ararız,’ diyorsunuz, öyle mi?”

“Kesinlikle evet,” dedi Oliver, viski bardağını alıp arkasına

yaslanarak. “Bu projede yer almak isteyen çok sanatçı var. Seçimimizi titiz yapıyoruz. Bir mülteci kampında kameraların karşısına geçecek insanlar, en azından konu hakkında bilgili olmalı ve söyleyecek bir şeyleri bulunmalı.”

“Kalk Nadia,” dedi Mike ayağa kalkarak.

“Ama Nadia bilgilenmek istiyor,” dedim.

“Gel tatlım. Seninle böyle konuşmalarına izin veremem.”

“Dur bir dakika Mikey. Bu bayanla konuşmak istiyorum. Bu bayanla konuşmak istiyorum. Tamam mı Mikey? Bu bayanla konuşmak istiyorum.”

Nadia kendisini koyun gibi gösteren saçını düzeltti. “İnsanlar kötü davranmayı sever. İnsanlar, iyilik yapmak isteyenlere kötü davranmayı sever. Niye böyle yaparlar anlamıyorum. Kötü davranmayı seviyorlar.”

“İhtiyatlı olmayı seviyorlar,” dedi Oliver.

“Gel Nadia. Bu insanlarla vakit harcıyoruz. Gidelim buradan.”

Mike Nadia’yı ayağa kaldırıp kapıya doğru götürdü.

“Ama, Nambula’ya git demiştin.”

“Nambula’ya gideceksin tatlım. Nambula’ya gidiyorsun.”

Kapıyı açıp onu dışarı itti. “Bütün dünya Nambula’ya gittiğini öğrenecek.”

“Niye öyle kaba davrandın?” dedim onlar gidince.

“Kaba davranmadım. Vaktinde müdahale ettim o kadar. Haydi ama. Sen meşgul bir kızsın. Bu salaklarla vakit harcayamazsın.”

“En azından ona teşekkür edebilirdin.”

“Ne için? Niye teşekkür edecek mişim ki ona? Bize ne verebilirdi ki? Bak, bu işler karşılıklı olur. Yardım kuruluşları yıldızlara yaltaklanmadan önce onlara birkaç soru sorsalar, başları çok daha az derde girerdi.”

“Bir kelebeği değirmen taşında ezdin sen.”

“Yapma tatlım, neşelen biraz. Bir içki daha iç. Afrika için bir senaryo taslağı hazırladım. Okumanı istiyorum.”

İki saatte yazmıştı. Mükemmeldi. Keyfim yerine geldi.

Oliver’la aramdaki şey kolay değildi. Onun kötü yanını tanıyor, ona güvenmiyordum. Ama benden daha becerikli bir patron olması onu çok çekici kılıyordu. Sonraki birkaç gün içinde Londra’da, beynini ve gücünü program için kullandığını ve her şeyin yoluna girmeye başladığını, basın toplantısının ve sponsorluğun gerçekteştiğini, yiyecek bulunduğunu, programın yayın tarihinin belirlendiğini, senaryoların yazıldığını görünce, ne zaman sıkışsam yanımda olduğunu görünce, Safila’nın geleceğinin giderek daha çok güvenceye alındığını, benim konumumun ise giderek belirsizleştiğini hissederek oldum.

YIRMİ ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Oliver'ın evinde çılgınlar gibi öpüşüyorduk. Elini gömleğimin içine sokmuştu. Basın toplantısı yapılan günün gecesi idi. Bütün günü telefon başında geçirmiş; sponsorlarla, sanatçılarla, mühendislerle, kameramanlarla, muhabirlerle konuşmuştuk. O anda ise Oliver'la sevişmekten başka bir şey düşünmüyordum. Elini sırtıma götürüp tek bir harekette sütyenimi çözerken, diğer eliyle gömleğimi yukarı sıyırdı.

“Bunu yapmamalıyız,” dedim. Gözlerim kapalıydı. Soluk soluğaydım.

“Bence yapmalıyız,” diye fısıldadı boynuma.

Kollarından sıyrıldım

“Niye ki?” dedi kolumu tutarak.

Ona sırtımı döndüm. “Sebebin biliyorsun.”

Oturup alnımı ovuşturmaya başladım. İçki getirmeye gitti. Üstümü başımı düzeltirken nasıl bu hale düştüğümü sordum kendi kendime. Beni tekrar akşam yemeğine davet etmişti. Öyle iyi anlaşıyorduk ki. Öyle iyi davranıyordu ki. Öyle çok şey yapmıştı ki. Onu reddetmek istememiştim.

Yemekten önce sinemaya gitmek istediğini söylemişti. Böylece kafamızı boşaltabilir, işi unutabilirdik. Sadece bir Vietnam Savaşı filmine bilet bulabildik. Filmi severim diye düşünmüştüm, ama makineli tüfekler ateşe başlayınca ve insanlar kanlar

içinde kalınca, kendimi çok kötü hissettim.

Özür dileyerek kalkıp dışarı attım kendimi. Merdiveni inip kalabalık ve çocuklarla dolu Leicester Meydanı'na çıktım. Bir duvara yaslanıp kendimi toplamaya çalıştım. Oliver'ın da çıkmış, beni aramakta olduğunu gördüm. Ona, o mayın olayını anlatmayacaktım. Korkunç olayları anlatmak kolay değildi. Nadia Simpson'ın dediği gibi, sizin için gerçek ve acı olan olaylar başkalarına eğlenceli gelebiliyordu. Bunları anlatarak kendinizi daha ilginç gösterebilirdiniz, ama bayağı bir yoldu bu.

Ama sonunda ona anlattım. Çok anlayışlı davrandı. Lokantaya gideyemeyecek kadar alt üst olduğumu, bu yüzden evine gidip pizza sipariş etmemizin daha iyi olacağını söyledi. Eskiden yaptığımız pizza şakalarını ikimiz de anımsamıştık ve içimiz burkulmuştu sanırım. Sonra, dairesine girdiğimizde ve kapı arkamızdan kapandığında, ceketini yere atıp bana sarıldı. Sarsılmış, yapayalnız, tahrik olmuş, ona ihtiyaç duyar halde olduğumdan ve hormonlarım harekete geçtiğinden, karşı koymadım.

İçkilerle geri döndü. Bir sigara yaktı. Kızgındı.

“Bunu yapamayacağımın farkındasın herhalde?” dedi.

“Biliyorum. Yapmamalıyız.”

“*Onu* kastetmedim. Yardım Kampanyası'ndan bahsediyorum.”

Ürperdim. “Ne diyorsun?” dedim. “Şimdi nasıl vazgeçersin?”

“Her şey rayına oturdu. Kampanyayı Vernon idare edebilir.”

“Ama o yüzüne gözüne bulaştırır, biliyorsun. Zaten her şey sallantıda. Projenin sonu olur bu. İnsanların iyi niyetine dayanıyoruz. Vernon'u kimse sevmiyor.”

“Ben olsam da olmasam da o idareyi devralacak zaten. Afrika'ya gidiyor. Senin de söylediğin gibi, onunla başa çıkamam.”

“Niye yapamam diyorsun?”

“Vernon işe karışırsa –ki karışacak–, uzak durmam daha iyi olur. Hem zaten zamanım da yok.”

“Ama Londra’daki işleri halledeceksin, değil mi?” dedim. Sesimin titremesini engellemeye çalışıyordum.

“Hayır.”

“Niye? Niye şimdi bu karara vardın?”

“Dedim ya, zamanım yok.”

Bir dakika düşündüm. “Sana şimdi evet deseydim,” dedim ağır ağır, “zamanın olur muydu?”

Müthiş öfkelen-di. “Hiçbir şeyin farkında değilsin, değil mi? Hiçbir fikrin yok. Bir iyilik meleği olarak geldin buraya. Oysa benim için döndün sanmıştım. İstediklerini elde etmek için benimle oyun oynuyorsun. Seni seviyorum. Ama bu şartlar altında seninle çalışmamı bekleyemezsin. Sadece birlikte çalışan iki kişiymiş gibi davranmayı sürdürürsek, bu aptalca oyunu sürdürürsek, seninle Afrika’ya gidemem.”

Yalan söylüyordu, değil mi? Üzülmüş olamazdı. Onu ne zaman üzmüştüm ki? Beni sevmiyordu. İsterse beni tekrar elde edebileceğine emin olmak istiyordu, o kadar.

“Vicky ne olacak?”

“Pöh. Vicky’yle ayrıldım.”

“Peki ya seninle yatacağım dersem?”

Hiç kimse, o bile bu kadar aşağılık olamazdı herhalde?

“O zaman işler kolaylaşır.”

Olabilirmiş demek.

Mutfağa gitti. Saat on birdi. Onsuz projeyi sürdüremezdik. Bunu biliyordum. Pencereye yaslanıp yağmuru seyrettim. Kamp şimdi karanlıkta olmalıydı, hastane ve beslenme merkezi dışında. TV yayını on iki gün sonra başlayacaktı. Kampta on günlük yiyecek vardı. Her gün yeni mülteciler geliyor olmalıydı. Dağlardan akın akın inerek sınırı geçiyor, çölü geçip Safila’ya doğ-

ru ilerliyorlardı. Beş, belki de on bin kişiydiler. Yiyecekleri yoktu. Aşk hayatımın pek önemli olmadığını fark ettim. Oliver'ın-kinin ya da Vicky Spankie'ninkinin de önemi yoktu. Belki de Oliver'ın teklifini kabul etmeliydim.

Telefon iki kez çaldı. Telesekreter devreye girdi. Ahşap döşemede Vicky Spankie'nin sesi yankılandı.

“Olly. Ben Vicky. Nerede olduğunu biliyorum. Julian'la birlikte değilsin. Rosie'yle birliktesin, değil mi? Veya *Kirsty* ile.” Hıçkırığa benzer bir ses çıkardı. “Dönünce beni ara. Lütfen.”

Oliver mutfaktan koşup telesekreteri kapattı ve telefonu açtı. “Selam. Buradayım. Ne diyorsun sen?” Telefonu alıp banyoya doğru yürüdü. Banyoya girip kapıyı kapadı.

Tuhaf bir şekilde, Vicky'nin sesini tekrar duydum. “Oliver, lütfen gelince beni ara.”

Yavaşça alete doğru yürüdüm. Telesekreteri kapatmak yerine, ANSWER PLAY tuşuna basmıştı. Tam kapatacakken, yeni bir mesaj başladı.

“Selam. Ben Kirsty. Aramamın sebebi... şey... şeyden sonra beni ara demiştin... şey...” Mesaj kesildi.

“Olly, neredesin?” Yine Vicky'ydi. “Demiştin ki... Julian'ı aradım. Bu gece görüşmeyeceğinizi söyledi. Niye bana böyle davranıyorsun? Kendimi çok salak, berbat ve aşağılanmış hissediyorum. Hafta sonu ne yapıyoruz? Böyle yapmana dayanamıyorum.”

Bu hissi çok iyi hatırlıyordum.

“Oliver, ben annen. Beni ara olur mu hayatım? Sana mesaj bırakıp duruyorum, ama iki aydır tek kelime konuşmadık.”

Bir bip sesi duydum. Sonra sessizlik. Biri arayıp telefonu kapatmıştı besbelli. Sonra tekrar bip sesi. Sonra farklı bir kadın sesi. “Selam sapık. Her şey yolunda demek için aradım. O koca domuzu kandırmayı başardım. Pazartesi ofisten geç çıkacağım,

tamam mı? Umarım gelirsin. Bu gece evimi arama. Seni yarın ararım. Mımmm. Koca bir öpücük konduruyorum sana. Nereni öptüğümü biliyorsun.”

Mesajlar devam ederken, ceketimi giyip çıktım.

Tam King’s Road’daki otobüs durağına varmıştım ki, arabasıyla bana yetişti.

“Gir içeri,” dedi.

“Otobüs bekliyorum.”

“Seni eve bırakayım.”

“Hayır, teşekkürler.”

“Bak, üzgünüm. En azından seni evine bırakayım.”

Sağanak vardı. Arabaya bindim. Kuzeye doğru giderken, aramızda pis bir sessizlik vardı. Hyde Park’ın yarısında arabayı Serpentine’in arkasındaki park yerine saptırıp motoru durdurdu. Gölün kıyısında iki Japon turist yürüyordu. Adam kolunu kadının omuzuna atmıştı. Kara gölde iki ördek yüzüyordu.

Oliver üzgün ve bitkin görünüyordu. “Çok mutsuzum,” dedi.

Kadınlar genellikle mahvolmuş adamlara yardım etmeye çalışır. Bunu çok iyi biliyordu. Ama İngiltere’ye dönüş sebebim Oliver’la uğraşmak değildi.

Ön koluyla alnını ovuşturdu. Berbat görünüyordu.

Ama öte yandan, Oliver’sız pek bir şey yapamazdık.

“Kendimden nefret ediyorum,” dedi.

Sırf benimle yatmak için bütün bunları yapması komikti.

“Kendimi çok kötü hissediyorum.”

“Isıtıcıyı çalıştırır mısın?”

Hepimiz insandık. Herhalde sinirleri bozulmuştu. Kontrol fe-tişizmini dizginleyememişti. Ona en azında bir şans tanımalıydım.

“Projeden ayrılacağını söylerken ciddi değildin, değil mi?” dedim.

“Değildim,” dedi kararsızca.

Arabanın içi ısınmaya başlamıştı.

“Son iki haftadır mükemmeldin,” dedim. “Her şeyi hallettin, herkesi topladın, her şeyi sen yaptın. Her şey senin sayende oldu. Ne zaman kampı düşünsem, oradaki herkesin hayatlarının sana bağlı olduğunu ve senin ne kadar iyi davrandığını düşünüyorum.”

Çocuk gibi sevinmeye başlamıştı. İşin salakça tarafı, bu söylediklerim doğrudu da.

“O mülteciler umurunda. Bunu biliyorum. Bu işi yapmak için diğer işlerini bir kenara bıraktın. Vernon’a projeyi teklif etmeye cesaret ettin. Bütün bunlardan sonra artık vazgeçemezsin.”

Umarım, diye ekledim içimden.

Söylediklerimi düşündü.

“Benimle tekrar çileli bir ilişkiye girmek istemezsin. Böyle iyiyiz.”

Ellerine bakıyordu. “Benim için değerlisin.”

Belki de değişiyordu.

“Ben... bu işi yaparken... gerçekten sevildiğimi hissediyorum. Ben...” Başını eğip başparmağıyla diğer parmaklarını okşadı. “İyi bir şeyler yapmak güzel. Ah Tanrım, ne basmakalıp laflar ediyorum. Yani, demek istediğim, kendimi iyi hissettiriyor bana.”

“Yani devam edecek misin?”

“Evet,” dedi. “Devam etmek istiyorum.”

Eğilip dudaklarına bir öpücük kondurdu.

“Zaten devam edecektim,” diye fısıldadı. Piç kurusu.

YİRMİ DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Pazar sabahıydı. Afrika'ya gitmemize altı gün kalmıştı. Yardım Kampanyası oyuncu ve prodüksiyon ekibi, ilk tam prova için Dave Rufford'un evinde toplanmıştı. Kayıt odasında çene çalıyor, provanın başlamasını bekliyorlardı. Vernon programımıza, bir çarşamba akşamında bir saat ayırmıştı. On günümüz kalmıştı. Etrafıma bakınırken, zamanında yetiştirip yetiştiremeyeceğimizi merak ediyordum.

Sanatçılar kanepelerin üstünde neşeyle oturuyor, somon füme ve krem peynirle çubuk kraker yiyor, kapuçino ve Buck's Fizz içiyor, gazete okuyorlardı. Küçük bir grup, kısaltılmış *Hamlet*'in oyuncu listesinin etrafında toplanmış, gülüyor ve kırıdaşıyorlardı. Corinna duvara dizi dizi asılmış, hepsi de güneş gözlüklü geyik kafalarına öfkeyle bakıyordu. Oliver ortalıkta gezinip insanları bir okul müdürü gibi idare ediyor, arada telaşla senaryosuna göz atıyordu. Aziz rolünü iyice benimsemiş gibiydi. Dave Rufford bir uzaktan kumanda cihazıyla oynayarak, eski ustaların yaldızlı çerçeveli ve bıyık çizilmiş portrelerinin duvara gömülmesini sağlıyordu. Düğmelere bastıkça bir yerlerde tahta paneller inip çıkıyordu. Oliver bir halkla ilişkiler görevlisine bağırarak talimat verirken az kalsın beş yaşındaki Max Rufford'a çarpıyordu. Max cilalı ahşap döşemede benzin motorlu minyatür bir Aston Martinle geziniyordu.

“Tanrım,” dedi Oliver. “Bu da nesi? Açlar için para toplama-ya çalışıyoruz. Şu hale bak.”

Yumuşak Odak halkla ilişkiler görevlilerinden biri bana bir zarf uzattı. “YAŞAT’tan size bir faks geldi.”

Henry’nin gönderdiği bir teleksin fotokopisiydi. Ayrıldığımdan beri Safila’dan ilk kez haber alıyordum.

UMARIM YARDIM TOPLAMA İŞİ YOLUNDA GİDİYORDUR. BUNA KESİNLİKLE İHTİYACIMIZ VAR. MÜLTECİLER GELMEYİ SÜRDÜRÜYOR. BMMYK HÂLÂ YARDIM ETMİYOR. GEMİ HÂLÂ GELMEDİ. ANDRÉ’DEN İLAÇ GELMİYOR. ÇEKİRGELERİN YOL AÇTIĞI BÜYÜK GÖÇ YÜZÜNDEN RESOK PANİĞE KAPILDI. GÜNLÜK ÖLÜMLER İKİ KATINA ÇIKTI. ELİMİZDEN GELENİ YAPIYORUZ. AMA YENİ GELEN MÜLTECİLER YİYECEK BULAMAYACAK.

SANA GÜVENİYORUZ İHTİYAR KIZ.
HENRY.

Henry’den ilk kez böyle gergin bir mesaj alıyordum. Tarihi- ne baktım. Beş gün önce El Daman’dan gönderilmişti. En az bir haftalık olmalıydı. Belki daha da eski. Orada şimdiki durumun nasıl olduğunu hayal etmeye çalıştım. Odada kaygıyla etrafa baktım.

“Evladım! Bu bir *felaket*.” Dinsdale oyuncu listesine bakar- ken dramatik el kol hareketleri yapıyordu. “Tamam, liste mükemmel. *Mükemmel* bir kadro. Ama *hayalet* nerede?”

Oliver dalgın dalgın başını kaldırıp baktı.

Dinsdale kaşlarını çattı. “Yardım etmeliyim. Merak etme ev-

lat. Boşluğu ben doldururum. Ben, Dinsdale, hayaleti oynayacağım! Hayatımın performansı olacak.”

“Sen kahrolası Claudius olacaksın salak. Hem hayaleti, hem de hayaletin katilini oynayamazsın manyak,” diye gürledi Barry.

“Tamam. İyi fikir. Ailevi benzerlik iyi olur,” dedi Oliver. Sonra senaryosuna geri döndü.

“Saçma,” dedi Barry.

“Kapa çeneni seni oyunbozan moruk. Benim iki rolüm var, seninse sadece bir tane var diye beni kıskanma.”

“Oliver, bir şey diyebilir miyim? Affedersin ama, o yaşta bir kadını oynamak istemiyorum. Ben bu işte yokum şekerim. Kusura bakma ama yokum.”

“Bir dakika Kate. Herkes gelsin. Provaya başlıyoruz. Sandalyelerinizi çekip çember oluşturun lütfen.”

Herkes konuşmaya devam etti.

“Julian nerede?” dedi Oliver bana, saatine bakarak.

“Yoldadır herhalde. Araba telefonunu aradım, ama meşgul.”

“Para alsa tam vaktinde burada olurdu. Hayır işi ya, o yüzden gecikiyor. Tekrar ara.”

“Bak, kahrolası kraliçe olmak filan istemiyorum, ama benim karakterim böyle bir laf etmemeli,” dedi Liam Doyle, Oliver’in peşinden koşarak. “Uygun değil bu.”

“Lütfen çeneni kapa Liam.”

“Jerry Jones demin Natalie D’Arby hakkında aradı,” dedi Dave Rufford’un karısı Nikki. “Seninle konuşmuş. Natalie’ye bir rol ayarlayabileceğini söylemişsin.”

“Belki demiştim.”

“Çok kızgınım,” dedi Kate bana, Oliver’a hınçla bakarak. “Vicky Spankie’nin işi bu. Benden iki kat yaşlı bir kadının rolünü oynatmaya çalışıyor.”

“Eminim Hamlet’in annesi oldukça gençti,” dedim. “O çağlarda ergenlikten önce çocuk doğuruyorlardı.”

“Sahi mi? Gerçekten mi?”

“Max. Dışarı,” dedi Nikki, oğlu arabasıyla ayağının hemen yanından geçince.

“Rahat bırak çocuğu. Kimseye zararı yok,” dedi Dave.

“*Lütfen* herkes sandalyesini alıp gelsin. Artık başlayalım,” diye bağırdı Oliver. “*Aida*’yı bir koyun sürüsüne oynatmaya çalışmaya benzedi bu iş.”

Piyanoya yaslanmış, perşembe günü basın toplantısından sonra gelen mektuplara bakıyordum. Toplantı ertesi gün, *Evening Standard*’ta, BBC’de, ITN’de ve pek çok gazetede haber olmuştu. Cumartesi günü ofise bir çuval mektup gelmişti. Tepkiler hiç beklemediğim türdendi: Sekiz yaşında çocukların yaptığı resimlere bozuk paralar yapıştırılmıştı. Emekliler yirmi poundluk banknotlar göndermişti. Dinsdale, Barry, Julian, Oliver ve Nikki o sabah büyük meblağlı çekler vermişlerdi. Program başlamadan önce ilk yiyecek partisini göndermeye yetecek kadar paramız olacaktı muhtemelen.

Herkesi çember halinde oturtmak kolay olmuyordu. Senaryolar kayboluyor ya da yanlış ellere gidiyor, insanlar arabalarından gözlüklerini almak için dışarı çıkıyor, su bardakları getiriliyor, tuvalete gidiliyor, dadılara telefon ediliyordu. Oliver bütün bu karmaşanın ortasında şaşkın şaşkın durmuş, “Herkes buraya lütfen,” diye bağıırıyordu. “Dinsdale nerede?”

Barry’nin sesi akustik salonda yankılandı. “Melekler ve iyi papazlar, savunun bizi!” diye gürledi. Gözlerini faltaşı gibi açmış, içeri üstünde bir kefen ve gözünde sırtı düz gözlükle giren Dinsdale’e bakıyordu.

“Sağlıklı bir ruh musun sen, yoksa lanetli bir cin mi?” diye haykırdı Barry.

Dinsdale kefenle gözlüğü öfkeyle çıkarmaya başladı. “Bu sahnede başrol bende. Dikkatleri nasıl üstüne çekersin, seni iğrenç moruk? Daha ilk baştan bunu yapman korkunç bir şey. Çok korkunç. Seni asla affetmeyeceğim. Bir daha *sakın* benimle konuşma.”

“Ah, toprak. Başka ne var ki? Ah! Tut, tut yüreğimi.” Barry elini göğsüne koymuş, dramatik bir şekilde sendeliyordu. Herkes gülüyordu.

“Bu iş komediye döndü,” diye bağırdı Oliver. “Hemen kesin şunu.”

Herkes sustu.

“İnsanların hayatı bize bağlı. Çocuklaşmayalım.”

Sessizlik.

“Evet, bu işi niye yaptığımızı unutmayalım,” dedi sert bir sesle.

“Komik değil, zekice değil, salakça bir şey bu yaptığınız,” diye eklemesini bekliyordum. Ama öfkeyle sandalyesine gidip oturmakla yetindi. Parmaklarını senaryonun üstüne vurmaya başladı.

Kolumun tersiyle alnımı sildim. Kaygılıydım. Fazla düşünmeyip mektuplarıma geri dönmeye karar verdim.

“İyi misin tatlım? Bitkin görünüyorsun. Kahvaltı yaptın mı?” Nikki Rufford yanıma gelip piyanoya yaslandı. Basında çıkan yazılara bakıyordum. Bunların fotokopisini çekip ünlülere dağıtacağtım. “Tanrım, Dave bu işe karışmasaydı keşke,” dedi, başını kaldırıp tepesindeki, bıyık ve sakal eklenmiş Holbein tablosuna bakarak.

“Yağmur ormanlarıyla uğraştıktan sonra sen de epey yorulmuş olmalısın. Herkesi buraya davet etmeniz büyük incelik.”

“Sorun değil. Dave bütün bunlara bayılıyor.” Sevgiyle güldü. “Mezar kazıcısı olmak onu öyle heyecanlandırıyor ki.”

Oturmuş taslak üstüne konuşmalarını izledik. İşler bir kez r-
yına oturunca böyle hızlı ilerlemesi ne tuhaftı.

“Ah, zavallı Yorick. Onu iyi tanırdım! Gitmeyin dostlar. Oyun arkadaşlarım, gitmeyin. Gelin, askerleri teftiş edin. De-
vam edin. Ne zaman olmak ya da olmamak diyecektim?”

Vernon Briggs salona girip “Devam edin. Bana aldırma-
yın. Devam edin çocuklar,” diye bağırınca prova yarıda kesildi.

Nikki’yle bana doğru badi badi yürümeye başladı. “Bayan-
lar! Bayanlar! Selam tatlı şeyler. Sizi görmek ne güzel, ne gü-
zel...”

“Sizi de,” diye mırıldandık salakça.

“Hepsi de sersem moruklar, değil mi?” diye bağırdı, başını
çevirip aktörlere bakarak. “Merak etme tatlım,” dedi, elini uza-
tıp kıcıma vurarak. “Çocuklara yardım edeceğim. Doğru dürüst
aktörler bulacağım. Mesela Tarby. Bize öyle biri gerek. Duygu-
lu biri. Michelangelo Marchant da Afrika’da patronluk taslayıp
herkese kahrolası Omdurman kuşatması hakkında nutuk çeke-
meyecek. Burada fazla kalmayacağım. Dördü çeyrek geçe New-
bury’de olmalıyım. Afrika’ya gidecek olan herkesle kısa bir ko-
nuşma yapmak istiyorum. Onlara sen söylersin, tamam mı tat-
lım?”

Corinna, Julian ve Kate, Oliver’la Vernon’a kaygıyla bakı-
yorlardı. Yardım Kampanyası adına kara kıtaya gidecek olan
ekip buradaydı. İdeal bir kadro olmayabilirdi bu. Sonuçta Corin-
na kafayı antikolonizmle bozmuştu; Julian duygusal olarak has-
sas bir durumdaydı ve Kate dünya barışını sağlamanın en emin
yolunun bebek kucaklamaktan geçtiğini sanıyordu. Ama sadece
iki haftamız kalmışken, daha iyisini bulamazdık. En azından Ju-
lian’ın cep telefonu Safila’da işe yaramayacaktı.

“Önce bir giriş, sonra da üç ana bölüm yapacağız,” diyordu
Oliver. “Her bölüm farklı birimiz tarafından, kampın farklı bir

yerinde sunulacak: Beslenme merkezinde, hastanede ve kulübe-lerin önünde. Mültecilerle konuşacak, Batılıların yardımını, fakirliklerinin sebebi ve kuzey-güney ayrımı konularındaki görüşle-rini öğrenmeye çalışacağız. Ayrıca...”

“Sıkıntıdan uyuyup kalmazsan bunu yaparsın evlat. Bense kucağında o çocukları taşıyan Kate Fortune’u çekeceğim. Arka planda müzik çalacak. Alttan telefon numaraları geçecek. ‘When A Child Is Born’ parçasını istiyorum.”

Julian, Oliver ve Corinna aynı anda konuşmaya davrandı.

“Ama...”

“Fakat gerçekten...”

“Buna kesinlikle...”

Sadece Kate halinden memnundu. Gülümseyerek Vernon’a bakıyordu.

Vernon devam etti. “Evlat, söyle bakalım, biz yokken Lond-ra’da işleri kim idare edecek?”

“Şey, bu çarşamba *Hamlet*’i ve özel çekimleri bitireceğim. Marcus Miles da o gün canlı bağlantılar yapacak.”

“Ne? Bu saçma sapan şeyi çarşambaya kadar hallederim mi diyorsun? Sen bilirsin evlat. Her neyse. Uydu vericisi yola çıktı. Uçaklara ne oldu? Yiyecekleri aldık, değil mi? Kargo uçağı ne zaman kalkıyor?”

“Cuma sabahı, yiyecekler ve kamera ekibiyle birlikte hava-lanacak,” dedim.

“Bedava değil mi?”

“Yiyeceklerin bedelini yardım fonundan karşılamalıyız. Circle Line ilk uçuştan para almayacak.”

“Biz cumartesi mi gidiyoruz?”

“Evet. Öğleden sonra ikide. Heathrow’dan.”

“Herkes hazır mı?”

“Rosie, bir şey soracağım,” dedi Julian. “Bize aldığın mata-

raları götürmek zorunda mıyız? Kemere takılabilen deri kayışlı çok güzel bir matara buldum da. Kapasitesi aynı.”

“Veri dosyaları hazır mı?” dedi Corinna. “Bu konu hakkında bilgilenmek istiyorum.”

“Bu akşam vereceğim.”

“Kampta priz var değil mi? Fön makinem için?” dedi Kate.

“Her gün almamız gereken haplar hangileriydi? Beyaz şişede olanlar mı?”

“Hangi havayoluyla uçuyoruz?” dedi Oliver.

“Nambula Havayolları.”

“Şey, güvenilir bir havayolu şirketi mi?” dedi Julian.

““Yüksekten uçur beni, bir hint cevizi uçağıyla,” diye şarkı söylemeye başladı Vernon.

Başparmağımın kenarını ısırdım. Onlar da, Safila’dakiler de neyle karşılaşacaklarını biliyorlar mıydı, emin değildim.

YIRMİ BEŞİNCİ BÖLÜM

“Uçak düşerse seni yiyebilir miyim?” diye sordu Oliver.

Cumartesi günüydü. Nambula Havayolları jeti yalnızca beş buçuk saatlik gecikmeyle havalanmıştı. Uçak sarsılıyor, motorlardan tuhaf sesler geliyordu. Hostes biraz sonra seslerin kesileceğini söylemişti. Ama kesilmemesi kimseyi şaşırtmıyordu.

Video ekranlarında uçağımızın görüntüsü belirdi. Sonra görüntü kayboldu ve yerini su kayağı yapan yakışıklı bir adam aldı. Saçı rüzgârda dalgalanıyordu. Kameraya gülümseyip bir elini salladı. Kamera açılınca su kayakçısının El Daman nehrindeki çamur tepelerinin yanından geçtiğini gördüm. Şimdi tek ayağını havaya kaldırmıştı. Uzakta güneşlenen timsahlar görülüyordu. Nambula’nın eğlence düşkünlerinin uğrak yeri olabileceği düşüncesi bir an beni büyüledi. Sonra bu görüntü de kayboldu ve yerini bir çölde günbatımı aldı. Arap müziği eşliğinde, bir devenin üstünde ilerleyen bir göçebenin silüeti görülüyordu. Geride Sidra Dağları vardı. Bu görüntü içimi sevinçle doldurdu. Kate Fortune’a baktım, sevincimi paylaşıyor mu diye.

Herhalde paylaşmıyordu. Kate uçağa binip de, kucağında gazeteye sarılı yumurtalar taşıyan beyaz cüppeli bir ihtiyarın yanına oturması gerektiğini öğrendiğinden beri afallamış görünüyordu. Yüzü sapsarıydı. İhtiyarla karmaşık bir psikolojik oyuna girmişti. Kolluğa kimin kolunu dayayacağını belirlemeye çalışı-

yorlardı. Turuncu giysisinin yenini adamın kirli cüppe yeninden uzaklaştırıp, yüzüne dik dik baktı. Adam önce Kate'e, sonra koluna, ardından tekrar Kate'e şaşkın şaşkın baktı. Sonra gözünü Kate'den ayırmadan, cüppesinin içinden bir avuç yaprak çıkarıp çiğnemeye başladı.

“Pardon.”

Julian kendisinden bile iri olan iki Nambula'lı kadının arasında sandviç olmuştu. Kadınların yeni evli olduğu üstlerindeki rengârenk, misk kokulu cüppelerden belliydi.

“Pardon.” Julian hostesin dikkatini çekmeye çalışıyordu. Hostes yerinden kımıldamıyor, ona bezgin bir ifadeyle bakıyordu.

Cüppeli ihtiyar elini dudaklarına uzattı. Dudakları kırmızı lekeliydi ve aralarından yaprak parçaları sarkıyordu. Başparmağıyla işaret parmağını ağzına sokup çiğnenmiş bir yaprak topağı çıkardı ve bunu gülümseyerek Kate'e ikram etti. Hayatımda ilk kez Kate'in bir anlığına da olsa içtenlikle gülümsediğini gördüm.

“Pardon.”

Julian evli kadınlardan biriyle öndeki koltuk arasından iri gövdesini geçirmeye çalışıyordu. Sonunda bunu başarıp hostese doğru yürüdü. Hostes de diğer herkes gibi ona şüpheyile bakıyordu.

“Bakar mısınız? Birinci mevkiye geçmek mümkün mü acaba?” diye sordu Julian ihtiyatla.

“Birinci mevki yok,” diye bağırdı hostes.

“Şşşt. Tabi ki var. Perdenin arasından gördüm,” dedi Julian, etrafına kaygıyla bakınarak.

“Birinci mevki yok.”

“Havaalanında konuştuğumuz Bayan Karar, uçak kalktıktan sonra birinci mevkiye geçebileceğimizi söylemişti,” dedi Julian.

“Yerinize dönün.”

“Biz televizyon ekibindeniz.” Julian tuhaf bir mimik yaptı.
“Ben ünlü biriyim. Birinci mevki?”

“Biletiniz nerede?”

Julian cebini karıştırdı. “Kahretsin.”

Yere yirmi dolarlık bir banknot düşürdü. Kahverengi polyester ceketli (dirseği delikti) zayıf, esmer bir adam eğilip parayı ona geri verdi.

“Teşekkürler. Kahretsin.”

Sonunda bileti bulup hostese verdi.

“Televizyon. Mülteciler için para topluyoruz,” dedi Julian, midesini ovuşturarak. Aç olduğu belliydi. “Birinci mevki?”

Hostes bilete bakıyordu.

“Bayan Karar...” diye tekrar söze başladı Julian.

“Bu bedava biletlerden,” dedi hostes.

“Evet, doğru. Nambula Havayolları bana bedava bir bilet verdi, çünkü Nambula’ya yardım etmek için bir televizyon programı yapıyoruz. Bu yüzden Bayan Karar birinci mevkiye girebileceğimi söyledi,” dedi Julian. Kıpırmızı kesilmişti.

“Bu bilete para ödemediniz. Lütfen yerinize dönün.”

Julian afallamış bir şekilde koltuğuna geri dönmeye çalışırken yolcular gülüyordu.

“Pardon.”

Hostes başını kaldırıp Oliver’a baktı.

“Bana bir viski soda getirir misiniz?”

“Alkol yok?”

“Anlamadım?”

“Nambula, Müslüman bir ülke. Alkol yasak.”

Oliver bana panikle baktı.

“Yanımızda viski var mı?”

“Hayır.”

“NE?”

Bir an sustu.

“Güneş gözlüklerimi unuttum,” dedi.

“Aman Tanrım,” diye karşılık verdim.

Yine sessizlik.

“Kahretsin,” dedi.

İç geçirdim. “Yine ne var?”

“Güneş yağımı da unuttum.”

“Şapka takarsın.”

*

Uçağın içine sessizlik çökmüştü. Uçak yolculuklarının gizemli ritmiydi bu. Corinna Borghese, yüzünde soluk yeşil jelli maskeyle uyuyordu. Vernon, göbeğinde yarı dolu bir viski şişesiyle uyukluyordu. Hostese rüşvet verdiğini görmüştüm. Oliver çelişkili hisler yaşıyordu. O viskiden istiyor, ama Vernon’un kendisinden daha zekice davrandığını kabul etmeye yanaşmıyordu. Hâlâ güneş gözlüğünü unuttuğundan bahsediyordu.

İki dünya arasındaki tuhaf bir köprüydü bu jet. Hiçbir şeyi doğru dürüst çalışmıyordu. İçeride, keçi ve misk kokuları Marks & Spencer iş takımlarının çevresinde geziniyor, tepedeki yük-lüklerdeki gazete kâğıdına sarılı gizemli nesneler yolcuların kafasına düşüyordu. İşte tam bu noktada, insanın çantasındaki her şey değerli ve yeri doldurulmaz bir hal alıyordu. Artık her iste-diğinizi bulamayacağınızı hatırlayınca, hafiften paniklemeye başlıyordunuz. Planlı günlerden, kol saatlerine bakıp koştur-maktan, düzenden, verimlilikten ve mantıktan uzaklaşmanın başlangıcıydı bu.

Arkama yaslanıp özgürlüğün tadını çıkardım. Burada kimse bize telefon edemezdi. On saat dinlenebilirdim. Önceki gün kâ-

bus gibi geçmişti. İşim başımdan aşkındı. Beş buçukta bir taksinin içinde trafikte takılıp kalmıştım. Saat altıya kadar almam gereken tam on sekiz şey vardı. Sinirden taytımda kendi elimle delik açmıştım.

Herkes uyurken hostes pis kokular saçan tekerlekli bir servis tepsisini itmeye başladı. Oliver önündeki tepsiyi indirip üstüne parmaklarıyla vurarak ne geleceğini merakla beklemeye başladı. Hostes yanımıza gelince, yemeğimi bana verip Oliver'inkini de açık kapağın üstüne küt diye bıraktı.

“Bakar mısınız?” diye seslendi Oliver, giden hostesin arkasından. Bu arada yemek kutusunun kapağını bakmadan açmıştı. “Bakar mısınız?”

Olanları gördüm, ama çok geç kalmıştım. Tepsi düz olmadığından yemek kutusu kaymaya başlamıştı. Oliver'ın kucağına doğru atılınca, elim boka benzeyen vıcık vıcık şeylerle kaplandı.

Nambula'lı yolcular halimize gülüyordu. Oliver ayağa kalkmış, beyaz gömleğinden aşağıya, zarif koyu mavi pantolonunun apış arasına doğru süzülen kahverengi sıvıları öfkeyle silmeye çalışıyordu.

“Baş hostes nerede?” diyordu, kendisine istifini bozmadan bir kâğıt peçete uzatan hostese. “Havayolu temsilcisi nerede? Saçmalık bu! Böyle seyahat edemem ki! Giysilerimi değiştirmeliyim!”

“Birinci mevki.” Julian arkasında durmuş, ona destek çıkıyordu. “Onu birinci mevkiye götürmelisiniz.”

“Hadi evlat, soyun da biraz gülelim,” dedi Vernon sırtarak. “Nambula geceliği giy.”

Tam o sırada hostesin arkasında Corinna belirdi. Kaygılı görünüyordu.

“Tuvalet tıkalı,” dedi. “İğrenç kokuyor.”

“Birinci mevki?” dedi Julian umutla.

*

Ertesi sabah El Daman Hilton’da uyandım. Nambula’dan ayrılmış tam üç hafta olmuştu. Pazar günüydü. TV yayını gelecek çarşamba dörtte yapılacaktı. Oyunlar kaydedilmişti. Dinsdale ile Barry gösteriyi Londra’dan canlı olarak sunacak, arada Safila’dan yapılan yayın girecekti.

Gergindim. Her şey buna bağlıydı. Mülteci topluluğu her an gelebilirdi. Yiyecekler de iyice azalmış, hatta belki de tükenmiş olmalıydı. Getirdiğimiz yiyecek bir hafta kadar idare edebilirdi. Sonrasıyla tamamen bize bağlıydı, gemi hâlâ gelmemişse tabii. Circle Line’ın Londra’da bekleyen bir uçağı daha vardı. Yüklenecek yiyecekler vardı. Tek ihtiyacımız olan, çarşamba gecesine kadar kredi kartıyla yeterince bağış yapılmasıydı. Böylece, tehlike geçene dek uçaklarla düzenli olarak yiyecek taşınabilecekti. Eğer TV yayınında sorun çıkmazsa her şey yolunda giderdi.

El Daman Hilton’u bize indirimli odalar vermişti. Oraya bayılmıştım. Otelin fuayesi El Daman’ın ileri gelenleriyle doluydu. Havaalanı çalışanları, diplomatlar, BM ve AET yardım görevlileri, Batıların bu küçük sığınağında buluşup tenis oynuyor, yüzüyor, meyve punçu içiyor ve dedikodu yapıyordu. Sivil yardım örgütlerinde çalışanlar ise, Hilton’da vakit geçirmeyi satılmışlığın göstergesi olarak görürdü. El Souk Oteli’nin pis kokusu ve iğrenç yemekli restoranında takılmayı daha uygun bulurlardı. Ama geçerli bir bahaneniz varsa, mesela yabancı bir gazeteciyle buluşacaksanız, Hilton’a gitmenizde sakınca yoktu.

Köpük banyosu yaptıktan, banyodaki her şeyden faydalandıktan, hizmetçi kadından ayrıca banyo malzemeleri isteyip

bunları Safila'daki duşlarda kullanmak üzere çantama tıktırdıktan sonra sekizde fuayeye indim. Ünlüler odalarında uyuyordu. Kamera ekibini arıyordum. Ekte bir kameraman, bir ses teknisyeni, bir asistan ve *News* fotoğrafçısı vardı. Bu kişiler, YAŞAT'ın gönderdiği Edwina Roper'la birlikte kısa çöpü çekmiş ve kargo uçağında seyahat etmek zorunda kalmıştı. Dün öğleden sonra gelmiş olmaları gerekirdi, ama hiçbiri otele gelmemişti. Resepsiyona mesaj bırakılıp bırakılmadığını sordum. İki mesaj vardı. Biri Malcolm'dandı.

SANA VE UÇAN SİRKE SELAMLAR. ACİL
BİR İŞ YÜZÜNDEN NAMBULA LİMANI'NA
GİTMEK ZORUNDAYIM, KUSURA BAKMA.
İZİN BELGELERİNİ ALMAYA VAKİT YOK.
İYİ ŞANSLAR. MALCOLM.

Harika. İkinci mesaj İngiliz Konsolosu Patterson'dandı.

KAMERA EKİBİNİZ VE ÜST DÜZEY PERSONELİNİZ HAVAALANINDA ALIKONDU. EŞİ-
MİN RAHATSIZLIĞI DOLAYISIYLA MÜDA-
HELE EDEMEDİM. GENERAL FARUK'LA
EMNİYET ŞUBESİ'NDE SABAH 9'DA BU-
LUŞMANIZI AYARLADIM.

Saatime baktım. Sekizi çeyrek geçiyordu. Hemen yola çıksam iyi olacak, diye düşündüm. Ama henüz araba bulmamıştık. Tam o sırada döner kapıdan içeri BMMYK'dan André girdi.

“Selam. Nasılsın? Seni tekrar görmek ne güzel.”

Birbirimizi yanaklarımızdan öptük.

“Çekirgelerle Savaşan Fettan Kahraman nasıl bakalım?”

“Tanrım. Demek sen de okudun?”

“Ne diyorsun sen? Bir haftadır başka şey konuşulduğu yok, tamam mı?”

“Yalan, hepsi yalan.”

“Takma kafana. İyi oldu. Mesela Gunter’i harekete geçirdi.”

“Patterson’dan mesaj aldım. Faruk’u görmemi söylüyor.”

“Biliyorum. Seni almaya geldim, tamam mı? Faruk seni sekiz buçukta bekliyor.”

“Patterson dokuzda diye yazmış.”

“Patterson aşağılık herifin teki.”

“Safila’da durum nasıl? Gemi geldi mi?”

“Hayır, gelmedi, tamam mı? Ayrıca bir süre gemi filan gelmeyecek. Sebebini sonra açıklarım. Tamam, mülteciler tahmin ettiğin gibi yoldalar. Sadece Safila’ya değil, sınırdaki tüm kamplara gidiyorlar.”

“Safila’da işler nasıl peki?”

Bir an sustu.

“Tamam. Şöyle söyleyeyim. Circle Line uçağında kaç ton yiyecek var?”

“Kırk.”

“Hemen göndermemiz lazım.”

O kadar kötüydü demek. Gözlerimi kırıştırmaya başladığımı fark ettim.

“Günaydın tatlım.” Oliver’dı bu. “Harika bir geceydi, değil mi? Yarım saatte bir ezan okunuyor. Minibarı açınca bir de ne göreyim? Kayısı suyundan başka bir şey yok. Dört buçukta resepsiyondan arayıp uçağımın rötar yapmadığını söylediler. Bugünkü planım viski avına çıkmak.”

Oliver’a dehşetle bakakaldım. Onu burada istemiyordum.

“Oliver, tanıştırayım. BMMYK’dan André Michel. André, Oliver Marchant... kendisi... kendisi...”

“Programın yönetmeni. Tanıştığımıza memnun oldum André. Nasıl gidiyor?”

“Önce kahvaltı yapmak istemez misin?” dedim Oliver’a, otelin kafesini göstererek.

“Ekibi buldun mu?”

“Hayır. Şey. Hayır.”

“Otele gelmişler mi?”

“Hayır.”

“Ne? Nerede o kahrolasıcılar peki?”

“Bu da problemlerden biri,” dedi André.

“Açık konuş,” dedim kaygıyla.

“Ekibinizle personeliniz havaalanında kafeste.”

“Kafeste mi? Tanrım,” dedi Oliver. “Burası ne biçim yer?”

“Kafesten kastı, hücre,” diyerek onu yatıştırmaya çalıştım.

“Hücre mi? Ha, tamam öyleyse. *Hücreyse* mesele yok canım. Ekibim havalanında bir hücreye tıkılmışsa her şey yolunda. Harika. Hücre ha? Ne olacak canım, hiç önemli değil.”

*

El Daman’da arabayla Emniyet Şubesi’ne gidiyorduk. Tozlu bir yoldan geçiyorduk. Yolun iki tarafında eski binalar, tepesindeyse arap saçına dönmüş teller vardı. Burada her şey pis ve eskiydi. Kamyonlarla taksilerin arasında eşek arabaları ve develer görülüyordu. Kornalar çalınıyordu.

“Tamam. Cumartesi gecesi yedide Patterson beni aradı,” diyordu André. Oliver arka koltukta oturmuş dışarı bakarken arada bir küfürler savuruyordu.

“Patterson, havaalanında üç Yardım Kampanyası temsilcisiyle bir YAŞAT görevlisinin alıkondüğünü söyledi,” diye devam etti André. “İyi de beni niye aradın, benimle ne ilgisi var

bunun dedim. Meğer, Malcolm Nambula Limanı'ndaymış, tamam mı? Patterson da evden çıkamıyormuş, çünkü karısı sarhoşmuş. İyi bari deyip havaalanına gittim. Kamera ekibinizle Edwina Roper'ı gördüm. Kafesteydiler. Bu arada saat gecenin on biri olmuştu. Güvenlik görevlisini uyandırdım. Vizelerinde sorun yokmuş. Eee, niye kafesteler peki diye sordum, tamam mı? Meğer Hükümet Nambula'ya artık gayri Müslim yardım çalışanlarının gelmesini istemiyormuş.”

Yolun kenarında çocuklar çamurlu bir su birikintisinde yüzüyor, suya dalıyor, birbirlerine su sıçratıyor, kahkahalar atıyordu.

“Tanrım,” dedi Oliver.

Benson ve Hedges paketlerinden oluşma bir piramidin yanında bir adam bağdaş kurmuş oturuyordu. Adamın cübbesi yukarı sıyrılmış olduğundan, iri testisleri görülüyordu. Her biri küçük bir futbol topu kadardı.

“Aman Tanrım. İğrenç.”

İleride bir afiş vardı. Afişte, Nambula'nın Başbakanı General Raşid, Saddam Hüseyin'le kucaklaşıyordu.

“Yardım yapan devletler bundan pek hoşlanmamıştır herhalde?” dedim, afişi göstererek.

“Evet. Bu tam bir aşk ilişkisi. Saddam'la Raşid'in her an evlenip birbirlerinin çocuklarını doğurmaları bekleniyor. Raşid kafayı en son Nambula'daki beyazlara taktı. Nambula'da çok fazla beyaz varmış. Para yardımı almak istiyor, ama beyazları istemiyor.”

“Yardım yapan devletler bunu kabul etmiyor mu?”

“Evet. Özellikle de Amerikalılar. Henüz resmi olarak yardımı kesmediler. Ama Amerika'dan gemi gelmiyor artık.”

“Anlıyorum.”

“Raşid artık Batı medyasına karşı. Medyayı burada istemiyor. Adamlarınız bu yüzden hâlâ havaalanında.”

“Ama Tanrım. O çocuk ne yiyor öyle?” dedi Oliver.

“Bize nasıl izin verdiler peki?” diye sordum.

“İyi bir soru. Sizi, basın değil de yardım toplayıcı olarak görüyor olabilirler, tamam mı? Veya belki de kamera ekibiniz ters bir laf etmiştir. Ama sonuçta durum pek parlak değil. Gunter de sizi istemiyor. En azından gemisi gelene dek. Bir uydu vericisi sizi bekliyor, bunu biliyor musunuz?”

“Kahretsin. Tamamen unutmuşum. Ne zaman geldi?”

“Bu sabah. Şimdi YARDIM binasında. Ekip orada kahvaltı yaptıktan sonra Hilton’a gidecek galiba. Anteninize dikkat edin, tamam mı? Raşid bir uydu vericisine sahip olmaya can atıyordur, askerlerini nasıl idare ettiğini herkese izletmek için.”

Çarşının etrafından dolanan yola saptık. Meydanın ortası çukur şeklindeydi. İçi kirli tenteli ahşap tezgârlarla doluydu. Asılı duran et parçaların etrafında sinekler uçuşuyordu. Canlı bir tavuğun kafasının baltayla uçurulduğunu gördüm.

“Yo hayır. Tanrım,” dedi Oliver.

Adam kirli eliyle tavuğun boğazını tutarken parmaklarının arasından kanlar fışkırıyordu. Tavuğun gövdesi kıvranıyor, pençeleri öfkeyle açılıp kapanıyordu.

“Ulu Tanrım.”

“Yiyecekleri uçaktan indirmeye başladılar mı?” dedim.

“Sabah yedi buçukta henüz başlamamışlardı,” dedi André.

“Ama Malcolm planladığımız gibi kamyonları getirdi, değil mi?”

“Kamyonlar geldi. Ama bu Malcolm’un işi mi bilmiyorum.”

“Ekip hâlâ kafeste değil mi?”

“Evet.”

“Biraz duralım mı? Güneş gözlüğü almak istiyorum.”

Oliver, Michael Jackson tarzı gözlükler bulunan bir tezgâh görmüştü. André arabayı sertçe kenara çekti.

“Oliver, vaktimiz yok...”

“Hemen dönerim.” Kapıyı açmıştı bile.

“Bak, çok acelemiz var...”

“Bak, güneş gözlüğüne ihtiyacım var, tamam mı?” Öfkeyle bakıyordu. Oliver’ın o bunaltıcı sıcakta kalabalığın arasından geçmesini kaygıyla izledim. Kafasında Panama şapkası, üstünde krem rengi keten pantolon ve soluk yeşil bir ipek gömlek vardı. Nedense koltuk altında çok şık bir el çantası taşıyordu.

“Peşinden gitsem iyi olacak.”

“Boşver, bir şey olmaz,” dedi Andre, kurnaz kurnaz bakarak. “O yönetmen değil mi? Başının çaresine bakar.”

İki yüz metrekarelik bir saha içindeki tüm çocuklar, “Hawadga!” diye bağırarak Oliver’a doğru koşmaya başlamıştı. Oliver bacaksız bir dilencinin kaslı kollarını kullanarak kendisine doğru ilerlemesi karşısında dehşete kapılmıştı. Her taraftan akın eden insanlar Oliver’a yılan derileri, kreozot, koyun sidik torbaları uzatıyordu.

“Oliver, arkana dik...” Tam seslenirken, sıska bir çocuk Oliver’ın çantasını kapıp kaçmaya başladı. Oliver dönüp bize baktı. Sanki kendisinden bir tavuğun kafasını kesmesi istenmişti. Etrafındaki kalabalık giderek artıyordu.

“Haydi André, dalga geçmeyi bırak.”

“Tamam,” dedi André keyifsizce. Arabayı çalıştırıp korna çalarak yavaşça kalabalığın içine doğru sürmeye başladı. Kalabalık ayrılıp bize yol veriyordu, ama Oliver ortadan kaybolmuştu.

“Arabayı durdur,” deyip dışarı atladım.

Kalabalığın ortasında bir hareketlenme vardı. Oliver neredeydi acaba? Nambula’lı bir çocuk kolumu tutup yeri gösterdi. Yerde duran kahverengi bir Gucci ayakkabısı cüppelerin arasından görülüyordu.

“Çekilin yoldan!” diye bağırdım.

Oliver bir çöp yığınının üstünde yatıyordu. İnsanlar kaygıyla üstüne eğilmişti. Yanına gidip diz çöktüm. Göz kapakları titreşti.

“Ne oldu?” diye fısıldadım. “İyi misin? Bir şeyin yok ya?”

Gözlerini açtı.

“Ben, şey, bayıldım galiba,” dedi salakça. Sonra gözleri dehşetle açıldı. “Tanrım!” diyerek krem rengi pantolonuna baktı. “Buralarda tuvalet var mı?”

Oliver’ı taksiyle Hilton’a gönderdik, ama emniyet şubesine ancak dokuz buçukta varabildik. General Faruk’u kaçırmıştık. Önemli bir devlet konuğunu karşılamak üzere havaalanına gitmişti. İki saat boyunca beş bakanın arasında gidip geldikten sonra, elimizde bir sürü damgalı belgeyle binadan kan ter içinde çıktık. Yiyecekleri uçaktan indirme, ekibimizi kafesten çıkarma, seyahat etme, fotoğraf çekme, döviz alma ve uydu yayını yapma izinlerini almıştık.

Bütün bunları başardıktan sonra saat on ikide havaalanına gittik. Ama Edwina Roper Londra’ya geri gönderilmişti bile. Ayrıca ekibin geri kalanını da serbest bıraktıramıyorduk, çünkü aldığımız izin General Faruk tarafından imzalanmamıştı. Bu işi halletmemiz saatler sürdü. Ekip, ödemelerinin geciktiğinden homurdanarak Hilton’un yolunu tuttuğunda hava kararmaya başlamış, kamyonların şoförleri ve uçağı açacak kişiler ortadan kaybolmuştu.

André beni otele bıraktığında saat gecenin onuydu. Dönüp ona el sallarken, yola beyaz hükümet limuzinlerinden oluşma bir konvoy girdi. Kaportalarında minik flamalar dalgalanıyordu. Arabalar daha durmadan kapıları açıldı ve her birinden ikişer asker atladı. Tüfeklerini hazırlayarak otelin döner kapısı önünde iki sıra halinde dizildiler. Sonra ikinci arabadan uzun boylu Ge-

neral Faruk indi. Müşfikçe dönüp, üstünde rengârenk Kenya cüppesi olan uzun boylu, zayıf bir kadına dev bir türban verdi. Dar, kırışıklı, beyaz bir takım giyen kısa boylu, şişman bir adam onlara doğru koştu. Mike de Sykes'a benziyordu. Bir an dönüp arkasına bakınca yüzünü gördüm. Gerçekten de Mike de Sykes'tı. Mike de Sykes'la Nadia Simpson. General Faruk'un havaalanında karşıladığı devlet konukları bunlardı demek.

Lobiye girerken kapıcı bana tuhaf tuhaf baktı.

"Yardımcı olabilir miyim?" dedi kaygıyla.

Biraz tuhaf göründüğümü fark ettim. Bayan tuvaletinde kendime çeki düzen verdikten sonra bara gittim. Barda Vernon, Corinna ve Julian oturuyordu. Sıkıldıkları belliydi. Barın tavanından dört dev sarı küre sarkıyordu. Barda şık giyimli yardım görevlileri telaşla fısıldaşıyor, yanık yüzlerinden ve sarı sakallarından tanınan hafif uçak pilotları ve mühendisleri can sıkıntısıyla etrafa bakınıyordu. Aralarında yer yer koyu yeşil üniformalı ve silahlı adamlar koca bardaklardan meyve punçu yudumluyordu.

Vernon'a bakınca şaşırdım. Bacaklarının arasına yarım şişe viski sıkıştırmıştı.

"Şey, Vernon. Şu üniformalı adamların güvenlik görevlisi olduğunu biliyorsun değil mi?" Sesim fazla yüksek çıkmıştı.

"Merak etme tatlım. Arka cebimde bol miktarda dolar var."

"Vernon, *lütfe*n şu viskiyi sakla." N'olur, n'olur alkol yüzünden başımız derde girmesin, diye dua ediyordum içimden. N'olur güvenlik güçleriyle başımız daha fazla derde girmesin.

"Bir şey olmaz." Vernon şişeyi kaldırıp kapağını açtı.

"Vernon, şunu ortadan kaldır."

Başını kaldırıp dik dik baktı. "Şimdi tokadı yiyeceksin kızım."

"N'olucak ki canım," diye laf sokuşturdu Corinna.

"Nerede kaldın?" diye sızlandı Julian. "Oliver yatakta. Kar-

nı ağrıyormuş. Kate de saçını berbat ettiler diye çok kızgın. Ona güzel olmuş dedim ama...”

Neler yaptığımı anlattım.

“Kendine gel artık kızım,” dedi Vernon. “Böyle sorunlar çıkmaya devam ederse proje yatar.”

“Kamyonlar bir saate kadar yüklenecek,” dedim. “Buraya uğradıktan sonra Safila’ya gidecekler. Şafakta orada olurlar.”

“Ne dedin?” dedi Vernon.

Cümlemi tekrarladım.

“Dinle tatlım. O kamyonlar bu gece hiçbir yere gitmiyor.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Belki eski kafalı biriyim. Ama buraya kıtlık hakkında film çekmeye geldik. O kamyonlar kampa doğru yola çıkarken, yola çıkışlarını filme çekmeliyiz. Kampa girerlerken de, kampa girişlerini filme çekmeliyiz. *Anladın mı?* Televizyon programı böyle yapılır.”

“Haydi ama,” dedi Corinna.

Derin nefesler aldım. Sonra durumu tekrar açıkladım.

“Kamyonlar bu gece yola çıkmalı,”

“Hayır, hayır. Ne kadar ertelersek o kadar iyi. O kampa girişimizi hayal edebiliyor musun? Altı kamyonluk konvoy gürleyerek kampa dalıyor. CDT açlığı sona erdiriyor!”

Sarhoştum. Mantıklı düşünemiyordum.

“Kamyonlar bu gece yola çıkacak,” diye meydan okudum.

“Kamyonlar bizsiz hiçbir yere gitmeyecek tatlım.”

“Öyleyse hemen toplanalım. Bir saat içinde yola çıkıyoruz.”

“Kahretsin. Haklısın,” dedi Julian. “Haklısın. Kesinlikle haklısın.”

“Otur yerine evlat,” dedi Vernon. “Karanlıkta hiçbir şey çekemeyiz.”

Böyle bir yere varamayacaktık. Vernon inat ediyordu. Neyse

ki Corinna imdadıma yetişti.

“Vernon,” dedi ona eğilerek. “Çocukları düşünmüyor musun?” Elini Vernon’un dizine koydu. “Çocukları? Sen sarhoşsun diye ölecek olan o minik, aç çocukları?”

Beş dakika sonra Vernon ağlayarak peki, dedi. Altı kamyon vardı. Üçü bu gece yiyeceklerle yola çıkacaklardı. Biz ise yarın sabah yedide diğer üçüyle birlikte yola çıkacaktık.

YİRMİ ALTINCI BÖLÜM

“Tanrım, şuna bak. Kahretsin, kaçırdım. Aha bak, bir tane daha,” dedi Julian pencereden çöle bakarak.

“Ne var?”

“Deve. Baksana. İnip bir fotoğraf çekebilir miyim?”

“On iki tane deve fotoğrafı çektin zaten.”

“Ama bu seferki daha iyi çıkar. Güneş arkamızda.”

“Bekle biraz. Az sonra Oliver için durduğumuzda çekersin.”

Zavallı Oliver tuvaletini çalıların arkasında yapmak zorunda kalıyordu.

“Kamptakilere para versek faydası olur mu? Yoksa sadece yiyecek mi istiyorlar?” dedi Julian.

“Paranın da faydası olur tabii, ama uygun şekilde vermek gerek.”

“Bir şeker daha alabilir miyim?”

“Elbette. İşte, al bakalım,” dedim. Şekerin kâğıdını çantama koydu.

Sabah yediden beri yoldaydık. Ufuktan ufuğa dümdüz uzanan çölün üstündeki hava titreşiyordu. Solumuzda, birkaç kahverengi kulübe görünüyordu. Sağımızda, yarım kilometre ötede, Julian’ın gördüğü deve diken yiyordu. Açık mavili ve grili bir göçebe devenin sırtında kımıldamadan oturuyordu.

“Aaaaaahh! Hayır! Tanrım!” diye haykırdı Kate Fortune.

Önümüzdeki kamyon biraz hız kesmişti. Kate Fortune bir elini göğsüne, diğerini alnına koydu.

“Offff. Pardon. Kusura bakmayın. Oh!”

Şoför Fayed, Kate Fortune’a pis pis baktı. Konvoydaki ikinci kamyondaydık.

“Özür dilerim. Evde bana bağımlı olan bir çocuk var... bu yolculuk güvenli değil.”

Saçını geri savurmak için elini başına götürünce yüzünde ısırtıp belirdi. Kate otelin kuaföründeysen jöle yerine köpük kullanmaya karar vermişti. Bu karar o uzun, düz, ipeksi saçlarının kupkuru ve çalı gibi olmasına yol açmıştı. Şimdi marketlerdeki bakımsız yaşlı kadınların saçına benziyordu. Kate yolculuk boyunca saçını tarayıp durmuştu, ama nafileydi.

Saçını deli gibi çekiştirip hıçkırmaya başladı.

“Başıma bunun geldiğine inanamıyorum. Korkunç bir şey bu. TV’ye bu halde çıkamam. Onları dava edeceğim. *Dava* edeceğim.”

Yardım ararcasına bana döndü. “Sahiden korkunç mu görünüyor?”

“Şapka takabilirsin,” dedi Julian.

Kate ağlamaya başladı. Fayed ona öfkeyle baktı.

“Veya eşarp,” diye ekledi Julian.

“Saçın güzel Kate, gerçekten,” diye yalan söyledim. “Böyle bir programda farklı bir saç tarzın olması iyi olur. Hem sana yakışmış.”

“Sahi mi söylüyorsun? Gerçekten mi?” Dikiz aynasını tutup kendine çevirdi. Fayed anlaşılabilir bir şeyler mırıldanıp aynayı tuttu ve tekrar eski haline döndürdü. Şimdi Kate’e bakıp duruyordu, tehlikeli bir akıl hastasına bakar gibi. Kate tekrar ağlamaya başladı.

Aslında onun için üzülüyordum. Kıtlık olması insanın kendi

sorunlarının sona ermesi anlamına gelmiyordu. “Önemli olan dış görünüşün değil, iç görünüşüdür,” dedim.

Fayed sert bir hareketle vites değiştirdi.

Az sonra bir kum bulutunun içine daldık. Kumu havalandıran konvoyun tekerlekleri gibiydi. Camları ve havalandırmayı kapattık, ama yine de içeri toz doldu. Gözlerimize ve ciğerlerimize toz kaçmasın diye başımıza bez bağladık. Kate gözlerindeki lensleri çıkarmaya çalışıyordu.

“Neler oluyor?” dedi Julian.

Önümüzdeki kamyon durmuştu. Sonra bize doğru dönmeye başladı. Julian’ın gösterdiği yere bakınca bir kayanın dibinde cenin pozisyonunda yatan çıplak bir insan vücudu gördüm. Rüzgâr gövdeyi hafifçe kımıldatıyordu. Katılaşmıştı. Kaburgalarının üstünden kumlar esiyordu.

Konvoydaki tüm araçlar durdu. Julian’a bana yol vermesini söyledim, ama benden önce indi. Bizim ve önümüzdeki kamyonun şoförleri cesedin yanına gitti. Diğer araçlara doğru yürüdüm. Çölde dev köstebek yuvaları gibi yükselen kayalıkların olduğu bir yerdeydik. Her iki tarafımızda da rüzgârla aşınıp pürüzsüz heykellere dönüşmüş kum tepeleri, kayalıklar ve küçük kayalar vardı. Toz bulutu dağları sis gibi örtmüştü. Rüzgâr iyice şiddetlenmişti. Kum taneleri canımı yakıyordu. Yüzümü iyice örtmek zorunda kaldım. Kamyonumuzun yanına Corinna ile TV ses teknisyeninin bulunduğu Land Rover park etti. Corinna siyah gözlük takmış, volkmen dinliyordu. Ses teknisyeninden konvoyun geri kalanına araçlarında kalmalarını, çünkü herkesin cesedin başına toplanmasının iyi olmayacağını söylemesini istedim.

Geri döndüğümde, şoförler cesedi bir parça çuval bezine sarıyordu. Onlara durmalarını ve bezi açmalarını söyledim. İçinden yaşlı ve çok sıska bir kadın çıktı. Ağzı ve gözleri açık öl-

müştü. Dişleri yoktu. Diş etleri yaralı, kuru ve sineklerle kaplıydı. Şoförler onu tekrar sarmalayıp konvoyun başındaki kamyonun kasasına koydu.

“Sence başına ne gelmiş?” dedi Julian, tekrar yola çıktığımızda. Yüzü ter içindeydi.

“Bilmem. Buralarda cesetler açıkta bırakılmaz. Belki de bir deliydi.”

“Niye deli?”

“Köylüler bazen delileri çöle bırakır. Tek başına ölmesinin sebebi bu olabilir. Umarım budur.”

“Niye?” Cevap vermedim.

“Niye Rosie?” dedi tekrar.

“Çünkü aksi takdirde Kefti’li bir mülteci demektir. Kefti’li mülteciler genelde can çekişenleri terk etmez ya da cesetleri açıkta bırakmaz.”

“Onu niye terk ettiler peki?” Kapa çeneni. Lüften, bırak düşüneyim.

“Çünkü başka çareleri yoktu,” dedim. Ama o psikolojik sınırı aşmak için hakikaten çok çaresiz olmalılar. Kadının üstü bile örtülmemişti.

“Ama niye...”

“Lütfen. Biraz sus. Bak, bir çöl faresi... Gösterdiğim yere bak.”

Bir dönemece yaklaşıyorduk. Sonra karşımıza tekrar açık çöl çıkacaktı. Ne göreceğimizden korkuyordum, çünkü buradan sonrasında yol Kefti sınırına paralel gidiyordu. Mültecilerle karşılaşabilirdik. Öndeki kamyon dönemeci geçmişti. Biz de geçiyorduk. Nefesimi tuttum. Karşımızda, sarı güneşin altında çöl belirdi. Düz ve boştu. Neredeydiler? Burada kimseler kalmamışsa, hepsi Safila’da olmalıydı. Bir felaketti bu.

Yarım saat daha ilerlemiştik ki, uzaktan gelen bir uçak sesi

duyduk.

“Hey! Bu da nesi?”

“Bir uçak, Julian.”

“Kimin uçağı sence?”

“Muhtemelen BM’nin,” dedim. Oysa o kadar emin değildim. Şoför bana baktı. Sınırın bu kadar yakınında uçaklar kaygı vericiydi. Abouti’liler için açık bir hedeftik: Açık çölde Kefti’lilere yiyecek taşıyan dokuz araç.

“Bunlar asi savaşçılar olamaz, değil mi?” dedi Julian. Gözleri faltaşı gibi açılmıştı.

“Yo, hayır, buna inanamıyorum.” Kate Fortune hızlı hızlı söylüyordu. “Güvende olacağımız söylenmişti. Buna inanamıyorum. Evde beni bekleyen bir çocuk var. Emniyette olacağımız söylenmişti.”

“Emniyetteyiz. Her şey yolunda. Nambula’dayız,” dedim sahte bir neşeyle. Bir yandan da giderek yaklaşan uçağın sesini dinliyordum. MIG sesine benzemiyordu. MIG değildi. Küçük bir uçaktı. Epey alçaktan uçuyordu. Şimdi tepemizdeydi. Hepimiz dışarı baktık. Koyu yeşil bir Cessna’ydı. Yan tarafında emniyet kuvvetlerinin arması vardı. Safila’ya doğru uçuyordu. Bu ne demekti şimdi? Her şey saçma sapandı.

Safila’ya bir saat kala lokantalı bir köyde durduk. Lokanta dediğim kaynayan kazanların ve soda sandıklarının bulunduğu pis bir sahaydı. Buradaki arazi sarı-yeşil çimenlerle kaplıydı. Arada tek tük yıkılmış ağaçlar görülüyordu. Hava hâlâ bulutluydu. Hafif esintiler dayanılmaz sıcağı azaltmıyordu. Saat üçtü. Karanlık çökmeden Safila’ya ulaşip yiyecekleri dağıtmaya başlamak istiyordum. Oliver tuvaletini yapmak için bir çalının arkasına koşuyordu. Diğer herkes araçlardan iniyor, geriniyor, kollarını kaşıyordu. Nereden çıktığı belirsiz cüppeli insanlar kamyonların etrafında toplanıyordu. Bize vakit kaybettirebilir-

lerdi. Öyle az yolumuz kalmıştı ki. Bir an önce Safila'ya dönmek istiyordum. Lokanta sahibine Safila'da olanlardan haberdar olup olmadığını sordum. Oradaki durumun çok kötü olduğunu işittiğini, ama başka bir şey duymadığını söyledi. Safila'nın seksen beşteki haline geri döndüğüne inanmak zordu, ama bu mümkündü. İşlerin kontrolden çıkması fazla uzun sürmüyordu.

“Bu çamuru yiyebilir miyiz ki?” diye sordu Vernon, kazanı göstererek.

“Ne kadar aç olduğuna bağlı,” dedim.

Corinna tentenin altında, metal bir sandalyede oturuyordu. Hâlâ gözünde gözlükle volkmen dinliyordu. Çok tuhaftı bu. Ama herhalde siniri bozuldu, kendini toplamaya çalışıyor, diye düşündüm. Kate bir grup çocuğun yanında diz çökmüş, *News* fotoğrafçısına poz veriyordu. Çocuklara kendisine sarılmalarını emrediyordu. Birden hepsi de aynı yöne baktıktan sonra koşmaya başladılar. Julian'a doğru koşuyorlardı. Etrafını bir anda sardılar. Julian Noel baba gibi gülümsedikten sonra, ellerini kulaklarına götürüp eşek gibi anırdı. Çocuklar çığlıklar atıyordu.

Julian bana bakarak gülümsedi. “Harikalar değil mi?” Tekrar eşek taklidi yaptı.

Oliver, Land Cruiserlardan birine yaslanmıştı. Berbat görünüyordu. Birkaç kilo kaybetmiş olmalıydı. Yanına gittim.

“Bir şeyler içtin mi?”

“Hayır.”

“İçmelisin. Soda getireyim.”

“Hayır, hayır. Soda istemiyorum. Bir şey içmek istemiyorum.”

“Ama içmelisin. Çok sıvı kaybettin.”

Bana baltalı bir katil gibi baktı. “Bir – şey – içmek – istemiyorum – dedim, tamam mı?”

Yanındaki Nambula'lılar gülmeye başladı. Oliver onlara dö-

nerek kaşlarını çattı. Yine güldüler. Burada sinirli olmak öyle ciddi bir şeydi ki, sinirli insana pek rastlanmazdı. Bu yüzden Oliver gibi çabuk parlayıp sönen insanlar onlara anlaşılmaz geliyordu.

“Tanrı aşkına!” diye bağırdı Oliver onlara. Nambula’lılar kahkahalar attı.

“Kahretsin.” Oliver Land Rover’a yumruk vurunca tekrar kahkahalar ve alkışlar başladı. Etrafındaki kalabalık epey artmıştı. Şimdi ne yapacağını merakla bekliyorlardı. Kaygıyla ekibimize bakarken, açlık içindeki Safila’yla nasıl uyum sağlayacağımızı düşündüm. Biri kolumu çekiştirdi. Lokanta aşçılarından biriydi.

“Kötü adam,” dedi. “Çok kötü adam.” Vernon’u gösteriyordu. Vernon tam o sırada genç bir Nambula’lı kadının kışına vurmaktaydı. Muhtemelen kadınla evli olan aşçı Vernon’a doğru koştu. Kate şimdi Land Cruiser’da oturuyor, camlarda toplanmış insanlara el kol hareketleri yapıyordu.

“Bakmayı kesin,” diyordu, kendi gözlerini göstererek. “Bakmayı kesin. Böyle gözlerini dikip bakmak ayıptır.”

“Bakmak ayıptır,” diye tekrarladı kalabalık.

“Kesin,” dedi Kate. Ağlamaklı olmuştu. “Bakmayı kesin.”

Julian’ın etrafındaki çocuklar bağırıyordu. İnsanlar ona doğru koşmaya başladı. Julian para dağıtıyordu. Hemen yanına geri döndüm.

“Sakın daha fazla para verme,” diye bağırdım.

“Niye ki?” dedi. Bir kez daha “niye” demesini istemiyordum.

“Çünkü her Batılı gördüklerinde dilenmeye başlayacaklar. Parayı lokanta sahibine, çaktırmadan ver.”

Julian’ın suratı asılınca kendimi huysuz bir cadalog gibi hissettim. Diğerleri de ona uymuştu. Kamera ekibi bozuk para ve

şeker dağıtıyor, *News* fotoğrafçısı polaroid resimler çekip dağıtıyordu.

Oliver “Lanet olsun, gidin başımdan be!” diye bağırınca tekrar alkışlandı.

Kate’in çevresindeki kalabalık , “Bakmak ayıptır,” deyip duruyordu.

Lokanta sahibi biraz ötede durmuş keyifle gülümsüyordu. “Çok komik insanlar,” dedi bana. “Milleti güldürüyorlar.”

Ne yapsam bilemiyordum. Köylülere onları rahat bırakmalarını söylemek anlamsız olurdu. Çok eğleniyorlardı. Oliver’ın yanına döndüm. Hâlâ Land Cruiser’a yaslanıyordu. Başını ellerinin arasına almış sessizce duruyordu. Etrafındaki kalabalık hâlâ merakla bekliyordu.

“Bence Safila’ya gitmeden önce herkesi toplayıp konuşalım,” dedim. “Bazı şeyleri açıklamak hepimiz için daha iyi olur.”

“Hiç bana bakma,” dedi. “Eve dönmek istiyorum. Şimdi.”

Vernon’u denemeye karar verdim. Metal bir tepsiden haşlanmış etle ekmek yiyordu. Çenesinden aşağı et suyu süzülüyordu. Vajina gıcıklayıcısına bir kıkırdak parçası takılmıştı.

“Bence herkesi toplayıp Safila’da kendilerini neyin beklediğini anlatmalıyız,” dedim.

“Kesinlikle haklısın,” dedi tepsiyi iterek. “Kesinlikle haklısın. Şu hallerine bak. Land Cruiser’ın üstünde yatan şu kahrolası Oxbridge’li ahmağa bak. Şunlara biraz çeki düzen verelim. Afrikalı Johnnylerle karşılaştığında yapılacak şeyler şunlardır: Kimin patron olduğunu göstereceksin, ancak emir vereceksen konuşacaksın, beş kuruş para vermeyeceksin. Merak etme tatlım. Onlarla konuşurum.”

“Aslında,” dedim saatime bakarak, “geç kalıyoruz. Bu işi oraya varınca yapsak daha iyi olur. Evet, en iyisi öyle yapmak.

Evet. Harika. Herkese yola devam edeceğimizi söyleyeyim.”

En öndeki kamyonu bindim. Ufukta Safila Köyü belirince konvoyu durdurup herkesi dışarı çıkardım ve Vernon daha neler olduğunu anlamadan konuşmaya başladım.

“Durumu tekrar özetliyorum,” dedim öfkeli görünen ekibe. “Gideceğimiz yerde durum çok kötü. Bu yüzden kötü şeyler görebiliriz. Kampta açlık çeken beş-on bin kişi olabilir. Yiyecekleri yok. Onlara biz yiyecek götürüyoruz. Bu yüzden yiyecek dağıtımı sırasında kavga çıkabilir. Buna şaşırmayın ve sebebini anlamaya çalışın. Bu insanların hayatı tamamen kampanyamızın başarısına bağlı. Şunu da unutmayın ki, onlar da insan ve saygıyı hak ediyorlar. YAŞAT personelinin yıllardır kendilerine gösterdiği saygıyı sizden de bekleyecekler. YAŞAT ekibi ellerinden geleni yapıyor, ama artık bitkinler. Lütfen onlara da kibar davranın. Teşekkürler.”

Herkes gülümseyerek dağılırken Corinna, “O çalışkan, bitkin neokolonist ekibinle tanışmaya can atıyorum,” diye mırıldandı. “Belki fikrimi değiştirirler.”

*

“Rosie, seni ihtiyar kız!” diye bağırdı Henry, sırtarak koşarken. Kate, Corinna ve ben konvoyun geri kalanından önce kampa girmiştik.

“Seni görmek ne güzel,” diye devam etti. “Sensiz burası tanrıçasız kaldı. Her şey o kahrolası Kalküta kuyusuna düştü. Selam!” dedi Kate’le Corinna’yı görünce. “Din don! Yeni tanrıçalar gelmiş. Safila’ya hoşgeldiniz.”

Corinna durmuş, hayretle Henry’ye bakıyordu. “Kemal!” diye seslendi Henry yemekhaneye doğru. Kemal orada kazana eğilmişti. “Atıştırarak bir şeyler hazırlasana.”

Kemal gülümseyerek el salladı. “Harika,” diye bağırdı. “Siz bir şeyler hazırlayayım. Hoş geldiniz. Hoş geldiniz.”

Corinna güneş gözlüğünü çıkarıp önce bana, sonra Kemal’e, ardından tekrar bana baktı.

“Henry,” dedim hemen. “Tanıştırayım: Corinna Borghese ve Kate Fortune. Kate, Corinna... Henry yardımcımdır. Şimdi kampın idarecisi,” dedim, artık işsiz olduğumu hatırlayarak.

“Memnun oldum. Çok, çok memnun oldum,” dedi Henry, elini Kate’e uzatarak. Kate onu fark etmemiş gibiydi. Kulübelelere bakıyor, elleri kelebekler gibi titriyordu. Hemen kampairmek istiyordum. Oyalanmak istemiyordum. Henry’ye durumun ne kadar kötü olduğunu sormaya korkuyordum. Henry her zamanki gibi kayıtsız görünmeye çalışsa da, bunda zorlandığı belliydi. Gözlerinin altında torbalar vardı. Benzi soluktu. Çökmüştü.

“Burada işler nasıl,” diye fısıldadım.

“Aslında harika,” dedi neşelenerek. “Gittiğinden beri işler çok düzeldi. AET’den yiyecek aldık, duydu mu?”

Ona şaşkın şaşkın bakakaldım.

“Beş gün önce büyük bir parti geldi. Tam yiyeceğimiz biterken. El Fayed’de bir tahıl deposunda bulmuşlar. Böylece herkesi besleyebildik.”

“Niye bize haber vermediniz? Niye El Daman’dakilerin haberi yok?”

“Çünkü kuzeyden geldi. Telsiz hâlâ bozuk. Bir mesaj gönderdim ama...”

“Yeni mülteciler gelmedi mi peki?”

“Hayır. Bu çok tuhaf. Onları hiç görmedim. Muhammed ovaları geçmeye başladıklarından Abouti’lilerin onları bombaladığını, bu yüzden yaylalara geri çekildiklerini söylüyor. Bu arada yanınızdaEmniyet kuvvetleri var mı?”

“Yanımıza birkaç adam verdiler. Niye ki?” Söylediklerini düşünüyordum. Mantıksızdı bu. Mültecileri görmüştüm. Sayıları geri çekilmeyecek kadar fazlaydı. Belki de yabancılar Abouti’liler aracılığıyla onlara yardım ulaştırmıştı. Ama Abouti’liler onlara saldırıyorsa bu *nasil* mümkün olabilirdi?

Henry hâlâ emniyet kuvvetlerinden bahsediyordu. “Az önce uçakları köy civarına indi. Sizi karşılamaya gelmişlerdir diye düşündüm.”

“AET neler verdi?” dedim.

“Kuru süt tozu, gaz, soya ve ilaç.”

“Ne kadar?”

“Gemi gelene dek bizi idare eder herhalde.”

“Yardım geldiğini bize niye söylemediler?”

“Onlar da bilmiyordu. Herhalde bir iletişim sorunu oldu.”

Corinna bir kahkaha attı. “Eee?” dedi. “Artık eve dönelim mi?”

Kemal gülümseyerek bize doğru geliyordu. “Hoşgeldiniz,” diyordu. “Yemeğiniz hazır. Sizi bekliyor.”

Corinna gözlüğünü çıkarıp bana dik dik baktı. “Uşağın mı?” dedi.

YİRMİ YEDİNCİ BÖLÜM

Kampa bakan tepenin üstünde durdum. Birkaç çocuk nehre giden yolda koşuyordu. Bir tümseğin üstüne uzanmış keçiler bir çalıyı kemiriyordu. Ovada insanlar miskin miskin yürüyordu. Her şey kriz öncesindeki gibiydi. Her şeyin yoluna girdiğine seviniyordum. Ama bunda benim katkım olmamıştı.

Yanlarından ayrıldığımda, Henry, Kate'in saç kurutma makinesine priz arıyordu. Henry'ye Yardım Kampanyası ekibi geldiğinde onları yemekhane civarında oyalamasını, kampa inmelerine kesinlikle izin vermemesini sıkı sıkı tembihlemiştim. Kamyonu tekrar çalıştırıp dik yokuşu inmeye başladım. Tekerlekler kumlu yolda biraz kayıyordu. Yokuşun dibine varınca çocuklar bağırıp el sallayarak kamyonu doğru koşturmaya başladı.

Kamyonu park edip hastaneye doğru yürüdüm. Şamataçı çocuklar etrafımı sarmıştı. Hâlâ normale dönmemişlerdi. Çok sıskaydılar. Ama Henry haklıydı. Şimdi daha iyi görünüyorlardı. Herkes sağlıklı beslenince ve ilaçlarını alınca her şey yoluna girdiğinden, kampta düzeni tekrar sağlamak kolay oluyordu. Henry iyi iş becermişti. Belki de artık bana ihtiyaçları yoktu.

Hastanenin girişinde Betty belirdi. Sinirli görünüyordu. Üstünde en iyi giysisi vardı. Bu pembe giysi pijamaya benziyordu. "Selam şekerim. İyi vakit geçirdin mi? Biz burada öyle korkunç şeyler yaşadık ki anlatamam. Çok korkunçtu. Durmadan çalış-

yoruz. Yemek yemeye bile zor vakit buluyoruz. Sense harika görünüyorsun. İyi dinlendin mi?”

“Şey, pek sayılmaz,” dedim.

“Tam vaktinde geldin. İşler yoluna girmeye başladı. Artık biz de biraz nefes alabileceğiz. Henry AET’nin yiyecek gönderdiğini söyledi mi? Henry harikaydı. Yiyecek gelince mükemmel bir beslenme programı hazırladı. Gece gündüz çalıştı. O’Rourke de harikaydı. Öyle güçlü ve becerikli bir erkek ki. Ünlü dostların bizi görmeye geldi mi?”

“Evet. Ayrıca kırk ton yiyecek getirdik.”

“Şey, eminim işimize yarar,” dedi. Ama hiç de emin görünmüyordu. “Neyse, yıldızlarla tanışmak güzel olacak. Onları çok iyi ağırlayacağız. Kır hayatını tanıtacağız! Nehirde piknik yapacağız. Kemal yiyecek hazırlayacak. Tıpkı eski günlerdeki gibi.”

Zihnimde Corinna’nın piknikteki görüntüsü belirdi. Bu görüntüyü kafamdan attım. “Hastanede işler nasıl?” diye sordum, kapıya doğru yürüyerek.

“Şimdi *çok* daha iyi,” dedi.

Debbie ile Sian koşarak dışarı çıktı. Kucaklaştık. “Yiyecek bulduk. Duydun mu?” dedi Debbie.

“Evet, duydum.”

“Ya sen? Yiyecek getirdin mi?”

“Ünlüleri getirdim. Ayrıca bir uçak dolusu yiyecek.”

“Şey... eğer AET yiyecek göndermeseydi, ya da mülteciler gelseydi, getirdiğin yiyeceklere ihtiyacımız olacaktı,” dedi Debbie.

“Ama anlaşılan şimdi ihtiyacımız yok,” dedim acı acı.

“Şey... yine de çok hoş bir şey yaptın.”

“Sağ ol,” dedim, minnettar görünmeye çalışarak.

“Yiyeceğimiz iki hafta içinde tükenecekti. Doğru şeyi yaptın,” dedi Debbie.

Üçümüz hasta yataklarını gezdik. Kriz geçmiş olabilirdi, ama insanlar yine de kötü durumdaydı. İshal, akciğer iltihabı, sıtma, menenjit olanlar vardı. Üç bebek açlıktan ölmek üzereydi. Bazı insanlar da açlıktan ölme sınırına dayanmıştı. “En azından burada film çekebilirler,” dedi Debbie. Acı acı bakiştık.

“Kolera hastanesinde durum daha kötü,” dedi Sian yardım etmek istercesine.

“Gidip bir bakayım,” dedim.

Kolera ünitesi diğer çadırlardan biraz daha yüksekte olduğundan kolayca görebiliyordum. Sert bir toprak yolda yürürken uzakta O’Rourke’yi görünce kalbim hopladı. Koşa koşa yanına gitmek istedim.

Yolda yürümeyi sürdürdüm. O’Rourke dalgın ve düşünceli bir edayla nehre bakarken sigara yakıyordu. Sonra beni görünce yerinden fırladı, sigarasını yere atıp ezdi ve iki elini havaya kaldırdı. Gülümseyerek nehri gösterdiğini gördüm. Yokuştan aşağıya, gösterdiği yere doğru yürümeye başladı. Sağımda bir yol oraya doğru gidiyordu. Hemen o yola saptım. Şimdi kulübelerin arasında gözden kaybolmuştu. Yol sol taraftaki bir tepenin etrafından dolanıyordu. İleride iri kırmızı kayalar ve nehir vardı. Köşeyi dönünce karşımda onu gördüm. Birbirimize doğru koştuk. Sonra durduk. Utanmıştık.

“Sahiden başardın demek... ünlüleri getirdin?”

Ana kampa dönüyorduk.

“Evet. Ne tuhaf. Dört ünlü, kırk ton yiyecek, bir muhabir, bir fotoğrafçı, içinde en az iki zırdeli bulunan bir televizyon ekibi ve bir uydu vericisi getirdim, ama artık bunlara ihtiyacınız yok.”

“Yine de iyi iş başardın. Kutlarım.” Bunu yapmama karşı çıkmış olmasına karşın, çok nazik davranıyordu. “Neredeler peki? Henüz buraya gelmediler umarım.”

“Hayır. Henry onları yemekhanede oyalıyor.”

“Güzel. Çok güzel.”

“Merak etme. Gerçekten yardım etmek isteyen insanlar. Ayrıca onlara durumumuzu ayrıntılarıyla anlattım. Bize pek sorun çıkaracaklarını sanmıyorum,” dedim. “Ama şimdi onları ne yapacağım? Kriz bitmiş.”

“Aslında yeni lağım çukurları kazılması gerek,” dedi sırtarak. Sonra hemen ekledi: “Şaka bir yana, hâlâ bir sorunumuz var.”

“İtiraf etmeliyim ki bu duruma...” diye başlamıştım ki sözümü yarıda kesti.

“Tessalay’daki göçü ikimiz de gördük,” dedi. “O insanlar nereye gitti? Yer yarılıp içine girmediler ya. Orada neler oluyor bilmiyorum, ama kaygılanıyorum.”

Tam o sırada biraz ileriden gelen sesler işittik.

“Açlıktan ölmüyorlar Mikey. Bana ‘Nadia, halkın açlıktan ölüyor,’ demiştin. Bu yüzden halkıma geldim. Halkımın açlıktan ölüşünü görmeye geldim. Ama halkım açlıktan ölmüyor.”

“Ama zayıflar Nadia. Çok zayıflar.”

“Zayıflar diyorsun. Ama kendime bakınca şöyle düşünüyorum: ‘Nadia, sen de zayıfsın. Çok zayıfsın. Ama açlıktan ölmüyorsun.’ Bu insanlar açlıktan ölmüyor Mikey.”

“Sinirlenme tatlım.”

“Sinirlendim Mikey. Sinirlendim. Halkım açlıktan ölmüyor. Sinirlendim.”

Kulübelerle çevrili bir alana çıktık. Nadia Simpson’ın ayaklarında yumuşak deri sandaletler vardı. Bağcıkları baldırlarına bağlanmıştı. Uzun, kahverengi bacakları çıplaktı. Üstünde hayvan postundan yapılma bir mini etek vardı. Saçını topuz yapıp iri bir kemik parçasıyla tutturmuştu.

Afallayan O’Rourke, “Bu ünlülerinden biri mi?” diye sordu.

“Bu insanlar aç tatlım,” diyordu Mike, Nadia’yı şevklendir-

meye çalışarak. “Hem de çok a.”

“Bu insanlar a diyorsun. Ben de aım Mikey. Hem de çok aım. Ofisten ayrıldığımızdan beri doğru dürüst yemek yemedim. Aım Mikey.”

Nadia ile Mike’ın sırtları alana dönüktü. Alanın karşı tarafındaki bir grup Kefti’li, gözlerini Nadia’ya dikmiş bakıyordu. Altın ereveli iri gzlykl ve parlak haki takımlı şişman bir beyaz kadın, bir grup çocuğun karşısına melmifş fotoğraf çekiyordu. Yanında Sidra Emniyet Kuvvetleri’nden Abdul Gerbil vardı. Nadia’yı Sidra’ya uçakla getirmifş olmalıydılar. Abdul Gerbil beyaz cüppe yerine koyu yeşil üniformasını giymiş, ama Blues Brothers tarzı güneş gzlyğ takmıştı ve saçı Palyaço Coco’nun saına benziyordu. Tabancasını öfkeyle kalabalığa sallayıp, onları geri çekilmeye zorluyordu. Göbeğini açıkta bırakan dar bir beyaz tişört giymiş ve tozluk takmış genç bir beyaz kız, makyaj malzemeleriyle dolu açık bir kutunun yanında oturuyordu. Sıkılmış görünüyordu.

Parlak takımlı kadın doğrulup Nadia ile Mike’a gülümsedi.

“Nadia?” dedi. “Nadia?”

Nadia somurarak ona baktı.

“ocuklara karşı özel hisler besliyorsun, değil mi Nadia?” dedi kadın. “ocuklardan birini kucağına alsana. Fotoğrafınızı ekeyim. Tamam mı Nadia? Çocuklara Yardım Ayıcıkları dağıtmak ister misin?”

Mike de Sykes küçük bir spreyci kutusu çıkarıp Nadia’yı hazırlamaya başladı.

Boğuk bir kahkaha duyuldu. Göz ucuyla bakınca, beyaz cpeli, dik saçlı, tanıdık birinin olup bitenleri izleyip sırtıttığını gördüm.

“şimdi nereye gidiyoruz Mikey?”

“Hastaneye tatlım.”

“Hastaneye ha. Orası iğrençtir, değil mi?”

Bütün o grup, yani Nadia, Mike, Abdul Gerbil, makyajcı kız, *Hey!* dergisinden fotoğrafçı kadın ve Kefti’li izleyiciler yola koyuldu. O’Rourke, Muhammed ve ben onları takip etmeye başladık.

“Hastaneye ihtiyacım var. Kendimi iyi hissetmiyorum Mikey. Hastalanacağım galiba.”

“Hastalanmayacaksın tatlım. Hastalanmayacaksın. Hastalanmana izin vermeyeceğim.”

“Hastalanmayacağımı söylüyorsun. Ama hastayım Mikey. Ama bir dakika. Bir dakika.” Nadia birden neşelenmişti. “Hastalanırsam bir sürü insan Nambula’nın ismini duyar.”

“Haklısın tatlım. Hepsi Nambula’nın ismini duyar. Havaya giriyorsun tatlım. Havaya girdiğini hissediyorum.”

“Bunlar bana gerçek geliyor Mikey. Anlıyor musun? Londra’dan çok daha gerçek geliyor Mikey. Bana gerçek geliyor.”

“Çok güzel tatlım. Çok güzel.”

Yürürken Nadia’nın eteği yukarı çıktığından, sıkı kışının kıvrımları görünüyordu. Arkadan yürüyen Muhammed Nadia’nın kışına bakıyordu. Takma bacak kullanmaya gerek görmemiş, bastonuyla pekâlâ idare ediyordu.

“O kadının hastaneye girmesine izin veremem,” dedi O’Rourke.

“Ama doktor, eğlencenin hastalara iyi geldiğini söylemiş-tin,” diye kıkırdadı Muhammed.

“Bunu kastetmemiştim,” dedi O’Rourke ileriye bakarak. “Mültecilere hakaret bu.”

“Ama ben de bir mülteciyim ve o kadını, hele saçındaki ke-miği gördüğüm-den beri hızla iyileştiğimi hissediyorum,” dedi Muhammed. “Artık bambaşka biriyim.”

“Zaten seçeneğimiz olduğunu sanmıyorum,” dedim. “Abdul

Gerbil kampı gezebileceğini söylerse, kampı gezebilir.”

“Haklı olabilirsin,” dedi O’Rourke asık suratla.

“Ben onun arkasındayım,” dedi Muhammed, Nadia’nın kıcı-
na şevkle bakarak.

“İğrenç bir sülüksün,” dedim. “Sana *Hamlet*’i vereyim. Böy-
lece daha ulvi şeylerle meşgul olursun.”

“Hatırladın demek,” deyip elimi tuttu. “Hatırladın. Çok iyi-
sin.”

Kitap çantamdaydı. Shakespeare’in tüm eserlerinin deri cilt-
li bir nüshasıydı, ama burada vermek istemiyordum. Kefti’li bir
kadın kolumu tuttu. Elime katlanmış bir kumaş tutuşturup Na-
dia’yı gösterdi, kalçalarına vurdu ve elini ağzına götürdü.. Ku-
maşı açtım. Bir giysiydi. Kadın tekrar, kaygıyla Nadia’yı göster-
di ve Ketfice bir şeyler söyledi. Ne dediğini anlamamıştım. Mu-
hammed tekrar kahkahayı bastı.

“Nadia vücudunu örtmeyen hayvan postları giydiğine göre
herhalde çok fakirdir diye düşünüyor. Bu giysiyi Nadia’ya ver-
mek istiyor. En iyi giysisiymiş. Ayrıca evlerine konuk olursa yi-
yecek de verebileceğini söylüyor.”

Kadına bir şeyler söyledi. Kadın da kahkahayı bastı. Alnına
vura vura gülüyor, iki büklüm oluyordu. Çevresindeki kadınlar-
la konuşunca onlar da gülmeye başladı.

“Nadia’nın zengin olduğunu, Batılı kadınların mülteci kadın-
lar gibi giyinmeyi sevdiğini ve onun mülteci kadınların böyle gi-
yindiğini sandığını söyledim,” dedi Muhammed.

“Çok komik,” dedi O’Rourke. “Ama yine de o kadını hasta-
nede istemiyorum.”

Adımlarını hızlandırıp Abdul Gerbil’e yetişti. Hararetle tar-
tışmaya başladılar.

“Birra belly bra. Wibbit.”

“Dongola fnirra.”

“Sinabat. Fnarraboot. Wop.”

Hey! dergisi fotoğrafçısı kadın, ışık konusunda kaygılanmaya başlamıştı. Gökyüzü bulutsuzdu, ama bir saat sonra hava kararacaktı. Hastaneye yaklaşırken, Yardım Kampanyası konvoyundan bir başka kamyonun benimkinin yanına park etmiş olduğunu gördüm. Gelenin Henry olması için dua ettim. Diğerlerinin yemekhane civarından ayrılmadığını umuyordum. O’Rourke ile Abdul Gerbil hastanenin önünde hâlâ Nambulaca tartışıyordu.

“Bakın, burada vakit kaybedemem. Işığımı kaybediyorum,” dedi fotoğrafçı öne çıkarak. “Sharee, gel şekerim.”

Nadia, Mike, fotoğrafçı ve makyöz hastanenin girişine doğru yürümeye başladılar. Hâlâ tartışmakta olan O’Rourke ile Abdul Gerbil onları görmemişti. Koşup onları durdurmaya çalıştım.

“Mikey. *O* burada ne arıyor?” Nadia, Kate Fortune’u görünce Orta Atlantik şivesi kullanmaya başlamıştı.

Kate girişin hemen ardındaki alçak bir ahşap yatakta oturuyordu. Başında turuncu bir türban vardı. İki kolunda bir deri bir kemik halde birer bebek yatıyordu. *News* fotoğrafçısı karşılarda yere uzanmış, fotoğraf makinesinden onlara bakıyordu. Üçüncü hasta bebeğin annesi çocuğunu Kate’in kucağının hemen üstünde, tuhaf bir açıyla tutuyordu.

“Biraz yukarı kaldırır mısın tatlım?” dedi fotoğrafçı anneye. “Biraz yukarı. Hayır, fazla oldu. Biraz aşağı.”

“DEFOLUN.”

Herkes sustu. Hastanedekiler, Jane, Linda, Sian, Kate Fortune, Nadia Simpson, iki fotoğrafçı, makyajcı kız Sharee; hepsi O’Rourke’ye bakakaldı.

“HEPİNİZ DEFOLUN. HEMEN.”

News fotoğrafçısı doğrulmaya çalışırken “Bak dostum, burada iş yapmaya...” diye söze başladı.

O'Rourke eğilip onu gömleğinin sırtından tuttuğu gibi girişe savurdu. Sonra diğerlerine döndü.

"Ne dediğimi duydunuz," dedi. "Çıkın."

"Ama..." diye söze başladı *Hey!* fotoğrafçısı.

"Mikey..." diye söze başladı Nadia.

"HASTALARIMI REKLAM ARACI OLARAK KULLANAMAZSINIZ," diye bağırdı O'Rourke. "Şimdi çıkın dışarı. Hepiniz."

İşgalciler asık suratla çıkarken, Kate Fortune bebekleri kaygılı anneye geri verdikten sonra türbanını düzelterek diğerlerinin peşinden koştu.

*

Gergin ortam biraz olsun yumuşamıştı. Abdul Gerbil, Wad Denazen'de durumun çok daha vahim olduğunu söyleyince, halkının başka bir yerde daha fazla acı çekmesine sevinen Nadia oraya gitmeye razı olmuştu. Kate ile fotoğrafçısı yemekhaneye dönmüştü. Hava kararmıştı. Nehirdeki kurbağalar şaşılacak kadar yüksek geçirti sesleri çıkarıyordu. Açıkta birkaç yanan lamba olsa da, mülteciler evlerine dönüyordu.

"Yemekhaneye çıksam iyi olacak," dedim O'Rourke'ye. Saat neredeyse yediydi.

"Çok yorgunsun," dedi O'Rourke. "Biraz burada kalsana. Muhammed'le otur sohbet et biraz."

"Çok işim var. Ekibe yatacak yer bulmam gerek."

"Henry onlara yatacak yer bulur. Nasılsa bir sürü boş yatak var."

"Ama yemek ve duş gibi şeyleri de ayarlamak gerek."

"Bunlarla uğraşacağına, yapacağınız yayının insanca olması için çaba harca. Yemekhaneye çıkıp aşağıda yapacak işlerin ol-

duğunu söyleyeceğim.”

Muhammed’in yanına gittim. Kulübesi dingindi. Kızların üstünde bir tencere kaynıyor, tütsü yanıyor ve her tarafta lambalar titreyordu. Ona Shakespeare kitabını verdim. Çok sevindi. Tanıdığım insanlar uğrayıp biraz oturdu.

Liben Alya da geldi. Gülümseyip başını salladı ve elimi tuttu, ama gözleri ölüydü. İş bitmiş gibiydi. Ona bir çift ayakkabı getirmiştim. Sevinmiş göründü. Bütün mülteciler ayakkabı istedi. Ama ayakkabıları ona verirken kendimi kötü hissettim, çünkü hayatına anlam katan tek şeyi yitirmişken bu armağanın önemi yoktu.

Adet olduğu üzere, bir süre konuşmadan oturduk. Muhammed’den Liben’e, yapılacak yayın hakkında bilgi vermesini ve amacının, Batı’daki insanlara tekrar kıtlık çekilmesine izin vermemeleri gerektiğini hatırlatmak olduğunu açıklamasını istedim. Liben’in gözleri bir an parladı, ama sonra tekrar donuklaştı.

Liben gitti. Muhammed dışarıdaki bir çocuğa bir şeyler söyledikten sonra geri dönüp, “Artık yeter. Dinlen biraz,” dedi.

Ama dinlenmeme izin vermedi. Topallayarak hasır duvarlardan birine gidip oradaki Kefti haritasını gösterdi.

“Uğruna bacağımı feda ettiğim yurttaşlarım...” diye söze başladı bir melodram havasıyla. Sonra dönüp etkilenip etkilenmediğime baktı.

“Eee?” dedim

“Nereye gittiler?” diye fısıldadı. Lambanın ışığında zenci gibi görünüyordu. Işık yüzünün bir tarafını aydınlatıyordu. “Emniyet kuvvetleri, Marksist otokrat şeytanların bombardımanı yüzünden dağıldıklarını söylüyor.”

“Ama nereye dağıldılar?” dedim. “O bölgede yiyecek stoğu yok sanıyordum.”

“Haklısın,” dedi. “Yiyecek yok.”

“Neler oluyor peki?”

“Bence ovalara dağıldılar, ama geceleri hâlâ ilerliyorlar. Açık çöle varınca hızları yavaşladı, çünkü gündüzleri gizlenmek için kamuflaj yapmak zorundalar.”

“Ne zaman gelirler?”

“Haber bekliyorum.”

“Onları arayan adamların mı var?”

“Haber bekliyorum.”

“Kaynaklarını açıklayamazsın ha?” dedim.

“Ekibin istedikleri kadar aç çocuk bulabilir belki,” dedi sorumu duymazdan gelerek. “Bizim de acılarımız artar. Yayın çarşamba günü mü yapılacak?”

“İki gün sonra, evet. Yemekhaneye dönsem iyi olacak.”

“Ben de rolüme hazırlanayım. Konuşmama izin verecek misiniz? Kefti’lilerin kendi adlarına konuşmasına izin verecek misiniz? Yoksa hiçbir şey anlamayan o kemikli ve türbanlı Batılı kadınlar bizim adımıza mı konuşacak?”

“Haksızlık ediyorsun. Durumu araştırdılar. Ama tabii ki konuşabilirsiniz.” Vernon Briggs’i hatırlayınca tereddüte kapıldım. “Yani umarım konuşabilirsiniz. Ama yetkili ben değilim.”

“Ama her zaman,” dedi loş ışıktaki beni geçirirken, “sonuçta yetkili kadındır.”

“Keşke haklı olsaydın.”

“Umarım en azından bu seferlik haklı çıkarım.”

YIRMİ SEKİZİNCİ BÖLÜM

Yemekhaneye döndüğümde vakit epey geç olmuştu. Ama yemekhanenin ışıkları hâlâ yanıyordu. O'Rourke ile Corinna binanın gölgesinde duruyordu. Korkunç bir kıskançlık krizine kapıldım. O'Rourke Corinna'dan etkilenmiş olamazdı değil mi? Tanrı aşkına, kadın hâlâ güneş gözlüğünü takıyordu.

"Haydi ama," diyordu. "Kültürel emperyalizmin en bariz şekli bu. Vicdanım burada kalmama el vermiyor."

"Seni çok iyi anlıyorum. İstersen seni arabayla köye götüreyim?" dedi O'Rourke kibarca.

"Orada otel var mı?" dedi Corinna boğuk bir sesle.

"Küçük bir yer var, evet. Kolonizmle, neokolonizmle ya da ırkçılıkla da alakası yoktur. Cibinliğin var mı? El fenerin? Sana biraz su vereyim. Çarşaflarını da yanında götür tabii. Çatısı yoktur, ama yağmur yağacağını sanmam. Bir yatakhane odası. Orada kadınlar pek kalmaz, ama fırsat eşitliğine inanırlar, bu yüzden soyunayım deme."

Corinna'ya beş dakikada dersini vermişti.

"Selam," dedi O'Rourke, yaklaştığını görünce. "Corinna başka bir yerde kalmak istiyor."

Corinna başını kaldırdı. "Korkarım zenci uşaklar tarafından hizmet edilmek bana iğrenç geliyor."

"Kemal uşak değil ki. Aşçı."

“Kelime oyunlarının ardına saklanmak çok kolay, değil mi? Bütün o bağışlar nereye gidiyor? Niye buradayız? Siz zenci uşaklara sahip olasınız diye kamudan para istemek için mi? Demek parmağınızı bile kıpırdatmanız gerekmiyor? İğrenç bir şey bu.”

O’Rourke bir sigara yakmaya davrandı.

“Lütfen yanımda sigara içme.”

O’Rourke beş-altı adım uzaklaşıp sigarasını yaktı.

“O’Rourke niye personel çalıştırdığımızı açıkladı mı?”

“Hayır,” dedi O’Rourke karanlıktan.

“Köylülerin işe ihtiyacı var.”

“Kusura bakma ama, ne kadar para aldıklarını öğrendim,” dedi Corinna. “İnanılmayacak kadar düşük. Onları köle gibi çalıştırıyorsunuz.”

“Piyasa ortalamasının üstünde ücret veremeyiz, yoksa yerel ekonomiyi kötü etkiler.”

“Haydi ama. Yerel ekonomiyi alt üst etmek istemiyorsanız niye kendi masalarınızı kendiniz silmiyorsunuz?”

“Kampta hastabakıcıya ihtiyaç varken ve köylülerin de işe ihtiyacı varken hemşirelerin ev işi yapması salaklık olur.”

“Yapma. Yemek yapmak o kadar da zor iş değil.”

“Tamam öyleyse. Yarın akşamki tavuğu sen pişir,” dedi O’Rourke yanımıza dönerek. “Ama tavuğu sen öldüreceksin. Anlaştık mı?”

“Vejeteryan olduğumu biliyorsun,” dedi Corinna öfkeyle.

“Ayrıntılara fazla kafayı takıp asıl meseleleri gözden kaçırıyor olabileceğini düşündün mü hiç?” dedi O’Rourke usulca. “Şimdi, seni köye bırakayım mı?”

“Saçmalama,” dedi Corinna. “Orada kalamayacağım ortada.”

Bu tartışmayı devam ettirmelerini istediğimden emin değil-

dim. Sanki cilveleşiyorlar gibiydi.

“Eee, geri dönelim öyleyse?” dedim. “Yemek kaldı mı?”

“Ben yatmaya gidiyorum,” dedi Corinna. “Anlaşılan Kate Fortune’la yatmak zorundayım.”

“İyi geceler,” dedi O’Rourke. “Sabah çay servisiyle uyandırılmak istemezsin herhalde?”

“Servisi kimin yapacağına bağlı,” dedi Corinna boğuk bir sesle. Ona uzun ve anlamlı bir bakış fırlattıktan sonra uzaklaştı. Arkasından bakakaldım. Corinna’yı ilk kez birine asılırken görüyordum.

“Hımın,” dedi O’Rourke, Corinna gidince. “Muhammed’le konuştun mu?”

“Evet.” O’Rourke’yle de konuşmak istiyordum, ama tuhaf bir şekilde dilim tutulmuştu.

“Yorgunsundur herhalde,” dedi.

“Evet,” dedim.

“Güzelce dinlen öyleyse.” Duraksadı. “İyi geceler.”

Sonra karanlığın içinde gözden kayboldu. Nereye gittiğini merak ettim.

Hemen herkes yatmıştı. Betty kulübelerin ardında kamera ekibiyle birlikte oturuyordu. Üstünde hâlâ pembe giysisi vardı. Ortalarında bir şişe cin duruyordu. Betty’nin yüzü neredeyse giysisi kadar pembeleşmişti. El kol hareketleri her zamankinden de abartılıydı. Julian, Janey’den bahsedeceği yeni kurbanını bulmuştu; Debbie. İkiisi mutfak masasında oturmuş, birbirlerine eğilmiş konuşuyorlardı.

“Janey İrony’yi, çocuğumuzu doğurduğu zaman korktum sanırım. Çocuk bakacak durumda değildim, çünkü ben de hâlâ bir çocuktum.”

“Yok canım,” dedi Debbie.

“Selam,” dedi Julian bana gülümseyerek. “Debbie’ye bugün

o çocukları gördüğümde ne hissettiğimi anlatıyordum. Bugün o çocukların yanındayken, hayatımda ilk kez birilerinin bana ihtiyaç duyduğunu hissettim. Sadece ben olduğum için,” dedi. Saçtığı dolarları unutmuştu besbelli.

“Harika. Yahni kaldı mı?”

Yemek yedikten sonra çantamı aradım ama bulamadım. Ya Land Cruiser’da, ya da yemekhanede olmalıydı. İnsan bitkinen bardağı taşıran son damla olacak türden salakça bir şeydi bu. Çılgılık atmak, herkesin kapısına sopayla vurmak istedim. Dişlerimi fırçalamadan yatmak zorundaydım. Sinirlerime hakim olmaya çalışarak kulübeme doğru yürüdüm. İçeri el fenersiz girdim. Lambayı yakmak için karanlıkta el yordamıyla kibriti buldum. Kibriti çakınca arkamda birinin kımıldadığını işittim. Dönüp çılgılığı bastım.

Oliver yatakta çırılçıplak yatıyordu. “Selam tatlım,” dedi miskin miskin sırtarak.

“Burada ne yapıyorsun?” diye bağırdım. Ağlamak üzereydim. Öyle yorgundum ki. Sandalyedeki havluyu kapıp ona fırlattım. “Ört üstünü.”

Kalkıp havluyu beline sardıktan sonra bana doğru yürüdü. “Biraz şefkate ihtiyacın olabilir diye düşündüm. Yok mu?”

“Uykuya ihtiyacım var.”

Bana iyice yaklaşmıştı. Lambanın ışığı arkasından geldiğinden, yüzünü göremiyordum.

“Korkuyor olabilirsin diye düşündüm,” dedi. “Yayın stresinin üstüne bir de bu kerpiç kulübede yalnız kalmak istemezsin diye düşündüm. Seninle yatmamı istemez misin?”

“HAYIR. Hayır. Tek istediğim yalnız kalıp dinlenmek.”

“Ama ortalık böcek, fare, yılan dolu,” dedi. Sesi hafifçe titremişti. “Dışarıda davul sesi duydum. Bir de çakal sesine benzeyen bir ses.”

Birden durumu anladım. Gülümsememeye çalıştım. “Yalnız yatmaktan korkuyor musun yoksa?”

“Hayır, hayır, tabii ki hayır,” dedi hemen. “Sadece... şey...”

Demir kapı birden ardına kadar açıldı. “HAYIR DEDİ.”

Kapı eşiğinde O’Rourke duruyordu. “Dediğini duydun. Hayır dedi.”

O’Rourke de belindeki havlu dışında çıplaktı. Oliver’in sinirlenip O’Rourke’ye küfretmesini bekliyordum, ama odanın ortasında hiç ses çıkarmadan durmakla yetindi.

“Ne biçim erkeksin sen?” dedi O’Rourke. “Aşağılık herif.”

Bellerine havlu sarılı iki adam bir an baktı.

“Çık dışarı,” dedi O’Rourke. Bugün bu lafı söylemeye iyi alışmıştı.

Oliver masanın üstünden giysilerini aldı. Çıkarken, “Artık yatacak yerim yok,” dedi.

“Var,” dedi O’Rourke. “Benimle yatabilirsin.”

*

Ertesi sabah bir kamp turu düzenledik. Ekibi gruplara ayırdık. Teknisyenler kulübelerde kalıp aletlerle ilgilenecekti. Corinna da orada kaldı. İnsanları hayvanat bahçesindeki hayvanlar-mış gibi seyretmek istemediğini söyledi.

Hava bulutsuzdu ve Safila için bile çok sıcaktı. Julian ve Oliver’la birlikte hastaneye doğru yürüyordum. Oliver sabah boyunca ağzını açmamıştı. Solgun ve tuhaf görünüyordu. Mültecilerle temasa geçmekten sakınıyordu. İlk başta bu halini dün gece kulübede olanlara yordum. Ama sonra, onu izleyince, bu kampa ilk gelişimde neler hissettiğimi hatırladım. Pis kokular, sineklerle kaplı suratlar, pörtlek gözler, kesik uzuvlar beni de rahatsız etmişti.

Hastaneye girdiğimizde, *News* fotoğrafçısı bir buçuk saat önce yanından ayrıldığıımız zamanki pozisyonda duruyordu. Fotoğraf makinesini bir kadın hastanın başına çevirmişti.

Sian yanıma koştu. Gözleri faltaşı gibi açıktı. Kaygılı görünüyordu. “Bence bu adama gitmesini söylemeliyiz,” dedi.

“Niye? Ne yapıyor ki?” dedim.

“Galiba kadının ölmesini bekliyor.”

“Ulu Tanrım,” dedi Oliver. Sendeleyerek kendini dışarı attı.

*

“Haydi ama güzelim,” dedi fotoğrafçı bana dışarıda. Güneş tenimizi kavuruyordu. “Kate’in çocuklarla resmini çekmemi istemiyorsun. Hastanede resim çekmemi istemiyorsun. Eee, burada ne işim var peki? Burada anlatılacak bir öykü var güzelim. Bir şekilde anlatılması gerek.”

Vernon Briggs kan ter içinde bize doğru geliyordu. Oflayıp pufluyor, kırmızı bir mendille alnını siliyordu.

“Ne öyküsü? Anlatacak öykü filan yok burada,” diye gürlledi. “Bu kahrolası yerden bize iş çıkmaz.”

Kate, kameraman, Muhammed ve Henry onu takip ediyordu. En arkadan gelen Betty sesçiyle konuşuyordu.

“Bunları göstererek kimseden yardım toplayamayız,” diye devam ediyordu Vernon. “Baksanıza, turp gibiler.”

“Ne diyorsunuz?” dedi Oliver. “Şu hallerine baksanıza. Böyle yaşanmaz. Şunların haline bakın.”

“Sakin şair gibi konuşmaya başlama evlat. Bu gördüklerin kahrolası Afrika’da normal şeyler. Kriz ha? Burada kriz filan yok. Hatta lüks içinde yaşıyorlar.”

“İtiraf etmeliyim ki, hayal kırıklığına uğradım,” dedi Kate.

“Hayal kırıklığı mı? Oyuna geldik. Zaten yardım kuruluşları

yanlış alarm vermekten başka bir halt yapmaz,” dedi Vernon.

“Yanlış alarm değildi,” dedim. “Hâlâ kriz çıkabilir.”

“İki gün içinde çıkmaz. Bak tatlım, benim belkilerle, acabalarla uğraşacak durumum yok. Vakit nakittir ve burada vakit harcıyoruz. Nairobi’den o kahrolası uydu vericisini getirtiyoruz. Bir teknik ekip ve kamera ekibi getirdik. Kate Fortune’u, Julian Alman’ı, Corinna Borghese’yi, CDT’nin yayın müdürünü getirdik. Hem de boşu boşuna. Bütün dünya basını bizi izliyor. Çarşamba gecesi yayın yapılacak. Bu iş saygınlığımı zedeleyebilir. Bu kahrolası çölün ortasında olmasak hemen Londra’yı arayıp her şeyi iptal ettirirdim. Kahrolası bir felaket bu.”

“Felaket mi dedin?” Muhammed hiç kımıldamadan duruyordu. “Felaket olmaması mı felaket?” Vernon ağır ağır ona döndü. Grubun geri kalanı durdu.

“Niye hayal kırıklığına uğradınız?” Muhammed ateş saçan bakışlarla grubu süzdü. “Yoksa buraya, çektiğimiz acılardan para kazanmak için mi gelmiştiniz?”

*

Yemekten sonra, Muhammed’in önerisi üzerine toplantı yapmak üzere kulübesinde toplandık. Girişten dışarı bakınca, kampın yanındaki tepenin üstünde duran uydu vericisini görebiliyorduk.

“Asıl mesele şu. Yardım kampanyasına ihtiyaç var mı? Yardım istemek için yeterli sebebimiz var mı?” diye soruyordu Oliver.

“Var,” dedi Muhammed.

“Deli misin sen?” dedi O’Rourke. “Tabii ki var. İnsanların yardımı hak etmek için can çekişmesi mi gerekiyor?”

“Nasıl yardım isteyeceğiz ki?” dedi Vernon. “Bakın burada

her şey yolunda, yardım edin mi diyeceğiz? AET'den bol bol yiyecek almışlar. BM'den de epey gelecek. Burada kimse çalışmıyor. Bütün gün kıçlarının üstünde oturup yemek verilmesini bekliyorlar. Ne diyeceğiz? Biraz daha para gönderin, bu insanlar müzik seti almak istiyor mu diyeceğiz?"

"Hayır, durum böyle değil aslında," dedi Oliver.

"Kes şu orta sınıf merhameti saçmalığını. Takke düştü kel göründü evlat. Çuvalladın."

"Asıl çuvallayan sensin," dedi Muhammed.

"Benimle düzgün konuş."

"KAPA ÇENENİ," diye gürledi Muhammed. "Şimdi benim evimdesin ve beni dinleyeceksin. Buraya geldin, ama hiçbir şey görmüyorsun, duymuyorsun, anlamıyorsun. Şimdi kulaklarını açıp dinleyeceksin."

Bastonuna yaslanarak odanın ortasına yürüdü.

"Yemek dilenmek hoşumuza mı gidiyor sanıyorsun? Onursuz muyuz sanıyorsun?" dedi. "Niye dilenci olduk, biliyor musun?" dedi Vernon'a bakarak.

"Kuraklık, savaş ve tembellik yüzünden," dedi Vernon öfkeyle.

"İngiltere'de hürriyetiniz için savaşırken açlık çekiyor muydunuz? Arizona'da kuraklık olunca oradakiler açlık çekiyor mu? Her an ölümle burun buruna olmanın ne demek olduğunu biliyor musun?"

Kate Fortune huzursuzca öksürdü.

"Tembellik ha? *Tembellik* ha? Su bulmak için sekiz kilometre yürümek, sonra su dolu toprak tencereyi sırtına bağlayıp sekiz kilometre daha yürüyerek eve dönmek ne demektir bilir misin? Şafağın gri sisinden akşamın kızıl günbatımına dek çalışmak ne demek bilir misin?"

Abartma Muhammed, diye düşündüm. Abartma.

“Çocuklarına yiyecek götürmek için kuru toprağı kanlı, nasırlı ellerinle kazmak ne demek bilir misin? Soğuk gecelerde aileni ısıtmak için çıplak dağlara çıkmak, kesilen her dalın, ölen her ağacın iklimi biraz daha kuraklaştırdığını, çölü biraz daha yaklaştırdığını bilmene karşın o dağlarda yakacak aramak ne demek bilir misin? Yağmur yağmazsa açlıktan öleceğini, ama yağarsa böceklerin gelebileceğini ve yine açlıktan öleceğini bilmene karşın, tozların arasında beliren ilk yeşil filizleri görünce sevindin mi hiç?”

“İyi de kahrolası dertlerinizi arttırmak için savaş çıkarmaya ne gerek vardı evlat?” dedi Vernon.

“Sahip olduğumuz pek az şey de vergilere gidiyordu. Ordu tanklarla gelip çocuklarımızı zorla askere alıyor, kadınlarımızın ırzına geçiyordu. Topraklarımız elimizden alınmıştı. Dinimizden dolayı zulüm görüyorduk. Siz olsanız savaşmaz mıydınız? Ve bizim yerimizde siz olsanız, size yardım etmez miydik?”

Muhammed durup alnına dokundu. “Biraz yardım alabilsek... tohum, böcek ilacı, çapa, ilaç alabilsek... köylerimizde kalabilirdik. Ama Batılılar Abouti’nin gelişmesine yardım etmek istemedi. Marksistlere karşıydılar. Kalkınmalarını istemiyorlardı. Biz de Marksistlere karşıydık. Ama Batılıların gözünde biz de Abouti’liydik.”

“Ama artık buradasınız değil mi? Artık her şey yolunda.”

“Ne kadarlığına? Mülteciler gelirse ve yiyecek gelmezse, birkaç hafta sonra öleceğiz. Rüzgârdaki kandiller gibiyiz. Bir nefeslik canımız var.”

“Bir nehriniz var. Hatta iki tane. Oralarda kahrolası çalılar büyüyor. Niye kıcınızı kaldırıp ekim yapmıyorsunuz, herkesten yiyecek dilenmek yerine?”

“İznimiz yok.”

“Kim izin vermiyor?”

“Nambula hükümeti. Ekim yaparsak buraya yerleşmemizden korkuyorlar.”

“Öyleyse bu onların suçu, değil mi?”

“Öyle mi dersin? Kendi yurttaşlarını bile besleyemiyorlar.”

“Nambula Batı’dan yeterince yardım alıyor.”

“Artık değil. Ama Saddam’dan önce bile nasıl bir yardım alıyordu ki? Bir traktör fabrikası kurulmuştu... Almanya’yla anlaşma yapmak için. Hollanda da bir çimento fabrikası kurmuştu. İnsanlar çimento yiyemez ki.”

“Haklısın evlat, ama burada popüler televizyondan bahsediyoruz. Oturup ekonomi dersi dinlemek istemiyorlar. Bizim program kahrolası Açık Üniversite değil.”

“Batı zengin. Üçüncü dünya fakir,” dedi Muhammed. “Bu çok bariz ve çok aptalca. Bariz ve aptalca bir gerçek bu. Bunu anlatmak zor olmasa gerek?”

“Dinlemezler evlat. Açlıktan ölen çocuklar görmezlerse çek defterlerini çıkarmazlar. Olmaz. Salak durumuna düşeriz.”

“Aslında bu tam olarak...” diye söze başladı Oliver.

Ama Muhammed Oliver’ın ardına bakıyordu, sanki odada yalnızmış gibi. Umutsuz ve üzgün görünüyordu. Onu hiç bu kadar üzgün görmemiştim.

“Anlıyorum,” dedi. “Anlıyorum.” Gözleri yaşarmıştı. “Batılılar evlerinde, televizyonlarında çocuklarımızın açlıktan öldüğünü görmezlerse, bir deri bir kemik kalmış olduklarını, ayağa kalkmaya çalışıp başaramadıklarını görmezlerse, kameraya ellerini uzatıp yardım istediklerini görmezlerse, mideleri açlıktan kendi kendini eritirken acıyla kıvrandıklarını görmezlerse, sorun yok diye düşünecekler. Bizim içinse durum çok farklı. Çocuklarımızın evlerimizde açlıktan ölüşünü izlediğimizde, her şey için çok geç olacak.”

Muhammed odadakilere korkunç bir bakış fırlattıktan sonra

yavaşça topallayarak dışarı çıktı. Odaya sessizlik çökmüştü.

“Keşke filme alsaydık,” dedi Oliver öfkeyle. Gözünü ovuşturdu.

Muhammed’in peşinden gittim. Sırtı bana dönük halde kampa bakıyordu. Ona ne diyeceğimi bilemiyordum. Nasıl açıklayacağımı, nasıl özür dileyceğimi bilemiyordum. Kaygıyla elimi uzatıp koluna dokundum.

Muhammed dönüp sıırttı. “Nasıldım?” dedi.

*

Ertesi sabah dokuz olduğunda, kampın her yerinde kalın kablolar geçiyordu, beslenme merkezine ve tepedeki yemekhaneye dek. Hastanenin önüne park edilmiş olan mobil TV kontrol odasına teknik ekip girip çıkıyor, ayarlarla oynuyordu. Anten çalışıyordu, ama yayına yedi saat kalmış olmasına karşın Yardım Kampanyası ekibi hâlâ yemekhanede ne yapacaklarını tartışıyordu. Muhammed’in yaptığı çıkış sayesinde Vernon yayın işinde dizginleri eline almıştı. Zaten sorun da buydu.

Oliver kontrolü ele geçirmeye çalışıyordu. “Her birimiz (Kate, Julian, Corinna ve ben) farklı bir yerden (hastaneden, kolera kliniğinden, beslenme merkezinden) yayına girerek işlerin nasıl yürüdüğünü ve niye yardıma ihtiyaç duyduklarını anlatacak.”

“Peki ya Muhammed?” dedim. “Onu da konuşturmalıyız.”

“Dur bir dakika, dur bir dakika,” dedi Vernon ayağa kalkarak. “Saçmalamaya başlama. Bu işi yapacağız dedimse, aptalca yapacağız demedim. Seyirciler ekranda tanıdıkları ve güvendikleri insanları görmek ister. Kamptaki her Abdul Bilmemneyi yayına çıkaramayız. Burada idareci benim. Benim dediğim olur.”

“Eee?” dedi Oliver, bir anlık sessizlikten sonra. “Siz anlatın öyleyse.”

“Kamerayı hastaneye götüreceğiz. O hasta çocukları çekeceğiz. Görüntüleri hüzünlü bir müzik eşliğinde vereceğiz. Herkes ağlayacak.”

“Hangi parça?” dedi Corinna.

“Lionel Ritchie’den ‘Hello’,” dedi Vernon. “Harika bir şarkı. Çok güzel. Mükemmel.” Boğazını temizleyip söylemeye başladı.

“Ulu Tanrım,” dedi O’Rourke.

“Haydi ama,” dedi Corinna.

“AET’nin yiyecek gönderdiğinden bahsetmeyeceğiz,” diye devam etti Vernon bize aldırmadan. “Kamyonlarımızı gösterecek, biz gelmeden önce bu kamptakilerin aç olduğunu söyleyeceğiz. *Comprende?*”

*

“Dinle ihtiyar.” Saat on birdi. Kamptaydık. Henry, O’Rourke’yi sakinleştirmeye çalışıyordu. “Tamam, tarzları pek hoş değil, ama sonucu iyi olacak. Hedefe götüren her yol mübahtır vs vs. Takma kafanı.”

“HAYIR, İZİN VEREMEM.” O’Rourke’nin inadı tutmuştu. Onu bu haldeyken görünce saygı duyuyordum, ama bir yandan da gülmek geliyordu içimden.

“Artık armağan diye bir şey kalmadı mı? Capital Televizyonu’nun afişleri, Circle Line Kargo’nun logoları. Bu yardım değil, çaresizlerin sırtından reklam yapmak resmen.”

“SUSUN.” Vernon davul çalarak etrafına topladığı çocuklara bağırınca hepsi susup faltaşı gibi açık gözlerle ona baktılar.

“Şimdi, kaldırın,” dedi Vernon ellerini kaldırarak. “Kaldırın.”

Kalabalığın ortasında uzun ve kırmızı bir kumaş şeridi belir-

di.

“Kaldırın,” diye bağırdı Vernon. Kollarını iyice kaldırıncı koltukaltlarındaki koca ter lekeleri ortaya çıktı.

Uzun şeritte “TEŞEKKÜRLER CAPITAL DAILY TELE-VİZYONU” yazılıydı.

“Tanrım. Kahretsin,” dedi O’Rourke.

“Şimdi bağırın,” dedi Vernon. “Yaşasın, yaşasın, yaşasın...”

“Yaşasın,” diye bağırdı çocuklar kararsızca.

“İğrenç,” dedi O’Rourke. “Korkunç.”

“Sakin ol ihtiyar,” dedi Henry. “Biraz zevksizce olabilir, ama *iğrenç* değil.”

“Haydi, hep beraber... Yaşasın...” diye devam ediyordu Vernon.

“Yaşasın,” dedi çocuklar tekrar.

Tam o sırada Muhammed geldi.

“Haberlerim var,” dedi dramatik bir edayla.

“Öfffff! Yine ne oldu?” diye sordu Vernon öfkeyle. Provanın yarıda kesilmesine kızmıştı.

“Haberleri duymak istemiyorsanız söylememe gerek yok,” dedi Muhammed, hırçınlaşmıştı.

“Haydi Muhammed, söyle,” dedi Henry.

“Çıkar ağzındaki baklayı evlat,” dedi Vernon.

“Galiba sizin sorunlarınız bitiyor, bizimkiyse yeni başlıyor. Kefti’li mülteciler Dowit Dağları’nda toplanıyormuş.”

Dowit, Kefti sınırının on beş kilometre kadar uzağındaydı. Oradaki dağlardaki kayalar da tıpkı Sidra çölündeki ve El Daman’a giden yoldakiler gibi kırmızıydı, ama Dowit’deki kayalıklar halka şeklindeydi ve ortaları ideal bir sığınaktı. Bazen kum fırtınaları sırasında göçebe kabileler oraya sığınırды.

“Niye orası?” dedi O’Rourke.

“Önceden kararlaştırmışlar. Hava saldırısı yapılamayacak

gizli bir yer. Ayrıca dağlarda pınarlar var. Günlerce aç susuz yürüdüklerinden perişan haldeler. Dowit’de yardım beklemek için toplanıyorlar. Hiç yiyecekleri yok. Halleri çok kötü.”

İlk tepkim BM’ye öfke duymak oldu. Biz yokken niye hiçbir şey yapmamışlardı? Onları uyarmıştık. Fotoğrafları görmüşlerdi. Niye sınırı taramamışlardı? Nambula’da yiyecek az olsa da henüz tükenmemişti. Ülkenin on beş kilometre içindeki insanların açlık çekmesinin özrü yoktu.

“Yani açlıktan ölen bebeklerinize kavuşacaksınız galiba,” dedi Muhammed. Çok sakın konuşuyordu. Ama ne hissettiğini biliyordum. Yaptığımız onca şeye rağmen en kötü olasılık gerçekleşiyordu.

“Tanrı’ya şükür,” dedi Vernon heyecanla. Saatine baktı. “Oraya gitmek ne kadar sürer?”

“İki saat,” dedi Muhammed.

“Etiyopya’dakiler gibi açlar mı gerçekten? Haaaaarika. Aferin evlat. Şu pankartı toplayın bakalım. Çekimi Dowit’te yapacağız. Hayal edebiliyor musunuz? Arka planda yiyecek dağıtılıyor. Şu kabloları toplayın. Verici de yola çıksın. Herkes iş başına. Plan değişti. Haaaaarika.”

Birden dehşete kapıldım. Artık tek şansımız bu programdı. Saat on biri çeyrek geçiyordu. Dörtten önce bütün aletleri Dowit’e götürebilirler miydi? Hepsini kurmak iki günlerini almıştı.

“Bunu yapmaya vaktimiz olduğuna emin misin?” dedim. “Uydu vericisi taşınırsa tekrar ayarlanması gerekmeyecek mi?”

“Canımı sıkma, yoksa tokadı yersin kızım,” dedi Vernon.

Bunun üzerine O’Rourke dönüp öfkeyle hastaneye doğru yürümeye başladı.

“Hemen yola çıkıyoruz. Pankartı toplayın. Kızlar safari giysilerini giysin. Yiyecek kamyonları hazırlansın. Konvoyun ba-

şında Kate Fortune olacak. Açlara yiyecek götüren ilk kamyon-
da o olacak.”

O’Rourke geri döndü. Üç şişe Amerikan birası getirmişti.

“Bunu kutlamalıyız, değil mi?” dedi.

“O biraları nereden buldun?” dedim.

“Boşver,” dedi, bana tuhaf tuhaf gülümseyerek. “Niye yemekhaneye çıkıp herkese olanları anlatmıyorsun?”

“Ne...?”

“Git,” diye fısıldadı.

Sözünü dinledim. Kaygılıydım. Bir şeyler dönüyordu. Ama O’Rourke’ye güveniyordum. En azından güvendiğime inanıyordum.

Arabayla tepeye çıkarken Dowit’teki durumu hayal etmeye çalışıyordum. Vernon’un gerçek açlık ve çaresizlik karşısında neler yapacağını düşünmek korkunçtu. Yukarıda ilk gördüğüm kişi Oliver oldu. Oliver hep çift kişilikli gibi görünmüştü bana, ama burada bu özelliği iyice belirginleşmişti. Ortalıkta soluk benizli, çökmüş bir halde, ruh gibi gezinirken birden eski otoriter, çekici, profesyonel kimliğine bürünüyordu. Dowit’te olanları duyduğunda profesyonel kimliğindeydi.

“Sence gidersek aletleri zamanında kurabilir miyiz?” dedim.

“Olabilir tatlım. Gidip ekibe bakayım. Merak etme. Herkesi olabildiğince çabuk yemekhanede topla.”

Saat on bir buçukta hâlâ herkesi masada toplamaya uğraşıyorduk. Kate’i aramaya gittim.

Kulübesinde yatağına yüzükoyun yatmış ağlıyordu.

“Üzülme,” dedim, yanına oturarak. “Durum sandığımız kadar kötü olmayabilir. Her şey yoluna girebilir. Üzülme.” Dört yıldır Afrika’daydım. Kıtlığa defalarca tanık olmuştum. Ama beni bile hâlâ korkuttuğuna göre Kate neler hissediyordu kimbilir?

“Nasıl üzülmem?” dedi, doğrulup bana öfkeyle bakarak. “Nasıl üzülmem,” diye tekrarladı, saçını çekiştirerek. “Şuna bak! Televizyona bu halde nasıl çıkarım? Şu hale bak. Çirkin. Çirkin, çirkin, çirkin.” Kendini tekrar yatağa atıp hıçkırmaya başladı.

Hiç konuşmadan kalkıp kapıya yürüdüm.

“Rosie,” diye sızlandı. Döndüm. “Kafandaki şapkayı ödünç alabilir miyim? Bana yakışır mı?”

Kapıyı açıp dışarı çıktım. Birkaç saniye derin soluklar aldım. Sonra tekrar içeri girdim. Kate’in sorunu sadece kendini beğenmişlik değildi. Oteldeki kuaför kendini tamamen kaybetmesine yol açmıştı.

Şapkayı çıkarıp ona verdim. Başına takmasını seyrettim. “Harika görünüyor,” dedim. “Gerçekten çok yakıştı.”

“Sahi mi?” dedi. “Sahi mi söylüyorsun? Buralarda boy aynası var mı?”

Yemekhaneye geri dönerken, Henry ile O’Rourke’nin kamyonun arkasından bir arpa çuvalı indirdiğini gördüm. Ama yaklaşınca indirdikleri şeyin çuval olmadığını fark ettim. Vernon’du.

“Ne oldu?” dedim yanlarına koşarak. Vernon’u taşımakta zorlanıyorlardı. O’Rourke omuzlarından tutuyordu. Henry ise tumbul bacaklarını birer koltukaltına almıştı.

“Bira dokundu galiba,” dedi O’Rourke.

“Bünyesi alkole alışık değil herhalde,” diye sıırttı Henry.

“Birasına ne koydun?” dedim. İçimde müthiş bir sevinç kabarıyordu. “Söylesene, ne yaptın?”

“Bence on iki saat kadar sana sorun çıkarmaz,” dedi O’Rourke.

Saat on ikiye çeyrek vardı. Yayına sadece dört saat kalmıştı. Biz ise hâlâ yemekhanede oturmuş, gidip gitmemeye karar ver-

meve çalışıyorduk.

“Bir şey kırılmadı mı ya da yerinden çıkmadığı sürece ayarlarını yeniden yapmaya gerek yok değil mi? Park edip çalıştırıyor-sun o kadar,” dedi Oliver. Masanın kenarına oturmuştu. Sakin ve soğukkanlı görünüyordu. Vernon’un ağzı bir karış açık, horul horul uyuduğunu görmek kendine güvenini yerine getirmişti.

“Tamam,” dedi vericinin baş teknisyeni Clive. Hep telsizdeymiş gibi konuşur, asla evet ya da hayır demezdi.

“Ama yolda bir şey kırılırsa mahvolduk değil mi?” dedi Oliver.

“Nakliyat sırasında bir arıza olursa ya da söylediğin gibi bileşenlerden biri kırılırsa, uydu bağlantısını tekrar sağlamak teknik açıdan imkânsız olur.”

“Bunun gerçekleşme olasılığı ne peki?”

“Söylediğim gibi, arazinin engebeli olduğu göz önüne alındığında...”

“Yapma Clive,” dedi Oliver sabırsızca. “Buraya gelirken kamyon kullandın. Olasılık ne? Riske girelim mi, yoksa burada mı kalalım?”

Herkes Clive’in sakallı ve tel çerçeveli gözlüklü yüzüne merakla bakıyordu. Karar vermemize sadece Clive yardımcı olabildi. Ama ısrarla susuyordu.

“Nairobi’den buraya gelirken kırılan bir şey oldu mu?” diye sordum.

“Söz konusu yolculuk sırasında kırılma ya da ciddi bir arıza baş göstermedi,” dedi Clive.

“Sence burada mı kalalım?” dedi kameraman. “Oraya gittikten sonra verici çalışmazsa, yayın yapamayız. Ayrıca Dowit’e gidip orada kimseyi bulamazsak, yayın yapacak şey kalmaz. Bugün öğleden sonra mutlaka bir yayın yapmalıyız. Burada kalsak

ve mültecilere Dowit'de olanları anlattırsak olmaz mı?"

"Bakın," dedi O'Rourke. "Yayına dört saat on dakika kaldı. Bir karar vermeliyiz."

"Bence gitmeliyiz," dedi Oliver. "Biliyorum, tehlikeli bir karar bu, ama bence riske girelim."

*

Teknik ekip uydu vericisiyle uğraşıyordu. İki kamyon dolu su yiyecek götürmeye karar vermiştik. Üçüncü bir kamyon da su ve ilaç yüklü olacaktı. O'Rourke, Henry ve Debbie bizimle gelecekti. Betty'nin kampta kalıp hastanede Sian ve Linda'yla birlikte çalışmasını kararlaştırmıştık, ama bu plandan pek hoşlanmamıştı.

"Oliver'cığım, biliyorum, kararları veren sensin. Sen ne dersin o olur. Ama bence ben de sizinle gelmeliyim. Acil bir tıbbi sorun çıkarsa faydam dokunmaz mı? Ayrıca sersem moruğun teki olsam da, yıllardır Afrika'da çalışıyorum. Kimbilir, bakarsın tecrübelerim faydalı olur."

"Bence haklı," dedi sesçi Roy. Herkes dönüp şaşkınlıkla ona baktı. Kısa boylu, yardımsever, komik bir adam olan Roy'un fikir beyan ettiği duyulmamış bir şeydi. "Betty bu çocukların hepsinden daha tecrübeli. Programa o da katılmalı."

"Yok canım, ben sersem moruğun tekiyim," dedi Betty alayla.

"Saat on ikiyi yirmi beş geçiyor," dedi Oliver. "Kimin geldiği umurumda değil. Ama gelen herkes kamyonlara binsin. Yola çıkıyoruz."

YİRMİ ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hava tekrar bulutlandı. Açık çölde rüzgâr şiddetleniyor, toz savuruyordu. Kate’le Corinna, Land Cruiser’ın ön koltuğunda yan yana oturuyordu. Arabayı O’Rourke kullanıyordu. Ben arkada Oliver’la oturuyordum. Konvoyun geri kalanı peşimizden geliyordu.

“Kahretsin,” dedi O’Rourke fren yaparak. Yola ufak bir keçi çıkmıştı. “Nereden çıktı bu?” Görüş mesafesi giderek azalıyordu. Sanki sarı bir sisin içindeydik.

“Hava berbat, değil mi?” dedi Oliver.

“Duruma göre değişir. Bazen güneş çıkınca bu sis muhteşem görünüyor,” dedi O’Rourke. Oliver’la bazen iyi anlaşıyorlardı. Belki de birlikte yatmaları sayesinde olmuştu bu. “Yiyecek kamyonlarını getirmek hoşuma gitmiyor,” diye devam etti.

“Benim de,” dedim.

“Niye?” dedi Corinna. “Bu sefer sorun ne? Aç insanlara yiyeceksiz gidilmez.”

“Bayan ukala konuştu,” diye mırıldandı O’Rourke.

“Kaç Kefti’li olduğuna bağlı,” dedim. “Orada bir yardım kampı kurmak istemiyoruz.”

“Safila’ya gelmelerinden daha iyi değil mi?” dedi Oliver.

O’Rourke cık cık yaptı.

“Hayır,” dedim. “Su kaynağı onlara yetmez. Ayrıca sınıra

fazla yakınlar.”

“Ama yola devam etmeleri için biraz yiyecek vermeniz gerek, değil mi?”

“Evet, ama dikkatli olmalıyız. Kargaşa çıkmasını istemeyiz,” dedi O’Rourke.

“Her neyse, bekleyelim ve görelim,” dedim. “Sadece birkaç düzine mülteci de olabilir. Yanlış alarm verilmiş olabilir.”

“Umarım değildir,” dedi Oliver.

“Bu da nesi?” dedi O’Rourke arabayı yavaşlatarak.

Kate Fortune irkilerek, “Aman Tanrım,” dedi. “Aman Tanrım.”

Yol kenarındaki bir ceset yığınınına bakıyordu.

Üstlerini örtmekten başka yapabileceğimiz bir şey yoktu. Açlıktan ölmüş delikanlılardı. Bize mültecilerin geldiğini haber vermek için önden gönderilmiş olmalıydılar. Dowit’e arabayla on beş dakikalık mesafedeydik. İki yiyecek kamyonunu orada bıraktık. Korkunç bir durunla karşılaşacağımızı anlamıştık. Önce durumu görüp, sonra yiyecek dağıtımını planı yapmamız lazımdı. Tekrar yola koyulduk. Dönüp arka camdan bakınca, İngiltere’den gelen yiyecek kamyonunun, açlıktan ölmüş insanların cesetlerinin yanında durduğunu gördüm. İçim bir tuhaf oldu.

Karşımızda kızıl Dowit Dağları yükseliyordu. Durumdan habersiz olarak buradan geçsem, dağlara bakınca, orada korkunç bir şeylerin olduğunu anlar mıydım? Acaba olanlardan haberdar olduğum için mi böylesine ürkütücü geliyorlardı bana? Havadaki toz giderek artıyordu. Yakında kum fırtınası kopacak gibiydi. Bazen günışığını görüyorduk, ama zayıf, donuk bir ışıktı bu.

Yolun solundan çıkan bir başka yol dağlara doğru uzanıyor, kayaların arasından geçerek ortadaki ovaya çıkıyordu. Konvoy bu ikinci yolun başında durdu. Dağlardan davul sesi geliyordu. Ağır ağır çalınan tek bir davulun tok sesiydi bu.

Clive uydu vericisini ve aletleri burada bırakmanın daha iyi olacağını, çünkü dağlarda sinyal alamayacaklarını söyledi. Sonra tozun içinden birilerinin yaklaştığını gördüm. Ağır çekim ilerliyor gibiydiler. Aslında koşmaya çalışıyorlardı, ama sadece deriyle kemikten ibaret kalmış olan bacakları, gövdelerini taşıyamayacak kadar zayıftı.

Muhammed hemen onlara doğru gitmeye başladı. Yüz derileri gergin olduğundan sırtıyor gibi görünüyorlardı, ama aslında sırtıtmıyorlardı. O'Rourke'yle ben de onlara doğru yürümeye başladık. Gözlerindeki ifade korkunçtu, çünkü insancaydı. Açlık yüzünden insanlıktan çıkmış bedenlerin içindeki insanlardı bunlar.

On yedisinde görünen bir delikanlı Muhammed'e ulaşmış, onunla konuşuyordu. Ağır ağır konuşuyor, dikkatini toplamaya çalışıyordu. Sarhoş gibiydi. Ağzındaki dişleri kocaman görünüyordu. Kafasının üst kısmı da fazla büyük görünüyordu, çünkü alnında saç olmadığı gibi yüzünde de yağ ya da kas yoktu. Sadece deri vardı. Beline kahverengi bir kumaş parçası sarılıydı. Kaburgaları sayılıyordu.

"Hemşerimmiş," dedi Muhammed. "Dağda binlerce mülteci olduğunu söylüyor."

Delikanlı tekrar konuşmaya başladı. Kafasını toplamak istercesine elinin ilk üç parmağıyla yavaşça kaşlarının arasına dokundu.

"Günlerdir yemek yememişler. Yiyeceğimiz var mı diye soruyo."

Muhammed'in normalde mükemmel olan konuşması bozulmuştu. O'Rourke'yle bakiştık. Bir karar vermemiz gerekiyordu.

"Gidip bir baktıktan sonra dönüp kamyonları getirelim mi?" dedi O'Rourke.

"Evet. En iyisi bu."

Bizi karşılamaya gelenlere, Land Cruiser'ın bagajına koyduğumuz enerji verici bisküvilerden verdik.

Oliver uydu vericisinin teknik ekibiyle konuşuyordu. Bize ekibin yol ile dağlar arasında park edip bağılantı kurmaya çalışacağını söyledi.

Dağlara giden yolda ilerlerken, giderek daha fazla insan görmemize karşın durmadık. Bunlardan bazıları durmayacağımızı anlayınca kamyonu takip etmeye başladı.

Kate Fortune hızlı hızlı soluyor, inliyordu. Elini O'Rourke'nin koluna koyup kendini kötü hissettiğini söyledi. O'Rourke "Kapa çeneni," dedi.

Dar geçide girdik. Burası çok ürkütücüydü. Çünkü toz girdabının içinden hâlâ insanlar çıkıyor, ağızlarını göstererek bize doğru geliyorlardı. Yarığa benzeyen çok kısa bir koridordan geçtikten sonra bir köşeyi sapınca karşımıza dağların ortasındaki ova çıktı. Uzunluğu bir kilometre kadardı. Düz değil eğimliydi. Yüksek dağlarla çevriliydi. Yakılan ateşlerin yükselen dumanlarının altındaki ova, binlerce insanla kaplıydı. Pek hareket etmeden oturuyorlardı. Ama müthiş bir gürültü çıkarıyorlardı. Ağlama sesleriydi bunlar. Cipun camından bakınca genç bir kızın yüzünü gördüğümü anımsıyorum. Vücudu öyle zayıf ve kurru görünüyordu ki, gözyaşlarının nereden geldiğine şaşıtım anımsıyorum.

Herkes araçlardan inmeye başladı. Muhammed kendisini karşılamaya gelen bir grup adamla konuşuyordu. Köy ağaları gibi görünüyorlardı, ama RESOK görevlileri de olabilirdiler. Soluma, davul sesinin geldiği tarafa bakıp, insanlara doğru ağır ağır yürümeye başladım.

Dağ eteklerine doğru yükselen sol tarafta cesetler yatıyordu. İnsanlar yirmi otuz cesedin etrafında toplanmış ağıt yakıyordu. Arkalarında bir grup adam kazıkla mezar kazıyordu. Dört bir

yandan gelen insanlar kollarında ceset taşıyordu. Oraya vardığımda bir adam bir çocuğun cesedini sıraya koyuyordu. Ceset bir çuvalın içindeydi. Öyle hafifti ki, sanki çuvalın içinde katlanmış bir havlu vardı. Cesetlerin bazıları sedyelerin üstündeydi. Hepsinin de üstü örtülüydü. Biri üstünde “Minnesota”lılardan Bir Armağan” yazan bir kâğıda sarılmıştı. Biraz ötede ise, mavi bir battaniyenin altından bir çift kadın ayağı çıkıyordu. Ayakların arasında iki minik ayak vardı.

Sıranın sonunda bir kadın oğlunun cesedinin yanına döz çökmüştü. Üzerini açmış, onu uyandırmak istercesine başının üstünde el çırpıyordu. Çektiği acıyı dindirmek için her yola başvuruyor gibiydi. Gözyaşlarını silkelemek istercesine başını sallıyor, gözlerini kapıyor, oğlunun başını tutuyor, onunla konuşuyor, sonra tekrar el çırparak onu diriltmeye çalışıyordu. Ama hiçbir şeyi değiştiremiyordu. Oğlunun işe yaramaz ve ölü cesedine bakınca, açlıktan ölmesinin salakça olduğunu düşündüm. Bütün bu acıların yaşanmış olması salakçaydı. Çocuk, kazadan ya da hastalıktan değil açlıktan ölmüştü, hem de dünya yiyecek doluyken.

İnsanların çoğu gruplar halinde uzanıyor ya da oturuyordu. Öyle bitkin ve sersemlemiş haldeydiler ki, ne varlığımıza ne de başka bir şeye tepki veriyorlardı. Hayatımda bu kadar sıkı insanlar görmemiştim. Aralarından yavaşça geçip, hâlâ ağalarla konuşan Muhammed’in yanına gittim. Ağladığımı fark edince gözyaşlarımı engelledim.

Land Cruiser’ın yanından geçerken duraksadım. Corinna aracın arkasına yaslanmıştı. Yumrukları sıkık, omuzları kalkıktı. Öyle şiddetli ağlıyordu ki, güneş gözlüklü yüzü çarpılıyor, gövdesi sarsılıyordu. Onu teselli etmeye çalışmadım. Ağladığını görmekten memnundum, çünkü beton değil insan olduğunu anlamıştım.

Baktığımı görünce alnını Land Cruiser'ın canına dayadı. Sonra "Sigaran var mı?" dedi.

Ona bir sigara verip yaktım. Kate, Land Cruiser'ın içinde, elleriyle başını tutarak oturuyordu. Julian ile Oliver şaşkın şaşkın bakınıyordu. O'Rourke bir çocuğun yanına çömelmiş, sessizce ağlıyordu.

Ne yapacağımı bilemiyordum. Diğerleri gibi şaşkın şaşkın durup etrafa bakıyordum. Bu öyle korkunç bir sahneydi ki, artık hiçbir şey eskisi gibi olamazmış, her şey bitmeliymiş gibi geliyordu. Hepimiz susmalı, hiçbir şey yapmamalıydık. Güneş gökyüzünde hareket etmemeli, rüzgâr esmemeliydi. Böyle bir şey olurken, dünyanın her zamanki şekilde devam etmesi, durup dehşetle ürpermemesi olanaksız geliyordu.

OTUZUNCU BÖLÜM

Bu sahneyle başa çıkmanın tek yolu, fazla düşünmeden işe koyulmak, sürekli bir şeyler yapmaktır.

O'Rourke, Henry, Muhammed, Betty ve ben araçların yanında toplandık. Ovada on-yirmi bin kişi vardı. Güneş ışınları artık toz sisinin içine nüfuz etmeye başlamıştı. İnsanları yer yer görebiliyorduk.

"Burada bir salgın başlayabilir," dedi O'Rourke.

Muhammed ile ben su ve yiyecek dağıtımıyla ilgilenirken, Henry'nin su kaynaklarının temiz olup olmadığını kontrol etmesine ve tuvalet bölgeleri hazırlamasına karar verdik. Betty kızamık aşısı yapacaktı. O'Rourke ile Debbie bir klinik hazırlayıp can çekişen insanlarla ilgilenecekti.

"Peki yayın ne olacak?" dedi Betty. Saat bir buçuktu. Dörtte yayına başlamamız gerekiyordu.

"Kırk ton yiyecek kısa sürede tükenir," dedi O'Rourke.

Oliver'la Julian hâlâ kalabalığa bakıyordu. Oliver'ın yanına gittim. "Haydi gel," dedim. "Haydi. Gidip yayını organize etmelisin. Yayının yapılmasını sağlamalısın. Land Cruiser'la uydu vericisine dön ve gördüklerini anlat."

Bana boş boş baktı.

"Haydi Oliver, git," dedim.

Corinna bize doğru yürüyordu. Gözlerini siliyordu. Kendini

toparlıyor gibiydi.

Oliver'a baktım. Hâlâ çaresizce etrafa bakınıyordu.

Muhammed yanımıza geldi. Elini Oliver'ın omzuna koyup onu biraz uzağa götürdü ve konuşmaya başladı.

"Ben yardım ederim," dedi Corinna. "Ne yapacağımı söyle."

Ona yiyecek kamyonlarına dönüp onları buraya getirmesini söyledim.

"Biz hazır olana dek geçidin önünde beklemelerini söyle. Land Cruiser'ı kullanabilir misin?"

"Evet," dedi. "İyiyim."

"İstersen Henry'yi göndereyim?"

"Hayır. İyiylim. Henry'ye burada ihtiyacınız var."

"Seninle geleyim," dedi Julian.

"Sen de burada kal," dedi Corinna. "İkimizin birden gitmesi-ne gerek yok."

"Ben ne yapayım peki?" dedi Julian.

"Yiyecek dağıtımını organize etmemiz gerek," dedim.

Biraz sonra Oliver'la Muhammed döndü. Oliver daha iyi görünüyordu. Uydu vericisine gidip plan yapacağını söyledi.

Köy ağaları Muhammed'in çevresinde toplanıyordu.

"Dağıtımı bu adamlar mı organize edecek?" diye sordum Muhammed'e.

"Tabii ki evet."

Etrafıma bakınıp nereden başlamamız gerektiğini anlamaya çalıştım. "Bu insanlar gruplar halinde mi oturuyor?"

"Evet. Köylere göre."

"Burada kaç köy var?" diye sordum.

Tekrar ağalarla konuştu.

"Beş yüz kadar."

"Beş yaşın altındakilerle başlayacağız. Ve en ciddi vakalar-la. Burada bir beslenme merkezi kuracağız. Sonra belki geri ka-

lanlara da yiyecek dağıtmaya başlayabiliriz.”

“Anneleri de beslemeliyiz,” dedi Muhammed.

“Evet, çocuklu kadınlara yiyecek vereceğiz.”

“Ağalarla konuşurum,” dedi Muhammed. “Bu işi organize ederler.”

Dikkatimi gördüklerimde odaklamaya çalışıyordum. Yoksa hayal gücüm çalışmaya başlar ve dehşete ya da paniğe kapılabilirdim. Julian’a üç taş kulübe inşa etmemiz gerektiğini söyledim.

“Evet, tamam, iyi,” dedi Julian. Eğilip iri bir taş parçası aldı. “Buraya mı?” Bu işi tek başına yapmaya hazırmış gibi görünüyordu.

“Yardım edecek insanlar toplamalıyız.”

Etrafımızdaki, hâlâ güçlü görünen insanlarla konuşmaya başladım. Ama derdimi anlatmam zor oldu.

“Kulübeler ne için?” dedi Julian. Ona aşılama, yüksek enerji verici bisküviler dağıtma ve gerçekten kötü durumda olanları serumla besleme işlerinin ayrı yerlerde yapılması gerektiğini açıkladım.

“Her şeyi kontrol altında tutabilmek için duvarlara ihtiyacımız var,” dedim. Ama bunun mümkün olup olmadığından emin değildim. Perişan halde olan öyle çok insan vardı ki. Julian yapılması gerekenleri pandomimle anlatmaya başladı. İnsanlar berbat halde olmalarına karşın güldüler. Ama ne demek istediğini anlamışlardı. Taş toplamaya başladılar. İngilizce konuşan bir adam yanımıza gelip bize yardımcı oldu. Onun sayesinde Kefti’lilerden yardım alabildik. Geçit girişinin hemen sağındaki kısımda çalışıyorduk. Böylece kamyonların yükünü indirmek kolay olacaktı. Kısa süre içinde üç yüz kişi taş toplamaya ve duvar yapmaya başladı.

Taşlık koridorun diğer ucundaki araçlara bakıp duruyordum.

Televizyon ekibi harıl harıl çalışıyordu. Yola kalın bir kablo döşüyorlardı. Oliver koridorun iki ucu arasında mekik dokuyordu. Bir kovana girip çıkan arılar gibiydiler.

Saat dörde çeyrek kala kulübeler inşa edilmiş ve her biri çocuklarla ve hasta insanlarla dolmuştu. Yere oturmuş ya da uzanmış, sıra halinde bekliyorlardı. Köy ağaları sürekli yeni insanlar getirip duruyordu. Onlara ya destek oluyor, ya da taşıyorlardı. Bazen yere yiyecek dökülünce insanlar oraya koşuyor, kapabildikleri kadarını yiyorlardı. Duvarların ardında insanlar toplanmış, içeri bakıyordu. İniltilere tiz çığlıklar karışıyordu. Sakin olmak zordu, çünkü duvarların ardı insanlarla dolmuştu. Can çekişen çocuklarını bize gösteriyor, içeri alınmak için yalvarıyorlardı. Kavgalar çıkıyordu, çünkü duvarın yanlış tarafında olmak adilce değildi.

Saatime ve kamera ekibine bakıp duruyordum, ama durumda bir değişiklik yok gibi görünüyordu. Ekip koridorda dolanıp duruyordu. Neler olduğunu anlayamıyordum. Corinna ile Julian'ın çoktan buraya gelmiş, provaya başlamış olması gerekirdi. Ama yan kulübede bisküvi dağıtımına yardım ediyorlardı.

“Gidip neler olduğuna baksam iyi olacak,” dedim Muhammed’e.

Araçlara doğru yürürken, Oliver bana doğru geldi. “Olmuyor,” dedi. Yüzü acılı, kaşları çatıktı.

“Niye olmuyor?” dedim yutkunarak.

“Vericide sorun var.”

“Ne sorunu?”

“Bir yeri içe göçmüş.”

“İçe mi göçmüş? Nasıl?”

“Bilmiyorum. Yolda bir taş çarpmış olmalı.”

“Hiçbir şey yapamıyorlar mı?”

“Göçen kısmı çekiçle düzeltmeye çalışıyorlar, ama zor iş.

Dümdüz olması gerek.”

“Başarabilirler mi dersin?”

“Açıkçası hayır Rosie.”

Alnımı ovuşturdum. Yeterince yiyeceğimiz yoktu. Stans-
ted’de bekleyen bir Circle Line uçağı daha vardı. Yirmi dört sa-
at içinde yiyecekle yüklenip buraya gelebilirdi. Kriz geçene dek
iki günde bir yiyecek getirtebilirdik, ama ancak yayını yaptığı-
mız takdirde. Binlerce insanın hayatı, içe göçmüş bir televizyon
cihazına bağlıydı. Dünyada böyle şeylerin olması salakça geli-
yordu, ama oluyordu işte. Sadece yarım saatimiz kalmıştı.

“Vericiyi çalıştırabilirlerse, programda ne yapacağını biliyor
musun?” dedim.

“Evet. En azından bunu planladım.”

‘Corinna’yla Julian’a ihtiyacın yok mu? Kate nerede?”

“Land Cruiser’da. Ondan hayır yok.”

Land Cruiser’a baktım. Kate içeride ağlıyor ve saçını çekiş-
tiriyordu.

“Evet, Corinna’yla Julian’ı buraya göndersen iyi olur. Ama
sen yiyecek dağıtımını sürdür. Açıkçası bu daha faydalı olacak
bence. Verici çalışırsa seni çağırırız.”

Dağıtıma devam etmeye çalıştım, ama kendimi bu işe ver-
mem çok zordu. Bu korkunç durumu dünyaya bildirmek için tek
bir fırsatımız vardı. Bu işi saat beşle altı arasında yapmak zorun-
daydık. Ama elimden hiçbir şey gelmiyordu.

Dörde on kala kamera ekibi bağrışmaya başladı. Kamerama-
nın Julian’la Corinna’ya kamerasını gösterdiğini gördüm. Co-
rinna bana bakıp iki baş parmağını kaldırdı. Yumruğumu hava-
ya kaldırıp kulübeden fırladım ve onlara doğru koşmaya başla-
dım. Soluk soluğa, tökezleyerek koşarken, Oliver Land Cru-
iser’la birlikte koridordan çıktı.

“Kahretsin. Sinyal alamıyoruz,” diye bağırdı arabadan inin-

ce. “Verici çalışıyor, ama sinyal yok. Kahrolası dağın dibinde olduğumuz için. Kahretsin. Kahretsin. Kahretsin. Kahrolası Vernon.” Yumruklarını birbirine vurup çaresizce ortalıkta dola- nıyordu. Saat şimdi dördü beş geçiyordu. İngiltere’de program başlamış olmalıydı. Ama Nambula’yla bağlantı kuramıyorlardı.

“Muhammed,” dedi Oliver birden. “Araçlardan birini, daha yukarı çıkarabilir miyiz?”

“Bir yol var, ama çok dik. Sola gidip dağın eteğini takip edersen, iki yüz metre sonra karşına çıkar.”

“Yol nereye çıkıyor?” dedi Oliver. “Oradan aşağı kablo sar- kıtabilir miyiz?”

Muhammed gözlerini kısıp yukarı bakarak dağları gösterdi. O dev, kızıl kayalar neredeyse dimdik yükseliyordu. “Yol şu ka- yalığın ardından dolanıyor, ama oradan bir yerden ova görünür. Belki oradan aşağı, kulübelerin üstüne kablo sarkıtabilirsiniz.”

“Tamam,” dedi Oliver. Hemen araçlara doğru yürümeye baş- ladı. “Çocuklardan birkaçını alıp oraya çıkacağım. Kamerayı yi- yecek dağıtım merkezine götürün. Aşağı kablo sarkıtacağız.”

Dördü yirmi geç, programın bitimine kırk dakika kala, Juli- an’la Henry dağların eteğinde bekliyorlardı. Kablonun bir ucu- nu tutmuş, umutla yukarı bakıyorlardı. Etrafları Kefti’lilerle çevriliydi. Geri kalanımız ise yüz metre kadar ötede, geçidin di- ğer tarafında, serum merkezindeydik. Kameranın nerede durma- sı ve ne yapmamız gerektiğini konuşuyorduk. Ovadaki insanla- ra bakıp duruyor, bu olanları engellemek için ne çok şey yaptı- ğımızı düşünüyordum. Kameraları çok geç getirmiştik. Üstelik yayına başlayamıyorduk. Muhammed’in yanına bir adam gelip bir şeyler söyledi. Muhammed’in yüzü allak bullak oldu.

“Huda buradaymış,” dedi. “Benimle gelir misin?”

Kefti’deyken bulmamı istediği kadındı bu: Huda Letay. Mu- hammed kadının yanına diz çöküp elini tuttu, üstündeki battani-

yeyi yukarı çekip sıska gövdesini örttü. Kadının saçları aklıktan kızışmış ve çoğu dökülmüştü. Yanında oturan annesinin kucağında ikiz bebekler vardı. Bebekler çığlık atıyordu. Bacakları buruş buruştu, çünkü derilerinin altında kas yoktu. Bir yaşında, iri gözlü iki erkek çocuktular. Ağlamayı kestiklerinde somurtuyorlardı. Öyle sevimliydi ki. Huda gözlerini iri iri açmış göğze bakıyor, başını sağa sola sallıyordu. Muhammed'i tanıdı galiba, çünkü o konuşurken hafifçe inledi.

Dağda neler olduğuna bakmak için döndüm. Julian'la Henry hâlâ kablonun ucunu tutmuş yukarı bakıyorlardı. Karşılarında yükselen kayalık dümdüzdü. Sonra daha küçük ve gevşek kayalardan oluşma girintili çıkıntılı bir kısım vardı. Onun da yukarısında, kayalık, zirveye kadar tekrar dümdüz yükseliyordu. Oliver'la ekipteki çocuklardan biri epey yukarıda, o gevşek kayalardan birinin tepesinde duruyordu. Kayanın bir yanında iki kişi daha belirdi. Kabloyu taşıyorlardı.

Kabloyu aşağı sarkıtmak için, gevşek kayaların üstünden geçirmeleri gerekiyordu. Ama kayalar üstüne basınca düşecek gibi görünüyordu. Oliver kabloyu tutan adamların yanına gitti. Bir şeyi kaldırmaya, bir metre kadar kaldırınc da sallamaya başladılar. Üç kez salladıktan sonra fırlattılar. Ağa sarılmış bir taş parçasıydı bu. Kablonun ucuna bağlanmıştı. Gevşek kayalara çarpıp sektikten sonra aşağı düştü, peşinden kabloyu sürükleyerek. Ama yere iki metre kala bir kaya çıkıntısına takıldı. Yukarıdan kayalar düşmeye başlayınca insanlar kaçıştı.

Oliver gevşek kayaların üstünde yavaşça ilerleyip kablonun takılı kaldığı yere doğru inmeye başladı. Birden üstünde durduğu kaya sallandı. Oliver uçuşuma doğru kaymaya başladı. Corinna çığlığı bastı.

Aşağı tekrar kayalar düşüyordu. Oliver çırpınırken o kaya çıkıntısına tutunmayı başardı. Sonra kablonun bağlı olduğu taşın

sıkıştığı yeri tekmelemeye başladı. Kablo ve taş kayalarla birlikte aşağı düştü.

Oliver hâlâ kaya çıkıntısına tutunuyordu. Dağın dibinde olanları göremiyordum, çünkü oraya her taraftan mülteciler akın ediyordu. Birden arkamdan bağırışmalar geldi. Kameramanın bize doğru geldiğini, kamerasını gösterdiğini gördüm. Peşinden Corinna geliyordu. “Başla, başla, başla,” diyordu kameraman, ama kime söylediği belli değildi. “Başla. Bağlantı kurduk. Başla, başla, başla. Başla, başla, başla. Yirmi saniye kaldı. Hazır olun.”

Sesçinin elinde bir elektronik kutu, başında kulaklık vardı. Kutuyu kapıp Muhammed’in eline tutuşturdum. Kulaklığı da kulaklarına geçirdim. Kameraman kamerayı Muhammed’e çevirdi. Sesçi de mikrofonla yaklaştı. “Geniş açı çekiyorsun değil mi?” dedi Muhammed kameramana sakince. “Konuşacağım zaman elini kaldırıp haber ver.”

Saatime baktım. Beşe on vardı.

“On saniye sonra bize ulaşacaklar,” dedi kameraman.

“Önce çok geniş açıyla çek,” diye talimat verdi Muhammed. “İzleyiciler bütün olayı görsün.”

Kulaklıktan öfkeli sesler geldiğini duyuyordum.

“Ama burada ben varım,” dedi Muhammed öfkeyle. “Geniş açıyı müzikle verin. Sonra beni çekerken müzik yavaşça kaybol-sun. Elinizde müzik var mı?”

Kulaklığından yine öfkeli haykırışlar geldi.

“Ünlülerden birini istiyorlar,” dedi kameraman. “Corinna. Haydi tatlım, neredesin?”

“Muhammed yapsın,” dedi Corinna.

Kameraman Corinna’ya baktı.

“Muhammed yapsın,” dedi Corinna tekrar.

“Evet, o yapsın,” dedi Julian.

Dağa baktım. Oliver bir halata tutunmuş, ağır ağır yukarı tırmanıyordu.

Muhammed, Huda ve annesiyle konuşuyor, göz ucuyla da kameraya bakıyordu. Kamera Muhammed'in söylediği şekilde beslenme merkezinin etrafında dönüyordu. Huda bitkin halde olmasına karşın Muhammed'i dinliyor ve yavaşça başını sallıyordu. Kameraman elini kaldırmaya başlayınca Muhammed iki saniye Huda'ya baktıktan sonra yavaşça dönüp kameraya baktı.

“Yirmi yıl kadar önce,” dedi, “Dr. Henry Kissinger, Roma'daki Dünya Yiyecek Programı Toplantısı'nda bir bildiri yaptı; ‘Kendimize cesurca bir hedef koymalıyız; on yıl içinde dünyada açlık çeken çocuk kalmamalı. Hiçbir aile aç kalmaktan korkmamalı. Hiçbir insanın geleceği ve yetenekleri açlık yüzünden kararmamalı,’ dedi.”

Sustu. Huda'nın doğrulmasına yardım etti.

“Birleşmiş Milletler, AET, yardım kuruluşları ve Batılı hükümetler; Kefti yaylalarındaki on binlerce insanın yiyeceksiz kaldığını altı haftadır biliyor. Bu aç insanların yardım almak için buraya geldiklerini, boş midelerle günlerce ve gecelerce yürüdüklerini, yolda çocuklarının ve yaşlıların ölmesine tanık olduklarını biliyorlar. Kefti'liler yürürken açlıktan ölmek üzere olmalarına karşın, Nambula sınırında yiyecek bulma umudu yola devam etmelerini sağlıyordu. Bu arada BM ne yapıyordu peki? Batılı hükümetler ne göndermişti? Bu insanları burada ne bekliyordu? Hiçbir şey.”

Ovayı gösterdi. Kamera ovaya çevrildi.

“Ekranlarınızda yıllardır böyle manzaralar görüyorsunuz ve görmeye devam edeceksiniz. Yıllardır hükümetleriniz ve dernekleriniz, muazzam bütçelere ve tahıl dağlarına sahip olmalarına karşın bize bir türlü vaktinde yardım etmiyor. Yıllardır sizlerle, tıpkı bizler gibi sıradan insanlar olan sizlere, elinizi cebinize

atıp bize yardım etmeniz söyleniyor; ama ancak iş işten geçtikten sonra. Şimdi bizi tekrar kurtarmanızı istiyoruz. Niye mi?”

Huda'ya döndü.

“Dr. Huda Letay üniversiteden arkadaşım. Esareb Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nde birlikte okumuştuk.”

Kameranin Huda'ya dönmesini bekledi. Huda yerde başını sallıyordu. Ağzı haykırırcasına açıldı.

“Kendisi yirmi yedi yaşında.”

Muhammed eğilip kolunu Huda'nın altından geçirdi. Sesçiye mikrofonu yaklaştırmasını işaret etti. Huda'nın annesi ikizleri onun yanına koydu. Huda konuşmak için başını kaldırdı. “Bunlar benim çocuklarım,” diye fısıldadı. “Bir hafta önce kız kardeşleri açlıktan öldü. Dört gün önce de erkek kardeşleri öldü.”

Sesçi kameramana baktıktan sonra mikrofonu daha da yaklaştırdı.

“Dün babaları öldü.”

Huda şimdi kameraya doğru eğiliyor, dosdoğru lense bakıyordu. Göz ucumla bir kıpırtı gördüm. Kate Fortune kameranın arkasında durmuş el kol hareketleri yapıyordu. Başında turuncu türbanı vardı.

“Dünyanın yarısı zengin, yarısı fakir,” diye devam etti Huda. “Siz zenginleri kıskanmıyorum. Ama keşke ben ve çocuklarım da sizin yaşadığınız yerde olsaydık.”

Öksürdü. Çocuklar ağlamaya başladı.

“Dünyanın yanlış yarısında doğmuşum,” dedi. Sesi artık boğuktu. “Ölmek istemiyorum. Öleceksem de bu şekilde ölmek istemiyorum. Toz toprak içinde, hayvan gibi ölmek istemiyorum.” Öksürmeye başladı. Gözlerini kapayıp Muhammed'in koluna yaslandı. Muhammed onu biraz doğrultup kulağına bir şeyler fısıldadı.

Huda gözlerini açıp başını kaldırdı. “Ben sınırın bir tarafında doğdum, sizlerse diğer tarafında. Ben burada öleceğim. Çocuklarımın ve halkımın yiyeceğe ihtiyacı var, bu yüzden kendimi küçük düşürmek pahasına dilenmek zorundayım.” Tekrar öksürdü. “Her ülkenin ve herkesin yardımına ihtiyacımız var. *Gerçekten* yardıma ihtiyacımız var. Dans etmek ya da... konforlu yaşamak için değil... sadece yaşamak için.”

Sonra gözlerini kapadı. Başını Muhammed’in koluna yasladı. Biraz öksürdükten sonra hareketsiz kaldı. Muhammed başını okşuyordu.

OTUZ BİRİNCİ BÖLÜM

“Çok etkileyici.” Üç bin kilometre uzaktaki, Londra’daki yönetmenin sesi gökyüzünden bize geliyordu. “Canlı yayında bir ölüme tanık olmak gerçekten çok etkileyici.” Güneş batıyordu. Çöl kızıla boyanmıştı. Oliver’la birlikte kumanda kamyonetinde oturuyorduk. Kamyonet dağ eteğine, uydu vericisine çıkan yolun girişine park edilmişti. Yayın bir buçuk saat önce bitmişti. Kredi kartlarıyla bağışlar yağıyordu. Oliver’ın gömleğinin arkası ve kolları kayalara tırmanmaktan lime lime olmuştu.

“Oliver, bence ona Huda’nın ölmediğini, komada olduğunu söylemelisin,” diye fısıldadım.

“...Vernon orada mı?” dedi yönetmen.

Oliver bir düğmeye basıp mikrofona konuştu. “Şu anda hayır,” dedi. “Vernon biraz rahatsız.”

“Kendisine söyleyin, Bağımsız Televizyon Komisyonu arayıp CDT’yi kutladı. Harika. Harika.”

Bir sessizlik oldu. Hatta cızırtılar duyuldu.

“Demin Stansted aradı. Circle Line uçağı beş dakika önce kalkmış. On iki saat sonra orada olur. Bir saniye. Bağışlar iki milyon üç yüz doksan yedi bin pounda ulaşmış veeeeee hâlâ artıyor...”

Şampanya patlaması sesi duyuldu. “Ah, bir saniye. Bir saniye...”

Oliver gülümsedi. “İki milyon üç yüz doksan yedi bin pond,” dedi kapının önünde toplanmış olan kalabalığa.

“Hey! *News* arıyor!” dedi yönetmen.

“...ikizleri uçakla getirmek istiyorlar. Ölen kadının ikizlerini.” Cızırtılar duyuldu.

Mikrofonu kapıp düğmeye bastı.

“Yirmi bin kişinin arasından iki çocuğu mu getirtmek istiyorlar?”

Yine cızırtılar.

“Evet,” dedi yönetmen.

“Yalnızca o ikisini mi?”

“Evet. Ölen kadının ikizlerini.”

“Ya onlar da ölmüşse?” dedim. “Başka iki çocuğu kabul ederler mi?”

“Hayır... canlı yayın sırasında ölen kadının çocuklarını istiyorlar... ikizleri...” Yine cızırtılar.

“Ama o kadın ölmedi ki.”

“Stüdyodaki *Daily News* muhabiri fotoğrafçısıyla konuşmak istiyor... fotoğrafçı yanınızda mı?”

Dışarıdan, uzaktan bir hayvan cıvıltısı geldi. Fotoğrafçı kapıdan girip merdiveni çıktı. Oliver mikrofon düğmesine bastı.

“Ben Steve Mortimer,” dedi fotoğrafçı. Cakayla dönerken kamera çantası Oliver’ın suratına çarptı.

“Selam Steve. Ben Rob,” dedi bir başka ses. “Nasılsın dostum? Dinle. O çocukları istiyoruz. Fotoğraflarını çektin mi? Kadın ölürken fotoğraflarını çektin mi?”

“Evet,” dedi Steve.

Oliver “Ama...” diye atıldı.

“Tamam, bu kadarı yeter. Beş saniye sonra bağlantı kopuyor. Herkese çok teşekkürler. Harikaydınız. Muhteşemdiniz. Ha, bir saniye. Son bir şey. Programın sonunda konuşan adam var ya...

hani ölü kadını tutan adam... onu da istiyorlar..." Cızırtılar başladı. "Doğal..." Cızır, cızır... "Seçimler başlamadan önce CDT'de çalışmasını istiyorlar. Ya sizinle birlikte gelsin, ya da çocuklarla birlikte. Tamam Nambula, bağlantı kesiliyor. Hepinizi tekrar kutla..."

Sonra sesi kesildi. Şimdi sadece davulun boğuk sesi ve çölün sağır edici sessizliği vardı.

*

Kızıl gökyüzüne yükselen dağlar, kara omuzlar gibiydi. Bir cip yaklaşıyordu. Loşlukta kapılar açılıp kapandı, insan sesleri duyuldu. Cipten Julian, Muhammed, Betty ve Henry çıkmıştı.

"Roise!" Julian bana doğru gelirken kaygılı görünüyordu. "Rosie. Ne yapmak istediğimi biliyorum."

"Neymiş?"

"Her şeyden önce elimden geldiğince çok bağış yapmak istiyorum. Ayrıca geri dönünce kampanyayı sürdürmek için çalışacağım. Ama başka bir şey daha yapmak istiyorum. O çocukları evlat edineceğim," dedi. "O küçük ikizleri. Anneleri öldü, biliyor musun?"

Muhammed'e baktım. Tek başına, topallayarak cipten uzaklaşıyordu.

"Ailesine yardım etmek istiyorum," diye devam ediyordu Julian. "Onları Londra'ya götüreceğim. Janey, İrony ve benimle birlikte yaşayacaklar."

"O bebekleri ben alacağım," dedi Kate Fortune öfkeyle.

"Ama sende zaten Romanyalı bir çocuk var," dedi Julian.

"Kusura bakmayın ama, onları *News* kaptı bile," dedi fotoğrafçı.

"Şey, bariz şeyleri söylemek istemem ama, ortalıkta bir sürü

bebek yok mu?” dedi Henry. “Yani illa öksüz çocuk istiyorsanız, eminim bir sürü bulabilirsiniz. Herkesin aynı çocukları almasına gerek yok değil mi? Yoksa ben mi salağım da anlamıyorum?”

Corinna kamyonete yaslanmış sigara içiyordu. Kendisine baktığını görünce gülümsedi. Bugün öğleden sonra bambaşka bir kadına dönüşmüştü; sıcak, destekleyici bir kız kardeş gibiydi. Yanına geldi, gözümün altındaki bir şeyi aldı ve “Yorgun musun?” dedi. Kıtık onu lezbiyen yapmamıştı umarım.

Betty bütün cipleri halka şeklinde park ettirmeye çalışıyordu. “Haydi gelin,” diyordu. “Yemek yiyelim. Kahvaltıdan beri kimse bir şey yemedi. Aç ayı oynamaz. Gücümüz yerinde olmazsa mültecilere yardım edemeyiz. Yola çıkmadan önce Kemal’e ekmek ve mısırlı biftek hazırlatmıştım. Hepimize yeter sanırım. Bir kavanoz hardalımız bile var. Hem de İngiliz hardalı. Gerçi bana biraz sert geliyor.”

“Ne harika bir kadın. İyi ki var da bize bakıyor,” dedi sesçi Roy hürmetle.

Hava kararıyordu. Muhammed yüz metre kadar ötede bastonuna yaslanmış Kefti’nin bulunduğu tarafa bakıyordu. O taraftaki bulutlar kızıl gökyüzünde kömür parçaları gibiydi. Yanına gittim.

“Üzgünüm,” dedim yanına varınca.

Bir süre sonra “Dayanması çok zor,” dedi. Sonra ekledi; “Ama muheşemdi, değil mi?”

“Evet, öyleydi.”

“En azından boşuna ölmedi.”

“Evet.”

“Yine de dayanması çok zor.”

Hava artık iyice kararmıştı. Ama ılık bir geceydi. Bir süredir Safila yönünden yaklaşan far ışıkları görüyorduk. Sonunda o

araç iyice yaklaşmıştı. Betty'nin halka şeklinde dizdirdiği ciplerin ortasında oturanların yüzleri kamp ateşiyle ve fenerlerle aydınlanıyordu. O'Rourke dışında herkes oradaydı. O'Rourke hâlâ mültecilerin yanındaydı. Yaklaşan cipin kapısı açıldı ve dışarı gülyabaniye benzeyen Vernon çıktı. Kapıdan önce koca kıcı çıkmıştı. Ses tonunu duyabiliyor, ama söylediklerini seçemiyorduk. Kızgın ve tehditkâr gibiydi.

“Neden korkuyorum biliyor musun?” dedi Muhammed.

“Neden?”

“Bütün bunların çok kısa sürede herkes tarafından unutulacağından.”

“Evet.”

Bir süre konuşmadan durduk.

“Televizyoncular onlarla birlikte gitmeni istiyor, duydu mu?” dedim.

“Hayır.”

“Gitmek ister misin?”

“O aşağılık düzenin bir parçası mı olayım yani?”

“Aşağılık düzenler yalnızca Batı'ya özgü değildir,” dedim.

“Bunu ikimiz de biliyoruz.”

“Yani seçkin azınlıklardan bahsediyorum,” dedi. “Dünyadaki adaletsizliği, refahın haksızca dağılımını protesto ediyorsam; dezavantajlılar arasından alınıp avantajlılar sınıfına geçme şansını elde ettiğimde, istediğim her şeye sahip olma fırsatını elde ettiğimde, evet mi demeliyim hayır mı?”

“Hayır dersen eline ne geçecek?”

Bir süre düşündükten sonra “Ruhsal hazineler,” dedi.

“Evet, hepsi bu,” dedim.

Başını salladı.

Bir süre sonra, “Londra'ya gidersen eline bir şeyler yapma fırsatı geçer,” dedim. “Ünlüler Kulübü'ne katılmaya davet edil-

din. Medyada tanınan, nüfuzlu biri olacaksın. Sıradan insanları arkana alabilirsen, bazen bir şeyler yapma şansın olabilir.”

“Buna gerçekten inanıyor musun?” dedi. “Gerçekten inanıyor musun? Hayatımda gördüğüm üçüncü kıtlık felaketi bu. Her seferinde aynı şey oldu. İş işten geçtikten sonra kameralar ve muhabirler geldi. Sonra yetkililer planlar yapmaya başladı. Böyle bir şeyin bir daha asla tekrarlanmayacağına söz verdiler. Bir süre her şey yolunda gitti. Yetkililer sıkılınca, yine kıtlık baş gösterdi.”

“Belki de ısrarla çabalamayı sürdürmeliyiz. Belki de her seferinde işler biraz daha düzelir, biraz daha gelişir, seni biraz daha güçlendirir. Belki de bu süreci hızlandırmak için Londra’ya gitmelisin.”

“Kendimi feda mı edeyim yani?”

“Büyük bir fedakârlık sayılmaz. Orada çok rahat edeceksin. Biraz zengin olacaksın. Bir daha asla açlıktan ölme tehlikesiyle karşı karşıya kalmayacaksın.”

“Ama ruhsal açlıktan ölebilirim,” dedi. “Düşünsene, sistemin adaletsizliğini kabullenmiş olacağım. Kendim olmaktan çıkıp, İngiltere’nin evcil, topal Afrikalı mültecisi olacağım.”

Gruptan biri bize doğru geliyordu. Kim olduğunu seçemiyordum, ama tökezlediğini duyuyordum.

“Selam.” Karanlıktan Oliver çıktı. Şimdi çok zayıf görünüyordu.

“İyi iş başardın dostum,” dedi Muhammed. “Sen bir kahramansın.”

“Herkes gidiyor,” dedi Oliver. “El Daman’a dönüyorlar.”

“Şimdi mi?” dedim.

“Evet. Bu gece dönmek istiyorlar.”

“Sizi yalnız bırakayım,” dedi Muhammed.

Oliver’la karanlıkta bakiştık.

“Büyük bir iş başardın,” dedim.

“Bir kahramanlık yaptım. Herkesin hayatında bir kez olsun yapabileceği bir şey bu. İnsan kendini harika hissediyor. Gerçi fazla uzun sürmez herhalde.”

“Orada ölebilirdin.”

“Ama ölmedim. Asıl kahramanlar O’Rourke gibiler. Ama kimse kahraman olduklarını bilmiyor. İshalle filan uğraşıp duruyorlar. O hâlâ mültecilerin yanında, değil mi?”

“Sen olmasan başaramazdık. Ne kadar çabalasak da, yiyeceksiz hiçbir şey yapamazdık.”

“Saçmalama.”

Bir an düşündü. “Yapabilirdiniz, değil mi?”

“Hayır. Her şeyi sen başardın.”

“Kendimi çok... şey... ne hissettiğimi bilmiyorum. Yine de sağ ol. Şey için... yani... Tanrım, Julian gibi konuşmaya başladım. Sanırım...”

“Ne?”

“Sanırım... Bilmiyorum... Öyle davrandığım için özür dilerim... Benim için harika bir tecrübe oldu bu. Kendimi... Tanrım, kendimi nasıl hissediyorum? Kendimi... iyi hissediyorum. Hayatımda ilk kez.... kendimi bu kadar iyi hissediyorum. Belki artık değişirim. Belki artık her şey değişir.”

Bir an için birbirimize gerçekten yakınlaştık. İkimizin de ne çok şey öğrendiğini düşündüm.

“Rosie, senden bir şey istiyorum.”

“Evet?”

“Benimle dönmeni istiyorum.”

Ona kaygıyla baktım. “Şey, bunu yapamam biliyorsun.”

“Benimle dönmeni istiyorum.”

“Yapamam. Burada kalmalıyım.”

“Rosie.” Sesini yükseltmeye başlamıştı. Bize doğru yaklaşan

birinin ayak seslerini duyuyorduk. “Benimle DÖNMENİ istiyorum.”

“Hayır, bunu gerçekten istemiyorsun. Beni gerçekten istemiyorsun. Bunu biliyorsun.”

“O’Rourke yüzünden kalıyorsun, değil mi?”

“Burada çalışmalıyım.”

“Rosie, benimle dönmeni istiyorum.”

“Hayır.”

“Rosie, istediğini yaptım. Mültecileri kurtardık. Şimdi SIRA SENDE.”

“Hayır, seninle gelmiyorum,” diye patladım. “Mültecilerin halini gördün. Onlara yardım etmeliyim.”

“O’Rourke’ye âşıksın değil mi?” dedi.

“Haydi ama Oliver.” Karanlıktan Corinna çıktı. “Kızın aklında kahrolası erkeklerden başka şeyler olduğunu görmüyor musun? Al ufaklık, sana sandviç getirdim.”

“Ben kamp ateşine dönüyorum,” dedi Oliver.

“Oliver,” dedim kolunu tutarak. “Sağ ol.”

“Biliyor musun,” dedi Corinna, Oliver gidince, “bence hepimiz burada verdiğimizden fazlasını aldık. Bence bu yaşadıklarımız hepimizi derinden etkiledi.”

Bir şey demedim.

“Haksız mıyım? Sen de buraya ilk geldiğinde tamamen değişmemiş miydin?”

“Bazı açılardan evet,” dedim. “Ama insanlar bazı açılardan hiç değişmiyor galiba.”

*

Uzaklaşan konvoyun sesleri kaybolduktan çok sonra bile far ışıklarını görebiliyorduk. Betty, Henry, Debbie ve ben durmuş

onları izliyorduk. Şimdi ne yapacağımızı pek bilmiyorduk. Safila'da Muhammed'siz yaşamının nasıl olacağını hayal etmeye çalışıyordum. Onlarla gitmeye karar vermişti.

“Size harika bir haberim var,” dedi Betty.

Bir sessizlik oldu. Hepimiz kafamızdaki düşüncelerden sıyrılmaya çalıştık.

“Nedir ihtiyar?” dedi Henry, uzun bir sessizlikten sonra. “Yoksa sen de mi ikizleri evlat edineceksin?”

“Hayır sersem,” dedi Betty neşeyle. “Şey. Ses teknisyeni Roy’u biliyor musunuz?”

“Yakışıklı çocuk,” dedi Henry. “Bazen biraz bayıcı olsa da yakışıklı.”

“Bana evlenme teklif etti.”

“Harika,” dedim.

“Keyfini kaçırmak istemem,” dedi Henry. “Harika bir haber bu. Beni daha fazla sevindirecek bir haber düşünemiyorum. Ama sen zaten evli değil misin ihtiyar?”

“Evet, tabii, biliyorum. Ama kıtlık sorunu çözülünce ve yerime Dr. O’Rourke geçince İngiltere’ye dönüp boşanma işlemlerine başlayacağım. Roy ile hayata yeniden başlamak istiyorum.”

“O da nesi?” dedi Henry. Biraz ileride beyaz cüppeli biri belirmişti. Topallayarak bize doğru geliyordu.

“Muhammed, sen misin?” diye seslendim.

“Hayır, bir hayaletim,” dedi Muhammed.

“Halkının sesi olmak için Londra’ya gideceğini sanıyordum.”

Bastonunu bize doğru salladı. “Burada, halkımın yanında kalmamın daha doğru olduğuna karar verdim,” dedi hızlı hızlı soluyarak. “İçeriden savaşmalıyız. Çiftçilik yapabileceğimizde ısrar etmeliyiz. Yaylalarımızda yiyecek depolanmasını talep et-

melîyiz. Böylece bir felaket başgösteriğinde evlerimizi terk etmek zorunda kalmayız.”

“Muhammed, kahrolası bir azize dönüşmeye başladın,” dedi Henry. “Domates yetiştirme hakkını elde etmek için para ve şöhretten vazgeçiyorsun.”

“Sığ ve sulu karakterin beni hep tiksindiriyor,” dedi Muhammed. Yanımıza gelip bir koluyla Henry’nin omzuna yaslandı.

Diğerleri kampa dönerken ben O’Rourke’yi almak için ciple mültecilerin yanına gittim. Kayalık koridorun sonuna varıp ova-ya girdiğimde, dağların üstünde ay belirliyordu. Solumda cesetler hâlâ mezarlığa taşınıyor, sıraya diziliyor ve mezar kazılıyordu. O’Rourke’nin kliniğindeki lamba hâlâ yanıyordu. O’Rourke çalışmaya devam ediyordu. Yanına gittim.

“İşin bitti mi?”

“Ne bitmesi?” Gözleri kendiliğinden kapanıyordu.

“Haydi gel. Biraz uyumalısın. Yarın yine başlarsın.”

O son işlerini bitirirken, ben de beslenme merkezine gidip oradaki durumu kontrol ettim. Geri döndüğümde O’Rourke aletlerini kutulara koyuyordu. Kutuları cipe taşımasına yardımcı oldum.

Ciple kayalık koridoru geçip ana yola çıktık. Çok uzakta El Daman’a giden konvoyun ışıkları görülüyordu.

“Buradan ayrıldığım için kendimi çok kötü hissediyorum,” dedi O’Rourke.

“Yarın sabah yine gelirsin,” dedim.

“Yayın işe yaradı ha?” dedi gülümseyerek.

“Evet,” dedim. “Biraz gecikti, ama işe yaradı.”

*

Yayından sonraki üç ay boyunca işimiz başımızdan aşkındı. Kampın nüfusu iki misline çıkmıştı. Sürekli muhabirler ve kameramanlar geliyordu. Durmadan yeni söylentiler çıkıyordu: Fergie'nin bal ve ginseng getireceği, Michael Jackson'la Elizabeth Taylor'ın burada bir panayır kurduracağı, Ronnie ve Nancy Reagan'ın Noel'i bizimle geçirmeye geleceği söyleniyordu. Bunların çoğu yanlış alarmlar olsa da, hem bizi hem de mültecileri kaygılandırıyordu.

İnsanlar buradaki durumdan haberdar olduğu için, sorular sormaya başlamıştı. Avrupa ve Amerika hükümetleriyle BM epey yardım gönderdi. Yaylalardaki felaketin boyutunu biz bile küçümsemiştik. İki ay boyunca, inanılmayacak kadar çok insan geldi. Dowit'de tanık olduğumuz manzara sınır boyunca defalarca tekrarlandı.

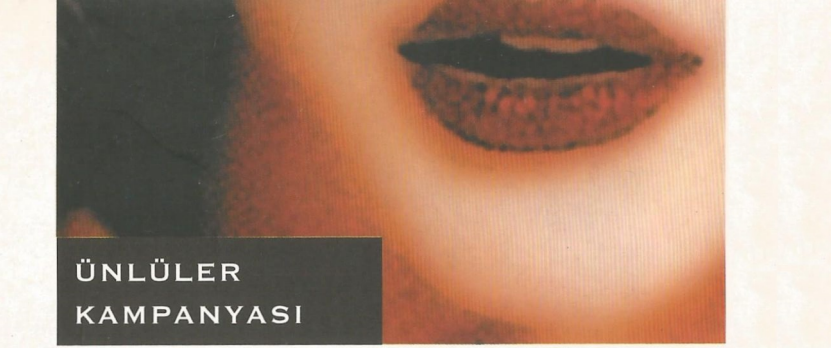
Yardım Kampanyası'ndan gelen yiyecekler ve kendimizi tanıtmış olmamız sayesinde Safila'nın durumu diğer kamplarından iyiydi. Muhabirler hep önce bize geliyordu. Medyada en ön planda biz vardık. Bu yüzden yetkililer durumumuzun kötüleşmesine izin veremezdi. Ama diğer kampların hali içler acısıydı.

Safila'ya bir sürü politikacı geldi. Felaketin tekrarlanmasını önlemenin yolları üzerine toplantılar yapıldı. Varılan en son karar, sınır boyunca tahıl ambarlarının kurulması ve dolu tutulması. Ayrıca Abouti hükümetiyle yapılan bir anlaşma sayesinde, ekinler tehdit altında olursa yardım kuruluşlarının Kefti'ye yiyecek götürmesine izin verilecek. Muhammed'in bu karara tepkisi şöyle oldu: "Bu sahiden olursa Kate Fortune'la evlenir ve onun hem kocası, hem kuaförü olurum." Neden olmasın?

Betty birkaç ay daha kalıp bize yardım ettikten sonra, bir masa başı işinde çalışmak ve sesçi Roy'la evlenmek için Londra'ya gitti. Bize oradan düzenli aralıklarla meyveli şeker ve fındık

kremalı gofret gönderiyor. Linda Chad'a geri gönderilmek istedi ve altı hafta önce gitti. Henry bir ay boyunca son derece ağırbaşlı bir yetişkin gibi davrandıktan sonra şimdi tekrar Fenella Fridge ve Sian'ın sütyeni gibi şeylerle ilgilenmeye başladı.

O'Rourke'ye gelince. Şimdi uyuyor. Hem de yatağında, cebinliğin altında. Masasında lamba ışığında yazı yazarken arada bir başımı kaldırıp ona bakıyorum. Biraz horluyor, ama alıştım artık.

ÜNLÜLER KAMPANYASI

1998'in hit kitabı Bridget Jones'un Günlüğü'nün ardından kırık bir kalp öyküsü...

Romanın baş kahramanı Rosie Richardson'ı da Bridget gibi seveceksiniz.

Rosie kararsız, zorba, duygusal yönden fesat fakat ünlü ve ayrıca da yakışıklı program yapımcısı Oliver'a âşık olur. Oliver'ın peşinden sürüklenen Rosie, onun çevresindeki sinema starları, yönetmenler ve müzisyenlerle tanışır. Bu sihirli medya insanlarının yaşam tarzları ile kendi yaşamı arasında oluşan farklılık onu uyumsuz ve mutsuz bir insan haline getirir. Züppe sevgilisi ile yaşadığı inişli çıkışlı ilişki, sonunda onu Afrika'ya kadar sürükler... İçine düştüğü bu aşktan ve ünlüler dünyasından kaçabilecek midir?

Fielding insanı kışkırtan, fütursuz aynı zamanda sevecen, sıkıca saran ve iğneleyici bir anlatım kullanmış. Çok eğlenceli ve etkileyici. Bütün kitap kahkaha attıran sahnelerle dolu, fakat bunlar hüznümlü olaylarla incelikle dengelenmiş.